

TREBALL FINAL DE MÀSTER

MIJS

JOVENTUT I SOCIETAT

MÀSTER INTERUNIVERSITARI

Títol

Tangramfilms, un projecte pel foment de la cohesió social i la participació juvenil a Sta. Margarida i els Monjos

Autora

Maria Soldan mestres

Tutor

Joaquim Casal Bataller

Data presentació

5 de setembre de 2011

Universitats organitzadores:

Amb la col·laboració:

Tangramfilms, un projecte pel foment de la cohesió social i la participació juvenil a Sta. Margarida i els Monjos

Tutor: Joaquim Casal Bataller
Alumna: Maria Soldan Mestres

Descriptors

Cohesió, participació, audiovisual, joves, interculturalitat.

Resum

Aquest treball desenvolupa el projecte *Tangramfilms*, basat en el foment de la cohesió social i la participació dels joves de diferents edats i cultures, a través de l'audiovisual. El projecte, aplicat el curs passat a l'equipament juvenil Tangram de Sta. Margarida i els Monjos, aprofundeix en els objectius generals desenvolupant els conceptes que l'emmarquen, aproximant-nos al context, als joves del municipi i al Tangram. Presenta, a més, el disseny, execució i avaluació del primer curtmetratge, examinant l'experiència a partir de les valoracions dels participants, i acabant amb unes propostes de millora que són els fonaments del pròxim projecte audiovisual.

0. Introducció	3
1. La cohesió social i la participació juvenil	4
1.1 La cohesió i l'exclusió social.....	4
1.2 La participació juvenil.....	10
2. Municipi de Sta. Margarida i els Monjos	14
2.1 El territori i el municipi.....	14
2.2 La realitat demogràfica.....	14
2.3 Procedència i nacionalitat de la població.....	15
2.4 Escolarització i inserció laboral.....	15
2.5 Pobresa i exclusió social.....	16
3. Els joves a Sta. Margarida i els Monjos	17
3.1 Evolució de la població.....	17
3.2 Creixement de la població jove.....	17
3.3 Pes de la població jove.	17
3.4 Escolarització.....	17
3.5 Nacionalitat de la població jove.....	18
4. Equipament juvenil Tangram	19
4.1 Les estratègies.....	19
4.2 Com treballa la cohesió social.	19
4.3 Com treballa la participació juvenil.....	20
4.4 Serveis i espais.....	20
4.5 Característiques dels usuaris habituals i esporàdics.....	20
4.6 Conflictes culturals amb els que es troba.....	21
5. Tangramfilms, un projecte pel foment de la cohesió i la participació juvenil	22
5.1 Origen, justificació i objectius.....	22
5.2 El procés de creació.....	23
5.3 Calendari de treball.....	23
5.4 Avaluació.....	24
6. Avaluació del projecte	25
6.1 Anàlisi dels objectius.....	25
6.2 Anàlisi del procés creatiu.....	28
6.3 Anàlisi del Calendari de treball.	31
6.4 Anàlisi de l'Avaluació.....	32
6.5 Conclusions.....	32
7. Propostes de millora	33
7.1 Posicionament, objectius i metodologia.....	33
7.2 Característiques dels destinataris.....	35
7.3 La vinculació del projecte amb altres organismes del municipi.....	35
7.4 Programació de les línies d'acció.....	37
7.5 Pressupost.....	38
7.6 Calendari de treball.....	38
7.7 Avaluació.....	41
7.8 La dinamització del projecte.....	43
7.9 Conclusions.....	43
8. Generalització del projecte	44
8.1 Aplicació del projecte en altres municipis.....	44
8.2 Projectes i materials didàctics per la cohesió social i la participació juvenil a Catalunya.....	45
9. Conclusions	47
10. Bibliografia	49
11. Annex	51

INTRODUCCIÓ

“Si vols ser universal parla sobre el teu poble”, afirmava Leon Tolstoi. Sta. Margarida i els Monjos és el poble que m’ha vist néixer i créixer. Examinar-lo a través de la intervenció en la realitat juvenil m’ha permès trobar el rumb de les meves accions en el món de la joventut. Desenvolupar conceptes, trenar la teoria, aportar coneixements amb les experiències, ampliar perspectives, fer autocrítica és posar paraules més concretes a la comprensió dels conflictes, les necessitats, les interrelacions, les demandes, les projeccions vitals dels i les joves.

El Treball Final de Màster (TFM) que teniu a les mans neix en aquest municipi de 7.000 habitants de l'Alt Penedès. Dominat per vinyes i fàbriques, el poble viu en la multiculturalitat. Orfe de programes i accions que treballin per la cohesió social i la participació dels joves, apareix la necessitat de potenciar el teixit social, amb un projecte on els joves s’expressen de forma creativa, sentint-se escoltats i participatius. Ajudats per les noves tecnologies, com l’audiovisual, són capaços d’observar-se i analitzar el seu entorn, mentre valoren la creació d’un projecte compartit amb desconeguts. Trencant prejudicis i mirant-se als ulls per veure-hi portes obertes a les fronteres culturals existents.

Com heu pogut observar el nom del projecte està dividit en dues paraules, *tangram* i *films*. El Tangram és un joc xinès dels inicis del segle XIX, que aviat va estendre’s arreu del món. Està compost per 7 peces: cinc triangles de diferents mides, dos quadrats i un paral·lelogram. Aquest joc ens simbolitza els objectius generals en els quals es basa el projecte, fomentar la cohesió i la participació en els joves de diferents edats i cultures. Existeixen infinitat de formes en el Tangram, només cal la motivació per moure-les i crear-les. El seu nom també es relaciona amb el lloc a on es va aplicar, a l’equipament juvenil que té el mateix nom. Amb la paraula *films* identifiquem la forma de la creació, escrita en plural, per seguir creant i aprenent del seu progrés. El logotip del projecte, que va dissenyar un dels participants, simbolitza aquests conceptes. Les fotos que veureu a través dels títols dels apartats mostren els participants del projecte en els assajos i el dia de l’estrena del curtmetratge.

Des de la conversa amb un dels joves de l’equipament juvenil Tangram -que va inspirar el projecte- fins a l’entrega del TFM han passat 11 mesos, en els quals hem viscut tot el procés de creació del projecte: disseny de *Tangramfilms* i escriptura del guió del curtmetratge durant les pràctiques del màster, assaig, grabació, muntatge de vídeo, avaluacions en el procés, estrena del curt, avaluació dels resultats, anàlisi de context, dels joves i del Tangram, avaluació del projecte i unes propostes de millora que són els pilars per elaborar les següents creacions audiovisuals. Aquestes es podrien desenvolupar no només al municipi sinó a altres pobles i barris de ciutat.

Tangramfilms és un projecte que camina. Abans, però, de presentar-lo com a tal: que avança a través del desenvolupament dels grans objectius en els quals treballa, la contextualització del lloc a on s’aplica, la descripció d’un primer disseny, execució i avaluació, l’anàlisi de l’experiència i propostes de millora, havíem considerat la possibilitat de centrar-nos -a més del context-, en el disseny de *Tangramfilms* del pròxim curs. Aquesta proposta es va desestimar perquè consideràvem que observar l’evolució del projecte era en sí el desplegament del conjunt de reflexions, aprenentatges adquirits, experiències viscudes en aquests dos anys de màster i aquest darrer any invertit en la meva primera intervenció en joventut, dinamitzant l’equipament juvenil Tangram de Sta. Margarida i els Monjos.

La metodologia que emprendrem serà un anàlisi quantitatiu i qualitatiu sobre el context i el retrat general dels joves de Sta. Margarida i els Monjos. Qualitatiu per presentar el Tangram. L’avaluació del disseny, l’execució i l’avaluació de les accions realitzades es basen en la bibliografia emprada, i sobretot en les valoracions durant el procés i sobre el resultat del projecte audiovisual anomenat *l’Ètica de l’Electricista*. De l’examen del projecte elaborem una metodologia participativa, perquè pretenem que els joves siguin els protagonistes de la planificació i avaluació del pròxim projecte. Aquesta és també didàctica, ja que dona propostes de millora aplicables. Amb valor educatiu, perquè el pròxim projecte audiovisual que es desenvolupi els i les joves (associats o no) siguin capaços d’internar valors i normes de convivència i de participació, de potenciar l’autoestima i el desenvolupament personal amb ells i elles i conjuntament amb les persones dinamitzadores. Tenint present el respecte i el valor a les diferències des d’una posició activa.

Esperem que com nosaltres hem après d’aquesta aventura, acolliu el contingut dels mots que s’encaminen. Com afirmava l’assagista Michel de Montaigne: “La paraula és meitat de qui la pronuncia, meitat de qui l’escolta”.

“Jo mai seré algú en aquesta societat, no em preguntis què vull ser de gran, perquè no ho puc triar”, afirmava sovint un dels joves habituals de l'equipament juvenil Tangram de Sta. Margarida i els Monjos. Potenciar la cohesió social i la participació juvenil permet el desenvolupament personal i col·lectiu¹. Grans antídots a la desesperança i a l'apatia humana. Per introduir aquests dos extensos conceptes, cohesió social i participació juvenil, es farà un breu repàs als diferents punts de vista que han aportat diversos sociòlegs², clàssics i contemporanis.

1.1 La cohesió i l'exclusió social

A continuació exposarem les diferents perspectives i teories que alimenten el concepte de cohesió i exclusió social.

La perspectiva funcionalista

El sociòleg Émile Durkheim utilitzava el concepte solidaritat per fer referència a la cohesió social. Segons Durkheim, la solidaritat era una base fonamental de la societat ja que totes les societats requereixen l'existència d'alguna força que els mantingui units i disposats a col·laborar. Afirmava que la solidaritat expressada en una societat es manté quan els individus aconsegueixen integrar-se en grups i es regeixen per un conjunt de valors i costums compartides. A la seva obra *La división del trabajo social* contraposa dues classes de solidaritat, la mecànica i l'orgànica. La solidaritat mecànica es correspondria a les societats primitives, mentre que la solidaritat orgànica es desenvoluparia en les societats evolucionades. El pas d'una societat primitiva a una evolucionada, Durkheim el relaciona amb la divisió del treball, el desenvolupament de la diferenciació entre funcions i activitats diverses.

En les societats primitives hi ha una reduïda divisió del treball. “Como la mayoría de los miembros de la sociedad realizan ocupaciones similares, les unen las experiencias comunes y las creencias compartidas. La fuerza de estas creencias tiene un carácter represivo: la comunidad castiga inmediatamente a cualquiera que cuestione las formas de vida convencionales.”³ Amb la industrialització aquesta solidaritat va canviar.

¹ Aquesta és la finalitat del projecte Tangramfilms.

² La bibliografia de referència que exposem a peu de pàgina i al cos de l'article agrupa principalment a sociòlegs, ja que la sociologia abarca diverses perspectives que observen amb atenció les influències que conformen la nostra vida i la dels altres. Aquesta facilita la comprensió de les causes i les conseqüències de les nostres actuacions envers la societat. Explica com les estructures de poder ens influeixen en la nostra socialització. Identifica els diferents enfocaments que fonamenten les nostres opinions i accions com a actors i actrius socials. I ens fa replantejar la inèrcia de les intervencions, i arrelar el camí que decidim emprendre com a interventors socials.

³ Del llibre *La división del trabajo social* de Émile Durkheim.

L'especialització de les tasques i la diferenciació social en les societats avançades van transformar la solidaritat mecànica en orgànica. En aquesta nova solidaritat la societat es manté unida per la interdependència econòmica de les persones i el reconeixement de la importància de les aportacions alienes. Cada un de nosaltres som una petita part d'aquest gran organisme que és la societat. Com més ens especialitzem aquesta dependència s'aguditzava, substituint així les creences que abans ens unien i que eren el fonament del consens social. “En general, los controles y criterios tradicionales que solía proporcionar la religión los ha destruido el desarrollo social moderno, y esto deja a muchos individuos de las sociedades contemporáneas con la sensación de que su vida cotidiana no tiene sentido”, confirma Durkheim. Segons Durkheim, la religió reforça l'adhesió de les persones als valors socials centrals i, per això, contribueix al manteniment de la cohesió social.

La sensació de buit l'identifica amb la paraula anomia. Pel sociòleg, la desviació i el delictes són fets socials necessaris i inevitables per les societats actuals. La desviació és adaptadora, dóna a la societat noves idees i reptes, constituint una força innovadora. També afavoreix el manteniment dels límits entre comportaments “bons” i “dolents”. Un esdeveniment conflictiu pot generar una resposta col·lectiva que reforça la solidaritat de grup i clarifica les normes socials. El funcionalisme senyala la importància del consens moral pel manteniment de l'ordre i l'estabilitat socials. El consens moral es dóna quan la majoria de les persones d'una societat comparteixen els mateixos valors. Per tant, una societat està en el seu estat normal quan hi ha ordre i equilibri: aquesta harmonia social es basa en l'existència d'un consens moral entre els membres de tal societat.

Observades les característiques generals de la perspectiva funcionalista exposarem algunes de les crítiques que se l'hi ha atribuït. Una d'elles és que els seus defensors estudien els factors que condueixen a la cohesió social, a costa dels que produeixen divisions i conflictes. Només centrar la seva visió en l'estabilitat i l'ordre suposa minimitzar les divisions o desigualtats socials, que es basen en factors com la classe, la raça i el gènere. Recalquen poc el paper que té l'acció social creativa dins de les societats. Sovint en el seu discurs, veiem com afegeixen els mots “necessitats” i “objectius” a les societats, que en principi només tenen sentit quan s'apliquen als éssers individuals. En resum, pels funcionalistes la cohesió social es basa en l'acceptació de les normes i valors morals creades per les societats tradicionals. Per les societats capitalistes l'enllaç que manté units els individus és la interdependència econòmica que produeix l'especialització del treball. Així doncs, oberts els dubtes⁴ sobre la descripció anterior, continuem el camí de l'imaginari sobre el concepte de la cohesió social fent parada a les teories de la desviació.

Les teories de la desviació

Dins la perspectiva funcionalista trobem les teories de la desviació que van començar a ser estudiades per Durkheim. A part d'aquest autor aportem el punt de vista de Robert K. Merton⁵ que desenvolupa la idea de Durkheim i l'identifica com a una resposta natural dels individus davant les situacions que es troba. Merton afirma que l'anomia es produeix de la tensió que es genera quan les normes acceptades entren en conflicte amb la realitat social. En aquest sentit, detecta 5

⁴ Aquestes crítiques són recollides al llibre *Sociologia* d'Anthony Giddens.

⁵ Robert K. Merton forma part de la corrent del funcionalisme estructural sorgida després de la Segona Guerra Mundial i que recull gran part de les bases de Durkheim.

possibles reaccions individuals a la tensió existent entre els valors socialment acceptats i els pocs mitjans que hi ha per aconseguir-los. Els qui anomena *conformistes* són els que accepten tan aquests valors com els mitjans convencionals per aconseguir-los, independentment de si triomfen o no. El sociòleg afirma que la majoria de gent pertany a aquesta categoria. Els *innovadors* serien els que accepten els valors socialment compartits, encara que utilitzin els mitjans legítims o il·legals per ajustar-se a ells. Un exemple d'aquests seria els delinqüents que es fan rics amb activitats il·legals. Els *ritualistes* són els que respecten les normes acceptades socialment havent perdut els valors que les sustenten. Les regles les segueixen perquè sí, sense finalitat, de manera compulsiva. Els *retirats* serien els que han abandonat l'enfocament competitiu per complet, rebutjant els valors dominants com les formes de mantenir-los, que les consideren legítimes. Aquests individus es marginen de la societat, com serien les comunes autosuficients. I els *rebels* que rebutgen per igual els valors existents i els mitjans, i fan el possible per substituir-los per altres de nous i reconstruir el sistema social. Els membres dels grups polítics radicals pertanyen a aquesta categoria. En tot cas, la desviació, per Robert K. Merton és una conseqüència de les desigualtats econòmiques i de les absències de l'equitat en les oportunitats. Els nois de classe obrera baixa que estan frustrats per la seva posició a la vida s'uneixen amb freqüència en subcultures delictives com són les bandes. Aquestes subcultures rebutgen els valors de la classe mitjana i els substitueixen per normes que, com la delinqüència i altres actes de no conformitat, les hi rendeixen culte. L'afirmació anterior pertany al llibre *Delinquent Boys* (1955) d'Albert Cohen, que explica com les contradiccions que existien a la societat d'EEUU eren la causa principal de la delinqüència. Un altre enfocament sobre la desviació és la denominada teoria de l'etiquetatge, la qual interpreta la desviació no com una sèrie de característiques d'individus o grups, sinó com un procés d'interacció entre desviats i no desviats. Així doncs, els representants de la moral, de les forces de la llei i l'ordre que poden imposar les normes a altres, constitueixen la principal font de l'etiquetatge. Les etiquetes són utilitzades per crear categories de desviació que expressen l'estructura de poder de la societat. Serien, doncs, les regles que defineixen els rics per els pobres, els homes per les dones, la gent gran pels joves i les majories ètniques per les minories. És fàcil observar el que estem anunciant quan posem d'exemple⁶ a un jove que entra d'amagat en un camp per robar els fruits i és enxampat pels amos del terreny. Una vegada aquell jove és etiquetat com a delinqüent, de què depèn que sigui assenyalat o l'hi perduri l'estigma? Aquesta mateixa acció produïda per un jove benestant no és la mateixa que per un jove pobre, se l'hi atribueix un significat diferent. Del primer, segons Howard Becker, sociòleg vinculat a aquesta teoria, li dirien que és un comportament clàssic de la joventut i del segon directament se'l marcaria com a delinqüent, amb possibilitats de reincidir, amb la justificació que pot passar necessitats. Becker sentència que el comportament desviat no és el factor determinant a l'hora de desviar-se, ja que, pel contrari, hi ha processos no relacionats amb el propi comportament que exerceixen una influència en el fet que a una persona se l'hi pengi o no una etiqueta de desviada. La forma de vestir i de parlar o el país d'origen poden ser factors clau a l'hora de determinar si s'aplica o no dita etiqueta. L'etiquetatge no solament afecta a la manera en que un individu és vist pels demès, sinó que també influeix la idea que té la persona sobre la seva identitat. Una de les crítiques que se'ls hi realitza als teòrics de l'etiquetatge és que els autors passen per alt com influeixen les diferències de socialització, les actituds i les oportunitats en el grau de participació de les

persones en els comportaments susceptibles d'etiquetatge desviat. Està clar, doncs, que l'etiquetatge té efectes en el foment de la conducta desviada? Altres investigadors afirmen que s'ha de tenir en compte, en tot moment, altres factors i visions que sumen i fan més completa l'explicació. Amb les teories de la desviació es concreta l'origen dels comportaments fora de la norma i els valors establerts. I donen força a la consciència de cada individu per defensar-se de les conseqüències de l'estigmatització. Seguint el camí que ens condueix al concepte de l'exclusió social, en contraposició a la cohesió social, trobem la perspectiva del conflicte.

La perspectiva del conflicte

A diferència dels funcionalistes, els teòrics del conflicte examinen les tensions socials que es registren entre els grups dominants i els desfavorits i pretenen comprendre com s'estableixen i es perpetuen les relacions de control. Molts dels teòrics del conflicte situen l'origen de les seves idees en els escrits de Karl Marx, el qual es centrava en el conflicte de classes. Per Marx, les transformacions més importants del període contemporani estan connectades al desenvolupament del capitalisme. Un sistema inherentment classista en el que les relacions de classe es caracteritzen pel conflicte. Encara que els propietaris del capital i els treballadors depenen els uns dels altres —els capitalistes necessiten mà d'obra i els treballadors un salari—, aquesta dependència està molt desequilibrada. La relació entre les classes es basa en l'explotació, ja que els treballadors tenen poc o cap control sobre el seu treball i els empresaris poden generar beneficis apropiant-se del que produeixen els treballadors amb el seu treball. Marx defensava que el conflicte que enfronta treballadors i empresaris s'agreuaria amb el pas del temps. Aquest conflicte de classes està primordialment induït per les influències econòmiques i constitueix el motor del desenvolupament històric. Afirmava que, "Tota la història humana fins el present es la història de la lluita de classes". Revolució rere revolució hem passat de les societats primitives a les capitalistes. Creia, doncs, que era inevitable una revolució obrera que enderrocaria el sistema capitalista i proporcionaria una nova societat sense classes, sense una divisió a gran escala entre rics i pobres. Tanmateix no assegurava que desapareixerien totes les desigualtats entre els individus, però sí que es reduirien. En aquest sentit, el sistema econòmic passaria a ser de propietat comunal i s'establiria una societat més humana que l'actual. Així doncs, la perspectiva del conflicte desenvolupa el concepte d'exclusió identificant-lo en la lluita de classes en les societats capitalistes. D'aquesta mateixa exclusió generada per la classe benestant a la pobre es generarà inevitablement el canvi cap a una societat més igualitària i humana. És a dir que a través del conflicte entre classes, i no dels petits pedaços amb els que intentem guarir les desigualtats, s'aconseguiria una transformació social.

La perspectiva de l'acció social i la teoria de l'empoderament

Una altre de les perspectives és la de l'acció social, que examina l'acció i la interacció dels membres d'una societat a l'hora de formar estructures. Aquesta perspectiva es centra en explicar el comportament dels actors individuals o en com es relacionen aquests entre sí i amb la societat. Max Weber, tot i estar influït per Marx, va ser crític amb algunes de les seves idees i va ser un dels primers defensors de les perspectives relacionades amb l'acció social. Encara que aquest autor reconeixia en els seus escrits l'existència d'estructures socials, com les classes, els partits, els grups d'estatus i altres, i sostenia que aquestes estructures les creaven les accions socials dels individus. Considerava que els factors econòmics són importants, però l'impacte de les idees i dels valors sobre el canvi social són igualment significatiu. Senyalava que la motivació i les idees

⁶ Aquest és un exemple inventat, però es pot comparar a altres exemples de Howard Becker per explicar la teoria de l'etiquetatge.

de l'ésser humà són la força que impulsa la metamorfosi: les idees, els valors i les creences tenen poder per produir transformacions. Els individus disposen de la capacitat per actuar lliurement i conformar el seu futur. No creia, com Marx i Durkheim, que hi haguessin estructures fora dels individus o independents d'ells. Tot el contrari, les estructures socials es formen mitjançant una complexa interconnexió d'accions. Considerava que les idees i valors culturals ajuden a que es constitueixi una societat i que es configuren les nostres accions, així per exemple l'ètica protestant va permetre el desenvolupament del capitalisme, ja que eliminava els frens de l'ètica tradicional a l'adquisició de riqueses, a l'afany de lucre, i considerava les riqueses com a senyal de benedicció.

El desenvolupament de la ciència, de la tecnologia moderna i de la burocràcia era descrit per Weber col·lectivament com a *racionalització*. Aquesta paraula resumia el següent concepte: l'organització de la vida social i econòmica en funció dels principis de l'eficiència i recolzant-se en els coneixements tècnics. Creia que el capitalisme estava dominat per l'ascens de la ciència i la burocràcia. Amb la paraula *desencant* Weber descrivia com en el món modern, el pensament científic havia escombrat del passat les forces del *sentimentalisme*. Temia que el sistema capitalista de les societats modernes aixafés l'esperit humà a l'intentar regular totes les esferes de l'existència. Aquest punt de vista el va desenvolupar una escola de pensament anomenada *Interaccionisme simbòlic*. Els orígens més directes cal trobar-los a l'obra d'un filòsof nord-americà, G. H. Mead. Aquest autor assegura que els humans ens valem d'uns símbols verbals i no verbals (paraules, gestos, etc) i una complicitat en les nostres interaccions amb els demès. Com els éssers humans vivim en un ric univers simbòlic, casi totes les interaccions comporten un intercanvi de símbols. L'*interaccionisme simbòlic* ens pot dir moltes idees sobre la naturalesa de les nostres accions en el curs de la nostra vida quotidiana, però se l'hi ha criticat que no abordi amb profunditat les relacions de poder, les estructures dins les societats i com aquests elements interfereixen i condicionen l'acció individual.

En conclusió, la perspectiva de l'acció social avança en la idea de la influència de les estructures socials i dóna importància al paper que tenim com a individus a generar accions pel canvi social. La cohesió social que esdevingui en una societat serà el resultat de les interaccions simbòliques, de les normes que compartim, però sobretot de les idees, valors i creences que desenvolupem cada un de nosaltres.

En aquest sentit, aportem a totes aquestes perspectives una nova visió, la de Pierre Bourdieu, que aporta el concepte d'*habitus*. Aquest significa el conjunt d'estructures socials internalitzades i encarnades mitjançant les quals les persones manipulen el món social. Es tracta d'un esquema generador de disposicions, adquirides durant la primera infància, en funció del qual es produeixen les actituds, les improvisacions, els moviments i els comportaments pràctics de les persones. L'*habitus* proporciona un sentit pràctic que permet desenvolupar respostes innovadores davant situacions diverses. Bourdieu senyalava que, "aunque el habitus es una estructura internalizada, no determina la acción: la constriñe y a la vez la hace posible. Pero, dado que las disposiciones adquiridas dependen de los medios sociales en los que se desarrollan, el habitus varía con la procedencia social, y por lo tanto las diferencias que podemos observar en él nos remiten a las desigualdades de recursos y a las formas de reproducción de la

desigualdad social"⁷. S'hauria de tenir en compte, doncs, el conjunt de regles de joc i d'interessos socials del conflicte en diversos àmbits per elaborar un projecte d'acció comunitària.

Ortega y Gasset assegurava que, "cada uno de nosotros es su yo interno y su circunstancia, y si no salvamos nuestra circunstancia, no nos salvamos, no nos realizamos nosotros mismos. Esta vinculación estructural con los otros para ser nosotros mismos pone de relieve la importancia de nuestras relaciones sociales, de nuestros modelos de interacción, ya que, según estén estructurados, así nos configuran". Un exemple d'aquesta cita el trobem en els entorns degradats. El conjunt de valors o "antivalors" que s'interioritzen impedeixen als seus individus aprofitar tot el seu potencial per modificar les condicions estructurals que els segueixen condemnant a una vida precària. Per fer front a aquests processos l'investigador Roger C. Mills proposa modificar els sistemes d'interpretació per afavorir un model d'autoanàlisi i d'acció comunitària que permet enfortir l'autoestima dels habitants dels barris marginals d'Estats Units. El model d'intervenció que va dissenyar buscava desmantellar les experiències negatives d'inseguretat, por, ira, desesperança i prejudicis, enfortint el seu sentiment innat de benestar i la seva capacitat de raonar adequadament utilitzant el sentit comú. L'objectiu del que es denomina *empowerment*, o empoderament és l'autorealització de cada persona, la potenciació del seu benestar personal o de la seva capacitat per canviar-se a sí mateix, la seva família i el seu entorn, i per això es fonamental establir relacions amb els demès dins d'un model adequat que ens permeti reconèixer a altres persones i aquestes a nosaltres mateixes. Mills explica, en base als resultats de la investigació que va realitzar a Florida, que quan l'autoestima i la confiança dels residents va augmentar, van començar a comprendre les necessitats dels altres, va millorar el coneixement que tenien de sí mateixos i de les seves capacitats personals, i es van incrementar el respecte, la cordialitat, l'empatia i l'entesa amb la resta de membres de la seva comunitat. L'empoderament és doncs la potencialitat de les persones per afrontar la seva vida interior, les seves relacions amb els demès i els seus projectes col·lectius incrementant el seu poder. Així doncs, com més ens qüestionem qui som, com més ens adonem de les nostres capacitats, podem ser més conscients de l'*habitus* de Bourdieu, i avançaríem així cap a una identitat menys condicionada i més sobirana de nosaltres mateixos.

Ho hem observat amb la sociologia, però també des de la psicologia i la pedagogia s'afirma que les persones no ens trobem en un punt de partida homogeni. No existim al marge de les relacions socials, del nostre entorn, i per tant les desigualtats són un element estructural que ja s'internalitza des del principi de la nostra consciència. Segons les teories relacionades amb la noció de l'empoderament, aquest té per objectiu analitzar el concepte del poder, les seves formes d'utilitzar-lo i distribuir-lo, com a mecanisme central per promoure la transformació social. L'empoderament pot entendre's com un procés, un producte, com a mètode d'apropament i com un objectiu. És un concepte multidimensional, amb implicacions en l'àmbit individual, organitzacional, social, polític, econòmic i cultural. També es vincula directament amb el procés d'acció comunitària que té per objectiu garantir els drets humans i la justícia social d'un col·lectiu que fins el moment es troba en una posició marginal en el seu context social. Que promou la participació de les persones, organitzacions i comunitats amb l'objectiu

⁷ Aquesta cita la trobem al llibre *Trabajo social comunitario: afrontando juntos los desafíos del siglo XXI* de Tomás Fernandez i Antonio López.

d'incrementar la seva capacitat de control individual i comunitari, i l'eficàcia de l'acció política, millorant la qualitat de vida comunitària i la justícia social⁸.

Els models d'integració cultural

En tot moment hem generalitzat, però també hem exemplificat en el camí cap a la definició dels conceptes, sense entrar a desenvolupar situacions de cohesió o exclusió social concretes en les que es troben les societats actuals. Com hem dit en la introducció d'aquest apartat estem observant com la teoria reforça la idea que el foment de la cohesió és beneficiós pels pobles i ciutats del món. En molts estats trobem que tenen poblacions multiculturals. Immersos en la globalització i en els ràpids canvis socials, la població mundial està afrontant als reptes de la diversitat cultural. Les migracions internacionals s'estan accelerant amb la major integració de l'economia global: el moviment i la mescla de les poblacions humanes van a més. Mentre que en alguns països la multiculturalitat es manté amb indiferència, en altres la tensió i els conflictes de caràcter ètnic amenacen amb la desintegració d'estats multiculturals. En general, des d'Europa, "la immigración se presenta, pues, cada vez más a menudo como una temible plaga que habría que vencer en el mas corto plazo posible antes de que sea demasiado tarde. En este mismo orden de ideas, la poblaciones provenientes de la inmigración que viven en Europa son consideradas como enemigos interiores que amenazan nuestras conquistas e incluso nuestras identidades cultural y nacional", afirma l'estudiós Marco Martiniello en l'article *Inmigración y construcción europea*. Davant aquest panorama, quines accions desenvolupen els països? Segons Anthony Giddens hi ha tres models d'integració principals: l'assimilació, el *melting pot* i el pluralisme.

L'assimilació propugna l'abandonament per part dels immigrants de les seves costums i pràctiques originàries de manera que el seu comportament s'adapti als valors i normes de la majoria. La perspectiva assimilacionista exigeix als immigrants que canviïn el seu idioma, la seva forma de vestir, el seu estil de vida, i la seva perspectiva cultural per integrar-se al nou ordre social. Segons Giddens, al Regne Unit la majoria de les polítiques oficials s'han orientat a l'assimilació del immigrants dins de la societat britànica. El *melting pot*, que significa gresol de cultures, consisteix en que les tradicions i les costums de les poblacions immigrants no s'abandonen, sinó que realitzen aportacions constants a la transformació del medi social i el configuren. Per tant les pautes culturals sempre estan en continua evolució, ja que els diferents valors i normes culturals que provenen de l'exterior també s'adapten i creen nova diversitat. El pluralisme cultural considera que l'actitud més apropiada és la de promoure el desenvolupament d'una societat genuïnament plural, en la que es reconegui una mateixa validesa a les diferents subcultures amb la dominant. Les diferències ètniques es respecten i es celebren perquè són components vitals del conjunt de la vida nacional. Els Estats Units i altres països occidentals són pluralistes en molts sentits, però les diferències ètniques s'han associat més a les desigualtats que a una pertinença, en igualtat de condicions però independent a la comunitat nacional. Hem de tenir en compte, però, que aquests models no són sinó una simplificació a vegades excessiva d'una realitat més complexa i matisada.

Què entenem per exclusió i cohesió social i com les afrontem?

Segons Joan Subirats, avui podem argumentar que, a la nostra societat occidental i post-industrial, la plena integració social passa per la participació de les persones en 3 eixos: el mercat i la utilitat social aportada per cada persona, com a mecanisme d'intercanvi i de vinculació a la contribució col·lectiva de creació de valor; la redistribució, que bàsicament duen a terme els poders i les administracions públiques; i finalment, les relacions de reciprocitat que es despleguen en el marc de la família i les xarxes socials. "Actualmente, las políticas de respuesta de que disponemos siguen estando esencialmente orientadas hacia las pautas de desigualdad características de una sociedad industrial que vamos dejando atrás: políticas de protección y asistencia basadas, o con claros vínculos, en el mercado de trabajo, considerado hasta hace poco el principal o casi único mecanismo de integración social. Esas políticas son poco eficaces con relación a las nuevas realidades generadas por las transformaciones económicas y sociales"⁹.

En paraules de Subirats el concepte d'exclusió social va començar a utilitzar-se inicialment durant els anys setanta a França, encara que no es va generalitzar fins els 80 o 90 en les polítiques públiques i de les ciències socials. En els seus inicis el concepte estava relacionat amb l'atur i la inestabilitat dels vincles socials. Després de generalitzar-se en l'opinió pública, en el món acadèmic i en els debats polítics va ser adoptat per la Unió Europea (UE) com un nou eix de la política social de la UE per superar les insuficiències del concepte de pobresa. Davant de l'augment de la competitivitat de l'economia europea, el març del 2000 la UE va dirigir esforços paral·lels al desenvolupament econòmic per aconseguir una Europa inclusiva, entenent que la marginació social era un dels principals reptes amb els que s'enfrontava la UE en el seu conjunt. "Las situaciones de exclusión social son el resultado de una cadena de acontecimientos reforzados o impulsados por las desigualdades y determinaciones estructurales del sistema económico y social", sentència Subirats.

L'exclusió social no és un estat, sinó un procés que afecta de forma diferent a cada individu, depenen del seu potencial individual i del context social. "Los procesos de exclusión y de empobrecimiento nos hablan de los mismos elementos: aquellos que impiden que las personas se realicen plenamente como seres humanos en todas sus dimensiones posibles y potenciales"¹⁰. Així doncs, un dels significats que podem atribuir al concepte d'exclusió social és que es refereix a un procés de creixent vulnerabilitat que afecta a sectors cada vegada més amplis del cos social, i que es materialitza en una precarietat creixent a l'àmbit laboral, residencial, econòmic, formatiu, sociosanitari, relacional, de la ciutadania i la participació. En aquest sentit, les dones, els joves, la gent gran, els immigrants o persones procedents de països pobres, amb una situació administrativa regularitzada —o no— són els sectors social més susceptibles a la vulnerabilitat i l'exclusió social. En aquest treball el col·lectiu protagonista de la intervenció que més endavant desenvolupem són els joves. Ells i elles troben grans dificultats per accedir al món laboral en condicions estables, disposar d'habitatge, comptar amb espais de relació propis, o canalitzar les seves ànsies de participació al marge de les institucions. Emancipar-se i ser ells i elles mateixes. Tot el que hem descrit breument genera situacions de vulnerabilitat i

⁸ Afirmació dels investigadors Laverack i Wallerstein, extreta del llibre *Trabajo social Comunitario: afrontando juntos los desafíos del siglo XXI* de Tomás Fernández García i Antonio López Peláez.

⁹ Extret del llibre *Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*, dirigit per Joan Subirats.

¹⁰ Del llibre *Exclusión Social y desigualdad* de Manuel Hernandez Pedreño.

d'exclusió social, que poden multiplicar-se amb facilitat i convertir-se en automarginació, conductes insalubres o asocials.

Com han mostrat múltiples estudis, en contextos com a l'espanyol, a on existeix una major debilitat en les estructures de l'Estat del Benestar, la família esdevé l'únic recolzament del que disposen les persones. La família té una funció socialitzadora que exerceix, ja que en ella es transmeten i s'aprenen els principis i les normes bàsiques de pensament, acció i relació que permetran als individus ser reconeguts i veure's reconeguts com a membres de la societat. La família actua com a moduladora de les realitats individuals, tan en el sentit positiu com negatiu: pot exercir de suport per contrarestar les desigualtats, però també pot actuar com agent de bloqueig que indueixi a l'exclusió social. El deteriorament de l'esfera més pròxima a l'individu pot ser el detonant de determinats processos d'exclusió social. "Una persona en situación de exclusión social no quiere decir que no tenga lazos, vínculos o relaciones con vecinos, conocidos o transeúntes, sino que no dispone del lazo, del vínculo social que permite sentirse como persona; es decir, como alguien con identidad propia y, al mismo tiempo, ser reconocido como uno más: como un ciudadano más, con carencias y limitaciones, pero también con sus recursos y oportunidades", apunta Subirats. Aquesta cita ens trasllada a la primera frase d'aquest apartat¹¹, pronunciada per un dels joves de l'equipament juvenil Tangram. Una cita que no ens sorprèn, perquè és compartida pels joves que venen habitualment. Sense conèixer la seva realitat familiar de primera mà, és fàcil identificar que possiblement sigui un àmbit amb grans carencies, ja que sovint "el que vénen a buscar és l'estima i les preguntes: què tal?; com està?; com t'ha anat al Institut avui?", com afirma una de les dinamitzadores del Tangram, Ingrid Batet.

"El ser humano se constituye como sujeto en el marco de una relación social o intersubjetiva: al ser acogido y educado por otros sujetos humanos como un semejante y un pariente; al establecer con ellos una relación de convivencia y de comunicación, de interdependencia e interpelación; al responder ante ellos de sus propias acciones, al decir "yo" y ejercer un control reflexivo sobre su propio cuerpo, es decir, al regular todas las actividades naturales o animales de su organismo (alimentación, sexualidad, agresividad) conforme a una serie de leyes y reglas morales comunes que aseguran la cohesión, la identidad y la perdurabilidad del grupo social como tal", afirma Atonio Campillo.

A més de les famílies, les institucions com les escoles o els serveis socials poden ser agents que influeixen i intervenen en la realitat dels joves. Davant d'aquest poder s'ha de tenir en compte la seva pràctica, que tan pot ser la de protegir l'individu enfront les condicions de desigualtat social, com ser agents actius en la dinàmica de l'exclusió. Com es reflecteix en el llibre d'Anna Berga *Adolescència femenina i risc social. Un estudi d'itineraris biogràfics i estratègies culturals des d'una perspectiva de gènere*, en el que observa com algunes de les noies, que són subjectes del seu estudi, són vistes i estigmatitzades pels seus professors com a "irrecuperables". També és cert que a l'hora d'analitzar les expectatives acadèmiques i laborals de qualsevol alumne, el seu origen social és central. Així, la posició de classe i el capital cultural de la família són factors explicatius de primer ordre dels processos de construcció de sentit i significat del pas per

l'escola¹². Les expectatives que les famílies tenen respecte els fills estan fortament condicionades pel valor que s'atorga a l'educació i pel camp de possibilitats que es concep com a real i factible¹³. Així doncs sovint ens trobem en una situació de distanciament entre escola i família: mentre el mestre es queixen que les famílies no inculquen hàbits d'estudi, ni autodisciplina, les famílies esperen passivament que a l'escola els diagnostiquin per a què serveix o què podrà fer el seu fill. I el jove què fa mentrestant? Construir la seva identitat.

Els instituts són espais relacionals on es desencadenen i es projecten aquestes necessitats familiars i de formació, i on en definitiva, es comença a desenvolupar amb força la identitat. Aquests centres d'educació secundària obligatòria, en els quals passen més temps els joves durant la seva adolescència, són l'escenari a on es desenvolupa la jerarquia macrosocial (estructura social, gènere) i la microsocioal¹⁴ (el líder de la colla, el marginat del grup). Aquesta jerarquia juga un paper determinant en la lluita pels recursos escassos, en el sentit d'estatus, prestigi, amicitat, autoestima, acceptació social i altres elements del mateix tipus. És en aquest espai, en aquesta microcultura, on es configuren els mapes de significat que desenvoluparan la identitat dels i les joves. I on l'educació també ha de prendre el protagonisme. El professor de psicologia Martin V. Covington és autor del llibre *La voluntad de aprender. Guía para la motivación en el aula*, en la que aporta la Teoria de la validesa personal. El motiu que ens porta a esmentar-lo és la necessitat de trobar nous camins al drama del fracàs escolar. En la seva teoria observa que totes les persones necessitem, per naturalesa, mantenir la nostra imatge de validesa personal, davant de nosaltres mateixos i dels altres. En aquesta seguretat es basa l'estabilitat emocional i d'adaptació social. Les persones desenvolupem actituds i estratègies per mantenir la validesa personal, tot i que, en algunes ocasions pugui anar en contra la pròpia persona. Si traslladem l'atenció als joves estudiants dels instituts, veiem que la lògica que domina als centres és que el coneixement i el mèrit es divideixen en una escala del 0 al 10, un 0 vol dir tonto, 5 ser mediocre i 10 significa excel·lència. En aquest entorn competitiu es crea una classificació que afecta progressivament el desenvolupament de l'aprenent. I que fomenta, d'una manera o altra, la visió equivocada d'una societat que exclou i divideix. Per una banda, les qualificacions es basen en les capacitats que les proves detecten en els alumnes. I per l'altra, es regulen les nostres aspiracions i esforços a través dels èxits i fracassos. Quan tenim èxit, ens marquem objectius cada cop superiors i quan fracassem reduïm el nivell d'aspiracions.

A partir dels anys 80 s'ha produït en el conjunt de la societat, una transformació dels itineraris dominants que ha desencadenat una falta de linealitat, així les trajectòries d'aproximació successiva, les trajectòries en precarietat o les desestructurades són les modalitats emergents. Cal tenir en compte, a més, que en aquesta societat informacional la responsabilitat de l'èxit o del fracàs recau en el mateix individu. Així els col·lectius més vulnerables són els que tenen

¹¹ La frase és: "Jo mai seré algú en aquesta societat, no em preguntis què vull ser de gran, perquè no ho puc triar".

¹² Les dades de l'*Enquesta de la joventut de Catalunya 2007*, mostren com les trajectòries de "més èxit" (les trajectòries d'emancipació preuniversitària i les lineals universitàries) els i les joves provinents de famílies amb nivells d'instrucció i categories professionals per sobre de la mitjana estan clarament sobrerrepresentades. Inversament, les trajectòries de no-emancipació i les obreres i obreres amb ruptura familiar són aquelles en què els orígens socials més modestos estan sobrerrepresentats.

¹³ Del llibre *Immigrants als instituts. L'acollida vista pels seus protagonistes* de Ricard Benito, Miquel Àngel Alegre i Sheila González.

¹⁴ Informació extreta de Roger Martínez de l'estudi *Cultura juvenil i gènere*.

més dificultats per afrontar o evitar aquests riscos. De qui estem parlant? Dels joves sense formació, que estan a l'atur o amb treballs precaris. Són aquests i no uns altres els que protagonitzen les emergents trajectòries en precarietat o desestructurades, i aquests últims els que configuren el camp real de l'exclusió social amb relació als joves, ja que es veuen privats del marc estructurador de l'escola i la feina, que són les institucions bàsiques amb capacitat per oferir un marc referencial d'estatus i ubicació social i temporal¹⁵. Unit al contingut de la *Teoria de la validesa personal* de Covington, la por al fracàs pot inhibir a les persones a arriscar-se i, en el context de l'institut, arriscar-se a aprendre. L'adolescent desbordat per la seva imatge de fracàs, s'intenta justificar amb un seguit d'excuses versemblants sobre la seva persona i la seva conducta. Si focalitzem la mirada a les noies¹⁶, s'afirma que elles tendeixen a expressar atribucions negatives i amb tendència al fracàs, més que els nois. Una de les explicacions que dona és perquè es limiten a reflectir la percepció que domina a la societat de que les dones són menys capacitades intel·lectualment que els homes, per això el més adequat és atribuir els seus èxits al treball esforçat i a la seva docilitat¹⁷. En aquest sentit els intents de reforma educatives han de ser sensibles a la possibilitat de que les dones tendeixin a descartar-se a sí mateixes com a propietàries dels seus afanys. Altres autors afirmen que els homes també ho fan però es troben més a la defensiva en les seves manifestacions públiques, degut a la pressió social¹⁸ per què mantinguin la imatge de ser assertius i competents¹⁹. Els homes "realment homes" tenen la necessitat de si se'ls presenta l'oportunitat, d'augmentar el seu honor buscant la glòria i la distinció en l'esfera pública²⁰. A nivell general, la Teoria de la validesa proposa unes iniciatives de resposta dels centres escolars i del mateix alumnat davant el fracàs escolar: llibertat d'establir els propis objectius d'aprenentatge, autodisciplina intel·lectual; capacitat com a recurs susceptible d'aprenentatge; supervivència futura; seguretat en un mateix i atribuir-se reptes reals.

Davant de les situacions de vulnerabilitat dels individus, dels resultats dels estudis realitzats, de les perspectives mostrades i els significats que vesteixen els conceptes, se'ns presenta una pregunta de reacció. Com podem combatre l'exclusió social? Podem lluitar contra l'exclusió social amb accions que

fomentin la cohesió social. I què entenem per cohesió social? Un possible significat es relaciona amb la vinculació dels membres d'una col·lectivitat entre ells mateixos i com a grup. També s'identifica "quan el conjunt de persones que viuen en un territori tenen garantits els drets civils i polítics, els econòmics i culturals, i se senten participants del conjunt; tot complint recíprocament amb els deures corresponents"²¹. Així doncs, el camí cap a la cohesió social no pot ser només una aventura personal²², sinó que ha de ser un camí de construcció col·lectiva. En el que un grup de persones, relacionades formal o informalment, des de posicions públiques i no públiques, tracten d'aconseguir un entorn de cohesió social per la seva comunitat. Per seguir aquest procés s'ha de tenir en compte les influències de les estructures socials que s'interioritzen des de que som petits (concepte d'*habitus* de Bourdieu) i dels obstacles artificials que generen les etiquetes socials (recordem la teoria de l'etiquetatge). Sent conscients del poder de les nostres idees i accions²³ per millorar la convivència i l'autonomia, podem generar un canvi social més igualitari i humà com augurava Marx. I menys determinat per la dictadura de l'eficiència i els coneixements tècnics de la burocràcia capitalista com afirmava Weber. Entendreu que la resposta la trobem intervenint en les dinàmiques locals i civils, així podem visibilitzar el seu efecte i avançar en els possibles fracassos que podem trobar, ja que els protagonistes de l'acció social es troben en la mateixa comunitat. Portant les normes socials a debat i a un consens que es renovi i s'alimenti amb les diferents perspectives que aporten tots els col·lectius i cultures. Oblidant plantejaments assistencials o caritatius que al cap i a la fi creen dependència crònica. "El factor essencial de la lluita contra la exclusió passa per la reconquesta de los propios destinos vitales por parte de las personas o colectivos afectados por esas dinamicas o procesos colectivos que facultan el acceso a cada quien para formar parte del tejido de actores sociales"²⁴. Així doncs, l'espai públic el podem imaginar com un lloc de trobada entre els poders públics i la societat, en el que poden compartir la responsabilitat de generar llaços de confiança, de reforçar la implicació social del procés de cohesió comunitari. Per això necessitem que ambdues parts comprenguin el sentit positiu i transformador de la cohesió social. I aquesta cohesió passa necessàriament per la generació d'espais i projectes en els quals tots els ciutadans tinguin l'oportunitat d'interactuar i d'obtenir una informació en condicions d'una certa intersubjectivitat. "Només des de l'acció en aquest sentit es poden prevenir la discriminació i el racisme allà on no han aparegut, o preparar la intervenció en aquells indrets on ja són, dissortadament, una realitat"²⁵. S'ha de fer un esforç per garantir que totes les persones, independentment de l'origen que tinguin, puguin accedir a l'exercici de la plena ciutadania i a tenir l'oportunitat de la mobilitat social, tot evitant la reproducció de les desigualtats. "Les polítiques públiques de joventut tenen la responsabilitat de generar processos d'integració i inclusió de totes les persones joves a la societat i de treballar per construir una societat més cohesionada. Totes les administracions s'hi han d'implicar, però són les administracions locals, per la seva proximitat a la població, que tenen i han de tenir un paper

¹⁵ Extret de Joaquim Casal de *Modos emergentes de transición a la vida adulta en el umbral del siglo 21: aproximación sucesiva, precariedad y desestructuración*.

¹⁶ En l'*Enquesta a la joventut de Catalunya 2007*, observem que les noies estan sobrerrepresentades en dos tipus de trajectòries relativament problemàtiques: les trajectòries universitàries precàries (vinculades a la sobrequalificació i a la mobilitat social descendent) i les obreres amb ruptura familiar (vinculades a posicions de vulnerabilitat social fruit, en part, dels trencaments familiars).

¹⁷ Etagh y Brown, 1975; Heilman y Stopeck, 1985. Autors esmentats al mateix llibre de Martin V. Covington.

¹⁸ Sobre el tema de masculinitat recomanem els textos que podeu trobar a la web: <http://www.edualter.org/material/masculinitat/index.ca.htm>

¹⁹ Rosenfeld, 1976; Covington i Omelich, 1978; Snyder, Stephan i Zuckerman, 1979. Ídem.

²⁰ En aquest sentit, la virilitat és la principal característica de la masculinitat, P. Bourdieu la defineix com la "capacidad reproductora, sexual y social, pero también como aptitud para el combate y para el ejercicio de la violencia"²⁰, d'aquesta manera es demostra com la virilitat aconsegueix des de varies esferes i totes responen a una estructura jeràrquica. Això ho observem en els esports, per exemple, seria una forma de violència ritualitzada, a on existiria de la mateixa manera la jerarquització i mitjançant la competició, el qui sigui el més capacitat serà el vencedor. En aquest exemple fèiem que existeix també una estructura jeràrquica amb una relació de poder a on l'entrenador realitza l'autoritat, ja que ell ja va demostrar que per aconseguir el seu estatus, i com autoritat existeix una relació de poder desigual

²¹ Extret del llibre *Política de joventut, Glossari de termes* d'en Jordi Casanovas i Berdaguer.

²² En la que ens quedem sols en les reaccions que hem descrit anteriorment des de la teoria de Robert K. Merton.

²³ Afirmació que vincula la perspectiva de l'acció social.

²⁴ Extret del llibre *Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*, dirigit per Joan Subirats.

²⁵ Cita de Miquel Àngel Essomba extreta del material didàctic *Tot un món*.

protagonista en la gestió d'aquesta diversitat"²⁶. Tot sabem que les diferències culturals no són l'únic factor de diversitat. A tota societat complexa existeix una gran diversitat interna de població, que respon a diferències que depenen de l'edat, el territori on viuen, el sexe, el nivell educatiu, la professió, la ideologia, les creences i la personalitat, entre altres. Davant d'aquesta realitat les polítiques de joventut han de respondre a aquesta diversitat, incorporant la perspectiva intercultural en el disseny, la planificació, l'execució i l'avaluació de les polítiques juvenils, així com la gestió de la diversitat en els seus recursos, serveis i programes. Si a aquesta perspectiva li sumem la corresponsabilitat dels mateixos joves accelerem el procés de creació, permetem que ells i elles exercitin la plena ciutadania i que contribueixin a la construcció de la societat, enfortint la cohesió social a la vegada que entren en un procés d'aprenentatge.

1.2 La participació juvenil

Una de les definicions més actuals de participació juvenil és la que ens aporta Jordi Casanovas i Berdaguer. Aquesta és descrita com a conjunt de processos, accions i actituds que generen capacitat de decisió i intervenció. La participació dels joves comporta la capacitat d'intervenir en tot allò que els afecta directament o indirectament, és a dir, el que condiciona el seu entorn, les seves relacions i/o les possibilitats de desenvolupament personal i col·lectiu. La participació juvenil autèntica és dóna quan, a partir de la conscienciació i de tenir en compte la complexitat del tema que es tracti, es completa la següent seqüència: 1/ Tenir accés a la informació, 2/ Participar en el disseny i la planificació, 3/ Compartir la decisió, 4/ Intervenir en la gestió i en l'execució, i 5/ Fer el seguiment i l'avaluació. Però no sempre ha estat vinculada al significat que hem exposat. Si observem el concepte de participació en la història trobem també, diverses perspectives.

La perspectiva pre-democràtica

De la història sabem que les societats s'han organitzat mitjançant diversos sistemes polítics. Inclús ara mateix quan escrivim aquestes línies, els països del món segueixen organitzant-se segons diferents pautes i configuracions que sovint es relacionen amb temps remots. Ens referim al sistema d'estaments i l'autoritari. El primer ens trasllada a l'Antic Règim i es configura en una estructura jeràrquica i piramidal, constituïda per tres parts; el clergat, la noblesa i el tercer estat. Cada un dels estaments es diferencia dels altres per tenir un codi de lleis pròpies que els concedeixen uns privilegis (alt clergat i noblesa) o uns drets i deures (tercer estat). Les desigualtats que es generaven es basaven en l'acceptació durant generacions d'uns drets i deures hereditaris que són mantinguts pels estaments i per l'estat. Els estaments privilegiats són grups socials tancats, en els que no es deixa entrar a ningú que no acrediti la seva noblesa heretada ("honor") o atorgada pel rei ("mèrit"). Fins el segle XVIII la noblesa, l'alt clergat i la Corona comparteixen el poder dins una estructura social estable. L'esperit conservador de la noblesa i l'alt clergat es manté gràcies a una sèrie de vincles jurídics legals (drets senyorials), polítics i socials (monopoli dels alts càrrecs) o econòmics (vinculació de les propietats rurals). Així doncs els camperols i els treballadors de les ciutats, els professionals liberals, artesans, petits propietaris i camperols, que formaven part de la majoria de la població i donaven el nom al tercer estat, basaven la seva participació en el govern, en el pagament

d'impostos i complint l'ordre i la llei del clergat i la noblesa²⁷. En el sistema autoritari es nega la participació popular o la retalla de manera considerable. En aquest tipus de societat es concedeix més importància als interessos i necessitats de l'estat que a la majoria de la població i no s'hi estableixen mecanismes legals per poder oposar-se al govern o per expulsar a un líder del poder. "Las poderosas monarquías de Arabia Saudí i Kuwait, así como los dirigentes de Myanmar (Birmania), cercenan rigurosamente las libertades civiles de sus ciudadanos y les niegan cualquier participación de relevancia en los asuntos de gobierno", comenta Anthony Giddens.

La perspectiva democràtica

La paraula democràcia procedeix del mot grec *demokratía*, i està dividida per dos significats: el *demos* (poble) i *Kratos* (govern). Per tan la democràcia en el sentit estricte és un sistema polític en el que governa el poble i no els monarques o aristòcrates. En la pràctica les democràcies del món han experimentat formes contradictòries en cada període i societat, en funció de com s'ha adoptat el concepte. El mateix significat de poble s'ha interpretat de moltes maneres; com els propietaris, els homes blancs, els homes amb estudis, només homes, homes i dones, etc. Com diu David Held, es poden plantejar moltes objeccions sobre totes les parts de l'enunciat "govern del poble". Seguint en el concepte de poble, l'investigador es pregunta: Qui és el poble? Quina classe de participació se l'hi permet? Quines condicions es presuposen que condicionen la participació? I sobre el govern es pregunta: "¿Cual debe ser el alcance del gobierno? ¿Debería estar circunscrito, por ejemplo, a la esfera de la administración o puede haber democracia en otros ámbitos, tales como el laboral? ¿Incluye este concepto las decisiones administrativas que toman los gobiernos o debe limitarse a las grandes resoluciones que afectan a las políticas?". El mateix autor d'aquestes qüestions afirma que en general la democràcia es considera el sistema polític que pot garantir millor la igualtat política, protegir les llibertats, defensar el bé comú, respondre a les necessitats dels ciutadans, fomentar el propi desenvolupament moral i la presa de decisions eficients que tinguin en compte els interessos de tots. Però de quina democràcia estem parlant, de la censatària, la representativa, la directa? Segons l'autor, el que està per damunt de tot és que sigui de veritat una forma de poder popular (autogovern) o que esdevingui una estructura que recolzi la presa de decisions dels altres (representativa). En canvi no menciona a la democràcia censatària. Aquesta es situa en els països occidentals i va estar vigent entre el segle XVIII i el XIX. Es basava en dotar el dret a vot només a la part de la població que comptés amb certes característiques (econòmiques, socials o educatives) que els permetés inscriure's en un cens electoral. Així doncs no té res a veure el sufragi universal amb el censatari, ja que el primer no estableix més condicions que la majoria d'edat i la ciutadania (encara que el segle XX estava limitat al sufragi masculí). "La noció clàssica de ciutadania, herència de la Il·lustració i de la Revolució Francesa, ha deixat de ser acceptada majoritàriament com el subjecte actual del sistema democràtic. El subjecte real de la vida política és un altre: l'opinió pública. Aquest és el veritable referent a partir del qual actuen – o bé s'inhibeixen– els polítics; també és el veritable referent de la societat civil, que es mou en funció d'allò que creu que són les opinions majoritàries"²⁸. El tipus de democràcia predominant a l'actualitat i que pren la temperatura a la opinió pública per entendre què demana el

²⁶ Afirmació treta del llibre *Interculturalitat en les polítiques de joventut*, de Neus Alberich i Nawa N'Diaye.

²⁷ Informació aportada per la web:

<http://www.claseshistoria.com/antiquoregimen/sociedad.htm>.

²⁸ Del llibre *La participació política* de Ferran Sáez Mateu.

poble i ofereix el govern és la democràcia representativa. Aquesta, a diferència de la censatària aposta pel sufragi universal. És un sistema polític en el que les decisions relacionades amb una comunitat no les pren el conjunt dels seus membres, sinó persones elegides amb aquesta finalitat. Es manifesta mitjançant eleccions per congressos, parlament i altres organismes nacionals similars. La democràcia representativa existeix en diferents nivells en el que s'han de prendre decisions col·lectives, com les províncies o els estats que integren una comunitat nacional ampla, les ciutats, els districtes, entitats i altres organitzacions. A través dels mitjans estrictament electorals la ciutadania té un poder d'influència baix sobre l'organització social i la vida pública, així com un escàs poder de control democràtic i d'incidència en les decisions polítiques.

El govern directe del poble

En contraposició a la democràcia representativa trobem la democràcia directa, es tracta de la democràcia en estat pur, tal com la van viure els seus fundadors atenencs. Les decisions les prenen els membres del poble sobirà reunits en assemblea. No existeixen representants del poble sinó, en tot cas, agents fiduciaris del mateix, sotmesos als dictats de l'assemblea i revocables en qualsevol moment. Es tracta del tipus de democràcia preferit no només pels demòcrates de l'antiga Grècia, sinó també per a molts pensadors moderns com Jean-Jacques Rousseau, un dels representants de la Il·lustració. És una forma de democràcia en la que cada persona associada a una determinada agrupació pot exposar el seu punt de vista, les seves iniciatives i propostes, actuant directament sobre elles i dirigint-les²⁹. Cada persona és representant d'ella mateixa en les decisions polítiques. Es rebutja, tot representant que pretengui parlar en nom de l'altre, actuar en el seu lloc o en el seu interès. Aquesta assemblea podria aprovar moviments executius, lleis, escollir o destituir als funcionaris, i realitzar judicis. La democràcia directa, en un sentit més modern, consta de 3 pilars: l'assemblea com a manifestació de la iniciativa popular³⁰, la delegació revocable³¹ i el mandat imperatiu³². La democràcia directa és entesa com el govern directe del poble mitjançant consultes i assemblees populars.

Encara que el concepte de democràcia directa i la seva praxis no la van crear els anarquistes, aquests són dels pocs moviments polítics que l'inclouen com a part intrínseca a la seva ideologia, fan una defensa continuada plantejant mecanismes per a la seva aplicació. "Para los anarquistas, el voto democrático directo sobre decisiones políticas dentro de las asociaciones libres es el contrapunto político del acuerdo libre. La razón es que «muchas formas de dominación pueden ser

emprendidas de una manera...libre, no-coercitiva, y es ingenuo pensar que la mera oposición al control político en sí nos llevará al final de la opresión», como afirmaba John P. Clark, en el libro *Max Stirner's Egoism*³³. Els anarquistes promouen associacions autogovernades, sense Estat ni autoritarisme. "El anarquismo insiste en que el centro de gravedad de la sociedad es el individuo, que tiene que pensar por sí mismo, actuar libremente, y vivir plenamente... Si quiere desarrollarse libre y plenamente, tiene que ser relevado de la interferencia y opresión de otros... Esto no tiene nada en común con el individualismo capitalista. Tal individualismo depredador es realmente débil, no robusto. Al menor peligro a su seguridad, corre a refugiarse en el estado y aúlla por su protección... Su individualismo robusto es simplemente una de tantas pretensiones que hace la clase dominante para cubrir el mercantilismo sin riendas y la extorsión política"³⁴. En aquest sentit, pels anarquistes la presa de decisions socials i econòmiques es basen en la idea de democràcia directament relacionada amb l'autogestió i l'organització, una democràcia anomenada també assembleària. Contemplen la instauració de mecanismes com assemblees de barris o pressupostos participatius pels sectors comuns, a on la ciutadania tingui un paper actiu i predominant en la presa de decisions.

Un sistema intermedi entre la democràcia representativa i la directa és la participativa. Aquesta manté els mecanismes de representació tradicionals, però exigeix alhora mecanismes de decisió popular en els assumptes públics de forma continuada. Abarca doncs, una expressió àmplia, però sol referir-se a formes de democràcia a les que els ciutadans tenen una major participació en la presa de decisions polítiques que els hi atorga tradicionalment la democràcia representativa. En alguns països que són democràcies representatives permeten formes d'acció política que proporcionen una democràcia directa limitada: la iniciativa popular, el referèndum i/o la revocatorià, conceptes que hem parlat anteriorment. Països com Suïssa són un exemple. Des del 1847, que les ciutats suïsses van afegir el referèndum estatutari a la seva constitució. De seguida van pensar que tenir només el poder de vetar les lleis que produïa el Parlament no era suficient, així que el 1891 van afegir la iniciativa d'esmena constitucional. Les batalles polítiques suïsses des de llavors han ofert al món una experiència important en la posada en pràctica d'aquest tipus d'iniciatives.

"No hay un camino hacia la democracia, la democracia es el camino. Participación es actuación participativa y participación cívica es la manera de obrar en que consiste la democracia, considerada como forma de actuar y no como estructura... la democracia es un obrar que tiene su fin y su valor en sí misma..."³⁵. En les societats complexes la participació dels ciutadans d'un indret esdevé el mitjà perquè aquests siguin subjectes socials, amb capacitat per transformar el medi en el que viuen i de control sobre els seus òrgans polítics, econòmics i administratius, deixant de ser objectes socials. La democràcia participativa supera les llibertats bàsiques com són el vot cada quatre anys, llibertat d'expressió, etc. Perquè amb la participació dels habitants s'ompli de contingut i amplii la democràcia. Com va afirmar Nelson Mandela en la cimera de Mercosur el 1998 a Ushuaia: "Si no hi ha menjar

²⁹ Del llibre *Democracia directa. Pequeño léxico filosófico del anarquismo*, de Daniel Colson.

³⁰ Les iniciatives, presentades per determinat sector de la població, forcen la reconsideració de les lleis, generalment per un referèndum posterior, sense el consentiment dels funcionaris electes, o inclús en oposició a la voluntat dels funcionaris.

³¹ Parteix del principi llibertari, del dret de revocació, que afirma que sempre existeix la possibilitat de qüestionar qualsevol situació i compromís en el moment que s'estimi que aquests s'inscriuen en una lògica opressiva i que puguin millorar-se substancialment. Poden existir diferents mecanismes per fer recaure la responsabilitat per les conseqüències de la revocació tant en d'un mandat com d'una normativa en qui així l'han decidit.

³² El delegat no té el poder deliberatiu especial a més del que tenen com a persona integrant d'un col·lectiu. Pot tenir, si ho decideix l'assemblea, poder executiu o atribucions d'autonomia responsable; però no pot adoptar decisions diferents a aquelles per les que ha rebut el mandat per part del col·lectiu que el delega.

³³ Informació de la web

http://www.cgt.info/nacargi/files/libros/preguntas_anarquismo.pdf

³⁴ Cita d'Emma Goldman, traduïda en l'article de la web que hem fet referència abans.

³⁵ Cita de José Luis González Ramírez extret de la seva ponència per la "Conferencia Europea sobre Participación Ciudadana en Municipios".

quan es té gana, si no hi ha medicaments quan s'està malalt, si hi ha ignorància i no es respecten els drets elementals de les persones, la democràcia és una closca buida, encara que els ciutadans votin i tinguin Parlament”.

L'investigador Tomás Alberich aclareix que, “es habitual, des de los estamentos del poder, confundir participación con información. Sin embargo, la información es sólo el primer nivel, o requisito previo, por el que se abren vías para la participación”. Els nivells que ens esmenta són: informació, consulta i debat, i la cogestió. Tenir la informació suficient sobre qualsevol actuació pública és imprescindible per que pugui existir la participació dels veïns i afectats sobre dita actuació. La informació també implica formació, perquè no sempre és fàcil comprendre-la. La consulta i el debat significa que els afectats donin la seva visió, realitzin suggeriments i alternatives, i s'obri una fase de diàleg entre l'administració del poder escollit i els ciutadans, així es podria arribar a acords per consens. A través de la informació i la formació i després amb el debat i el consens, obtindríem un control real i públic sobre les activitats de l'Estat i del Mercat. El darrer punt es refereix a la gestió i el treball compartit per tots els membres de la col·lectivitat. És el tercer nivell de la participació que tendeix a les formes de cogestió i autogestió ciutadanes, al donar-se una participació directa en el govern, en el poder executiu concret, que s'enllaça directament amb la democràcia assembleària dels anarquistes. Exemples de democràcia participativa les trobem també a Nova Anglaterra (EEUU), a on des de fa anys les petites comunitats que configuren aquest estat realitzen les “reunions ciutadanes” anuals. En les que tots els residents de la localitat s'ajunten per discutir i votar sobre els assumptes locals que no són competència de l'Estat o del govern federal.

La participació dels i les joves

En les últimes dècades, les democràcies representatives s'han caracteritzat per un increment de l'abstenció electoral de la ciutadania. Si ens fixem en la participació registrada el 22 de maig sobre les eleccions municipals observem que la xifra catalana era la més baixa de totes les comunitats autònomes. Concretament, del 55,01%. Només en les eleccions del 2006 la participació va ser tan baixa (el 53,86%)³⁶. “Aquesta desafecció política esdevé més important entre les persones joves, que són les que participen menys en els comicis electorals”, afirma la directora de programes del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya. Prenent d'exemple el resultat de les enquestes del CIS que es van realitzar abans de les eleccions al Parlament de Catalunya, observem que gairebé un 20% dels joves menors de 24 anys afirmaven que no anirien a votar i un altre 10% assegurava que probablement s'hi abstiniria. En total, gairebé un 30% es manifestaven contraris a la participació electoral, un percentatge que es redueix a la meitat en el cas de les persones de més de 55 anys. “L'apatia electoral dels joves és particularment significativa, si tenim en compte que estem parlant de les primeres generacions socialitzades en democràcia i que, a més, són les que atresoren un nivell formatiu més alt (una variable que s'ha associat tradicionalment al comportament polític)” afirma l'investigador Txús Sánchez. Però només entenem la participació en l'acció d'anar a votar? Existeix una altre realitat participativa juvenil que apareix en comptades ocasions en els mitjans. “Una altra realitat en la qual enormes quantitats de

joves estan existencialment pendents de què passa, de què els passa i de què els “traspassa”; una realitat en la qual, tant des d'elements micro i quotidians com des de discursos d'alta volada (poc escoltats), moltes persones joves qüestionen i proposen, debaten i actuen, s'informen i estan col·lectivament enxarxats; una realitat, en definitiva, en la qual les persones joves s'estan movent per modificar el què i el com d'una política “en singular” concebuda, practicada i comunicada amb estretor de mires”, afirma l'investigador de l'IGOP (Institut de Govern i Polítiques Públiques -UAB), Jordi Collet. Així doncs podem considerar que hi ha poca implicació política dels joves? Collet afirma que per tal d'observar-la hem “de canviar de mirada per veure una política (jove) dita i feta de polítiques, de participacions i d'implicacions plurals i diverses, que encara són invisibles per a aquells i aquelles que miren en singular, però que, no per aquest fet, deixen d'existir o són menys significatives”. Però tot i canviar l'enfocament, on trobem aquesta implicació política? “Les dades semblen reforçar la idea d'una certa substitució parcial de la implicació en els models més formals de democràcia representativa (com el vot o l'afiliació partidista) a favor d'altres formes de participació més informals i menys institucionalitzades”, informa l'*Enquesta a la joventut de Catalunya 2007*. També s'observa que l'associacionisme és, sense dubte, una pràctica social ben estesa entre els joves. Ara bé, les dades confirmen que la meitat de la joventut no pertany a cap mena d'entitat o grup informal (51,4%), una tercera part en pertany a una de sola (36,7) i poc més d'un de cada deu pertany a diverses entitats o grups. Així doncs la desafecció política que hem esmentat abans es veuria compensada per una major implicació en tipus més informals de participació com serien els moviments socials. “El sentimiento vivido de no ser entendido, escuchado, respetado que se plasma en numerosas movilizaciones recientes invita una vez mas a reflexionar sobre la paradójica conjunción del proclamado reinado de la opinión pública i el sentimiento de abandono vivido por gran número de los titulares de esta soberanía estadística”, assegura Erik Neveu en el llibre *Sociología de los Movimientos Sociales*.

L'*Enquesta a la joventut de Catalunya 2007* afirma que una altre característica general que es destaca del gruix de la mostra³⁷ és una forta identificació ideològica amb un imaginari que, simplificant, podríem etiquetar com a “progressista-catalanista”. Confirma, a més que el nivell participatiu i l'imaginari tenen un perfil social bastant comú. Des de les identifications amb els eixos ideològics clàssics (social i nacional), fins al vot polític, passant per les pràctiques associatives o la participació en accions polítiques no-convencionals, els joves provinents de les classes populars són els que menys participen. A l'altre extrem hi trobem els joves de classe mitjana que són els que més participen i s'avenen amb l'estàndard progressista-catalanista. En canvi les classes populars tot i que troben que existeix una minoria que es posiciona de la mateixa manera, la majoria tendeixen als partits de la dreta i espanyolista. Per tan s'observa un fort component d'adscripció política, però potser d'una forma relativament nova, ja que sempre s'ha associat la classe treballadora amb l'esquerra i la dreta amb la benestant. La manca de participació de qualsevol col·lectiu, de qualsevol classe social “comporta disfuncions socials que afecten directament la viabilitat de la pròpia societat, en tant que desnaturalitza les relacions entre els individus de la mateixa comunitat”³⁸. El resultat d'això és la desvinculació amb la resta de membres de l'entorn i per tant l'absència d'actes que no vagin més enllà del benefici personal.

³⁶ Dades extretes de l'article *La participació a Catalunya: un fet diferencial* del periodista Toni Rodon al diari *Ara.cat*.

³⁷ Informació extreta de *l'Enquesta a la joventut de Catalunya 2007*.

³⁸ Cita treta del llibre *Educació en participació, una assignatura pendent*.

Des d'aquesta perspectiva es veu innecessària (no es nega la necessitat, sinó que ni tan sols existeix) qualsevol reacció o actitud davant del que passa o deixa de passar en l'entorn. És en aquest estadi que es produeix la desafecció ciutadana, el passotisme, la indiferència als missatges institucionals... i un llarg etcètera que conforma el que col·loquialment s'anomena "manca de valors". Aquesta situació s'ha de sumar al fet que cada cop més vivim en una la societat "sense responsabilitats ni obligacions", que és sovint obra d'un model de desenvolupament econòmic que indueix a la delegació constant de moltes de les qüestions quotidianes (salut, educació, convivència, etc...), de forma que la població juvenil creix i es desenvolupa en un marc social excessivament assistencial, de manera que consegüentment es minva la predisposició a la implicació emotiva, social o política. "Una societat que planteja la seva experiència des de la perspectiva de la ciutadania desprotegida que necessita d'un estat (o corporació empresarial) paternalista i que renuncia a totes i cada una de les potencialitats de les quals disposa per intervenir en la definició de la seva vida, és una societat pobre"³⁹. Sovint culpem la classe política mentre aparquem la nostra responsabilitat com a ciutadans a participar activament dels afers col·lectius, i un llarg etcètera que constitueix l'actitud passiva de la societat moderna. Davant d'aquesta realitat visible molts estudiosos i observadors de la joventut han proposat solucions. Entre aquestes trobem per una banda millorar la transparència de les institucions públiques, lluitant contra la corrupció per tal de recuperar la confiança en la política. Fer visibles les problemàtiques juvenils a l'agenda política i introduir mecanismes de representació juvenil més eficaços. "La mesura de reduir l'edat de vot als 16 anys també podria ajudar, tal com s'ha demostrat amb l'experiència austríaca"⁴⁰. I per l'altre, incentivar la participació activa, ja sigui promovent l'associacionisme per així poder influir de manera més directe en la presa de decisions polítiques locals. Motivant des dels diferents espais juvenils, com són els instituts, els equipaments juvenils, a interessar-se pels afers col·lectius i a assumir responsabilitats. Canviant les estructures i els mètodes de treball dels espais i canals de decisió i representació. Formant, en definitiva, en la cultura participativa.

En aquest sentit, no hem d'oblidar que el dret a la participació a les convocatòries electorals actualment queda limitat al conjunt de ciutadans extracomunitaris amb residència d'almenys cinc anys i amb acords de reciprocitat entre els diferents estats. Malgrat que en les eleccions del 22 de maig del 2011 catalans i catalanes de nacionalitat d'Equador, Colòmbia, Perú, Bolívia, Xile, Paraguai, Islàndia i Nova Zelanda van poder votar en les eleccions municipals, la participació ha de contemplar-se com a un mitjà molt més ampli i un valor en sí mateix. Així prenem la paraula del CNJC⁴¹ i recordem aquí alguns dels objectius que es proposen a treballar:

- Fomentar la participació d'entitats de persones immigrades als esdeveniments socials i culturals que es donen al seu entorn.
- Que el procés educatiu en tots els àmbits incorpori una perspectiva inclusiva i acollidora.
- Promoure l'associacionisme com a espai d'acollida a partir de la creació de climes de confiança, a través de l'aprenentatge dels idiomes autòctons mitjançant les parelles lingüístiques, amb els acompanyaments i a través

de la inclusió de persones referents de diversos orígens també a l'administració pública.

- Implicar els líders o persones de referència de les entitats de persones immigrades amb la seva participació en altres iniciatives associatives.
- Establir un rol d'interlocució als Serveis d'Atenció a l'Immigrant, no només per assessorar sinó fent de mediadors amb l'administració.

Així doncs, per participar s'han de donar com a mínim 3 condicions: voler, poder i saber. Del primer ja hem afirmat que si no existeix una voluntat de participar, hem d'incentivar-la i potenciar-la. Però per molt que volem, si no hi ha espais i recursos per poder participar, aquesta voluntat es pot veure frustrada. Per això hem de pressionar a l'administració perquè ofereixi diferents plataformes participatives i recursos suficients per poder exercir-la. I sobre el verb saber, partim de la base que totes les persones tenen un plantejament de la vida, un ideari. Així, quan observem la realitat, l'anàlitzem i d'aquesta valoració en sortirà una opinió o posicionament que concordarà (acceptarem la situació analitzada) o en dissentirem. Depenent de l'opinió, el posicionament serà més o menys tolerant. En aquest segon cas sorgirà una proposta, a mode de reacció, per tal de pal·liar o modificar aquesta situació preexistent i arribar a una altre que s'adeqüi més al nostre ideal social. Aquesta proposta necessita d'una planificació per tal de poder imaginar una estratègia d'acció que contempli els diferents factors i eines necessàries per dur-la a terme i així afrontar amb èxit el que proposem. L'organització seran els preparatius del que hem dibuixat en la planificació i que ens permetran l'execució del pla traçat. Tot aquest procés ens projectarà una altre realitat que haurem de detectar amb l'observació i l'avaluació⁴². L'aprenentatge i la vivència d'aquetes fases de la participació suposarien avançar només en la primera, que es vincula a la cultura de la queixa i la passivitat.

Com hem vist, com sabem, encara estem lluny de que tots els col·lectius assoleixin la plena ciutadania. Per això necessitem interioritzar, com a individus amb càrrecs públics o privats, sense cartera, associats o discriminats que la cohesió social i la participació són objectius reals i aplicables per a l'assoliment d'una igualtat de drets, d'oportunitats i de responsabilitats. I que com en tot procés d'aprenentatge, s'han de plantejar amb una gran inversió i una dedicació significativa de recursos i sobretot esforços durant un llarg període de temps.

³⁹ Cita treta del llibre *Educar en participació, una assignatura pendent*.

⁴⁰ Cita de l'investigador Txus Sánchez.

⁴¹ Aquests objectius els podeu trobar en aquesta web:

<http://www.cnjc.cat/documents/document/construim-ciutadania.pdf>

⁴² Les fases de la participació descrites en aquest apartat es poden trobar al llibre *Educar en participació, una assignatura pendent*.

Un cop hem desenvolupat els conceptes que fomenten els objectius del projecte *Tangramfilms*, passem a contextualitzar l'espai a on es va projectar.

2.1 El territori i el municipi

Santa Margarida i els Monjos és un municipi situat al sud-est de la comarca de l'Alt Penedès (Barcelona), a la depressió del Prelitoral. El municipi és travessat pel riu Foix, i té una extensió de 17,39 km² de superfície. El 2010 es van comptabilitzar 6.933 habitants⁴³. El municipi es troba situat a 50 km de distància tant de Barcelona com de Tarragona. Tres vies de comunicació importants el travessen, l'autopista AP-7, A-2 i la carretera N-340. També compta amb una estació de tren al municipi, amb la línia 4 de la Renfe que connecta Manresa amb St. Vicenç de Calders. El municipi està format per una desena de nuclis urbans i barriades petites, els més importants dels quals són els Monjos, nucli més gran del municipi on hi ha l'administració local; la Ràpita, nucli format per cases agrupades a banda i banda de la carretera N-340, al límit de ponent del terme municipal, a la riba dreta del riu Foix; Cal Rubió, situat a ponent del municipi, i altres masies i disseminats distribuïts per tota la geografia municipal. Santa Margarida i els Monjos compta amb indrets naturals, històrics i arquitectònics com ara la font de Sant Llorenç, el bosc dels Pins Alts, el riu Foix, el Castell de Penyafort –on va néixer Sant Raimon de Penyafort–, l'ermita de Penyafel, l'església de Santa Margarida del Penedès d'estil romànic, i un molí fariner a la riba del riu Foix, antigament propietat dels monjos de Santes Creus.

Sectors econòmics i de producció

A Santa Margarida i els Monjos trobem dos sectors econòmics clarament identificats:

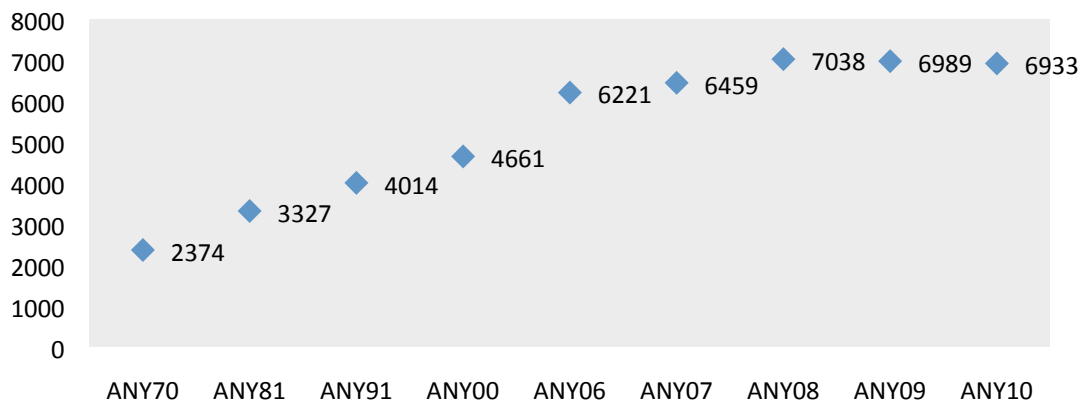
- Sector agrícola: L'activitat agrícola dominant és el conreu de la vinya. Aquest sector ocupa el 78,4% del total de la superfície agrícola utilitzada. Al municipi trobem molts cellers i elaboradors de caves i vins. Altres produccions agrícoles actives en la població són el conreu de cereals, arbres fruiters i oliveres.
- Sector industrial: La bona xarxa de comunicacions ha afavorit que el municipi desenvolupés, ja des de començaments del segle XX, una important activitat industrial. Es comptabilitzen 229 activitats industrials. Més del 50% del pes industrial de Santa Margarida i els Monjos es concentra en activitats d'extracció i transformació de minerals i indústria química, el 34,6% en indústries manufactureres, i el 12,2% en indústries transformadores dels metalls i de mecànica de precisió. Tot aquest teixit industrial ha anat concentrant el seu creixement en dues àrees: el polígon industrial Casanova i el del Pla de l'Estació.

En aquest entorn territorial el municipi es presenta, no com un poble amb un pes específic dins la corona metropolitana sinó com un municipi satèl·lit d'un dels municipis que conformen aquesta segona corona com és Vilafranca del Penedès. Per tant, les dinàmiques de creixement i desenvolupament de Els Monjos han vingut determinades per aquesta condició⁴⁴, de tal manera que les empreses han sigut atretes pel sòl industrial més competitiu o les persones que han anat a viure-hi és pel seu menor cost de vida i residencial en comparació a altres municipis de l'entorn. Cal tenir present que el municipi ha crescut demogràficament sobretot entre els anys 2000 i 2008, anys que han destacat especialment pels increments elevats en els preus de l'habitatge, en l'arribada de nous fluxos migratoris i en la recepció de població procedent de dinàmiques d'expulsió de població d'altres municipis de l'entorn, com ara Vilafranca.

2.2 La realitat demogràfica

Des de la dècada dels 70, la població de Santa Margarida i els Monjos ha crescut de forma important (vegeu gràfic 1). En aquests darrers 30 anys la població gairebé s'ha triplicat i entre

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ GENERAL

⁴³ Les dades estan extretes de l'Idescat: <http://www.idescat.cat/emex/?id=082515#h6000000000>

⁴⁴ A l'Annex trobareu desenvolupat un apartat en el que es descriu els serveis i equipaments socials que són el pol d'atracció de moltes persones, però també de les dependències que té el municipi i les dualitats existents.

el 2000 i el 2008 la població va créixer un 50%⁴⁵. Bona part d'aquest increment pot explicar-se per la situació privilegiada al voltant de les importants vies de comunicació que travessen el municipi, que el mantenen en contacte directe i ràpid amb altres poblacions -facilitat i rapidesa per desplaçar-se fins a Barcelona i el seu extraradi -, i pel creixement de l'activitat industrial que això possibilita. També per un menor preu relatiu dels habitatges. Tanmateix observem que de l'any 2008 -que és quan comença a minvar la línia de l'evolució de la població- al 2010, fins a 176 persones han marxat del poble.

En comparació amb la comarca de l'Alt Penedès, de la qual forma part, el municipi de Santa Margarida i els Monjos supera amb escreix la mitjana de densitat de població de la comarca. L'any 2006 supera la mitjana fins a doblar-la. La mitjana comarcal se situa al voltant de 176,5 hab./km² i el municipi de Santa Margarida i els Monjos amb 404,0 habitants/km² al 2010.

2.3 Procedència i nacionalitat de la població

El 2008 el municipi de Santa Margarida i els Monjos hi convivia un total de 7.038 habitants. De tots aquests habitants, 1.260 eren d'origen estranger (nascuts fora d'Espanya). Si ve és cert que des de l'any 2000 la línia d'evolució de la població estrangera supera en percentatge la línia d'evolució de la població espanyola, en els darrers dos anys el nombre d'estrangers ha minvat. El 2010 s'ha calculat que dels 6.933 habitants, 1.087 són estrangers.

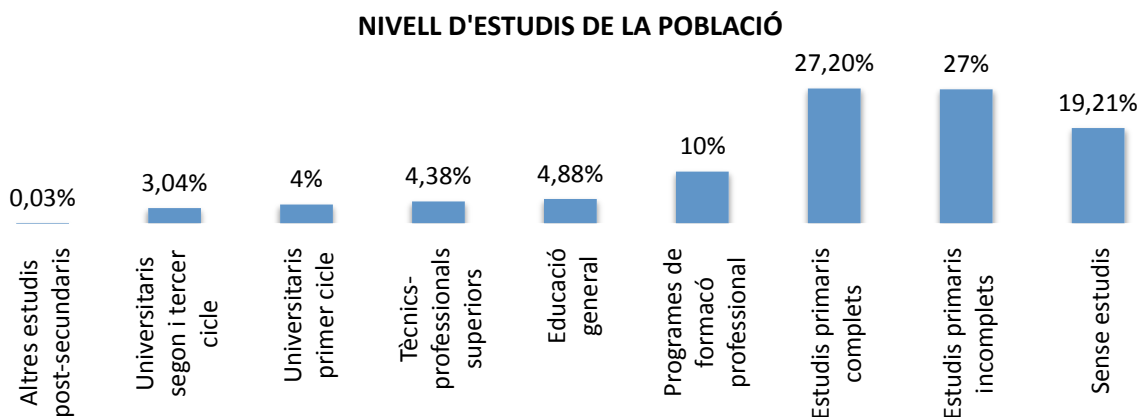
Aquests 1.087 estrangers residents al municipi representen 37 nacionalitats diferents, de tots els continents. No obstant això, la distribució d'aquestes nacionalitats és molt irregular, el 63,8% de totes aquestes persones són de nacionalitat marroquina, el 7,2% de nacionalitat argentina, el 3,4% són equatorians, el 3,4 % ve d'Ucraïna, el 2,7 del Perú i els altres representarien en percentatges molt petits la resta de nacionalitats fins a 37. Donada l'elevada presència de persones estrangeres existeix el risc que sorgeixin problemes de convivència i cohesió social, especialment en la conjuntura econòmica actual. La població immigrada té una convivència segregada de la resta de la ciutadania, doncs es concentra en

dos barris concrets, Mas Catarro i Costa Daurada, que requereixen d'una major intervenció comunitària per ser zones amb una major conflictivitat veïnal i social. Per tant, i encara que fins l'actualitat no s'ha detectat cap problema d'integració social, cal seguir treballant la diversitat cultural per gestionar una correcta cohesió social i evitar qualsevol possible conflicte perquè, tal i com han afirmat algunes persones, "actualment la immigració és un potencial explosiu"⁴⁶.

2.4 Escolarització i inserció laboral

El perfil industrial del municipi, amb una demanda d'ocupacions de baixa qualificació, ha atret a persones i amb rendes més baixes determinades pel baix nivell formatiu i la poca especialització d'aquestes, fet que ha condicionat el perfil sociodemogràfic del municipi. Les oportunitats laborals han limitat les possibilitats de desenvolupament de les persones, de tal manera que no ofereix massa oportunitats per les persones universitàries i per iniciativa empresarial. El gruix principal de població es concentra en els nivells educatius més baixos, de manera que un 73,4% de la població presenta un nivell educatiu igual o inferior als estudis primaris (quan a Catalunya era del 58,7% al 2007). Per fer-ho visible a continuació observem el nivell d'estudis de la població.

El municipi compta amb una oferta educativa que engloba des de l'educació infantil i primària a la secundària a través d'una oferta de centres de titularitat pública: llar d'infants municipal de la Ràpita; llar d'infants Xiroi; escola Arrels; escola Doctor Samaranch i Fina; escola Sant Domenech; i institut El Foix (on s'imparteix l'ESO i els batxillerats en ciències i tecnologia, humanitats i ciències socials). Per a l'educació no reglada compta amb l'Escola d'Adults. Una de les demandes històriques del poble és la realització d'algun cicle formatiu de grau mitjà (CFGM) per aquells joves que no volen estudiar cap línia de batxillerat però que no volen abandonar la formació reglada. Especialment interessaria poder oferir algun curs relacionat amb la branca industrial, el manteniment de vehicles, la química o l'administració. De totes maneres, les directrius actuals del Departament d'Educació fan difícil que Els Monjos pugui

⁴⁵ Les gràfiques d'aquest apartat s'han extret del Pla Local de Joventut de Sta. Margarida i els Monjos 2009-2011. Són dades del padró d'habitants, facilitades per l'ajuntament de Santa Margarida i els Monjos.

⁴⁶ Informació extreta de l'Estudi socioeconòmic i d'identificació d'oportunitats de desenvolupament de Sta. Margarida i els Monjos, realitzat per D'ALEPH, amb data d'octubre del 2010.

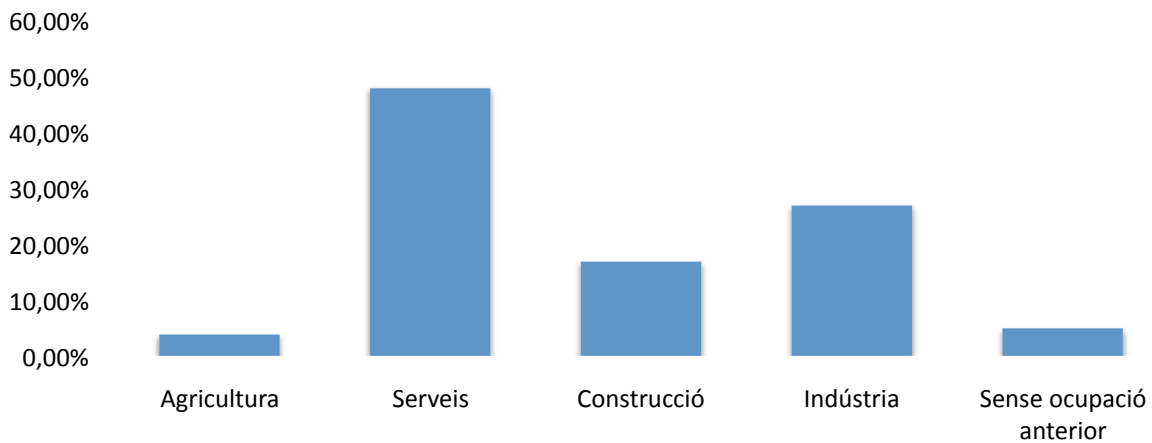
ampliar la seva oferta formativa amb algun (CFGM) ja que es vol reagrupar l'oferta a Vilafranca. Igualment es considera que es necessita una major implicació del Consell Comarcal, doncs les capacitats de l'IES i de l'Ajuntament són limitades. Aquesta limitació en l'oferta formativa de cicles formatius fa que els alumnes no acabin d'estudiar allò que volen o bé acabin abandonant els estudis, sobretot a quart d'ESO.

La crisi econòmica actual està afectant notablement el sector de construcció i de serveis, creant així una realitat econòmica preocupant. Segons dades de l'Idescat, a l'any 2010, el nombre d'aturats i aturades que hi ha a la comarca de l'Alt Penedès és de 7.896,3. Mentre que al municipi es comptabilitzen 659,4 persones aturades. Si ho comparem amb l'any 2008, que eren 369,1 aturats, observem que l'atur s'ha duplicat. En el gràfic posterior observem l'atur per sectors econòmics.

protecció oficial (HPO), ja sigui per les dificultats d'accès al finançament per part de les persones o bé per la falta d'adequació als col·lectius als quals van destinats. Davant l'existència d'HPO desocupats i l'augment de persones amb escassos recursos econòmics i noves necessitats socials, des ed l'Ajuntament s'està negociant amb l'Incasòl un canvi de regim i deslliurar els piso de venda per transformar-los en lloguer.

Una altre de les principals conseqüències de la crisi és el canvi de perfil de les persones desafortunades en el mercat de treball: actualment, a part dels joves, els immigrants, les persones majors de 45 anys o les persones amb alguna discapacitat també s'hi troben pares i mares de família entre 35 i 40 anys. Els col·lectius que presenten més dificultats són les persones immigrants perquè no tenen dret ni als subsidis. En aquest moments, però, la situació és especialment crítica entre aquelles persones que estan sense feina des de fa un any o més i comencen a deixar de percebre els ajuts i subsidis.

PERSONES ATURADES PER SECTORS ECONÒMICS

Així doncs veiem que l'atur té un impacte elevat en els serveis. Mentre que el sector industrial presenta un impacte reduït de l'atur en relació al pes del sector al municipi (73,24% dels treballadors/es). Pel que fa a la construcció, tot i representar un percentatge reduït dels treballadors /es del municipi (3,53%) representa un percentatge significativament superior de l'atur (16,8%), situació que es deu al fort impacte de la crisi econòmica internacional en aquest sector. L'agricultura representa un percentatge molt reduït tan del nombre de treballadors/es com de persones aturades..

2.5 Pobresa i exclusió social

Els efectes de la crisi econòmica actual s'han notat de forma clara en les demandes i l'increment de persones ateses en els serveis socials municipals, ja que ha canviat el perfil de les persones usuàries i ha augmentat l'atenció de persones que es troben a l'atur des de fa un a any o més –amb poca formació, càrregues familiars i una situació econòmica precària- i el nombre de persones autòctones que acudeixen al servei. D'aquesta manera, en aquests moments els serveis socials municipals estan rebent d'una franja i d'un grup poblacional que fins abans de la crisi no hi anava. Les demandes que es gestionen des dels serveis socials són sobretot econòmiques i d'habitatge. Un dels problemes, però és que malgrat les ajudes existents no s'acaben de cobrir les necessitats bàsiques. En l'habitatge es detecten dificultats per omplir les promocions de

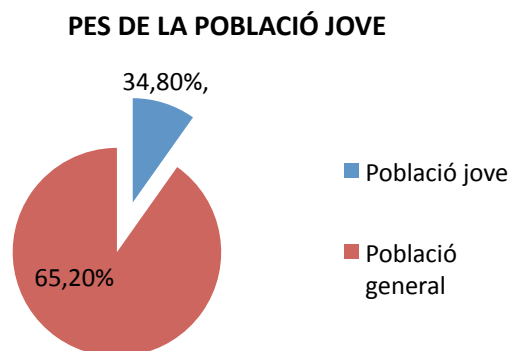
En aquest apartat mostrarem una fotografia general dels joves del municipi a través de l'estudi que es va realitzar pel Pla Local de Joventut de Sta. Margarida i els Monjos 2009-2011⁴⁷ i de l'Estudi socioeconòmic i d'identificació d'oportunitats de desenvolupament, realitzat per D'ALEPH.

3.1 Evolució de la població

La línia d'evolució de la població jove respecte de la de la població general indica un menor augment del col·lectiu jove respecte a la població en general.

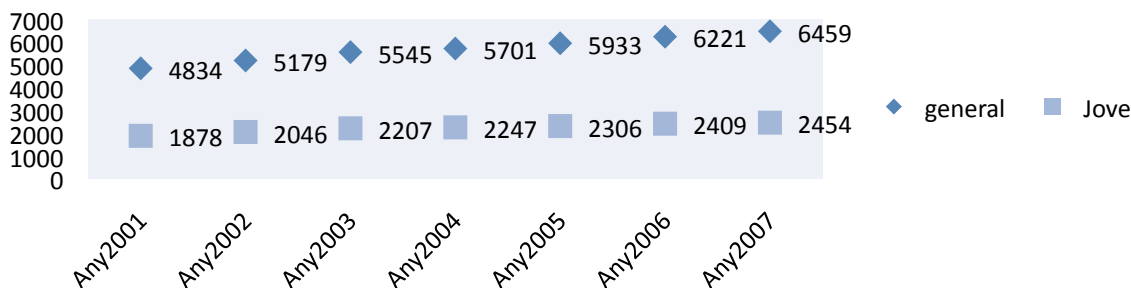
3.3 Pes de la població jove

L'any 2008 de les 7.038 persones que hi havia al municipi, 2.454 eren joves. Així doncs, observem que el pes de la població jove se situa en el 34,80%.

En referència a l'edat de la població podem dir que la població del municipi és relativament jove, ja que el 55,5% dels habitants tenen menys de 45 anys, i el 34,80% la població se situa en la franja d'edat entre 20 i 34 anys. Així doncs, trobem

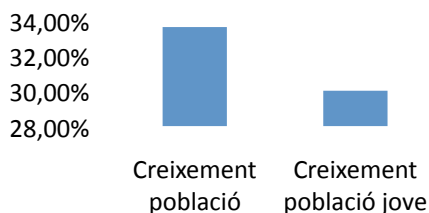
EVOLUCIÓ POBLACIÓ GLOBAL I JOVE

3.2 Creixement de la població jove

El creixement de la població al nostre municipi de l'any 2001 al 2007 és d'un 33,6%. Pel que fa al creixement de la població jove (13-35 anys) es troba per sota del de la població en general i se situa en el 30%.

CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ

un elevat nombre de persones en edat de treballar. En el col·lectiu magrebí aquesta distribució per edats marca un grup molt important de persones de sexe masculí que se situen en la franja d'edat dels 25 als 34 anys. Un 21% de la població masculina estrangera, majoritàriament magrebins, se situa en aquesta franja. També hi ha grans diferències en la base i en el sostre de la piràmide de població si comparem el col·lectiu estranger i l'espanyol. Així, trobem un conjunt de població espanyola al sostre (vellesa) i un col·lectiu de població estranger a la base (infants i joves).

3.4 Escolarització

En l'anterior apartat ja hem observat el nivell d'estudis del municipi. A continuació expliquem la situació de l'escolarització dels joves centrant-nos en l'únic institut del municipi, l'IES El Foix. Aquest cobreix l'àmbit territorial de Els Monjos, la Ràpita i Castellví de la Marca, ofereix dues línies de batxillerat però només aproximadament el 50% dels estudiants de quart d'ESO acaben optant per aquesta formació. Les dades evidencien, doncs, una pèrdua de joves que

⁴⁷ Per realitzar els gràfics es van fer servir dades del padró d'habitants, facilitades per l'ajuntament de Santa Margarida i els Monjos el desembre del 2007.

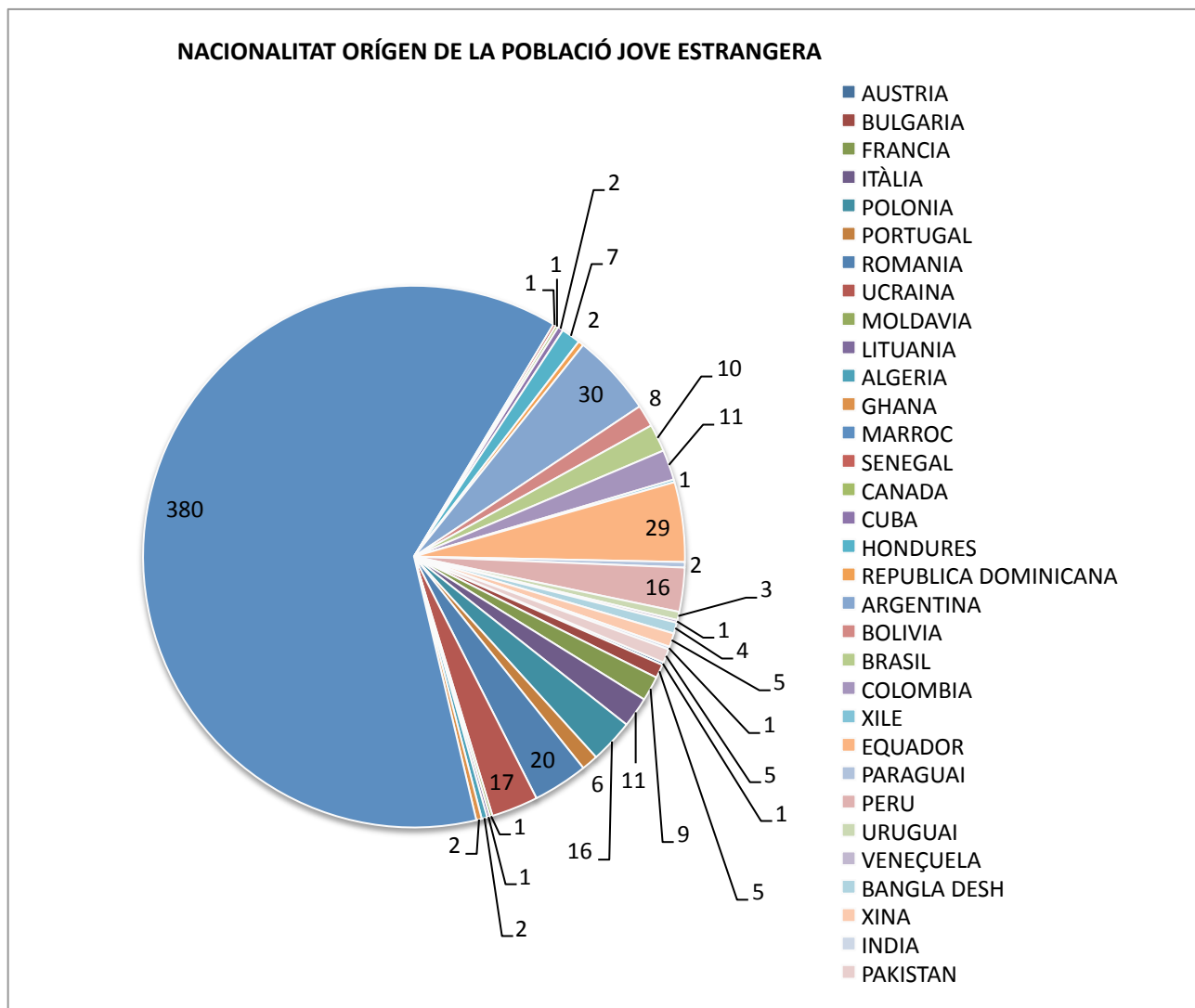
abandonen l'itinerari formatiu reglat. En els últims temps s'ha notat un increment del fracàs escolar, de tal manera que ha crescut el nombre de joves de 16 anys que surten dels itineraris formatius. Per tant, una de les problemàtiques actuals del municipi és l'abandonament escolar de la seva joventut, especialment entre aquells joves immigrants o d'entorns familiars amb un baix nivell cultural o amb una situació familiar més complicada. El fracàs escolar no és tant a quart d'ESO sinó que l'abandonament dels estudis es va produint durant tota l'educació secundària. Segons s'assenyala en les entrevistes, el fracàs escolar a Sta. Margarida i els Monjos és aproximadament d'un 20% (uns 15-20 alumnes l'any). Per afrontar aquesta situació, i millorar els nivells formatius dels joves, l'IES ofereix una línia especial de quart d'ESO anomenada "FIL-Formació i inserció laboral" que té per objectiu que els joves no abandonin els estudis i aconseguixin la titulació de secundària entre aquells que tenen més dificultats i aproximar-los al mercat de treball per millorar les seves oportunitats d'ocupació.

Tenint en consideració les dades de fracàs escolar, el perfil dels joves que abandonen els estudis i l'increment de les persones aturades es posa de manifest la necessitat d'oferir programes ocupacionals que millorin les capacitats i habilitats competencials d'aquests col·lectius (cursos de formació ocupacional professionalitzadors, escola-taller, plans d'ocupació). Si això l'hi sumem que l'oferta actual de cicles formatius que es concentra a Vilafranca es troba en la

insuficient oferta de places per cobrir les demandes existents(s'indica que un 30% dels alumnes es queden sense plaça), afavoreix l'abandonament dels estudis. Així ens trobem amb un elevat volum de joves que ni estudien ni treballen. Aquesta dada és especialment preocupant perquè són joves que no acaben la formació bàsica i, a més, es troben tot el dia al carrer sense fer cap activitat. Activitats i cursos per a aquests joves sí que se n'ofereixen, ara bé, no acaben de funcionar ja sigui per la falta d'interès o per la falta d'adaptació al seu perfil i problemàtiques. És un col·lectiu que requereix d'una major atenció per la qual cosa es considera que, per una banda, s'haurien de dedicar més recursos humans per oferir una atenció més especialitzada i amb professionals orientats a les seves necessitats específiques (com ara comptar amb personal del carrer) i, per altra, articular projectes concrets que afavoreixin la seva ocupabilitat (com són plans d'ocupació o centres oberts).

3.5 Nacionalitat de la població jove

La població jove estrangera representa el 45% del total de la població estrangera. Unes 575 persones se situen entre els 13 i 35 anys. Aquestes dades confirmen que el fet migratori a Santa Margarida i els Monjos ha estat important. Ens situem clarament per sobre de la mitjana catalana quant a nivell de persones residents amb nacionalitat estrangera. Hi ha hagut un gran increment en els darrers sis anys, tot i que des de principis del 2008 aquesta arribada es va frenar. En el gràfic següent s'indica la nacionalitat de la població estrangera.

El Tangram és un equipament de titularitat i gestió directa municipal, que obre les seves portes als joves de 13 a 35 anys, de 17h a 20h de dimarts a divendres, fent activitats puntuals els dilluns a la tarda en diferents espais del municipi. Els dimarts i els divendres al matí està obert per a les persones que estan fent cerca de feina, qui dinamitza aquest espai és la tècnica d'ocupació local. Entre els equipaments juvenils de Sta. Margarida i els Monjos, el Tangram és el de punt de trobada pels joves del municipi, ja que desenvolupa una doble funció: Punt d'Informació Juvenil, anomenada Punt Taronja, i la de dinamització. L'objectiu general del Tangram és: tenir un espai físic adequat per als joves, que respongui a les seves necessitats i on se sentin identificats com a grup. Aquest espai físic ha de reunir: un espai de trobada, de joc, de lectura, de reunió, d'assaig per a grups de música, de teatre..., un espai per fer-hi tallers, cursos, xerrades, activitats, sales per cedir als grups de joves que ho sol·licitin, una sala amb equip informàtic per als serveis d'ocupació (SLO) i SIAJ i un equipament informàtic, tenint en compte la importància de les noves tecnologies (TIC). I els objectius específics són⁴⁸:

- Identificar el Tangram com a punt de referència per part de tots els/les joves d'entre 12 a 35 anys.
- Fomentar la participació dels i de les joves del municipi a partir de les activitats programades des de l'equipament juvenil Tangram.
- Respondre a les inquietuds i necessitats dels i de les joves.
- Implicar els i les joves en l'organització i desenvolupament de les activitats.
- Inserir els i les joves al municipi.
- Donar a conèixer l'entorn natural del municipi.
- Acollir la diversitat cultural que hi ha al nostre municipi perquè tots els i les joves se sentin identificats en el servei de joventut municipal.
- Donar eines perquè els i les joves s'organitzin en entitats i associacions juvenils i d'aquesta manera organitzin les seves pròpies activitats culturals, formatives, lúdiques..., dirigides a la resta de la població.

4.1 Les estratègies

Les estratègies que aquí us presentem es recullen al Pla Local de Joventut (PLJ) del 2009 al 2011.

LÍNIES ESTRATÈGIQUES DE TREBALL

Equipament Juvenil Tangram. Equipaments juvenils.

Consolidació de l'espai juvenil Tangram com a espai de referència de l'actuació en matèria de joventut al municipi, com a espai de trobada i educatiu, com a espai obert a les necessitats i interessos dels joves. Ampliar l'oferta d'equipaments juvenils.

Promoció de la salut

Crear, dissenyar, planificar actuacions de caire informatiu, formatiu i

de sensibilització al voltant de les necessitats de salut de la població jove.

Informació i orientació

Oferir informació als joves en tots aquells temes que poden ser del seu interès. Establir nous canals i mecanismes d'informació, propers, útils, funcionals.

Participació

Desenvolupar tot un seguit d'estratègies que permetin arribar la veu dels joves als processos de decisió de les polítiques municipals. Establir eines, espais de discussió i deliberació en relació amb el municipi, en relació amb la joventut. Cercar nous canals de comunicació entre els joves i l'administració. Garantir els drets de participació en allò públic dels joves.

Promoció de l'associacionisme juvenil

Fer més visible el "fet voluntari", el paper de les associacions al municipi. Recolzar els grups i les entitats en el desenvolupament de les seves activitats. Oferir recursos per facilitar l'actuació d'aquestes associacions Renovació de les associacions (processos democràtics de funcionament). Afavorir que els joves immigrants també puguin participar de les associacions.

Comunicació i difusió

Cercar noves estratègies comunicatives per arribar a la gent jove, i fer visibles els serveis i els recursos en matèria de joventut.

Lleure i cultura

Cercar noves propostes de lleure. Propostes creatives i diverses que englobin els diferents interessos i necessitats. Potenciar un lleure saludable i educatiu.

Habitatge Jove

Borsa jove. Mantenir coordinació amb Consell Comarcal de l'Alt Penedès.

Transició i accés al treball

Mantenir els mecanismes ja existents (borsa de treball, servei d'orientació i inserció laboral, club de la feina). Establir processos de col·laboració amb altres serveis (educació) per tal de cercar noves vies que permetin l'accés al treball i la formació acadèmica.

Millora del rendiment acadèmic i assoliment dels objectius de l'ensenyament obligatori

Elaborar actuacions que permetin millorar el rendiment acadèmic dels joves. Elaborar propostes flexibles que permetin entrar els joves en el món laboral formant-se en una professió, obtenint l'ESO i permeten que puguin continuar estudiant.

4.2 Com treballa la cohesió social

Si analitzem les línies estratègiques de treball, descrites en l'anterior apartat veurem que hi apareix una sola afirmació relacionada amb la cohesió social i és la següent: "Afavorir que els joves immigrants també puguin participar de les associacions". Ara bé, si ens fixem en altres accions i/o intencions relacionades, dins del mateix PLJ trobem la Campanya informativa sobre la jornada de la Solidaritat realitzada a l'IES El Foix. En aquesta jornada es fan diverses actuacions i lectures sobre la solidaritat. A part el PLJ preveia la comissió per a la convivència: "Un espai que vetlla per millorar el clima de convivència entre la població juvenil. És un espai de participació ja que també aquest grup realitza propostes en matèria de joventut i a la vegada és un grup consultiu a l'hora de poder rebre informació en relació a determinades iniciatives juvenils", s'afirma en el PLJ 2009-2011. Aquesta última acció actualment no existeix. En els inicis del funcionament del Tangram hi havia aquesta comissió de convivència, i estava formada per joves que col·laboraven en el funcionament de l'equipament, amb la que es mantenien reunions mensuals per intercanviar idees i propostes. "Fins ara al Tangram s'ha treballat sense cap projecte ni programa. Cada dia que s'obre

⁴⁸ Informació tretada del Pla Local de Joventut de Sta. Margarida i els Monjos 2009-2011.

l'equipament intentem aportar una visió sense prejudicis. Sí que hi haurien de ser però no ho són. Aquí elaborem les activitats en base a la necessitat i demandes que hi ha. Fem tallers molt variats perquè tothom s'hi senti representat", aclareix la tècnica de joventut i responsable del Tangram, Teresa Rovira. "Anem fent per inèrcia. Realment si volem plantejar-nos treballar la cohesió social, cal un període dedicat a la reflexió, en el que entenguem com ho volem enfocar i quines activitats ho projectaran. Un exemple del que hem de millorar és no pensar primer l'activitat i després perquè la farem servir. Sinó al revés. Això ho hem vist amb el taller de cuina marroquina, que tot i que la intenció és oferir aquest taller a la demanda que hi ha hagut, s'hauria d'haver treballat l'acostament de les cultures autòctona i marroquina", sentència la dinamitzadora juvenil, Ingrid Batet.

Un dels aspectes que s'està treballant al Tangram per cohesionar a joves és fomentant la presència femenina, ja que en comparació amb la masculina és mínima. La primera acció que es va proposar va ser crear una entitat "Coses de noies" a principis de 2010, en la que només participen noies i elles mateixes són les que programen activitats. També el juny es va començar a preparar un espai que fos prioritàriament seu, per tal de sentir-se còmodes i utilitzar-lo com a punt de trobada. Amb aquestes actuacions es pretén que nois i noies puguin compartir l'espai sense impediments, ni pressions culturals.

El treball a l'IES El Foix, està coordinat entre la tècnica de joventut i la coordinadora d'activitats externes de l'IES. Per una banda, en fomentar la convivència entre els joves organitzant sortides a l'entorn. Per l'altra, es treballen temes diversos que no desenvolupen les altres assignatures, com la salut, hàbits d'estudi, sexualitat, resolució de conflictes, educació en valors, drogoaddicció, els riscos de la xarxa virtual, etc. Aquestes activitats es programen tenint en compte les necessitats i els interessos dels alumnes i famílies, detectades pels tutors.

4.3 Com treballa la participació juvenil

De les accions que el PLJ recull, les que s'estan duent a terme són la web [tangramjove.com](http://www.tangramjove.com) en el que es dedica un espai pel foment de la participació juvenil. L'altre acció és la de promocionar la participació de les associacions juvenils al municipi, facilitant la seva presència en el teixit veïnal, en les festes i en les activitats d'interès municipal. Així com potenciar la imatge de les associacions juvenils i dels joves positiva i activa amb la societat (municipi). En els 9 mesos que he estat treballant, el foment de la participació juvenil s'ha centrat en la promoció de la participació de les associacions juvenils del municipi, realitzant un sopar de totes les entitats del poble per tal de donar a conèixer els seus objectius i activitats. En el PLJ es recull però, que "estem en procés de consolidar un fòrum jove "espai per tal de poder articular la participació dels joves a les polítiques municipals". També afirma que existeix un Grup de treball i discussió: "Aquests grups es formen per cercar més informació (visions dels joves) respecte a diferents temes motiu d'actuació. Són grups de joves que discuteixen sobre determinats problemes amb l'objectiu de generar coneixement, propostes, visions, en relació amb les actuacions a realitzar. Per exemple: disseny d'espais públics per a joves, objectius en material de polítiques de joventut, programa de dinamització juvenil". Però ara per ara no existeixen. "La participació al Tangram és molt dirigida. Es basa en que l'equip d'educadores ofereix activitats i tallers i els joves en participen. Excepte el curt, que ha sigut en sí una activitat en que tot el procés ha estat participatiu. No només ha sigut al final del curt, sinó durant. Una causa de que hi hagi aquest tipus de participació

és degut a que nosaltres com educadores no deixem que els joves estiguin en tot el procés de creació d'una activitat. Per què? Per desconfiança en que no surti i per poder arribar als terminis de la difusió. I l'altre és que els joves no tenen la constància i la paciència de crear, organitzar i portar a terme activitats", afirma Batet. El Tangram tampoc compta amb un consell d'usuaris de l'equipament, ni un consell de joves municipals, encara que hi ha la intenció que el pròxim any es posi en marxa. Però per això "hem de veure si l'Ajuntament està disposat a escoltar", afirma Rovira. I continua dient: "Activitats que s'hagi treballat la participació són el Festival jove que va durar una jornada el 2002, així com la Fira Jove el 2005. Expressament no es fa res al respecte".

4.4 Serveis i espais

El Tangram compta amb:

- Despatx privat per assessories privades amb servei d'impressió i fotocòpies.
- Equipament informàtic: 4 ordinadors, 4 webcams, 4 auriculars i Connexió Internet gratuïta.
- Espai de trobada i jocs amb equip d'audiovisuals per a projeccions: Playstation 2 i 3. Futbolí. Jocs de taula.
- Espai de lectura.
- Lavabos.
- Despatx entitats.
- Espai d'estudi.
- 2 sales polivalents per a activitats i cursos.

Durant tot el curs s'elaboren diferents activitats, d'acord amb els objectius de l'equipament i les demandes dels seus usuaris. Ho trobareu a la pàgina web <http://www.tangramjove.com>.

4.5 Característiques dels usuaris habituals i esporàdics del Tangram

L'equipament juvenil s'omple els dimecres i els divendres, fins arribar a ser quasi les 60 persones⁴⁹. Aquests són els dies que no tenen classe a la tarda. En canvi els dimarts i els dijous venen entre 20 i 30. El perfil de jove més habitual⁵⁰ és noi entre 12 a 18 anys, d'origen marroquí. En general, els de 12 a 16 estan intentant acabar l'ESO, i els de partir de 16 estan a la recerca de trobar feina, i una minoria cerca ampliar la seva formació. Dialogant amb ells i elles sobre els motius pels quals vénen al Tangram ens afirmen que és perquè no tenen res més a fer i l'equipament és el punt de trobada amb els seus amics. Els de partir de 18 anys venen per satisfer necessitats o demandes més concretes, ja sigui per participar en alguna activitat o demanar informació. Com ja s'afirmava al PLJ, "Si bé hi ha diversos col·lectius de joves que participen de les activitats de lleure, també en trobem d'altres que no s'hi apropen i passen el seu temps lliure circulant pel municipi". Aquest fet s'observa clarament entre el col·lectiu magrebí. El nois magrebins s'agrupen i es reuneixen a la biblioteca o bé al Tangram. L'equip educador també hem observat que ha augmentat el nombre de nois de més de 20 anys, i que la majoria d'ells venen perquè no tenen feina, i aprofiten per estar amb els amics, però també per buscar feina. El perfil dels i les joves esporàdiques és noi o noia originària de Catalunya, de 15 a 20 anys molt actiu o activa en diferents activitats de lleure, ja

⁴⁹ Cada dia es marca la gent que entra a l'equipament, i s'indica si els joves venen per un motiu especial.

⁵⁰ Quan en aquest apartat intentem definir quines característiques tenen els usuaris habituals i esporàdics del Tangram, ho fem sent conscients que estem simplificant la realitat per fer-la llegible.

siguin esportives, educatives o culturals i amb una xarxa d'amics ampla, amb més contactes i punt d'interrelació amb el poble i la societat. Com s'afirma en el PLJ: "Són joves connectats al sistema educatiu, que continuen els seus estudis". També ho són en gran mesura les noies d'origen marroquí. Elles es troben o bé a la Biblioteca, o bé en tallers puntuals del Tangram, o bé en activitats de tipus familiar. Aquesta diversitat, aquestes diferències, també es poden aplicar al conjunt de la població jove. Hi ha diferències per qüestió de gènere en l'ús d'alguns recursos dedicats a la formació, als esports, entre altres. "Perquè venen al Tangram? Sent molt dràstica crec que per la Playstation. Venen a 'enxufar-se'. Però no m'agrada pensar això. Per això, relacionant-t'ho amb el que venen a buscar penso que en el fons és l'afecte que hi troben. El 'carinyo' que reben de les noies que treballen al Tangram, que es preocupen per com els ha anat el dia, què esperen del futur, què volen estudiar, etc. En fi, crec que conscientment venen per la play, però inconscientment venen pel vincle i l'estimació. Hi ha moments de tot. Tinc la percepció que van mancats d'aquesta estimació i la venen a buscar. Hi ha un món abismal entre el que passa a la família i l'exterior", afirma Batet. A més a més, durant 6 mesos també apareixien els migdies i les tardes dels dimecres, dijous i divendres, els joves que s'entrevistaven amb l'educadora de carrer Irene Morales, que en total sumaven 20. Aquestes persones tenen entre 16 i 20 anys, cap d'ells i elles han acabat l'ESO, i l'objectiu és acompanyar-los en la cerca de feina, o bé detectar i solucionar possibles necessitats o bé ajudar-los a buscar la formació que els interessa. La majoria d'aquests joves només venien al Tangram per entrevistar-se amb l'educadora.

4.6 Conflictes culturals amb els que es troba

Davant la manca d'un estudi relacionat, hem elaborat aquest apartat amb les persones que treballen al Tangram i una usuària habitual i una d'espòrica, les dues últimes de procedència marroquina. Les hem escollit a elles per veure fins a quin punt s'observen conflictes. Tant per una persona que hi és cada dia com per una altre que ve dos dies per setmana⁵¹. "Al principi d'entrar hi havia molt de soroll i conflictes. Ara hi ha més tranquil·litat. El fet que s'hagi traslladat la play al pis de d'alt, fa que hi hagi menys soroll", afirma Hadda Beloua, la usuària habitual més jove del Tangram, 13 anys. "Hi ha conflictes violents, però en general són pocs. No hi ha relació entre catalans i marroquins. No hi ha interès dels catalans en conèixer els marroquins. Encara els costa als marroquins acceptar que unes noies joves els manin/eduquin/controlin", afirma la dinamitzadora. Per la tècnica de joventut, "no hi ha conflictes culturals importants. Falta contacte, però crec que és un procés lent. I que tu tries els teus amics. És complicat dir-li a un jove que s'ajunti amb altres que no coneix, perquè hi hagi convivència. Des del Tangram ho treballem donant una visió sense prejudicis, fomentar que hi hagi gent de tota mena, que es trobi a gust a l'espai de trobada. En aquest sentit el curmetratge ha portat a que es coneguim millor". "Amb els dos dies que vinc per setmana veig que és un ambient carregat de mascles, amb molt de soroll. En que hi ha grups tancats. La gent va en parelles. Però hi ha certa tolerància", observa Fàtima Chakir, usuària espòrica de 17 anys. Chakir, que ha dedicat el Treball de Recerca a l'estudi sobre violència juvenil, proposava a l'entrevista una millora en aquest sentit: "Fer activitats entretingudes amb la finalitat de reforçar els valors. Activitats com l'educació per a la ciutadania. Crec essencial que hi hagin persones especialitzades amb la matèria que influís amb un programa d'activitats. El Tangram no hauria de fer la

funció de cangur, sinó estar realment interessats en els i les joves. Es podria millorar sent constants en la normativa i en el tracte amb els i les joves. Sempre rebre'ls amb la mateixa atenció. Donant suport en els mals i en els bons moments. Amb el curmetratge alguns han pogut demostrar les seves capacitats davant dels altres". Per Beloua : "S'haurien de fer més activitats que ens unissin entre nosaltres". Per així superar, entre altres situacions, el menyspreu que ha viscut: "Des de que tenia 7 anys que sóc conscient d'això. Gitanos i hindús, immigrants igual que nosaltres, rebutgen la cultura marroquina. I jo sempre els hi dic: "Encara que hi hagin 2 o 3 marroquins dolents, no vol dir que ho siguem tots. Com tu vens de lluny, jo també. Com tu ets hindú, jo sóc marroquina, si a tu t'insulten per ser-ho, també m'ho estan fent a mi."

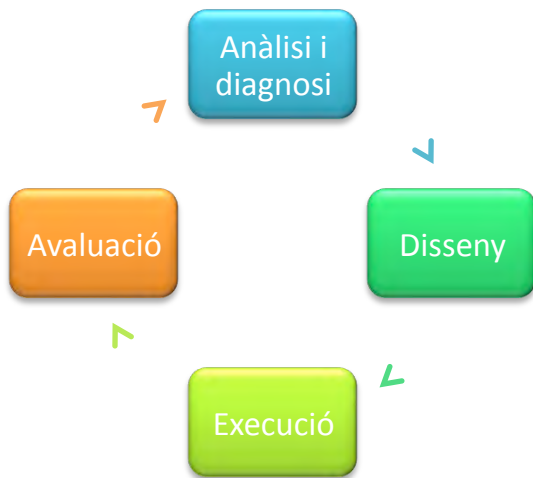
⁵¹ Podeu observar altres impressions a les respectives entrevistes que hem transcrit a l'Annex.

TANGRAM FILMS

UN PROJECTE PER LA COHESIÓ I LA PARTICIPACIÓ DELS JOVES

Fins ara hem introduït el projecte observat des de 3 punts de vista: des dels conceptes amb els que es fonamenta el projecte *Tangramfilms*; des del diagnòstic de context tant del municipi com del col·lectiu protagonista del projecte; els joves i des de la visió, funcionament i estratègies del Servei de Joventut. Un cop hem acostat aquestes tres visions, continuem descrivint el primer disseny de *Tangramfilms*, juntament amb l'experiència de l'execució. Per després fer la valoració dels objectius, processos, planificació, organització d'activitats i l'avaluació del projecte. Aquest anàlisi permetrà enfocar amb més precisió les propostes de millora i la generalització del projecte en altres pobles i barris. Com veiem, doncs, es tracta d'un cicle que es renova. Així ho sintetitza el següent gràfic:

Així doncs, a continuació ens acostem al primer disseny i vivències del projecte de *Tangramfilms*, creat amb l'objectiu de fomentar la participació i la cohesió social dels joves de Sta. Margarida i els Monjos. El projecte es va engegar l'octubre del 2010, va visualitzar el primer curt el juny d'aquest any i si fem cas a les valoracions dels seus participants, seguirà desenvolupant-se el curs que ve.

5.1 Origen, justificació i objectius

El projecte va iniciar-se a partir d'una conversa amb un dels joves que són usuaris habituals del Tangram. Al principi d'entrar a l'equipament juvenil vaig observar que aquest noi tenia cert carisma entre els joves marroquins que sovintejaven el Tangram. Però malgrat tenir moltes amistats, la seva actitud sempre era desganada i apàtica. Un dia del mes d'octubre,

parlant dels seus records, va fer menció d'un curtmetratge que van realitzar a l'IES El Foix. La seva expressió mostrava clarament el interès que li generava el món de l'audiovisual. A partir d'aquella conversa va anar tot rodat. Després d'engrescarlo a realitzar un curtmetratge en el que la temàtica fos lliure, els seus amics i altres joves van anar interessant-se fins arribar a ser un grup que entre càmeres, actors protagonistes i secundaris, maquilladors, decoradors, guionistes, tècnics de postproducció, arribaríem a ser 35 persones. El projecte estava obert a la població diana amb la qual treballa el Tangram, de 13 a 35 anys.

Justificació

Amb *Tangramfilms* es pretenia fer un pas més en el foment de la participació i la cohesió dels joves de Sta. Margarida i els Monjos. Com ho hem vist a l'apartat anterior, fins el moment les activitats pels joves estan principalment elaborades, organitzades i posades en marxa per les dinamitzadores. La diferència del projecte *Tangramfilms*, respecte altres activitats del Tangram és que ha estat inspirat des del seu naixement fins a l'estrena del curtmetratge amb i pels joves. Cal aclarir però, que ha estat possible gràcies als espais de l'equipament per la reunió i la creació del curt, per ser, el Tangram un espai de trobada a on podíem coincidir sense anar-los a buscar a diferents joves per dialogar sobre el curtmetratge. La meitat dels joves que hi van participar eren d'origen immigrant, i mai havien dissenyat i organitzat cap activitat. Tampoc formen part de cap entitat juvenil. Aquest curtmetratge va significar un repte per a ells i elles, i una oportunitat per veure's capaços de crear i compartir un projecte amb tot de joves de diferents edats i cultures. L'altre meitat de joves, estan vinculats a alguna entitat o participen de les activitats que s'organitzen al poble, però mai havien compartit, mes enllà de les activitats que s'organitzen a l'Institut, un projecte creatiu amb joves d'origen immigrant. Entre elles i elles existia una distància i una indiferència que aixecava fronteres. Ara bé, per ser la primera vegada que es realitzava un curtmetratge amb aquestes característiques: perquè no ha sorgit d'una associació de joves organitzats, perquè es pretenia connectar joves de diferents cultures i edats que no es coneixien, perquè molts dels joves era la primera vegada que participaven activament d'una activitat, perquè era transcendent una activitat que fomentés la participació dels joves de procedència immigrant, per tot això, es va veure necessària la intervenció d'una dinamitzadora per portar el pes de l'organització, mantenir la motivació en la creació del curtmetratge i fer tasques de mediació si era el cas. I dic una dinamitzadora, perquè se'm va delegar tota la responsabilitat del projecte com a dinamitzadora del Tangram. Tot i que la proposta va ser meua, no era l'objectiu organitzar-ho sola. Amb això vull dir que qualsevol altre de les que hi érem ho podria haver realitzat, conjuntament amb mi. La seva justificació es relacionava en que ja estaven al capdavant d'altres tasques educatives dins l'equipament.

S'ha de tenir en compte, a més, l'aportació per part de l'Ajuntament de pagar el recurs necessari per a la realització d'un curt, una càmera de vídeo. I s'ha de valorar encara més l'aportació voluntària de càmeres, per part dels mateixos joves, per tal de copsar diferents punt de vista i enriquir visualment el curt. El curtmetratge, que van atorgar-li el nom de *l'Ètica de l'Electricista*, és un primer intent perquè els joves observin que tenen la capacitat d'expressar en el seu temps lliure el que pensen sobre la seva realitat i ho facin de manera

creativa. Diem que és un primer intent, perquè des de que vam acabar de grabar-lo, des de que vam estrenar-lo i també en les avaluacions hem comprovat com no serà l'últim, la idea del grup -que ha sorgit amb *Tangramfilms*- és que de cara al setembre tornem a crear, organitzar i dirigir un altre projecte audiovisual.

Objectius

La conversa amb aquest jove va despertar un projecte latent que en els seus inicis fins al final es va fonamentar en dos objectius:

- Fomentar la cohesió de joves de diferents cultures i edats.
- Donar veu als joves perquè expressin el que desitgin sobre el seu entorn i la vida amb creativitat.

Aquests objectius es poden emmarcar també en els següents objectius de l'equipament juvenil Tangram:

- Acollir la diversitat cultural que hi ha al nostre municipi perquè tots els i les joves se sentin identificats en el servei de joventut municipal.
- Identificar el Tangram com a punt de referència per part de tots els/les joves d'entre 12 a 35 anys.
- Fomentar la participació dels i de les joves del municipi a partir de les activitats programades des de l'equipament juvenil Tangram.

5.2 El procés de creació

Explicat l'origen i els objectius en l'apartat anterior, narrarem la continuació del procés de creació del projecte. Per començar a donar-li forma a la idea de fer un curtmetratge es va fer un sondeig per veure qui estaria interessat a participar-hi i quina temàtica es voldria retratar. A cada jove usuari del Tangram i als esporàdics se'ls va entrevistar breument i per separat, tenint en mà la proposta escrita del projecte cinematogràfic i amb tot de preguntes per tal de recollir propostes i suggeriments⁵². Els qui mostraven interès donant respostes s'apuntaven a la llista de contactes, per tal de ser avisats via mail o telèfon per la pròxima reunió. Primer un per un i després en una reunió, els i les joves van anar posant paraules a la sinopsi del curtmetratge fins a acordar que aquest constaria de dues parts diferenciades. La primera tindria com a protagonista un jove marroquí i una noia catalana. Ells dos ens presentarien la seva realitat, la seva perspectiva envers el seu entorn. La tria d'aquests dos joves va ser consensuada i ràpidament resolta amb l'aprovació dels mateixos actors protagonistes. Com que es va plantejar la idea que s'havia de mostrar a petita escala la realitat del municipi, creiem interessant que en el curtmetratge es representés les dualitats que existeixen al poble, que en són tres: autòctons amb immigrants, residents als monjos amb residents de la Ràpita, els que se senten espanyols amb els que se senten catalans⁵³. Les dualitats que es mostren són la primera, ja que la protagonista és nascuda a la Ràpita. I la tercera dualitat, representada pel jove marroquí, que és el col·lectiu més nombrós al municipi. I a la vegada mostrar dues visions diferents, una femenina i una masculina. A la segona part hi van participar molts més joves, i es tractava de recrear una història de por al mateix equipament juvenil. En aquesta part es mostren els diferents grups de joves que venen al Tangram,

la relació que tenen entre ells i elles i algun dels conflictes que sovint ens hi trobàvem, com fumar dins el Tangram, per tal de saber trobar entre tots una solució. Quan se'ls entrevistava per separat per tal de que proposessin idees sobre el curt i el paper que voldrien interpretar, es mostraven atents i aportaven idees. Ara, quan es tractava de convocar-los a una reunió, els hi suposava un gran esforç. Així que després de les 5 reunions realitzades amb les portes ben obertes, després d'haver-los avisat i insistit en la importància de venir a expressar les opinions i aportacions en les reunions, vam acabar sent 5 joves, 3 dels quals són dels esporàdics, d'origen català, entre 15 i 17 anys amb una xarxa d'amics amplia i molt actius en la participació d'activitats. Els altres dos són un noi de 16 i una noia de 13 d'origen marroquí gens acostumats a muntar activitats i participar d'elles. En l'última reunió es van apuntar dos joves d'origen català i de 20 anys per encarregar-se de la música, de les gravacions i la postproducció. La resta que es va apuntar, uns 14, de tan en tan treien el cap però no aguantaven més de 15 minuts a les reunions i sempre s'excusaven afirmant que no podien deixar la partida de Playstation o de ping-pong. Se'ls feia muntanya amunt asseure's a parlar per donar llum a un curtmetratge. Però amb aquest equip de 5 de seguida ens vam entendre i vam repartir-nos les tasques que cadascú hauria de fer. Entre les més importants, elaborar el guió literari. Una de les joves es va oferir voluntària a realitzar una part, la primera. I al veure que ningú es pronunciava a fer l'altre, m'hi vaig oferir. Tot i així el noi de 16 es va oferir a descriure algun dels conflictes que vivíem al Tangram, i vam triar que seria el de fumar dins un espai públic. Així que tenint l'argument definit en les reunions anteriors, quedava plasmar-ho en diàlegs i expressions que escoltava en el Tangram. Després dels meus dos primers mesos al Tangram com a dinamitzadora, observant les relacions de poder entre els joves, el seu llenguatge, la forma de prendre contacte, vaig intentar reflectir-ho en la història de por. Fet un primer esbós, es va posar en discussió i es van retocar diàlegs i escenes en la cinquena reunió. Finalment, a la tornada de les vacances de Nadal, les dues parts del curtmetratge ja tenien la forma d'un guió literari de 30 pàgines⁵⁴. Després de les trobades realitzades l'equip d'educadores del Tangram vam arribar a la conclusió que amb el guió literari a les mans, s'havia de provar de fer un primer assaig sense grabar per tal de motivar els que havien mostrat interès però no havien fet acte de presència a les reunions. I posar en pràctica si eren capaços de responsabilitzar-se d'un paper; el d'actor, el de càmera, el de realitzador, el de maquillador, el de decorador, etc. I com es relacionarien entre ells, ja que molts no es coneixien. Entre el poc material que vam necessitar vam demanar comprar una càmera. Aquesta càmera no és propietat de *Tangramfilms*, és per a totes les entitats del poble que desitgin utilitzar-la. Va ser una notícia ben rebuda ja que era la primera que teníem els joves de Sta. Margarida i els Monjos. I arran de començar amb aquesta

5.3 Calendari de treball

La primera idea de limitar el temps per desenvolupar les accions va ser engegar el projecte a mitjans d'octubre i acabar-lo a finals de juny, per tal de dur-lo a terme durant tot el curs i estrenar-lo l'últim dia. A mitjans d'octubre encara no coneixia a tots els usuaris habituals i menys els esporàdics, així que no sabia amb quines dificultats em trobaria a l'hora de

⁵² Podreu trobar el document a l'Annex.

⁵³ Aquestes dualitats les trobareu explicades a l'Annex.

⁵⁴ Podreu trobar la primera part del guió literari a l'Annex, és la part que vam escriure conjuntament amb la Montse Rovira, estudiant de cinema.

treballar en equip amb ells i elles. A principis de novembre vaig obligar-me a planificar com esdevindria la creació del curt, tan per l'equip educador com pels mateixos participants que m'ho preguntaven. Fins aquell moment l'octubre havia estat el mes de l'observació, de pensar en el contingut del projecte i la cerca de participants. Els següents ja l'hi podíem donar forma des del present.

- **Novembre i primera quinzena de desembre:** elaboració d'un guió literari a partir de les propostes sobre la història que retrataria el curtmetratge. Per realitzar-ho ho vam fer a través de 3 reunions quan intentàvem unir tots els participants i en grups reduïts o individualment, recollint les opinions.
- **Els dies abans de Nadal i gener:** ajuntar les dues parts del guió, revisar-lo amb els participants, afegir les anotacions adients, i tancar el guió literari del curtmetratge. Preguntar als participants quin paper definitiu volen agafar en el film⁵⁵. Fer un inventari del material que necessitem i comprar-lo.
- **Febrer:** Assaig del curtmetratge de dues hores cada un. El primer assaig es repassarà el guió amb tots els assistents. El segon es començarà a actuar amb el paper en mà. El tercer s'intentarà fer sense guió. En aquest últim assaig es grabarà per tal d'observar com actuen per poder-ho millorar.
- **Març:** Assaig i grabació. Cercar les localitzacions a on grabarem. Coordinar i organitzar tota la gent que hi participa: vestuari, maquillatge, recordar els dies dels assajos. Construir una claqueta i crear les acreditacions per a tothom. Crear el logotip de *Tangramfilms*⁵⁶ i el cartell de la pel·lícula.
- **Abril:** Assaig i grabació. L'equip de postproducció es reunirà per veure quins programes d'edició necessita i ha de descarregar. Repassarà totes les imatges realitzades, per si cal repetir-les a l'hora de fer el muntatge de les imatges.
- **Maig:** Postproducció. Muntatge de les imatges. Repàs del muntatge per amics dels participants que treballen en el món audiovisual. Preparació del dia de la preestrena al Tangram.
- **Juny:** Acabar el muntatge del curt. Preparatiu per la preestrena. Difusió pel poble de la presentació del curtmetratge.
- **Juliol:** passar el curt en diferents espais del poble, ara per ara està programat fer-ho a la piscina municipal, el dia que fem l'activitat de la piscina nocturna.

5.4 Avaluació

En acabar-se el període de pràctiques, vaig concloure que es despertava en els joves participants del projecte un gran interès i energia per ser creatius i positius, amb ganes de compartir amb els seus amics i amb els desconeguts -cada cop més coneguts- aquesta experiència i d'altres. La ignorància d'uns amb els altres s'havia transformat en conversa. Aquest és el present. En el passat, en canvi, hem viscut de tot. En les reunions del mes de novembre vaig viure moments de desànim, perquè era molt complicat engrescar-los a venir o a mantenir-se fins que s'acabés la reunió sobre el curtmetratge. Dialogar, discutir, compartir idees, assumir les tasques era

massa feina per alguns, inclús per aquells que es mostraven molt interessats. I més si el que s'havia de compartir era amb gent d'altres cultures. Va haver moltes discussions llargues amb alguns dels participants per aparèixer quan tot estava fet, per tenir una actitud negativa cap al grup que s'estava consolidant, per insultar subtilment a alguns dels participants. No ens hem d'enganyar, en un projecte que s'encamina cap a la cohesió social s'ha de trobar amb conflictes, que a vegades es manifesten explícitament o a vegades d'amagat en afirmacions aparentment inofensives. I és de vital importància posar-les en qüestió en el mateix procés de creació.

El dia de l'estrena es va visualitzar la satisfacció personal de cada un dels joves que hi van participar portant la família al complet, els amics i amigues, arribant a ocupar tots els seients, bancs i taula de ping-pong, la plaça de Ca l'Antic es va omplir amb un centenar de persones. En aquesta nit emocionant vam projectar el curtmetratge, i un cop acabat es va fer una entrega de premis a tots els participants, donant a conèixer la seva tasca dins del grup i fent un reconeixement personal a cada un d'ells amb un diploma, una samarreta amb la foto de tots els i les participants, i el DVD del curt *Ètica de l'electricista*. Realitzada l'entrega de premis a tots els participants del curtmetratge, es va projectar un últim vídeo en el que els actors i actrius del film definien en una paraula el que havia representat el projecte: "Una experiència nova, alegria, col·laboració, entreteniment, enginy, por, educatiu, humor, llarg, genial, *subidón*, convivència..."⁵⁷.

En definitiva, *Tangramfilms* és una iniciativa que ha projectat la connexió de les diferències en el mateix punt de trobada dels joves, el Tangram. A través de la creativitat i el diàleg ha impulsat la participació de molts joves immigrants amb els autòctons, facilitant la interacció i la convivència entre ells i elles. A més s'ha creat una productora d'audiovisuals anomenada *Tocats del Bolet*. Aquesta es va formar durant el muntatge de les imatges i està composta per l'equip de postproducció, que ja ha rebut un encàrrec del Servei de Joventut perquè grabi la representació d'una obra de teatre. Encara que per alguns podria haver estat millor, el resultat audiovisual és la il·lusió de tots i el retrat minúscul del procés i el progrés que s'ha treballat i s'ha aconseguit amb el primer curtmetratge.

⁵⁵ A l'Annex podeu veure la llista de joves que hi participen i el paper a desenvolupar que van triar.

⁵⁶ El logotip el trobeya a la introducció i a l'Annex. Aquest va ser creat per un jove estudiant de Belles Arts.

⁵⁷ Sobre el projecte *Tangramfilms* i sobre l'estrena del curtmetratge vaig escriure un reportatge que sortirà publicat el setembre a la única revista del poble, *Nosaltres*.

AVALIACIÓ DEL PROJECTE

Donem especial importància a aquest apartat perquè pretén extreure de l'experiència de *Tangramfilms* els aprenentatges que ens aporten els seus encerts i els seus errors. "La finalitat de l'avaluació d'un projecte que s'ha realitzat consisteix a obtenir la suficient informació per determinar quins resultats s'han aconseguit i quins aspectes caldrà modificar o tenir més en compte en properes ocasions"⁵⁸. "Quan ens plantegem la necessitat d'avaluar els Plans Locals de Joventut, ho fem des de la convicció que per millorar la nostra pràctica ens cal aturar-nos i reflexionar sobre la feina feta. Cal aprendre de la intervenció que deixem enrere i fonamentar la planificació futura en les conclusions d'avaluació que siguem capaços d'extreure'n", comenta l'Agència Catalana de Joventut. Nosaltres no avaluarem un Pla Local de Joventut, ja ho vam fer amb l'assignatura de *Polítiques i programes de joventut*, sinó que farem un anàlisi de resultat del projecte *Tangramfilms*. Seguint l'article d'en Pere Soler *El Disseny de programes i projectes* respondrem a les preguntes que ens planteja la següent taula:

Els diferents tipus d'avaluació de programes i projectes

Etapa	Tipus d'avaluació	Quan es realitza	Què avalua	Utilitat
Anàlisi de necessitats	Avaluació de Diagnòstic (Avaluació inicial)	Abans de l'execució	Necessitats	Justifica el projecte
Disseny Procés	Avaluació de Procés (Avaluació formativa)	Durant la intervenció	Eficiència	Millora el procés
Resultat	Avaluació de resultat (Avaluació sumativa)	En acabar la intervenció	Eficàcia	Extreu conclusions
Pronòstic	Avaluació d'impacte	Un temps després intervenció	Efecte a mig i llarg termini	Comprova efecte i permanència del procés

En aquest sentit, l'anàlisi el realitzem tot just es va acabar l'execució del projecte, amb l'estrena del curt el 22 de juny del 2011. Les valoracions sobre el projecte s'han realitzat durant la intervenció, interrogant els i les participants a partir d'unes preguntes que es van dissenyar al novembre i que les podreu trobar a l'Annex. També s'han realitzat valoracions per escrit durant les dues setmanes després que s'estrenés el curt. La diferència entre unes i altres rauen sobretot en la valoració que en fan del curt, un cop s'ha editat i visualitzat. L'objectiu d'avaluar aquesta intervenció és, en primer lloc, saber en quina mesura hem aconseguit allò que ens havíem proposat, i en segon lloc, millorar la qualitat de les accions i proposar-les per aplicar-les en el futur. Per encarar el pròxim projecte audiovisual tenint en compte la veu reflexiva dels que ja han experimentat i l'han observat.

Amb qui hem comptat per fer l'avaluació? Amb tots els 34 participants del projecte. Fent-los breus entrevistes. I una entrevista a fons i, per separat, a dues noies de 17 anys, participatives en les activitats que es realitzen al *Tangram*, i associades a entitats juvenils, però de cultures i trajectòries vitals diferents. Una d'elles ha participat activament del curt i l'altre no. També comptem amb el suport bibliogràfic⁵⁹, que ens planteja qüestions com les següents. Si volem remetre'ns al criteri d'eficàcia del projecte: en quina mesura hem assolit els objectius?; en quina mesura hem complert la temporització del projecte? En el criteri d'Eficiència del projecte serien: Hem coordinat la nostra intervenció amb la d'altres administracions, entitats, etc?; em complert la planificació pressupostaria? Sobre el criteri d'impacte del projecte; quins han estat els efectes, previstos i no previstos, del projecte? Sobre el criteri de cobertura i accessibilitat del projecte: arribem a la població potencialment beneficiària del projecte? Hi ha algun perfil jove que hagi trobat problemes per accedir als beneficis de la intervenció? Per tal de donar resposta a totes aquestes preguntes hem desglossat l'anàlisi en 4 apartats: anàlisi dels objectius, anàlisi del procés creatiu, anàlisi del calendari de treball, anàlisi de l'avaluació.

6.1 Anàlisi dels objectius

En quina mesura hem assolit els objectius? Per afirmar aquesta pregunta s'haurien d'haver identificat els problemes que es voldrien treballar amb el projecte. Com hem vist en la descripció del disseny, aquests no hi són. Per això a *Propostes de millora* els concretem. Si entrem a analitzar els dos objectius en els quals es basa el projecte veiem que com els de l'equipament juvenil *Tangram* s'haurien de concretar encara més i relacionar-se directament amb les mancances o problemes que es detecten i es volen resoldre. En l'assignatura *Polítiques i programes de joventut* vaig analitzar el Pla Local de Joventut de Sta. Margarida i els Monjos 2009-2011 i ja es va observar que la majoria d'objectius estàvem sobredimensionats, i que per tant es feia difícil projectar una actuació en base aquests. Per aquest motiu a *Propostes de millora* els desglossem en específics.

Consecució dels objectius

Quan es va dissenyar el projecte es van plantejar 2 indicadors per avaluar-lo: un era el compliment dels objectius i l'altre era el nombre de participants. El primer el desenvoluparem en aquest apartat i el segon l'avaluarem en l'apartat de *Els i les participants*⁶⁰. Abans però veurem les respostes obtingudes dels joves i les interventores a través de les preguntes⁶¹ realitzades durant els assajos i les gravacions, i sobretot un cop acabat el

⁵⁹ Per realitzar aquest apartat ens hem recolzat principalment amb els següents autors. Pep Montes amb els llibres *Polítiques locals de Joventut. Criteris, eines i recursos* i *Les Polítiques de joventut en els municipis petits i mitjans*. L'article *Com fer un Pla Local de Joventut de l'Agència Catalana de Joventut*. Anna Planas amb l'article *Indicadors d'avaluació: material per a la seva elaboració*. Pere Soler amb l'article *El Disseny de programes i projectes*. Amb la informació facilitada a través de la web de la Secretaria General de Joventut, en concret, la informació de la secció de Serveis i Recursos als professionals. De l'article *Dinamitzación en equipamientos y proyectos socioculturales gestionados por jóvenes* d'Antonio Alcántara Alcántara. Del llibre *Educar en participació, una assignatura pendent* de Fidel González i Aida Mestres.

⁶⁰ A l'Annex veureu que valorarem també els objectius específics formulats a *Propostes de millora*. Aquesta anàlisi ens ha facilitat la valoració general dels objectius generals.

⁶¹ A l'Annex trobareu el model de preguntes que es realitzava als joves que hi van participar i les entrevistes a la dinamitzadora i la responsable de l'equipament.

⁵⁸ Afirmació extreta de la Guia bàsica sobre subvencions del Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils: <http://www.craibcn.cat/guia-basica-sobre-subvencions>.

curtmetratge per fonamentar en quina mesura s'han complert els objectius.

“El que més m’ha agradat ha estat les estones que hem passat junts i les persones noves que he conegut. He après a veure que hi ha molts prejudicis davant de la gent i que realment no pots jutjar a ningú si no el coneixes, ja que les aparences enganyen”. Lourdes Vallès, 22 anys, una de les editores del curt.

“Ha sigut interessant perquè han participat moltes persones diferents, i ens ho hem passat molt bé”. Hadda Beloua, 13 anys, actriu secundària en el curt.

“M’ha agradat perquè hem treballat amb equip i he conegut a gent nova. Ha sigut una experiència del tot intercultural”. Montse Rovira, 17 anys, guionista del curt.

“Per mi ha sigut un repte i una oportunitat per veurem actuar davant del demés”. Mayra Briggith Zamora, 19 anys, actriu secundària del curt.

“M’he adonat que es necessita del compromís i la responsabilitat per tirar endavant un projecte com aquest”. Bernat Ribas, 16 anys, actor secundari del curt.

“La paraula alegria seria la millor per definir el curt, amb aquesta experiència he sigut un dels protagonistes interpretant el meu personatge, que sóc jo mateix”. Mohamed Güenfoudi, 18 anys, actor protagonista del curt.

“M’he sorprès de la capacitat de treball que es pot generar amb gent molt diversa: amb edats, estils i cultures diferents. Han connectat, i el caliu que s’ha creat ha fet possible un projecte en comú”. Teresa Rovira, 32 anys, tècnica de joventut i responsable del Tangram.

A més de les breus entrevistes realitzades, de les respostes recollides als participants, hem volgut observar l’efecte que ha tingut el curtmetratge per aquells que hi han participat i pels que no, a través de dues noies de 17 anys⁶², semblants en el caràcter, actives en la participació, però de cultures i trajectòries vitals diferents. Aquestes són la Montse Rovira i la Fàtima Chakir.

“Amb el curtmetratge alguns han pogut demostrar les seves capacitats davant dels altres. Els més grans també han fet de mediadors i s’han responsabilitzat de les accions dels petits”. Aquesta afirmació és de Fàtima Chakir, una noia que va arribar a Vilafranca del Penedès quan tenia 3 anys, i als 6 va instal·lar-se definitivament a Sta. Margarida i els Monjos. “El meu primer record de Catalunya és el de l’esforç que suposava arribar fins a l’escola Pau Boada de Vilafranca del Penedès. Nosaltres vivíem a l’altre banda de l’estació de tren, lluny del centre, en un carrer sense trànsit de cotxes. Cada dia del món havíem d’anar caminant i el camí se’m feia etern. Un dia la meva mare es va oblidar de passar-nos a buscar i en vaig haver de quedar a dinar a l’escola i hi havia lleties amb xoriço, i em feien molt de fàstic”. Chakir ha finalitzat el batxillerat i espera estudiar Integració social. I si veu que l’hi agrada potser farà la carrera d’Educació social. Ella no va participar en el curtmetratge perquè “hi participaven 3 joves que no ens portem bé. Un és el meu germà, i els altres dos són veïns meus. Històries amoroses amb els darrers. I també per la manca de temps, tot invertit en l’estudi del batxillerat”. Com a esporàdica del Tangram, afirma que amb el curt “s’han unit dos bàndols, joves marroquins habituals del Tangram que

destaquen per el que és negatiu, amb els joves catalans, participatius en el poble, vistos positivament. Crec que s’haurien de fer més activitats d’aquest estil per tal d’unir els col·lectius. Té uns objectius beneficiosos per a tothom, que és la bona convivència entre la gent del poble. Saber qui és cada persona per tal d’eliminar els prejudicis. Ho comparo una mica amb *Coses de noies*⁶³. Per la Montse Rovira, una noia del barri de Sardinyola, una jove que a Els Monjos diuen “de tota la vida”, afirma que la realització li ha servit com a pràctica dels seus estudis de cinema al Centre d’Estudis Cinematogràfics de Catalunya (CECC)⁶⁴. “Volia fer una cosa que moguéss a la gent”, confirmava amb rotunditat. En l’entrevista no es va cansar de repetir que el poble de Els Monjos està adormit, que s’haurien de realitzar activitats “més relacionades amb el nostre entorn, com per exemple que es fes una ruta turística a través d’una gimcana o un joc que motivés a tot el poble a coneixes”. Rovira a més d’estudiar al CECC, fa esport, i participa en diferents entitats com *Coses de noies*, Teatre Tangram i es de les que més s’ha involucrat en la creació de *Tangramfilms*. Ella va traslladar al guió de cinema tot allò que vam discutir en les reunions per a la creació del film. “Jo l’he vist néixer”, afirmava la Montse Rovira. I continuava dient: “He après a tenir paciència, perquè treballar amb edats diferents és complicat. Uns amb els altres ens hem influenciat, i hem trencat la visió i els prejudicis que teníem. Una visió que en el cas de la Montse es relaciona amb el que descrivíem en l’apartat teòric, amb el model d’integració assimilacionista: “Si s’han d’integrar que sigui al 100%. Sense mocador, totalment a la cultura catalana. Igual com la UEFA ha prohibit en un grup de noies àrabs que portin mocador per jugar, ja que podrien fer-se mal jugant. Quan nosaltres anem al seu país ens hem de posar el mocador, oi? Doncs elles igual. No podem anar a mitges”. Amb aquesta afirmació ens posa clarament en qüestió l’efecte que ha tingut en aquesta noia el projecte. Per una banda veiem que les seves accions han estat acompanyades d’una voluntat de fer poble. Inclús amb gent que no és originària d’aquí, ho ha realitzat amb *Tangramfilms*. Però en canvi, quan se l’hi qüestiona “Creus que els immigrants s’han d’integrar?”, no et sap respondre el per què del sí, sinó el com. D’alguna manera ens demostra que no té la o les respostes, que encara les ha de trobar. I en aquest punt, entrem nosaltres. Amb aquesta cita ens fa qüestionar quin és el posicionament que té el Servei de joventut de Sta. Margarida i els Monjos davant la integració dels immigrants. Si rescatem el que ens afirma el Pla Local de Joventut (PLJ) 2009-2011 de Sta. Margarida i els Monjos, observem que un dels seus objectius és “Acollir la diversitat cultural que hi ha al nostre municipi perquè tots els i les joves se sentin identificats en el servei de joventut municipal”. En tot el PLJ no apareix cap altre objectiu relacionat amb la integració. Així doncs, sense poder comptar amb cap altre ideari més que el PLJ, o un posicionament clar que s’hagi consensuat en una reunió per tots els que formem part del Servei de joventut, ens plantejem que, com a projecte pel foment de la cohesió social i la participació juvenil, potser no hem sigut clars en el model que volem d’integració dels i les joves de procedència immigrada. Per tan necessitem posicionar-nos, i sobretot provocar el debat en els i les joves, sobre els diferents punts de vista de la integració. A *Propostes de millora* es desglossa el nostre posicionament. Mentre, ens quedarem amb la frase que va pronunciar la Montse Rovira i

⁶³ *Coses de noies* és una entitat juvenil que es va crear per iniciativa de l’equip d’educadores del Tangram a principis del 2010 per tal d’incentivar la participació de les noies en les activitats dels i les joves que s’organitzen des del Tangram. “De coses de noies he après ha tenir una major consciència del què és ser dona, a través d’una exposició que vam anar a veure en el museu d’història de Catalunya que parlava de les dones que havien sigut molt importants i que la història les va oblidar”, afirmava la Fàtima Chakir.

⁶⁴ Podeu veure la seva web: <http://www.cecc.es/cat/index-cat.php>.

⁶² Podreu veure l’entrevista completa de les dues noies a l’Annex.

que canvia el rumb de les seves reflexions: “Res de xerrades, sempre és el mateix. No tot s’acaba amb el món de la parla o l’escrit. Una proposta per fomentar la interculturalitat seria quedar tots junts per divertir-nos amb jocs de diferents cultures, trobant així els punts d’unió”. I l’afirmació de Fàtima Chakir: “No he tastat la finalitat amb que es va organitzar el curt, que era conèixer-nos, amb gent que no m’hi relaciono mai. He vist que molts d’ells i elles els hi ha donat motius per començar una conversa amb joves que no es coneixien o es coneixien de vista. Molts s’han sentit protagonistes i actors. Ho han utilitzat com a autoconeixement. Un dels protagonistes mai ha destacat positivament amb res. I en aquest projecte han demostrat que són capaços de crear, de fer i ho han donat a conèixer als altres”.

Amb aquestes valoracions i amb les observacions que he anat realitzant i m’han anat aportat els propis joves al llarg del procés de creació del curt he observat que hem treballat els objectius generals de la següent manera.

- Fomentar la cohesió entre els i les joves de diferents cultures i edats

Aquest objectiu s’ha fet visible cada cop que quedaven per assajar, per grabar, per berenar tots plegats quan acabàvem d’actuar. La paciència ha fomentat aquesta estimulació, quan tots els que no havien d’actuar havien de respectar els companys que sortien a escena. Si el contacte no es donava de forma natural, ja s’encarregava el teatre o el cinema per establir-lo. Era per ells un repte, però també un motiu per acostar-se de manera desenfadada i creativa a altres que no eren del seu grup. Si fem un cop d’ull a les “Tomas falsas”⁶⁵ podem veure com els més joves fan riure als més grans. I això que els més petits s’han fet valdre molt per ser escoltats, però com diu la Fàtima Chakir, finalment els grans han agafat una certa dinàmica de fer cas a les diferents versions de cadascú, inclús de ser mediadors dels conflictes. També hem vist com els joves marroquins feien bromes a les noies autòctones. Riure’s tots per l’actuació d’un, o la mala pronunciació de l’altre, sense buscar l’enfrontament. Saber actuar davant de l’altre sense vergonya, donant marge a l’equivocació. Ganes de quedar-se fins tard fent petar la xerrada. Les mirades còmplices entre uns i altres. Totes són mostres de que entre els participants s’ha creat un ambient confiat. Com diu la dinamitzadora del Tangram, “No han nascut grans amistats en aquest curtmétratge, però sí una porta oberta en la frontera que abans existia”. El sentiment de pertinença l’hem pogut observar cada cop que preguntaven quin film faríem –en plural- el curs que ve. Quan l’actor protagonista va ser capaç de dir: “que el pròxim curt, tots canviem el paper, perquè cadascú pugui ser protagonista d’algun film”. La constància de venir cada diumenge durant 2 mesos per assajar i grabar és un clar exemple de la voluntat que els movia a trobar-se i observar-se. El sentir-se que formaven part d’un grup no ho van saber dir amb paraules, sinó amb el gest de venir i conviure. El punt dèbil del treball d’aquest objectiu és que més enllà del que era opinar sobre el curt, no hem entrat a dialogar sobre temes més profunds com seria la integració, la convivència, la participació, etc.

- Donar veu als joves perquè expressin el que desitgin sobre el seu entorn i la vida amb creativitat

Per fomentar la participació primer es van convocar reunions per treballar el curtmétratge, que han estat avisades per boca-orella, en cartells i pel Facebook. Per aquells que els hi produïa

al·lèrgia les reunions, ens hem assegut a parlar en parelles o individualment de com els agradaria, com veïen el procés, què creïen que mancava. I tot això es traslladava a les 5 reunions que es van organitzar. Tot i així, haig de remarcar que em van mancar recursos com dinàmiques per poder fer reunions amb més representativitat del grup, i això és una metodologia a aplicar pel pròxim projecte audiovisual. Així doncs si observem les diferents fases del projecte observem que els joves no han estat en totes les fases de la participació. Els 5 que sí venien a les reunions de creació del guió, planificació i organització ho poden confirmar. Però la resta, com és el noi que va iniciar tot el procés, va estar en els orígens del projecte i en tots els assajos i gravacions, així com aportant propostes en la fase de postproducció. Altres han estat participant activament en els assajos de la participació, però tots han estat en alguna de les fases de la participació, i evidentment els que han seguit fins al final no s’han quedat en la primera. Encara que també hi ha hagut baixes, per falta de compromís i responsabilitat. Aquests són els col·laboradors, que han participat en només una fase, que no és només la primera. S’ha de tenir en compte una dada, que 16⁶⁶ dels 35 implicats eren de procedència immigrada. Tots eren marroquins, menys una noia que era peruana. Si sumem a aquests 16, dues noies⁶⁷ més que fa poc temps que viuen els Monjos i que són originals de Castelldefels, en són 18. Divuit joves, tres de les quals són noies que han participat activament en la creació d’aquest curtmétratge. I ho han fet amb els altres 17⁶⁸ joves d’origen català, comptant amb l’equip d’educadores. Per tan la participació ha sigut heterogènia, encara que ens hagués agradat que ho fos més.

Amb l’experimentació cadascú ha après a saber quines habilitats comunicatives i creatives tenia. Quan llegíem el guió, quan l’interpretàvem, observàvem i fèiem entre tots valoracions per millorar-nos. En tot el curt ha dominat el “fes-t’ho tu mateix”. I entre tots ens hem ajudat a observar-nos i veure a través del ulls del altres, diferents formes d’interpretar, de grabar, d’editar. La noia que estudiava cinema, aportava els coneixements que l’hi havia ajudat a ella a saber actuar. Però en cap moment vam sol·licitar, ni vam pensar en portar algú que sabés de teatre, per assessorar-nos en les nostres actuacions. Així sabríem potenciar les habilitats comunicatives que ja tenim, i a compartir-les amb els altres. Així doncs, considero que ens hem quedat coixos en aprendre dels professionals del teatre i de l’audiovisual nous coneixements sobre nosaltres mateixos i els altres. L’empatia és una actitud difícil de transmetre i d’arrelar en els joves que tenim al Tangram. Així doncs, tot i que l’hem anat integrant progressivament amb la creació del curt, no l’hem treballat amb profunditat i constància. Ho podríem haver tractat amb dinàmiques i jocs que es podrien haver realitzat abans de començar a grabar, per tal d’entrar des del principi en l’escena de diferents situacions. Donant l’oportunitat d’actuar en diferents papers i no només el que representaven ells en el curt, que eren ells mateixos. De cara al següent curt, s’hauria d’aprofitar aquest mitjà tan creatiu i transformar que és el teatre i el cinema perquè els i les joves juguin papers oposats o diferents als que viuen en la vida real, aportant implícitament una obertura en la seva perspectiva.

⁶⁶ Aquests són: l’Abdi Mrini, l’Imad El Aouni, Yahya Güenfoundi, Soufian Oulahyan, Hassan Hassi, Mohamed Güenfoundi, Mayra Briggith Zamora, Omar Mrini, Mohamed Tahbout, Abdel Hassi, Omar Hassi, Hadda Beloua. També comptem amb els que van col·laborar puntualment: Mohamed Chakir, Insaf, Hicham Maarad, Tarik Maarad.

⁶⁷ Ens referim a la Pili Castro i la Inéva Giménez.

⁶⁸ Aquests són: Montse Rovira, Bernat Ribas, Marta Colomer, Carlos Truebas, Lourdes Vallès, Irene Morales, Teresa Rovira, Aaron González, Ingrid Batet, Arnau Hidalgo, Maria Soldan, Núria Borràs, Gerard Bonastre, Marta Ribas, Laia Crespo, Míriam Ruz, David Alirangues.

⁶⁵ A l’Annex podeu trobar el DVD amb el curtmétratge i dins d’aquest podeu veure algunes de les “Tomas falsas”.

Al començar el curtmetratge pocs dels participants tenien clar què se'ls hi donava bé. La majoria ni sabien si actuar, editar, maquillar, grabar, decorar, etc. A mesura que avançava el curt, uns i altres van començar a experimentar i van veure que cada cop eren més atrevits en provar els diferents papers. Així, els qui es pensaven que estarien darrera la càmera van passar a ser actors secundaris, les maquilladores van tenir text per llegir, i els qui es pensaven que només farien postproducció van grabar i tot. Ningú va posar obstacles als canvis de papers, tothom volia provar-se i el resultat va ser que van aprendre per ells mateixos a descobrir més habilitats creatives de les que es pensaven.

El mateix fet de grabar-se per després observar-se simbolitzava per a ells i elles una forma de fer-se visible i conèixer amb curiositat com actuaven davant la vida. Si a això li sumem que la seva experiència davant de càmera seria vista per la gent del poble, és per cada un dels participants un reconeixement personal de la seva tasca creativa. I un pas més en el seu camí cap a la identitat de la seva persona. Com deia la Fàtima Chakir -que no va participar en el curt- molts dels que participaven mai havien destacat en res positiu, i donar-los l'oportunitat de ser protagonistes d'un film era fer-los un reconeixement a la seva existència. Es feien visibles davant la societat. I encara que actuessin, els personatges que mostraven eren ells mateixos, tal i com són. Amb paraules de la tècnica de joventut: "l'autoestima s'ha vist reforçada amb el tema de la imatge, deixant-se grabar, observant com actuaven ells mateixos i també davant dels altres. Deixar de banda els prejudicis que puguin sorgir i tirar endavant amb les actuacions, és una actitud que diu molt del reconeixement personal. Han participat amb bon rotllo i motivació."

Quan se'ls va proposar de fer el curtmetratge se'ls va comentar que estaria bé que mostressin l'opinió que en tenien sobre el municipi, el seu entorn, amistats, etc. Els dos protagonistes van acceptar presentar aquests aspectes, i d'alguna manera o altre van poder observar i ser conscients, si no ho eren abans, de quin era el seu entorn, amiatat, municipi. De vegades actuem per decisió i també per inèrcia. Observar-te a través de la pantalla a vegades et permet veure amb distància quin és el teu món. I tot i que no ens ho han dit explícitament, ho podíem observar quan feien comentaris o es reien d'ells mateixos quan es miraven una i una altre vegada per la pantalla.

Un cop hem examinat com s'han treballat en major o en menor mesura els objectius generals, hem observat la necessitat de desglossar-los en específics i crear indicadors avaluadors per cada un d'ells per facilitar l'anàlisi posterior. Passem ara a analitzar el procés creatiu del projecte.

6.2 Anàlisi del procés creatiu

Existeix una frase ben coneguda que afirma: "De l'experiència s'aprèn". Amb la descripció del procés de creació es pot observar que les accions eren del tot experimentals i molt a l'expectativa del que podria funcionar. Per això, des del principi no es va definir bé com seria l'estratègia ni la metodologia a seguir. Sí que hem observat que en l'avaluació es realitzarien tot una sèrie de dinàmiques per potenciar els objectius, però al final només es va preguntar les qüestions que podeu trobar a l'Annex, més que dinàmiques de simulació. En aquest apartat analitzarem la metodologia emprada, els recursos materials utilitzats, el paper de la

dinamitzadora, els i les participants, la voluntat política, i la relació del projecte amb les entitats juvenils.

La metodologia emprada parteix d'una vessant constructivista de l'aprenentatge i amb les bases de l'educació no formal. Així doncs ens hem basat:

- **Des d'una metodologia activa i partint del fet que la pràctica s'aprèn amb l'acció:**
Creiem i hem comprovat la frase: "a participar s'aprèn participant". Així doncs, la pràctica i la pròpia experiència han d'esdevenir elements contínuament presents en tot el procés creatiu del curtmetratge. Des de la pròpia experiència personal hem de construir un discurs participatiu. Mitjançant la vivència del quotidià, de la voluntat de voler conèixer-se i expressar-se, podem treballar els objectius generals i específics del projecte.
- **Treballant el sentiment de pertinença a un col·lectiu:**
"La participació social es basa en el treball per un objectiu comú, de forma cooperativa"⁶⁹. El projecte planteja generar un clima de consciència col·lectiva per tal que entre tots estableixin unes bases comunes i unes maneres de fer com a grup perquè sentin com a pròpies les necessitats i interessos d'altres persones.
- **Des de la pròpia experiència:**
Cada participant aporta al grup les diferents vivències i experiències i això els fa únics per aportar idees al projecte. Des de la individualitat es parteix cap a la col·lectivitat descobrint inquietuds i necessitats comunes i la força del treball en grup. Les eines bàsiques que ajuden a definir els projectes comuns són la comunicació i el diàleg que garanteixen certs nivells de col·laboració entre persones.
- **Treballant la participació a través de l'audiovisual, una eina alternativa a les dinàmiques tradicionals per fomentar la participació juvenil i el treball en equip:**
El llenguatge i el suport visual i audiovisual ofereix àmplies possibilitats per treballar la participació i la dinamització del teixit juvenil. Els i les joves s'impliquen i incideixen plenament en l'elaboració d'un producte audiovisual que esdevé l'eina per treballar les seves demandes i necessitats i observar a través de la càmera la relació que tenen amb el municipi. No es tracta, de crear un gran producte final, sinó de fer un procés de participació potent i de qualitat on la gent jove esdevingui la protagonista en l'elaboració del curtmetratge i, alhora, adquireixi coneixements i eines tècniques (audiovisuales) de forma autodidacta o per influència d'aquells joves que dominen les noves tecnologies. Produir un film va implícitament lligat al treball en equip, per tan es demostra i es fa valer la importància del treball en grup.

Els recursos

En aquest apartat analitzarem els recursos tècnics, materials i infraestructurals. Els humans els desenvolupem en tres apartats: el paper de la dinamitzadora, els i les participants, les entitats. Sobre els recursos utilitzats observem dos aspectes. El primer es relaciona amb els recursos infraestructurals i materials que ens han proporcionat el Servei de joventut, que bàsicament han estat els espais de reunió i d'assaig al Tangram, una càmera de vídeo i un llapis de memòria. Valorada l'experiència, sobretot per aquells que es van encarregar de la postproducció, que de cara a un altre projecte audiovisual d'aquestes característiques,

⁶⁹ Afirmació que podem trobar al llibre *Educar en participació, una assignatura pendent*, d'Aida Mestres i Fidel González.

el Servei de Joventut hauria de facilitar dos recursos materials més:

1. Proporcionar un programa d'edició de vídeo, per tal de potenciar les creacions audiovisuals i sobretot per no obstaculitzar la tasca voluntària dels joves que han participat en la postproducció. Perquè un dels grans problemes que vam tenir va ser que vam haver de baixar un programa d'edició de vídeo⁷⁰ que només podíem usar-lo durant un mes, el mes de prova. I així havíem de renovar el programa, descarregant-lo reiterades vegades. Comprant un programa ens estalviaríem temps i permetríem que els joves tinguessin un programa permanent per fer-lo servir sempre que ho necessitin.
2. Un altre problema que vam tenir va ser que l'únic ordinador amb capacitat per suportar el pes de les imatges i el programa d'edició de vídeo, era el PC de la responsable de l'equipament. Així depenien constantment de les hores que quedava lliure l'ordinador, és a dir després de tancar l'equipament, a partir de les 20 hores. Per tant, seria important disposar d'un portàtil o ordinador prou potent per poder observar i editar les imatges.

En l'apartat de *Propostes de millora* aportem un model de pressupost per observar al detall els recursos del nou projecte audiovisual.

Sobre els materials fungibles, vam necessitar:

- 4 retoladors.
- 1 cartutx de tinta de color d'impressora.
- 100 folis aprox.
- 2 cartolines.
- 2 paquets de paper fotogràfic.
- 34 DVD.
- 34 fundes de DVD.

A més a més, alguns dels joves van demanar que en algunes sessions de grabació els convidéssim a berenar. La tècnica de joventut va ser l'encarregada de demanar el sucumulla per 3 sessions de grabació i per l'estrena. També hem d'afegir que en l'estrena es va regalar a cada participant un diploma que simulava una claqueta i una samarreta amb la foto de l'equip de participants al davant i la portada del curtmetratge al darrera.

Tot el material que hem descrit abans es va necessitar per la difusió i l'estrena: flyers, cartells, entrades i diplomes. Del disseny dels cartells de l'estrena se'n va encarregar voluntàriament un noi que formava part de l'entitat Cinefília. Del disseny de les acreditacions, de la caràtula del DVD, careta de presentació del curt, samarreta i diploma se'n va encarregar voluntàriament el mateix que feia les gravacions i la postproducció. Les entrades i els cartells que convocaven a les reunions les va dissenyar la dinamitzadora. Les disfresses utilitzades en el curt, ens les va deixar l'Espai Si Fa Sol. Explicitats aquests materials cal dir que en cap moment es va planejar un pressupost, sinó que a mesura que veiem la necessitat demanàvem o buscàvem els recursos. Per això creiem que una de les millores a fer és plantejar el pressupost. "Pressupostar vol dir, simplement, valorar per separat el cost anual de cadascuna d'aquestes actuacions per sumar-les totes finalment. En sumar el cost de totes les actuacions que componen un programa, tindrem el pressupost del programa; en sumar el cost de tots els programes que componen el nostre projecte o pla de joventut, tindrem el cost global del nostre pla

de joventut", aclareix Pep Montes⁷¹. En aquest sentit és després de la planificació on s'hauria d'haver plantejat un pressupost de tota la llista d'actuacions concretes.

Analitzant els recursos emprats en el projecte destaquem la manca de dinàmiques de grup, jocs de simulació i altres activitats que potenciïn la cohesió social i la participació juvenil. Malgrat que al principi d'engegar-se el projecte es van plantejar algunes dinàmiques, finalment no es van posar en pràctica. Aquestes activitats les recollim en aquesta afirmació que recuperem del primer disseny del projecte: "S'hauria d'aprofitar el principi i el final de l'assaig per fer una dinàmica de cohesió i de cooperació i potenciar la unió de grup. Així podrem treballar l'esforç en aconseguir, tot el grup, el mateix objectiu i que per tan sentin que guanyen o perden com a col·lectiu⁷². També es pot realitzar dinàmiques per adonar-nos de si el grup està cohesionat. Autors com Pedro Hernández afirmen que un dels objectius d'una educació intercultural⁷³ és la cooperació, junt a la potenciació de la convivència". Davant la falta d'activitats que podrien fomentar els objectius generals del projecte, no podem avaluar el resultat de la seva aplicació, però sí podem proposar un calendari d'activitats de cara a un altre projecte audiovisual⁷⁴. Un altre dels problemes que vam detectar en la posada en pràctica del projecte era que molts joves no suporten les reunions. Per tal de fer-les dinàmiques en l'apartat de *Propostes de millora* aportem jocs i activitats que podrien agilitzar les reunions.

L'equip d'educadores del Tangram

El Tangram portava el pes de l'organització del projecte i s'encarregava de fer les valoracions a través d'una dinamitzadora. Observada l'experiència i les valoracions que s'han realitzat al respecte, veiem que seria més enriquidor per tots una millor repartició de tasques per un projecte que treballa en base a la cohesió, la participació i el treball en equip. Si a més, partim de l'afirmació "a participar s'aprèn participant" i que els joves han d'experimentar totes les fases de la participació, com és l'organització, cal que reflexionem sobre quin paper ha d'assumir l'equip Tangram, i si ha de ser altre cop només la dinamitzadora qui ho gestioni.

Per la dinamitzadora del Tangram, Ingrid Batet participar en aquest curtmetratge: "era nou per a mi. Fins ara havia fet teatre però mai havia fet un curt i en tenia ganes". Per la tècnica de joventut, Teresa Rovira va participar "per dos motius: el primer és perquè era una aposta professional. I el segon perquè a nivell personal creia interessant participar amb gent que cada dia estic amb ella. Així hem reforçat els laços i la confiança". Ara que tots hem experimentat, podem sentenciar en paraules de la Ingrid Batet, "que s'hauria de donar més visibilitat als objectius a treballar i milloraria l'organització del curt i la coordinació entre l'equip d'educadores". Aquesta cita també es repeteix amb l'entrevista a la tècnica de joventut, Teresa Rovira: "En l'organització afegiria que alhora dels assajos ens hauríem d'haver coordinat més bé totes les interventores". Davant d'aquestes valoracions observem dues qüestions. La primera que si es vol millorar el projecte ha d'existir una intensió real de col·laboració i coordinació de les tasques, no només entre l'equip Tangram sinó entre els mateixos joves. I qui assumeixi el paper de més pes per dinamitzar el projecte, ha de millorar la difusió del

⁷¹ Extreta del llibre *Polítiques locals de Joventut. Criteris, eines i recursos*.

⁷² Els jocs i dinàmiques els podem treure, per exemple, del llibre *Caixa d'eines per educar per una cultura de pau* (Ed: La Catarata).

⁷³ Des d'aquesta pàgina web es poden consultar alguns exemples de jocs de cooperació per treballar l'educació intercultural:

http://intercentres.cult.gva.es/cefire/12400551/ef/Web/materials/Esports_Nova_Creacio/Contingut%20JOCS%20COOPERATIUS%20SENSE%20MATERIAAL.pdf

⁷⁴ Aquest el trobareu a l'apartat de *Propostes de millora*.

⁷⁰ El programa d'edició de vídeo que utilitzaven era el *Pinnacle Studio*.

posicionament, objectius i accions, i propiciar un major consens en la repartició de tasques. En l'apartat de *Propostes de millora* aportem un llistat de línies d'acció que en vistes de l'experiència, s'han de tenir presents.

Els i les participants

En el disseny del projecte es va plantejar com a indicador per a l'avaluació el número de participants. La participació seria òptima "si participessin de 10 a 20 usuaris. El mínim de 10 és perquè es pogués donar peu a treballar els objectius marcats i els 20 perquè era el primer projecte que dirigia sola i coordinar-lo amb joves em podria portar dificultats d'organització". També es tenia en compte quants i quins joves es mantenien i en cas de marxar per quins motius ho feien. A més es valorava la constància i la implicació en les reunions, tasques, assajos, qualsevol activitat relacionada amb el curtmetratge. Sobre el nombre de participants hem vist que sobrepassa el número òptim. És ben cert que amb tants joves, la inexperiència i la delegació total de l'organització a una sola persona van alentir les hores d'assaig i grabació. El principi, es recordava individualment els dies d'assaig i grabació. Però al cap de 2 mesos van agafar la dinàmica de preguntar-ho, així els recordatoris s'anaven minimitzant. Encara que vam repartir les tasques, no vam crear comissions de treball, que segur aquest agilitzat la realització de tasques. Penseu que en total vam ser 35 persones. Sobre el manteniment i constància hem d'afirmar que d'aquestes 35, 8 persones van col·laborar puntualment. Joves com el Tarik Maarad, Marta Ribas, Mohamed Chakir, Laia Crespo, David Alirangues, Miriam Ruz, Hicham Maarad van venir a alguna reunió i assaig, però al veure que això els robaria molt de temps o que hi haurien de dedicar-hi esforços, es van tirar enrere. Els 27 restants van participar activament en les diferents fases del curt, cadascú en les fases i tasques que més els agradava.

Sobre l'elecció dels joves participants, recordem que va ser lliure. Es va anunciar per cartells, per Facebook i per boca-orella. Si plantejem la pregunta: arribem a la població potencialment beneficiària del projecte? Hi ha algun perfil jove que hagi trobat problemes per accedir als beneficis de la intervenció? A la primera qüestió afirmem que el projecte estava obert a la participació de la població diana amb la qual treballa el Tangram, de 13 a 35 anys. Com que l'objectiu és fomentar la cohesió entre els joves de diferents cultures i edats, és interessant que de cara al pròxim projecte, continuï sent així. Ara bé, creiem necessari replantejar com difonem a tota la joventut del poble que es realitzarà un projecte audiovisual, perquè tot i que hem sigut 35 participants, la majoria eren marroquins i autòctons, i només hi havia 1 peruana. Com hem vist en l'apartat de contextualització, existeix una barreja cultural molt rica en aquest poble, i s'ha d'arribar a ella, ara que hem comprovat que amb el facebook, el boca-orella i els cartells no n'hi ha prou. A *Propostes de millora* veurem com les entitats i l'IES El Foix poden jugar un paper clau. Responent a la segona qüestió diríem que els joves que han sabut del projecte i que finalment no han pogut o volgut participar ho han decidit així per diverses raons que ens han fet arribar. Una justificació és per incompatibilitat d'horaris, massa esforç i dedicació, per enemistat amb alguns participants, com és el cas de la Fàtima Chakir. Aquestes han estat les grans raons que ens han volgut explicar, però desconexem si n'hi ha altres de fons. Aquesta valoració ens fa pensar que hem d'investigar més els motius pels quals els joves no volen participar, i sobretot per aquells que mostren interès però no fan el pas després d'haver insistit tantes vegades.

La voluntat política

A més de proporcionar-nos diners per comprar una càmera i un llaç de memòria, la regidora de joventut no va mostrar interès en el projecte. Això ho podem afirmar perquè no va facilitar, la modificació dels horaris d'obertura del Tangram per adaptar-nos als horaris en els que ens anava millor assajar i grabar a les 34 persones que participaven del curt i que són també usuàries del Tangram. La proposta que se l'hi va fer a la regidora de joventut era que durant dues hores de les que està obert el Tangram les dediquéssim a l'assaig del curtmetratge. Però la demanda mai la va voler aplicar. Si la justificació era perquè així no donàvem servei als altres joves, tampoc l'hi donaven bon servei als qui participaven el curt, ni a les treballadores del Tangram, ja que vam haver de fer els assajos i gravacions els diumenges a la tarda. A més a més, si volem que les escenes del nou film siguin fora de l'equipament, haurem de trobar una solució a la dependència de la dinamitzadora en atendre l'equipament juvenil. Dic dependència, perquè un dels obstacles que ens van posar era que si havíem de grabar fora de l'equipament, havia de ser fora de les hores d'obertura del Tangram, perquè la meua figura com a dinamitzadora no podia marxar de l'equipament. Això em va obligar a fer moltes més hores fora de les d'obertura, que es compensaven amb dies de festa. S'hauria d'entendre, que sortint al carrer a grabar i a conèixer l'entorn amb els i les joves és una forma de conèixer el seu món i descobrir nous espais amb ells. No tot s'acaba dins l'equipament. Hi ha molts joves que no venen mai al Tangram. I a on són? Al carrer. Aquest és un aspecte que cal debatre en la reunió d'inici de curs.

La única vegada que es va fer present la figura de la regidora en alguna de les fases del procés de creació va ser en l'estrena del curt, però només va venir de passada, 5 minuts i prou. I no va parlar amb cap jove, ni amb la qui organitzava el projecte, només amb la tècnica de joventut. I com que tampoc es reuneix mai amb les dinamitzadores, altre cop només amb la tècnica de joventut, tampoc ens va facilitar l'oportunitat de presentar aquestes mancances directament a ella, sempre l'intermediària era la tècnica. Per això, ja que l'experiència ens sentència el poc interès mostrat, de cara al pròxim curt, demanarem reunir-nos directament amb la nova regidora, juntament amb tot l'equip Tangram, per donar a conèixer com ha anat l'experiència. Així com, un cop ha vist la bona rebuda del projecte per part dels joves, pugui –la nova regidora– facilitar algunes de les demandes, com són els recursos abans esmentats, i un horari més adaptable als joves i a les dinamitzadores que participen al projecte. Fent valer les opinions i les observacions de l'equip Tangram, que és qui fa dia rere dia una treball i atenció als joves.

Relació amb les Entitats juvenils

Aquest apartat ha sorgit per donar resposta a una de les preguntes que ens plantejàvem a la introducció de l'anàlisi: Hem coordinat la nostra intervenció amb la d'altres administracions, entitats? De les 10 entitats juvenils que existeixen al poble, l'Esplai Si Fa Sol i Cinefilia han participat directament en el projecte, aportant les disfresses dels protagonistes la primera, i la segona amb el disseny del cartell de presentació del curtmetratge. En general, però, sí que han participat membres de l'Entitat Coses de noies, de l'Esplai Si Fa Sol, Teatre Tangram i el Color de Ritme⁷⁵ però sense ser-ne representants. Responent a la primera pregunta direm que no ens hem coordinat amb altres administracions ni entitats, la seva participació ha sigut voluntària i esporàdica, sense que

⁷⁵ Totes aquestes entitats les podeu conèixer a través de la web: <http://www.tangramjove.com/contingut.php?pagina=Inscrits/index.php>

existís un plantejament inicial. Aquesta observació ens fa replantejar quina relació volem tenir amb les entitats juvenils del poble. I la reflexió que en traiem és que hem valorat més els joves en particular que els que estan associats, ja que aquests últims són participatius en els afers del poble. Però justament per això no els hem d'oblidar. L'anàlisi ens porta a concloure que és important que els grups, les entitats, les associacions siguin els protagonistes de la participació local, perquè:

- Són grups que tenen més informació i més coneixement de la realitat social del municipi.

- Poden mobilitzar molta gent, poden fer arribar la informació a una extensió més gran de la població.

- Afavoreixen el fet de la consulta. És més fàcil preguntar a 15 associacions representatives del municipi que no pas als 1.000 habitants.

I ja que hem vist que hi ha un interès per part de diferents membres de les entitats, s'ha d'aprofitar de manera planificada. Si volem treballar en xarxa en el procés de participació, si volem fomentar l'associacionisme, una estratègia a seguir de cara el pròxim projecte audiovisual seria convidar a participar explícitament a les diferents entitats juvenils. Per tan en l'apartat que em deixat enrere sobre la metodologia, s'hi hauria d'afegir el treball en xarxa. Seria convenient, doncs, convocar les entitats, igual que els joves en particular, a imaginar, elaborar, organitzar, dirigir el projecte amb la resta. D'aquesta manera permetem que les entitats s'acostin als joves que no estan associats, que donin a conèixer la seva tasca, i que interactuïn amb altres joves associats. Aquesta acció s'ha començat a aplicar de manera molt tímida, des de la Comissió de Festes de Sta. Margarida i els Monjos. Aquesta decisió ha permès – com a mínim- donar visibilitat a l'existència de les entitats del poble. En aquest sentit, també creiem interessant, que amb menys protagonisme participin la resta d'entitats del poble, així com l'associació de veïns Daltabaix. Dic amb menys protagonisme, perquè el que tractem aquí és de fomentar la participació i la cohesió dels joves. Evidentment que la idea es crear teixit social, però els joves han d'adonar-se del poder de la seva acció social en la comunitat. També hem de dir que el fet que existeixi una càmera d'ús per totes les entitats del Tangram permet que siguin elles mateixes les que donin visibilitat als seus projectes.

Així doncs analitzats els i les participants, la voluntat política i les entitats en el procés creatiu presentem a mode de conclusió una taula en el que es remarca el benefici directe i indirecte dels participants. Els directes són aquells que participen, d'alguna manera o altra, en les diferents activitats del projecte. S'entendrà com a beneficiaris i beneficiàries indirectes aquelles persones a les quals els pot afectar l'impacta del projecte, ja sigui per l'adquisició de coneixements, pel canvi d'actituds i hàbits o per la millora social dels beneficiaris i beneficiàries directes. Recordem, a més, si els han mogut les necessitats i els interessos que generava el projecte. I si han col·laborat o no en el procés⁷⁶.

Grups	Beneficiaris directes	Beneficiaris indirectes	Necessitats	Interessos	Aportació col·laboració
Població general		✓		XXX	
Població juvenil	✓		XXX	XXX	XXX
Ajuntament		✓			XXX
Entitats		✓		XXX	XXX
Tangram	✓		XXX	XXX	XXX

6.3 Anàlisi del Calendari de treball

En la planificació descrita en el primer disseny del projecte podem veure com el mes de novembre es va plantejar una temporalització de les accions cada 15 dies. En tot el treball parlem de la participació com a procés, per això si es tracta d'un projecte que vol fomentar la participació i la cohesió hauria d'estar plantejada una planificació de les estratègies a seguir en base als seus objectius. I com hem vist no existeix en la temporalització de les accions com es treballaran els objectius, sinó com s'anirà construint el curtmetratge. Un exemple és el mes de desembre i gener: "ajuntar les dues parts del guió, revisar-lo amb els participants, afegir les anotacions adients, i tancar el guió literari del curtmetratge. Preguntar als participants quin paper definitiu volen agafar en el film"⁷⁷. Fer un inventari del material que necessitem i comprar-lo. Entre el material es demana una càmera, que serà propietat del Tangram i que serà d'ús de totes les entitats del poble". Si bé és cert que s'intueix que és un treball en equip, dialogat i consensuat en grup, seria més concret si s'especificués què és el que es vol treballar en cada una d'aquestes accions. A Propostes de millora ho podem veure exemplificat.

Recuperant una de les preguntes que ens feiem inicialment sobre quins han estat els efectes, previstos i no previstos del projecte, observem que sobre els no previstos trobem que el procés de creació del curt es va allargar més del que estava planificat. És a dir, que fins una setmana abans de l'estrena del curt (22 de juny) no es va finalitzar l'edició de les imatges. Nosaltres teníem previst acabar el curtmetratge la primera setmana de juny, per poder valorar tots els participants el resultat i poder modificar el que s'acordés. Però no va ser així, per dues raons. La primera s'identifica amb que les gravacions es van allargar perquè molts joves no tenien ben après el paper. I per arribar a aconseguir un bona presa havíem de fer-ne moltes més. Això sumat a que quan gravàvem la majoria de dies era diumenge i la gent no volia estar més de 3 hores gravant, fa comprensible que s'alentís tot molt més. La segona és perquè a l'hora d'editar les imatges, algú es va dedicar sense intenció, a modificar les carpetes a on guardàvem els vídeos i altres documents. Resultat d'això? Que totes les imatges que s'havien editat perdien la ruta, i les havíem de tornar a trobar. Doble feina. Això ens va passar 4 cops. El primer cop va ser per error de la tècnica de joventut, que no sabia que canviant els arxius afectava la ruta de les imatges. La resta de cops imaginem que ho va realitzar altres persones que utilitzen l'ordinador pel matí. De tot plegat extraiem la conclusió que tan les gravacions com la postproducció ha de

⁷⁶ Anotar que quan escrivim a la taula la paraula Tangram ens referim tant a l'equip d'educadors, com els joves que són usuaris del Tangram i que han participat o no del projecte, ja que hem vist que sent observadors/es també han copsat com els ha afectat a ells i elles, i com s'han vist treballades les necessitats i els interessos dels participants del projecte.

⁷⁷ A l'Annex podeu veure la llista de joves que hi participen i el paper a desenvolupar que van triar.

comptar amb 2 mesos de marge per a cada un. Per així poder tenir temps per resoldre els problemes que puguem tenir. En aquest sentit pensem que ara que hem après tots plegats del què som capaços de fer, si ho volem potenciar encara més, podríem rebre l'assessorament de professionals del teatre i de l'audiovisual per aprendre i millorar la qualitat de les imatges i la seva edició.

6.4 Anàlisi de l'Avaluació.

En l'apartat de descripció del projecte *Tangramfilms* es feia una valoració global de l'efecte que havia generat el projecte en els joves. Principalment des del punt de vista de la dinamitzadora responsable del projecte, amb les observacions de l'equip *Tangram* i les valoracions dels joves participants. A més a més, s'afirmava que el novembre es van plantejar una sèrie de preguntes que servirien de guia per saber com avançava el projecte. Com dèiem al principi de la introducció de l'anàlisi, la diferència de les valoracions durant el procés i les de després de l'estrena del curt, es distingeixen bàsicament en la valoració del resultat audiovisual. En les últimes valoracions⁷⁸ es remarcava que el curt en sí, havia agradat a tothom, tenint en compte la poca experiència que tenim tots plegats en realitzar curtmetratges. Quatre persones del curt van afirmar que no els havia agradat gens el curt, però si comptem el resultat obtingut de la puntuació del curtmetratge de l'1 al 5, observem que la mitjana és d'un 4. I el per què majoritari es relaciona amb la valoració molt positiva de l'experiència conjunta que havien viscut. De totes les preguntes que es van planificar, les que es van plantejar quan assajàvem i gravaven eren les següents:

- Quina opinió en teniu d'aquest projecte?
- Quines dificultats veieu?
- Què no funciona?
- Què hem de canviar?
- Us suposa molta feina?
- Què és el que més els hi ha agradat?

La primera pregunta va passar de tenir respostes tant senzilles com, "està guay", "me mola", "és una mierda" a respostes reflexives que ja hem recollit a l'apartat d'objectius, que tenen a veure amb les que es van realitzar quan va acabar el projecte. Sobre les següents preguntes es van obtenir les següents respostes que ens serveixen per tenir-les en compte pel següent projecte audiovisual:

- Insistir en la puntualitat, sinó perdem temps i motivació.
- Recordar que quan participem d'un projecte s'ha de ser responsable de les tasques que acordem treballar.
- S'hauria de treballar amb més profunditat el respectar qualsevol opinió.
- Canviar els horaris d'assaig i grabació.
- Modificar els espais de grabació, més espais exteriors, que es vegi el municipi i la seva gent.
- Canviar la història, que tingui una finalitat més educativa.
- Fer més àgils i dinàmics els assajos i les gravacions.
- Delegar l'organització del curtmetratge en més mans.
- Quedar una estona abans de cada assaig i grabació perquè les dinamitzadores ens coordinéssim millor.
- Treballar la paciència, perquè costa molt deixar de ser protagonistes per ser observadors. Per tan, aprendre a valorar l'observació que en fem dels demès.

Des de la Secretaria General de Joventut exposen el que s'ha de tenir en compte en la planificació de l'avaluació: "Cal saber quina informació volem generar amb l'avaluació abans de voler

donar resposta; cal saber quines preguntes ens farem, i quin valor donarem a les respostes; cal saber com volem arribar a aquesta informació, en quin moment i amb qui volem comptar; cal que l'avaluació serveixi pel que ha de servir: transformar la nostra manera de fer i orientar-la cap a millor". A aquesta afirmació afegim la necessitat de plantejar l'avaluació conjuntament amb els participants, per tal que siguin conscients del que estem treballant, i un cop tinguem clar què volem valorar tenir-ho present en tot el procés.

Per tant, creiem que amb els dos indicadors que es van plantejar al més de novembre, no són suficients per veure el treball que es realitza en base els primers objectius generals i que s'han de concretar en els objectius específics creant indicadors per cada un d'ells. Tenir en compte en el procés de participació, que en la planificació es contempli la formulació de la valoració en la fase de l'elaboració del projecte audiovisual. D'aquesta manera remarcuem i fem conscients els objectius plantejats i la transformació que es pot generar en la nostra manera de fer, orientar-la cap a millor.

6.5 Conclusions de l'anàlisi

Amb aquest anàlisi hem reconstruït els objectius generals i hem examinat el treball fet, observant la necessitat de concretar-los en específics. Hem generat informació sobre els efectes i reaccions que ha provocat la realització del projecte en els participants, l'equip *Tangram*, l'administració i les entitats. S'ha descrit la metodologia que s'ha emprat, ja que en el primer disseny no s'havia formulat. I s'ha vist la necessitat de planificar el pressupost dels recursos. D'aquest desplegament de reflexions desenvolupades amb l'anàlisi ens adonem que hi ha hagut una transformació en les dinàmiques dels i les participants, que ja es descrivia al cap de dos mesos de començar el projecte. Però sobretot hem après a valorar el treball en xarxa, a comptar amb més actors i actrius del poble, com són les entitats i l'administració, i observar la possibilitat de vincular-nos amb l'IES El Foix. Ens hem adonat que la inèrcia de les accions oblida la planificació dels recursos i les línies d'acció que recolzen i reforcen els objectius. Malgrat conèixer la teoria, ens descuidem sovint d'integrar el que volem generar, com és la participació en les diferents fases del projecte, i això ho hem vist molt clar amb la creació de l'avaluació. Així com replantejar el paper de la dinamitzadora, que tot i tenir molt clar el que havia de fer, també ho ha de saber traspasar als altres protagonistes del projecte. Donar valor a les observacions constructives dels participants i dels que només han observat, et permet comptar amb més punts de vista i enriquir pròxims projectes.

⁷⁸ Podreu trobar el model de valoració a l'Annex.

En base a l'anàlisi del projecte presentem els plantejaments que concreten millor l'acció de la intervenció, tenint com a marc l'anàlisi de context de Sta. Margarida i els Monjos i l'experiència del Tangram. Proposem a continuació una definició més clara de com s'hauria d'haver realitzat la planificació⁷⁹ i programació de *Tangramfilms*. "La planificación es al mismo tiempo una finalidad de la Acción Social, una necesidad implícita en ella, un método y un instrumento de trabajo"⁸⁰. Com que el projecte pretén estendre's durant el curs que ve, presentem les propostes pensant en l'aplicació del pròxim projecte audiovisual.

7.1 Posicionament, objectiu i metodologia

Posicionament

En l'apartat de l'anàlisi afirmàvem que després d'observar com havia afectat a dues noies de 17 anys l'execució de *Tangramfilms*, és veia necessari aclarir el posicionament que prenia el projecte. I aquest ha de mostrar-se i debatre's durant tot el procés de creació del pròxim vídeo que en resulti. Fonamentant-nos en la teoria, en els primers objectius que es van dissenyar i per la metodologia emprada recollim el següent posicionament.

Els i les joves de Sta. Margarida i els Monjos igual que la resta de persones, construeixen la seva identitat a través de les relacions socials, dels models d'interacció, dels simbolismes culturals, de les relacions de poder, dels prejudicis, de les etiquetes, de la inseguretat i les pors, de les veus públiques i d'un infinit etcètera. Per ser conscients i per encaminar-nos de forma protagonista cap a la pròpia identitat necessitem de l'autorealització, de la potenciació del nostre benestar personal o de la nostra capacitat per canviar-nos a nosaltres mateixos, la nostra família i el nostre entorn, i per això es fonamental establir relacions amb els demés dins d'un model adequat que ens permeti reconèixer a altres persones i aquestes a nosaltres mateixes. Necessitem doncs, donar poder a les nostres accions. I projectar-les cap a la cohesió social i la participació activa per conèixer i comprendre els diferents punts de vista, les habilitat comunicatives i creatives, les identitats, els grups als que pertanyem i els que pertanyen els altres. Activar la cohesió i la participació ens dona consciència del caminar personal i col·lectiu. Si treballem la reflexió en els joves, fomentant espais de diàleg, podran aprofundir sobre la seva pròpia opinió i les seves habilitats, i veure el que els pot aportar implicant-se en

⁷⁹ El nivell de planificació és general, encara que en alguns apartats és té en compte alguns aspectes concrets que no poden passar per alt, generats en l'anàlisi. Diem general, perquè considerem que com a projecte en el que els joves participen en tot el procés es configura en les següents característiques. Flexible, perquè s'ha d'adaptar a les necessitats i interessos del grup al que va dirigit. Obert a qualsevol tipus de reajustament o rectificació. Descentralitzat, perquè ha de servir al col·lectiu a qui va dirigit i no estar dissenyat de forma estàndard, des d'altres esferes de l'administració o d'una altre entitat similar, sinó a peu pla, des de l'equipament juvenil Tangram. Participatiu, Dissenyat des de la participació, és a dir, tots els membres del grup han de participar en la seva elaboració. Autogestionat, s'implica al col·lectiu al que va dirigit a la seva gestió i control, encara que hi hagin dinamitzadors de referència.

⁸⁰ Cita de Marco Marchioni, expressada en el llibre *Elaboracion de proyectos sociales, casos prácticos* de Gloria Pérez Serrano.

les diferents fases de participació dels projectes, propostes, activitats, que es generen al municipi, des del Servei de Joventut com des de qualsevol altre organització. I sobretot adonar-se que si volen, poden orquestrar projectes i/o compartir-los amb les entitats, associacions, instituts, escoles, ajuntament, etc. Per tot això cal que els habitants de la comunitat s'adonin del valor i l'enriquiment que genera realitzar un projecte en comú entre persones de diferents edats i cultures. En aquest sentit, entenem per integració un procés que vivim tots i cada un dels habitants dels pobles, en la comprensió de la humanitat i l'entorn, i la nostra relació amb ells. Per tan, el nostre punt de vista s'adequa al model d'integració que hem vist a la teoria: *melting pot* i *pluralisme cultural*. Doncs creiem que la trobada de cultures ha de sumar i no fer-les desaparèixer ni la immigrada ni l'autòctona. Defensar-les per igual. Entenem, però, que per tal d'estar juntes hi ha d'haver una sinergia entre elles i una creació de noves visions envers el que els rodeja. "[...] Si reconeixem que la major part dels conflictes entre comunitats no són deguts als seus trets d'identitat, com podria semblar per la il·lusió d'autonomia dels fets culturals, sinó a uns interessos incompatibles, la diversitat cultural apareix com una font de conflictes molt més relativa del que sovint pensem. Això no vol dir que no es produeixin conflictes derivats de la diversificació sociocultural creixent de les nostres ciutats, i que sempre haurem de veure'ls com a contrapartida inevitable dels avantatges que ofereix. Però, tant els governs com les societats civils tenen la possibilitat de propiciar iniciatives que redueixin a la mínima expressió aquest preu exigint per l'heterogeneïtat cultural"⁸¹. Experimentar i examinar aquests conceptes amb la càmera, observar amb dobles ulls el que ens envolta, el que som, amb qui anem, què diem, ens permet una doble utilitat; reflexionar amb l'observació materialitzada en imatges i projectar els nostres pensaments i creacions. Encara que la majoria som analfabets del llenguatge audiovisual, la pràctica amb el mateix recurs ens pot donar les claus per entendre'ns i per comprendre el nostre entorn. El projecte *Tangramfilms* es defineix en 7 paraules⁸²: consensuat, obert, divers, dinàmic, compartit, càlid i participatiu.

Objectius

Per tal de definir els objectius amb els que treballa el projecte hem d'identificar quins són els problemes o mancances que volem abordar. Per això en aquest apartat proposem com a millora pel pròxim projecte, identificar els problemes que es pretenen treballar. Entre els que hem pogut observar en l'anàlisi de context i l'observació diària al Tangram, senyalem els següents:

- Sobre la relació entre els i les joves de diferents cultures i edats trobem que existeix:

-Poc contacte entre els joves autòctons i els joves de procedència immigrada.

-Distanciament i indiferència entre els i les joves de diferents edats.

-Ambient desconfiat i tens al Tangram.

-Els joves es relacionen amb la gent de la seva cultura i edat.

⁸¹ Aquesta cita és del llibre *La ciutat de les diferències* publicat per la Fundació Baruch Spinoza. També la trobareu a una de les dinàmiques que proposem més endavant.

⁸² Aquests s'identifiquen amb les línies d'acció que es proposen l'educador social Antonio Alcántara Alcántara i que podeu trobar a l'Annex desenvolupades.

- Sobre la participació activa dels i les joves observem que existeix:

-Desconeixement de les fases de la participació de les activitats del Tangram.

-Poca participació activa dels joves de procedència immigrada.
-En els espais que s'ofereixen al Tangram no es dona amb freqüència el diàleg i la conversa.

-Desconeixement de les habilitats comunicatives i creatives de cadascú.

- Sobre la comprensió de les necessitats i els interessos personals i col·lectius veiem que existeix:

-Descontentament de la pròpia identitat d'alguns dels i les joves.

-Poca consciència de grup.

-Invisibilitat pública del posicionament dels joves davant el seu entorn.

Proposem a continuació clarificar els objectius generals en base als problemes identificats. Abans però afirmem amb una línia la finalitat del projecte:

- Fomentar la cohesió social i la participació entre els joves del municipi.

El primer objectiu general és "Fomentar la cohesió entre els i les joves de diferents cultures i edats". Però si ens fixem amb el segon objectiu amb el que es va engegar el projecte: "donar veu als joves perquè poguessin expressar el que desitgessin sobre el seu entorn i la seva vida amb creativitat", veiem que a part de referir-se al "Foment de la participació juvenil", es vincula a un altre objectiu: "Identificar i comprendre les necessitats i els interessos personals i col·lectius". Clarificant els objectius generals⁸³ podrem concretar els objectius específics.

- Fomentar la cohesió entre els i les joves de diferents cultures i edats

-Estimular el contacte dels joves autòctons amb joves de procedència immigrada per crear un projecte en comú.

-Aproximar les visions dels i les joves de diferents edats.

-Crear un clima de confiança dins del grup.

-Adquirir sentiments de pertinença de grup i d'unió.

- Fomentar la participació activa dels i les joves

-Conèixer les diferents fases de la participació en la mateixa experimentació d'una activitat.

-Incentivar la participació dels joves de procedència immigrada.

-Fomentar espais de diàleg.

-Conèixer les habilitats comunicatives de cadascú.

- Identificar i comprendre les necessitats i els interessos personals i col·lectius

-Desenvolupar el reconeixement personal com un procés de construcció de la identitat pròpia.

-Ser conscient de la pertinença a un col·lectiu.

-Fer visible el posicionament dels joves davant el seu entorn.

Hem fusionat, doncs, els problemes identificats amb els objectius generals i específics per veure clarament què és el

què volem treballar. D'aquesta manera facilita i concreta l'acció i l'avaluació dels objectius.

Metodologia

En l'anàlisi observàvem que la metodologia emprada parteix d'una vessant constructivista de l'aprenentatge i amb les bases de l'educació no formal. I es basa:

- Des d'una metodologia activa i partint del fet que la pràctica s'aprèn amb l'acció.
- Treballant el sentiment de pertinença a un col·lectiu.
- Des de la pròpia experiència.
- Treballant la participació a través de l'audiovisual, una eina alternativa a les dinàmiques tradicionals per fomentar la participació juvenil i el treball en equip.

Ho hem vist en el compliment dels objectius, i ara ho desenvolupem en el repàs a la metodologia. Ens falten aspectes a treballar per tal de resoldre amb més deteniment els problemes o mancances dels joves de Sta. Margarida i els Monjos. Per això creiem que també s'hauria d'haver insistit, tenint en compte els objectius, en fer dinàmiques en les que els joves poguessin conèixer bé el territori i les oportunitats de l'entorn per afavorir el treball en xarxa. Per entendre que la participació ha de ser un objectiu transversal hem de partir de la idea d'un bon coneixement de l'entorn en el qual duem a terme l'experiència. I que el projecte servís de procés de coneixement i el reflex d'aquest. És imprescindible un treball de camp –així ho argumentàvem al primer apartat del treball sobre el desenvolupament dels conceptes– per part dels mateixos joves per conèixer la realitat del municipi (funcionament de l'administració, eines i espais adreçats a la ciutadania i per a la ciutadania, entitats i associacions...) que ens ajudi a fomentar el treball en xarxa. La conclusió d'aquestes afirmacions és afegir a la metodologia el següent punt:

- **Amb un bon coneixement del territori i les oportunitats de l'entorn per afavorir el treball en xarxa.**

Per afavorir l'adaptació d'aquesta metodologia en les accions a realitzar definim les possibles eines de treball a seguir:

- **Treball en petit grup:**

D'aquesta manera es pot desenvolupar millor el sentiment de pertinença a una voluntat col·lectiva. Els joves es senten més implicats perquè poden expressar, opinar i debatre amb confiança, tranquil·litat i amb més temps pel torn de paraula. Facilita a més, la presa de decisions, la comunicació, la cooperació i la gestió i resolució de conflictes. Aquesta eina de treball sorgeix del problema que generava l'alentiment del treballar en grups grans i del bon treball realitzat en les reunions dels 5 participants. Ara bé, el que volem és superar la idea que la totalitat del grup és la suma de les seves parts, i valorar positivament amb l'experimentació dels joves la complexitat del treball amb les persones.

- **La coherència de la teoria amb la pràctica**

Com a dinamitzadors de Tangramfilms hem d'interioritzar la teoria i els objectius que fonamenten el projecte. Abordar el procés de creació tenint en compte el treball en equip. Per això més endavant aprofundim en el paper a jugar per tal de ser coherents entre els objectius i la metodologia que es practica. Amb aquest plantejament educatiu pretenem establir vincles de corresponsabilitat entre els diferents agents que intervenen en el projecte, joves associats o no, educadores, dinamitzadores, regidores, tutors d'institut, etc. En aquest sentit creiem essencial definir els compromisos que prenen conjuntament per

⁸³ Segons Espinoza Vergara en el llibre *Evaluación de Proyectos sociales* els objectius generals: "Son aquellos propositos más amplios que conforman el marco de referencia del proyecto".

afavorir un millor funcionament del quotidià i saber trobar solucions o respostes a les inquietuds o problemàtiques que aniran apareixent.

- **La dinàmica no formal**

Ho hem vist a les valoracions, s'ha de potenciar el dinamisme i s'han de treballar millor els objectius amb dinàmiques que s'especialitzen en aquest sentit. Volem donar peu a la reflexió per mitjà de l'acció, i d'aquesta manera arribar a la formulació, concreció i entesa conjunta dels conceptes treballats. Així possibilitem l'expressió individual per arribar a la construcció de coneixement col·lectiu amb el treball de consens. Partim de la convicció que la reflexió a partir de l'experimentació desenvolupa un plantejament individual davant una realitat que transformar. Volem potenciar l'opinió crítica a partir d'un projecte en comú que parteixi d'un convenciment raonat i interioritzat. Les activitats que proposem per treballar els objectius, independentment de la temàtica que triïn grabar, les trobareu explicades a l'Annex. Hem fet una selecció de dinàmiques que poden ajudar a dinamitzar les reunions i la pràctica participativa. En la majoria de material escollit utilitza una metodologia socio-afectiva, que "consisteix a viure en la pròpia pell la situació que es vol treballar, i d'aquesta manera tenir una experiència en primera persona que ens faci entendre i sentir el que estem treballant, motivar-los a investigar-ho i, en definitiva, desenvolupar una actitud empàtica que ens porti a contrastar els nostres valors i maneres de comportar-nos, que ens condueixi a un compromís transformador"⁸⁴.

7.2 Característiques dels destinataris

Ho hem vist en el primer disseny, en l'avaluació, però necessitem acordar i concretar qui són i quines característiques defineixen els destinataris. Així doncs, ens adreçem a:

- Joves participants

-Joves de 13 a 35 anys, d'acord amb la població diana del Pla Local de Joventut de Sta. Margarida i els Monjos 2009-2011 i del Tangram. Així cohesionem joves de diferents edats.

-De procedència immigrada i autòctona, ja que volem treballar per la cohesió entre els diferents joves.

-Estudiants de l'IES El Foix i no estudiants, que puguin estar a l'atur o ser treballadors.

-Joves associats i no associats a una entitat. Volem fomentar el treball en xarxa amb altres organismes del municipi.

-Es prioritza els habitants de Sta. Margarida i els Monjos, ja que el projecte es relaciona, en bona part, a la realitat concreta del municipi.

- Dinamitzadors/es de referència

-Tutors d'institut com són els de l'IES El Foix. En el cas que volguessin participar.

-Tècnics de joventut.

-Dinamitzadors juvenils.

7.3 La vinculació del projecte amb altres organismes del municipi

Una de les observacions que hem extret de l'anàlisi és que si volem que els joves participin del seu entorn, han de coneix-se'l. També hem observat que existeixen altres actors i actrius socials amb els qui podem treballar el foment de la cohesió social i la participació juvenil. Unir els joves amb les entitats i

el IES El Foix facilita el coneixement del nostre municipi. El treball en xarxa és una proposta per crear teixit social. Per això en aquest apartat aportem de quina manera ens podem relacionar amb l'IES El Foix i les entitats. Destaquem l'IES El Foix perquè és un espai d'interacció, ja ho dèiem a la teoria, a on els joves conformen la seva identitat i aprenen de les relacions socials. Parlem de les entitats juvenils perquè són expressió de la voluntat de participar del i pel poble, i tenen des del seu naixement un coneixement del poble i una actitud de voler enriquir-lo. Amb aquestes breus justificacions introduïm la relació que volem mantindre. Som conscients que hi ha molts més actors que poden participar d'aquest treball en xarxa dins el projecte Tangramfilms. Però prioritzem aquests dos perquè són els més lligats a la nostra intervenció.

Amb l'IES El Foix

Des de l'IES El Foix creuen que la cohesió social i la participació juvenil són "dos objectius necessaris de treballar al centre, ja que ens venen joves de diferents municipis (Castellví de la Marca i Castellet i la Gornal) i de països estrangers. També haig de remarcar que el segon objectiu del departament d'educació és que en els centres d'educació secundària es treballi per la cohesió social"⁸⁵. D'acord amb el primer objectiu el treballen amb les activitats externes que organitza la professora Glòria Batllellé juntament amb la tècnica de joventut, Teresa Rovira. "La Teresa ens porta l'oferta de la diputació pack escoles. I la triem conjuntament. La diputació subvenciona aquestes activitats. Segurament que l'any que ve ja no hi hauran tantes activitats per les retallades socials. A part de la diputació, la Teresa busca altres organitzacions, persones o col·lectius perquè facin els tallers i activitats que demanem des del centre. El Consell Comarcal també ofereix i subvenciona tallers sobre violència de gènere, visita al castell d'Olèrdola, Esports d'aventura a St. Quintí, etc. De l'oferta que hi ha es reparteix per cursos depenent de les necessitats que detectem tutors, coordinadors i professors", afirma Batllellé. Aquestes sortides generen espais de convivència i ajuden a que els joves facin lligams en un entorn diferent. A part de les activitats externes en les que es barregen joves de diferents cultures, existeix l'Aula d'Acollida que la dirigeix la professora de català a secundària i coordinadora LIC (Llengua i cohesió social) de l'institut, Rosa Vidal. "A l'Aula d'Acollida hi vénen alumnes que s'han incorporat al nostre sistema educatiu durant els últims dos anys, excepcionalment tres, els de cultures molt allunyades⁸⁶. L'objectiu és que se sentin ben acollits i que aprenguin català per poder-se comunicar i per poder seguir els estudis. L'aprenentatge és sobretot oral i per això ens basem en reproduir converses, treball amb làmines, jocs de lèxic, activitats TIC, i també és molt important qualsevol activitat d'integració a l'aula, al institut o al poble: visitar la Biblioteca municipal, excursions per l'entorn proper, festes per tastar postres, balls, treballs amb els mapes del google, etc. Aquest any hem fet un recital de poesies per als alumnes de primària de l'escola Sant Domènec. També aprofitem per adaptar i reforçar les altres àrees del currículum que per dificultats de llenguatge els costen de seguir: tecnologia, ciències Naturals, etc...", explica Vidal. Malgrat el treball que es dedica a la cohesió, a l'institut es segueixen observant situacions de distanciament entre els i les joves: "Els conflictes que ens trobem a l'IES El Foix són per una banda els normals entre alumnes i professors. Per l'altre, els guetos que

⁸⁴ Cita extreta del llibre *Educar en y para el conflicto* de Paco Gascón. Podeu trobar el llibre digitalitzat a: <http://escolapau.uab.cat/img/programas/educacion/publicacion005e.pdf>

⁸⁵ Aquesta cita és del director de l'IES El Foix.

⁸⁶ Aquest any han participat a l'Aula d'acollida: deu joves del Marroc, un de República Dominicana, un del Perú, dos de Bolívia, un de Bangladesh i tres del Paquistàn.

formen el col·lectiu de marroquins, que es veu perfectament a l'hora del pati, que es separen de la resta. A més, hi ha una realitat bastant greu i és que els marroquins són en general camells, venen droga. Aquesta situació els caracteritza, és un fet, no ho interpretis com un atac, i s'hauria de fer alguna cosa. Sovint els pares dels joves autòctons ens han dit que som –els professors– massa atents amb els marroquins, fent diferències amb els autòctons”, afirma Batllevell. “Els d'aquí no accepten gens la cultura musulmana i els musulmans no fan cap intent d'integració. Es veuen entre ells com a mons diferents. I els d'aquí no suporten que es donin ajudes als de fora. I els de fora saben perfectament que són ciutadans de segona”, sentència Vidal. Sobre la participació opinen que “Cada professor fomenta que tots participin a l'aula. El que passa és que el caràcter de cadascú és determinant per assegurar el nivell d'intervenció de l'alumnat. L'associació d'estudiants feia 2 anys que no funcionava, i a principis de curs va començar a revifar. El que mai ha parat ha sigut el Consell de Delegats, que un cop al mes es reuneixen amb el director per exposar i valorar les propostes i queixes. També es fa una junta d'avaluació trimestral amb delegats i subdelegats, a més del director”⁸⁷.

Amb totes aquestes afirmacions⁸⁸ ens adonem que hi ha una voluntat per treballar els objectius des de l'IES El Foix en xarxa amb altres agents socials. Però existeix una acumulació de feina i manca de temps que ho paralitza. Quan es van realitzar les entrevistes a l'institut la intenció no era traslladar la realització del pròxim audiovisual de *Tangramfilms* a El Foix, sinó que aquest servís com espai estratègic per a la creació i reflexió sobre la cohesió i la participació a través de la generació d'imatges, vinculat al *Tangram*. Quan als tres entrevistats se'ls va plantejar vincular *Tangramfilms* a l'institut, vam posar sobre la taula tot una sèrie de propostes que de cara al setembre s'hauran de repassar i acordar quines són viables i interessants per l'IES El Foix:

-TANGRAMFILMS: Presentació del projecte classe per classe, explicat pels participants del curtmetratge i les educadores del *Tangram*. Amb l'objectiu d'animar als joves de diferents edats i cultures a participar. D'aquesta manera obrim un canal de comunicació i difusió que no vam utilitzar en el primer curt.

-TUTORIES: El director va trobar adient que s'utilitzessin les classes de tutoria, per presentar la proposta i obrir un espai de diàleg per veure què és el que els agradaria filmar. La nostra proposta és que un cop al mes, l'hora de tutoria es convertís en un estudi de cinema. Sense atrezzo, càmeres, focus, però sí amb taules, paper i llapis per imaginar les imatges amb les que treballar la cohesió social i la participació.

-DELEGATS: Per agilitzar el procés el mateix dia de la presentació del projecte se'ls passaria una breu enquesta que cada delegat o subdelegada de classe buidaria en un document que després es llegiria en una segona tutoria a on es presentarien les propostes. I amb la dinàmica *Què decidim?* arribaríem a un acord.

-RECURSOS: L'institut hauria de facilitar un espai i un temps perquè els i les participants poguessin treballar el projecte. Per això es necessita planificar i coordinar els horaris de les reunions entre els tutors dels diferents cursos. Una hora de

tutoria al mes i les tardes del *Tangram* serien espais per crear i planificar el projecte audiovisual⁸⁹. S'hauria de fer una reunió amb els tutors per plantejar quin paper desenvoluparien⁹⁰. Per coordinar la tasca que realitzen els tutors amb l'equip *Tangram* es reuniria 3 cops durant tot el curs per veure com evoluciona i es millora la gestió. La càmera que s'utilitzaria seria la del *Tangram*, però vista l'experiència, molts joves tenen càmera de grabar. Si no en tinguessin hauríem d'establir un calendari d'ús de la càmera, perquè ningú es quedés sense.

-PARTICIPANTS: Els participants no només seran els qui estan estudiant l'ESO o batxillerat, sinó que es podran barrejar amb altres joves que estan fora del institut. Tots han d'estar dins la franja d'edat de 13 a 35 anys. La condició és que dintre el grup hi hagi integrants de dues cultures diferents com a mínim, i de tres edats diferents. Els joves que estiguessin fora de l'IES es reuniria amb la resta al *Tangram* o al mateix institut, a poder ser. Aconsellàriem que els grups de treball fossin de 10 a 20 persones, ho hem reduït perquè sinó s'alenteix el procés de creació, ho hem vist amb l'experiència. Hem de comptar que el nivell de participació de cada un variarà segons la fase del procés. S'han d'aprofitar els diferents tipus d'interessos i de motivacions perquè cadascú es projecti d'una manera o altre. També s'ha de tenir especial atenció a les persones que no tendeixen a participar.

-TEMÀTICA: La temàtica és lliure. Però com a mínim un minut del vídeo ha d'estar dedicat a la opinió que teniu del municipi, l'institut i/o la societat en base a la cohesió social i la participació. Es pot fer en format curtmetratge (dramatitzat) o reportatge de curta durada.

-TEMPS: De 5 a 10 minuts.

-CONCURS: per tal d'incentivar la participació proposem dues opcions:

1. Buscar concursos dirigits als joves i/o amb la finalitat que persegueix *Tangramfilms*. Un exemple de concurs és el de l'Associació Cinemanet que promou un concurs de guions⁹¹.
2. Promoure un concurs de curtmetratges des d'una entitat juvenil, com és Cinefília, que ja te l'experiència de tres.

-PRESENTACIÓ DELS VÍDEOS: El procés per l'elaboració d'un vídeo és llarg, per això pensem que es podrien projectar a la segona setmana de juny, que coincideix amb la finalització del curs. Es podria fer coincidir amb el sopar que fan tots els estudiants. També es podria projectar al pati de Ca l'Antic, com s'ha fet aquest any. I per tal d'arribar a quasi tots els joves es podria fer una projecció en les piscines nocturnes, que són gratuïtes i atrauen a un centenar de joves, que molts d'ells sovint no veiem.

Aquestes són propostes que s'han d'acordar amb els tutors, coordinadors, i la direcció. La tercera setmana de setembre estem pendent d'una segona entrevista amb la coordinadora d'activitats externes i el director per treballar aquestes propostes.

⁸⁹ Per veure que hi ha una evolució en el projecte podrien descriure un acte sobre el que s'ha parlat, així els joves que no hi ha pogut assistir ho podran llegir abans de la següent reunió.

⁹⁰ La nostra idea és que haurien de ser els dinamitzadors de referència. L'equip d'educadores *Tangram*, per la seva banda, juntament amb altres joves prendríem el paper de dinamitzar els projectes, ajudant en les propostes que tinguessin i assessorant-los en les gravacions.

⁹¹ Podeu trobar les bases del concurs a <http://www.cinemanet.info/premios-rovira-beleta/>

⁸⁷ Afirmació del director del centre, Rafa Agustín.

⁸⁸ Aquest apartat el podeu trobar desenvolupat amb més detall a l'Annex.

Amb les entitats

A la pàgina web del Tangram podreu veure les 8 entitats juvenils que existeixen al municipi. D'acord amb les valoracions que feiem a l'anàlisi creiem que aquestes poden jugar un paper clau en el desenvolupament de la participació juvenil i la cohesió social del poble. Per això com a proposta per la pròxima creació audiovisual, s'hauria d'enviar una carta a cada una de les entitats presentant el projecte i la invitació perquè participin en la realització d'un curtmetratge o reportatge. Per resoldre dubtes i començar a engagar el projecte els convoquem a dues reunions informatives al Tangram, amb dues franges horàries i dies diferents podem donar més opció a que vinguin els potencials participants. Pel projecte que estem realitzant seria molt enriquidor comptar amb la col·laboració de Teatre Tangram, ja sigui des del coneixement del professor de teatre com de l'experiència dels joves que fan teatre. També seria interessant comptar amb Cinefilia perquè reactivés el concurs de curts amb un pretext educatiu i adreçat només als joves del poble⁹².

Col·laboració externa

Com que amb aquesta experiència volem enriquir-nos de coneixement en la pràctica del projecte, demanaríem la col·laboració de TN Produccions, una productora d'audiovisuals de Vilafranca del Penedès. Sabem que l'audiovisual és el recurs per treballar els objectius, però vist que comença a interessar a diferents participants, hem decidit parlar amb un dels reporters que treballa i ens ha confirmat que un dia podria venir voluntàriament a explicar trucs i consells pel muntatge audiovisual. També considerem interessant pels qui decideixin escriure el guió comptar amb l'experiència d'un estudiant de cinema, que tan pot ser la Montse Rovira, estudiant del CECC, com un altre estudiant de cinema de l'Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya, també coneguda nostra.

7.4 Programació de les línies d'acció

Fem una proposta de programació a trets generals, de manera que es pugui adaptar i concretar en funció dels agents que s'hi impliquin. És diferent que es faci des del Tangram únicament amb un grup, que no pas que es faci juntament amb l'Institut, on hauria d'haver-hi múltiples grups. Per tant, proposem línies d'acció que s'haurien de tenir en compte en qualsevol cas.

Relació de les línies d'acció amb els objectius:

Línies d'acció	Objectius
Projecte grupal	Participació en un projecte comú
Tutories grupals	Dinamització de la vida socio-afectiva dels grups
Entrevistes personals	Coneixement personal de l'alumne
Reunions de coordinació	Creació d'una xarxa de treball entre els dinamitzadors
Avaluacions grupals	Avaluar el progrés que fa el grup en el procés de creació del projecte audiovisual

Desenvolupament de les línies d'acció

A continuació exposem un esquema de la metodologia que es podria emprar en el desenvolupament de cada línia d'acció. També hem inclòs un seguit de documents de suport que podrien ser útils en la programació més detallada del projecte..

Estratègia	Metodologia/Procediment	Activitats i documents de suport
Projecte grupal	Fomentar la participació activa de tots els joves en el projecte Ajudar als participants a trobar el seu paper en el projecte. Programar tècnicament la creació del curs. Preveure elements de motivació en totes les fases del projecte.	Material de difusió Dinàmica de cooperació "Quadres trencats" Reunió de coordinació de tutors i educadores Tangram Enquesta per recollir motivacions i propostes
Tutories grupals	Dinàmiques per treballar cada fase de la vida grupal Dinàmiques per potenciar la participació Dinàmiques per treballar els conceptes de cohesió, consens, integració...	Dinàmica de presentació: "D'on vinc?" Dinàmica de treball dels prejudicis: "Buscant la paraula" Dinàmica de treball dels prejudicis: "Qui és qui?" Dinàmica de participació: "Què decidim?" Dinàmica de la comunicació: "El llenguatge no verbal i la comunicació intercultural" Dinàmica de cohesió: "Cinefòrum sobre el film Saïd"
Entrevistes personals	Disposar d'informació dels participants a l'inici del projecte Entrevistes personals periòdiques amb cadascun dels participants	Informes d'altres organitzacions educatives/socials de cada participant Programació de les entrevistes Fitxa de seguiment dels participants Programació d'una memòria anual
Reunions de coordinació	Reunions periòdiques entre els dinamitzadors	Programació de les funcions de cadascú Calendari de reunions
Avaluacions grupals	Reunions periòdiques per valorar el progrés de les dinàmiques establertes el grup i el treball que es va realitzant.	Creació amb el grup de participants dels indicadors de l'avaluació, que es mesuraran al final del procés. 3 dinàmiques d'avaluació durant el procés de creació: "El telegrama", "Jo en aquest grup...", "Autoavaluació en grup".

⁹² A l'Annex podreu veure les bases d'un dels tres concursos de curts que van realitzar.

7.5 Pressupost

A l'anàlisi sentenciàvem que els recursos s'han de planificar amb un pressupost per tal d'avançar-nos al què necessitem. Tenim present que amb l'experimentació podem trobar-nos amb imprevistos. Però ara que hem vist les mancances que trobàvem en l'execució del projecte exposem un model de pressupost que ens pot facilitar la demanda⁹³, la cerca i l'obtenció, amb temps, dels recursos materials, tècnics i infraestructurals.

a) Despeses previstes⁹⁴

CONCEPTE	IMPORT
Despeses directes	
Personal relacionat específicament amb el projecte per fer formació	
Equipament/material	
Material fungible	
Assegurances	
Dietes i despeses de viatges	
Lliurament de premis	
Altres serveis contractats (equip de so, tarima, projector...)	
Ordinador SERIE A440 ⁹⁵	
Programa d'edició de vídeo ⁹⁶	
Altres	
Despeses indirectes	
Personal administratiu o de gestió del projecte	
Subministrament (electricitat, telèfon)	
Enviaments	
Infraestructura de l'entitat (lloguer de local, manteniment de la instal·lació)	
Altres	
TOTAL DESPESES⁹⁷	

B) Ingressos previstos⁹⁸

⁹³ Hem d'explicitar l'import que se sol·licita a l'organisme al qual es presenta la sol·licitud de subvenció.

⁹⁴ En l'apartat de despeses, el cost total ha de ser la suma dels costos dels diferents recursos utilitzats (humans, tècnics, materials i infraestructurals). Dins del concepte de despesa, s'inclouen els costos indirectes, que tenen a veure amb les despeses d'administració i de gestió.

⁹⁵ Com heu pogut apreciar dins de les despeses hem aportat algunes demandes envers les mancances que hem detectat en l'anàlisi, com és l'ordinador SERIE A440. En una valoració realitzada per Lourdes Vallès, una de les que va muntar les imatges del curt, remarcava la necessitat de tenir un altre ordinador potent per poder editar les imatges. L'hi vaig preguntar si m'aconsellava algun i em va facilitar la factura de la compra d'aquest ordinador. En ell, l'informàtic havia afegit memòria per sostenir tots els programes d'edició de fotos, imatges audiovisuals, etc, ja que la Lourdes Vallès entrarà pròximament a l'Escola de Mitjans Audiovisuals EMAV i necessita d'un ordinador potent per estudiar. Podeu visitar la seva web aqude l'EMAV: http://www.emav.com/index_cat.htm.

⁹⁶ Un possible programa de vídeo aconsellat des de TN Produccions pel muntatge de vídeos per aficionats és el *Adobe Premier*. El podem trobar en aquesta web:

<http://www.adobe.com/es/products/premiere.html?promoid=BPBJH>

⁹⁷ En el pressupost, el total de les despeses i el total dels ingressos han de coincidir, tot demostrant quantitativament que la previsió del projecte és viable.

⁹⁸ En l'apartat d'ingressos cal detallar els recursos econòmics previstos que es destinaran a l'execució del projecte. Els recursos per finançar un projecte poden ser generats per la pròpia associació o per entitats externes (administracions públiques o entitats privades).

CONCEPTE	IMPORT
Subvencions	
Administracions (convenis i altres col·laboracions)	
Ajuts d'entitats privades	
Transport	
Realització de tallers o cursos	
Altres	
TOTAL INGRESSOS	

7.6 Calendari de treball

En aquest apartat proposem una planificació més acorada en la temporalització de la intervenció, explicitant les dates, la descripció general de les activitats i la finalitat de les accions. L'hem realitzat pensant en el següent curt⁹⁹. A tall d'exemple hem proposat 6 dinàmiques per aplicar en el procés. Amb això volem recalcar que es podrien realitzar moltes més, però primer hem de veure la reacció que generen les proposades.

Data	Descripció de les accions	Finalitat/objectius
Del 20 al 30 de setembre 2011	-Entrevista amb el director i coordinadora d'activitats externes per acordar la vinculació del projecte amb l'IES El Foix. -Enviament de cartes amb la presentació de <i>Tangramfilms</i> a les entitats. Demanar especial col·laboració a l'entitat Teatre Tangram, Cinefília i Esplai Si Fa Sol. -L'Entitat Cinefília si estigués d'acord en participar com organitzadora del concurs, hauria de reunir-se amb el Servei de Joventut i acordar els premis i tota la organització de l'entrega. -Creació i penjada dels cartells pel municipi convidant als joves a les 2 primeres reunions de presentació del projecte al Tangram (7 i 11 d'octubre). També s'avisarà pel facebook del Tangram. -El 20 de setembre comencem a convidar boca-orella als anteriors participants a una reunió per valorar el curtmetratge, que serà el 28 de setembre. I recollir les propostes de millora.	Presentar Tangramfilms - Difusió del projecte Tangramfilms a tots als joves del poble. - Avaluació del projecte anterior per millorar el pròxim. - Establir vincle amb l'IES El Foix i les entitats.
Del 3 al 14 d'octubre	-Reunió amb els tutors, per cursos, explicant el paper que juguen i les activitats i dinàmiques que es realitzaran des del Tangram per tirar endavant els diferents projectes	Presentar Tangramfilms -Difondre el projecte a l'institut. -Recollir les propostes a partir de les enquestes.

⁹⁹ La taula ha estat inspirada a partir d'un document de *Teleduca*, en el que s'explica el projecte del documental que van realitzar el 2009 titulat *La integració dels fills i filles de les persones immigrades*. Aquest recull les percepcions, opinions i trajectòries de vida de joves que s'han socialitzat en el nostre país però que també compten amb un bagatge cultural i referencial dels llocs d'origen de les seves famílies.

	<p>audiovisuals.</p> <p>-Presentació del projecte classe per classe de l'IES El Foix a les hores de tutoria. Repartició de l'enquesta breu per valorar totes les propostes. Les enquestes les buiden els delegats ajudats pels tutors.</p> <p>- El 7 i el 14 d'octubre es faran les primeres reunions de presentació del projecte a tots els joves. Repartició de l'enquesta abans esmentada i posada en comú de les propostes. Se'ls convida a la següent reunió que es proposa de data (es pot canviar) el 19 d'octubre.</p>				<p>-Reconèixer les actituds racistes i els prejudicis vigents a la nostra societat.</p>
Del 1 al 9 de desembre				<p>- 4ª reunió: en la que realitzen l'esquema del guió entre tots i la planificació de l'execució del projecte audiovisual. Per realitzar aquest acord, es dinamitzarà amb l'activitat 4 (Què decidim?)</p>	<p>Planificar el o els projectes</p> <p>- Realització del guió.</p> <p>- Conèixer diferents possibilitats de posar-nos d'acord.</p> <p>-Valorar les avantatges i inconvenients de tres formes diferents de posar-nos d'acord.</p> <p>-Comprendre i conèixer l'altre punt de vista.</p>
Del 17 al 31 d'octubre	<p>-El 19 d'octubre es realitza una 2ª reunió al Tangram per veure qui realment està interessat en el projecte i les propostes. Es realitza l'activitat 1 (Buscant la paraula).</p>	<p>Conèixer el o els grups de treball dels projectes audiovisuals</p> <p>-Conèixer els interessats en el projecte.</p> <p>-Observar com et defineixen els altres.</p> <p>-Reflexionar sobre la diversitat i l'esperit de superació.</p> <p>-Aproximar les visions dels i les joves de diferents edats.</p>			<p>Planificar el o els projectes</p> <p>-Assumir responsabilitats en la repartició de les tasques i els papers que realitzarà cadascú.</p> <p>-Analitzar elements de comunicació no verbal de les diferents cultures i les conseqüències que pot tenir en la comunicació.</p> <p>-Ser conscient de la pertinença a un col·lectiu.</p>
Del 2 al 11 de novembre	<p>- Es realitza una 3ª reunió per acordar els grups que faran els projectes audiovisuals i la temàtica que es treballarà. Per dinamitzar la reunió es realitzarà l'activitat 2 (D'on vinc?). També es configura en grup els indicadors d'avaluació del projecte.</p> <p>-Reunió de coordinació entre tutors i educadores del Tangram.</p>	<p>Preparar els projectes</p> <p>-Conscienciar i visibilitzar l'heterogeneïtat del grup.</p> <p>-Reflexionar sobre el que es vol treballar a partir de la creació de la valoració.</p> <p>-Intercanviar observacions sobre els grups de treball.</p> <p>-Valorar els recursos necessaris.</p>			<p>Redactar els projectes</p> <p>-Treballar en petits grups cada una de les tasques.</p> <p>-Aprendre dels coneixements de les persones que estudien cinema.</p>
Del 14 al 30 de novembre	<p>- Per parlar de la cohesió social i de la participació, se'ls convida a tots els participants a realitzar una tarda (acordada) al Tangram l'activitat 3 (cinefòrum sobre el film Saïd). Se'ls tornarà a recordar que un minut del projecte ha d'estar dedicat a aquests dos conceptes. I una altre tarda per treballar els prejudicis amb l'activitat 4 (Qui és qui?).</p> <p>Preparació projecte</p>	<p>Preparar els projectes</p> <p>-Reflexionar sobre els objectius de Tangramfilms.</p> <p>-Ajudar a reflexionar sobre les pròpies dinàmiques participatives del municipi i trobar noves vies de participació i implicació.</p> <p>-Valorar la informació que ens proporciona el film Saïd sobre la vida quotidiana dels immigrants.</p>			<p>Redactar els projectes</p> <p>-Analitzar i revisar la feina feta individualment i en grup.</p> <p>-Crear espais de diàleg.</p> <p>-Intercanviar observacions sobre els grups de treball.</p> <p>-Valorar els recursos necessaris.</p>
				<p>Del 9 al 20 de gener</p> <p>- 6ª reunió: valoració del treball de les diferents comissions, si cal propostes de millora. En aquesta reunió els guionistes haurien d'haver començat a redactar el guió. A tall d'exemple els hi passàrem el guió que vam realitzar en el primer curt. Tindríem la col·laboració externa d'un estudiant de cinema en la creació del guió.</p>	<p>Redactar els projectes</p> <p>-Treballar en petits grups cada una de les tasques.</p> <p>-Aprendre dels coneixements de les persones que estudien cinema.</p>
				<p>Del 23 de gener al 3 de febrer</p> <p>-7ª reunió: presentació en grup del primer esbós del guió. Espai d'anàlisi individual o col·lectiu.</p> <p>-Reunió de coordinació entre tutors i educadores del Tangram.</p>	<p>Redactar els projectes</p> <p>-Analitzar i revisar la feina feta individualment i en grup.</p> <p>-Crear espais de diàleg.</p> <p>-Intercanviar observacions sobre els grups de treball.</p> <p>-Valorar els recursos necessaris.</p>
				<p>Del 6 al 20 de febrer</p> <p>-8ª reunió: centrada en la modificació i propostes de millora del guió. La resta de comissions poden buscar les localitzacions, recursos, disseny de</p>	<p>Planificar i redactar el o els projectes</p> <p>-Treballar en petits grups cada una de les tasques.</p> <p>-Observar la</p>

	vestuari, careta del curt, etc, que necessiten per la posada en escena i el disseny il·lustratiu del curt. Per veure la importància del treballar en grup se'ls convidarà a participar en l'activitat 6 (El Tangram)	importància de la cooperació i el treball en grup. -Crear un clima de confiança dins del grup. -Adquirir sentiments de pertinença de grup i d'unió.			comissions. -Desenvolupar la projecció de les reflexions en imatges.	
Del 20 de febrer al 5 de març	-9ª reunió: valoració global del que s'ha realitzat fins llavors, a través d'una dinàmica. -Assaig i grabació dels assajos per analitzar-se i guardar imatges sobre el Make in off. Els primers dies rebran l'ajuda del professor de teatre de l'Entitat Teatre Tangram.	Executar i fer el seguiment del o dels projectes - Valorar el treball fet i les dinàmiques que s'han establert en el grup. -Analitzar el comportament de cadascú en les gravacions. -Millorar les accions a través de l'observació. -Desenvolupar les habilitats comunicatives.		Del 30 d'abril al 7 de maig	-Grabació de les escenes i visualització d'aquestes. -Reunió de coordinació entre tutors i educadors del Tangram.	Executar el o els projecte -Desenvolupar la creativitat en les arts escèniques. -Analitzar el treball realitzat en comissions. -Intercanviar observacions sobre els grups de treball. -Valorar els recursos necessaris.
Del 5 al 19 de març	-Assaig i grabació dels assajos perquè els joves s'analitzin i guardin imatges sobre el Make in off que després si volen es poden projectar en la presentació del seu curt.	Executar el o els projectes -Analitzar les seves habilitats comunicatives i teatrals en les gravacions. -Millorar les accions a través de l'observació. -Desenvolupar la projecció de les reflexions en imatges.		Del 7 al 21 de maig	-Muntatge de les imatges. Al principi de les imatges rebran les instruccions i consells d'un professional de l'audiovisual que treballa com a reporter i càmera en una productora TN Produccions.	Executar el o els projectes -Facilitar la tasca del muntatge d'imatges. -Aprendre a fer el muntatge d'imatges a través de la pràctica.
Del 19 de març al 2 d'abril	-Grabació de les escenes i visualització d'aquestes.	Executar el o els projectes -Desenvolupar la creativitat en les arts escèniques. -Analitzar el treball realitzat en comissions. -Desenvolupar la projecció de les reflexions en imatges.		Del 21 de maig al 4 de juny	-Muntatge de les imatges. Col·laboració dels joves que van realitzar la postproducció per ensenyar com van muntar el curt anterior. -10ª reunió: Valoració del muntatge de les imatges. Valoració del funcionament del grup. -Modificació del muntatge segons les propostes de millora.	Finalitzar i valorar el o els projectes -Facilitar la tasca del muntatge d'imatges. -Aprendre a fer el muntatge d'imatges a través de la pràctica.
Del 2 al 16 d'abril	-Grabació de les escenes i visualització d'aquestes.	Executar el o els projecte -Desenvolupar la creativitat en les arts escèniques. -Analitzar el treball realitzat en comissions. -Desenvolupar la projecció de les reflexions en imatges.		Del 4 de juny al 22 de juny	- El 4 de juny seria la data límit per entregar els projectes audiovisuals a l'Entitat Cinefília pel concurs. Però si al final no poguésser, participar en altres concursos. -Projecció de tots els projectes audiovisuals. Entrega de premis a tots els participants coincidint amb el final de curs, dins l'IES El Foix.	Presentar el o els projectes -Reconeixement personal i col·lectiu del treball realitzat. -Fer visible el posicionament dels joves davant el seu entorn.
Del 16 al 30 d'abril	-Grabació de les escenes i visualització d'aquestes.	Executar el o els projecte -Desenvolupar la creativitat en les arts escèniques. -Analitzar el treball realitzat en		Del 22 al 29 de juny	- Projecció del curt en dos espais diferents: a Ca l'Antic i a la piscina municipal coincidint en les piscines nocturnes, activitat subvencionada des del Servei de Joventut. - Valoració del projecte grup per grup a través dels indicadors acordats.	Presentar i valorar el o els projectes -Reconeixement personal i col·lectiu del treball realitzat. -Fer visible el posicionament dels joves davant el seu entorn. - Valorar el resultat que ha generat el treball dels objectius tenint en compte els indicadors que van decidir crear al principi.

Com heu pogut examinar, les dates s'han dividit quinzenalment. L'objectiu d'aquesta separació és per concretar i establir terminis per les tasques a realitzar. En les quatre valoracions que es realitzaran es pretén fer conscient el grup del seu progrés en el procés de participació i cohesió de grup. I per a les dinamitzadores observar amb més profunditat els canvis que s'han produït. Si s'observessin conflictes posaríem en marxa el projecte de mediació que ja utilitza l'IES El Foix. Hem de veure, però de quina manera es pot aplicar al Tangram. Com hem vist en la planificació al principi sí que s'especifica l'ubicació de les reunions, però més endavant no. La justificació rau en que primer hem de veure quina voluntat hi ha per part de l'IES El Foix i després veurem de quina manera s'utilitzen i es dinamitzen els espais.

7.7 Avaluació

Durant la planificació del projecte podríem haver-nos facilitat l'avaluació responnent a les següents preguntes, que aquí plantejarem amb unes respostes generals, per tal d'avançar-nos al pròxim projecte.

• Què?

Per saber què avaluem hem de comptar amb tot el grup que protagonitza el projecte audiovisual. Però com a proposta inicial creiem que s'hauria de tenir en compte:

- Com a dinamitzadors avaluar-nos a nosaltres mateixos.
- Autoavaluació del grup: que el grup s'autoanalitzi i sigui conscient del seu funcionament i la consecució dels objectius.
- Avaluació general del projecte: objectius, processos, ritmes, participació, clima, actituds i disposicions afectives, funcionament, resultats, errors comesos.

També podem tenir en compte els criteris que aporta Pérez Juste¹⁰⁰:

1. La conformitat amb la planificació:

- Existència de desajustos.
- Resultats parcials.
- Aparició d'efectes no programats.
- Coordinació efectiva del projecte.
- Consecució dels objectius establerts.
- Grau d'implementació de les activitats proposades.
- Impacte del projecte: beneficiaris i beneficiàries directes i indirectes.
- Organització establerta.
- Recursos emprats.

2. Satisfacció personal.

L'èxit o el fracàs d'un projecte guarda una relació directa amb el nivell de satisfacció de les persones implicades en el mateix puguin experimentar. Hem de tenir en compte les diferents perspectives de satisfacció. "Puede darse satisfacción con el logro a la vez que críticas hacia las actividades –por excesivamente complejas o difíciles- no siendo rara la situación contraria en la que procesos atractivos para los sujetos pueden no resultar satisfactorios en términos de coste/eficacia"¹⁰¹.

• Per a què?

Ho hem vist en l'anàlisi del projecte, l'avaluació té implícits els següents objectius:

- Mesurar el grau de pertinença, idoneïtat, efectivitat i eficàcia d'un projecte.
- Facilitar el procés de presa de decisions per millorar i/o modificar el projecte.
- Establir en quin grau s'han produït altres conseqüències imprevistes.
- Fomentar un anàlisi prospectiu sobre quines i com han de ser les intervencions futures.

• Per què?

"Evaluar es una excelente técnica para mejorar. Cuando un grupo evalúa periódicamente su funcionamiento pone unas bases sólidas para progresar"¹⁰². D'aquesta manera contribuïm a:

- Desenvolupar la teoria i la pràctica.
- Oferir un coneixement longitudinal i successiu de les diverses etapes del projecte, donant informació del que està succeint en ell i com s'està portant a la pràctica.
- Aconseguir un tipus de dades referides a les diferents metes del projecte, als subjectes implicats, als materials, als processos de coordinació i recolzament. Aquestes dades han de ser usades per valorar, apreciar, analitzar i criticar la pràctica i l'extensió del projecte.
- Avaluar de forma oberta, participativa i democràtica.

• Quan?

Durant totes les fases de la intervenció: una avaluació inicial per veure d'on partim, una avaluació sumativa durant el procés per reforçar els aspectes positius i reconduir els negatius, i una avaluació final per analitzar els resultats.

• Amb qui?

En l'anàlisi afirmàvem que l'avaluació s'ha de fer juntament amb els participants, així com la resta d'agents implicats directament en el projecte, perquè tothom sigui més conscient del progrés i els canvis. Així doncs comptem amb els joves participants (associats o no) i els dinamitzadors (tutors i equip Tangram).

• Com?

Considerem que ha han d'haver 5 reunions d'avaluació. La primera reunió serà per construir els indicadors que ens facilitaran mesurar el grau d'obtenció dels objectius. I aquests els analitzarem al final del procés de creació. La resta es duran a terme en el procés, recollint les impressions globals i detectant les demandes de canvis per fer les modificacions acorades. Així evitarem possibles conflictes i serem conscients del nostre progrés. També serà en el procés quan farem reunions de coordinació, intercanviant les impressions i observacions dels dinamitzadors envers el grup. Proposem que una forma d'avaluar la consecució dels objectius sigui a través d'indicadors. Un cop relacionats els problemes amb els objectius presentem un indicador per cada objectiu específic:

¹⁰⁰ Informació extreta del llibre *Evaluación de programas educativos*.

¹⁰¹ Afirmació de Gloria Pérez al llibre de *Elaboración de Proyectos Sociales, casos prácticos*.

¹⁰² Cita del llibre *Dinámica y técnica de grupo* de Alfonso Francia i Javier Mata.

- Problema: Manca de cohesió entre els joves de diferents cultures i edats.
- Objectiu general: Fomentar la cohesió entre els i les joves de diferents cultures i edats.

<p>Estimular el contacte dels joves autòctons amb joves de procedència immigrada per crear un projecte en comú.</p>	<p>Aproximar les visions dels i les joves de diferents edats.</p>	<p>Crear un clima de confiança dins del grup</p>	<p>Adquirir sentiments de pertinença de grup i d'unió.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Equivalència en nombre de participants de procedència immigrada i autòctona. 	<ul style="list-style-type: none"> • Augment d'espais de debat entre joves de diferents edats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atmosfera de grup marcada per l'espontaneïtat, la participació i la cooperació. 	<ul style="list-style-type: none"> • Creació i acord en els objectius, organització i avaluació del projecte en grup.

- Problema: Poca participació activa dels i les joves.
- Objectiu general: Fomentar la participació activa dels i les joves en les activitats

<p>Conèixer les diferents fases de la participació en la mateixa experimentació d'una activitat.</p>	<p>Incentivar la participació dels joves de procedència immigrada .</p>	<p>Fomentar espais de diàleg.</p>	<p>Conèixer les habilitats comunicatives de cadascú.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tots els membres del grup han de participar com a mínim en dues fases de la participació. 	<ul style="list-style-type: none"> • Un 20% dels joves del grup ha de ser de procedència immigrada. 	<ul style="list-style-type: none"> • Augment del nombre de participants en les reunions i el seu manteniment. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cada membre del grup ha d'assumir com a mínim una tasca, després d'haver provat més d'una.

- Problema: Poca comprensió de les necessitats i els interessos personals i col·lectius.
- Objectiu general: Identificar i comprendre les necessitats i els interessos personals i col·lectius veiem que existeix.

<p>Desenvolupar el reconeixement personal com un procés de construcció de la identitat pròpia</p>	<p>Ser conscient de la pertinença a un col·lectiu.</p>	<p>Fer visible el posicionament dels joves davant el seu entorn.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • La voluntat de conèixer i valorar constructivament, cada un dels participants, com es comporten davant de la càmera. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tendència forta del grup a mantenir-se junts i de forma acordada. 	<ul style="list-style-type: none"> • Projecció de mínim un minut del total de les imatges, dels pensaments i/o sentiments del grup. • Mínim de 2 projeccions dels curtmetratges.

Aquests són indicadors que ens poden servir en l'avaluació del procés de creació i en el resultat del projecte¹⁰³. Però perquè els i les joves s'adonin del progrés que realitzen plantejem que han de configurar ells i elles uns indicadors d'avaluació, que es valoraran al final de tot del projecte. Mentre, durant el procés, es realitzaran 4 dinàmiques¹⁰⁴ per avaluar en grup com s'està desenvolupant el projecte. D'aquesta manera “intentamos captar hasta qué punto se están consiguiendo los objetivos previstos, los éxitos y los fracasos, con el fin de subsanar las deficiencias. Se presta atención a los productos que van apareciendo. Puede llevar a modificar el programa si no se alcanzan los objetivos previstos”¹⁰⁵.

¹⁰³ A l'avaluació de resultats es “resalta la informació acerca del grado en que se han logrado los objetivos, con el fin de que los que toman decisiones puedan determinar si un programa debe ser eliminado, modificado o conservado. Se centra, pues, en la certificación/adopción de un proyecto”. Afirmació de Glòria Perez, del llibre *Proyectos sociales, casos prácticos*.

¹⁰⁴ Algunes d'aquestes dinàmiques les traurem del llibre *Dinámica y técnica de grupo* d'Alfonso Francia i Javier Mata.

¹⁰⁵ Afirmació de Glòria Pérez, del llibre *Proyectos sociales, casos prácticos*.

7.8 La dinamització del projecte

Després de l'anàlisi del paper que va jugar l'equip Tangram pretenem millorar l'actuació de la persona que dinamitzi el següent projecte audiovisual, aportant les línies concretes d'acció que ens proposa l'educador social Antonio Alcántara Alcántara:

- Transmetre els valors del projecte i la importància de l'autoorganització social i la responsabilització compartida.
- Facilitar recursos.
- Donar autonomia, deixar que es camini, no donar-ho tot fet als joves i als col·lectius.
- Fer possible els somnis de color en un món gris, encara que el color que es pinti no sigui el més bonic o no s'utilitzi la millor pintura.
- Obrir el camí. Mostrar que el que sembla impossible és possible.
- Permetre el que és diferent i l'equivocació.
- Concebre el conflicte com un procés d'aprenentatge i creixement, per tant com una cosa positiva.
- Ser conscient dels diferents processos de l'individu i els col·lectius. No es neix après.
- Crear i mantenir mecanismes d'interrelació entre els diferents espais de participació.
- Transparència, sobre el que es decideix i es fa en tots els espais de participació.
- Crear mecanismes perquè arribi i flueixi la informació de manera constant entre els diferents espais de participació.
- Fomentar la interrelació entre els diferents espais de participació creant llocs de trobada, activitats comunes, ...
- Conèixer, cuidar i empènyer els itineraris de la persona i els col·lectius.
- Utilitzar les noves tecnologies, sent molt conscient dels seus límits.
- Comunicar el projecte, difondre'l i informar en el territori que l'envolta.
- Utilitzar els mitjans tancats com les sales de l'equipament i utilitzar el medi obert com les places i els carrers.
- Fer partícips els nous veïns arribats procedents d'altres indrets i cultures.

Ara que hem aclarit algunes de les bases de la dinamització, definim a continuació les possibles figures que hi intervenen.

Agents i funcions

- **Tutor/a d'institut**¹⁰⁶: Desenvoluparà el paper de dinamitzador a l'IES El Foix. Els avanços del grup, descrits en les actes que els participants realitzen de les seves reunions, i les observacions del tutor s'intercanviaran amb les educadores del Tangram. Els recursos que manquin a l'IES seran comunicats al Tangram per telèfon o mail. El o la tutora ha de responsabilitzar-se d'assistir a 3 reunions de coordinació amb les educadores del Tangram. Decidim tres perquè en les entrevistes ja ens van remarcar que el temps per altres assumptes escasseja, i com a proposta inicial creiem necessari una primera per veure com ha sigut el procés de creació del grup, si es necessita reforçar-ho des del Tangram. La segona reunió seria per com avança el procés de creació del curt. La tercera per valorar com es realitza el tancament dels projectes audiovisuals.
- **Educadores Tangram**: Ho hem vist a l'anàlisi, és necessari saber delegar les tasques d'organització dins l'equip Tangram, així com una bona coordinació. Així considerem que hi hauria d'haver com a mínim dues

figures que portessin el pes del projecte. Una s'hauria d'encarregar de posar de dinamitzar el procés de creació amb les dinàmiques i fent un seguiment dels projectes. I una altre fent el paper de gestió i coordinació buscant i demanant els recursos necessaris, seguiment del calendari de treball, acordar reunions de coordinació, buscant possibles subvencions, etc. per això cal establir un temps per desenvolupar aquesta tasca dins l'horari d'obertura, ja que dubtem que ampliessin les nostra jornada laboral. Seria interessant que una tercera persona que portés la coordinació i així es delegarien millor les tasques.

- **Equip del projecte audiovisual**: cada grup de 10 a 20 participants ha de definir quines tasques assumeix cadascú. Qui serà el guionista, l'operador de càmera, el o les director/es, actors/ actrius protagonistes, actors/ actrius secundàries, extres, productor/a, dissenyador/a d'escenari, director/a de fotografia, dissenyador/a del vestuari, maquillador/a, compositor/a, muntador/a de les imatges, entre altres. Un cop han decidit el tema del projecte i com es desenvolupa, per agilitzar la tasca i fomentar treball en equip, seria interessant que aprenguessin a treballar en comissions. Sent coherents amb la metodologia es podrien formar equips de treball més petits, unes tres comissions per exemple. Una seria la del guionista, director, productor. La segona seria actors i actrius amb maquilladors, dissenyador vestuari, director de fotografia, dissenyador d'escenari. I la tercera compositor, dissenyador de la difusió i la presentació del curt i el muntador de les imatges. Aquest és un exemple, un cop es conformin els grups experimentarem la utilitat de les comissions.

7.9 Conclusions

Les propostes de millora són ja les bases desenvolupades per tirar endavant el pròxim projecte audiovisual. Sorgides de l'anàlisi detallen l'acció valorant l'experiència. Han permès enlairar la mirada per cohesionar la teoria amb la panificació de la pràctica i donar més importància al treball en xarxa. Potser mentre llegíeu l'apartat, us haureu preguntat perquè no dissenyàvem directament el nou projecte. Per una banda, creiem necessari observar l'evolució de l'examinació de l'experiència i fonamentar amb raons el pròxim projecte. Per l'altre, hem d'afirmar que no hem establert acords clars sobre com serà la planificació i la programació amb els agents implicats en el nou disseny, ja que quan finalitzava el primer projecte, els associats marxaven de vacances, el Tangram i l'IES El Foix, tancaven les seves portes. I no ho podíem fer abans perquè primer havíem d'experimentar amb el primera creació audiovisual de *Tangramfilms*. A l'annex, aportem un últim apartat per aplicar el projecte en altres municipis semblants i en una ciutat capital de comarca, així com altres projectes semblants al nostre, han enriquit les propostes de millora.

¹⁰⁶ Recordem que ho configurem sense saber del cert si els tutors voldran participar del projecte.

GENERALITZACIÓ DEL PROJECTE

8.1 Aplicació del projecte en altres municipis

Per observar com podia beneficiar el projecte *Tangramfilms* a altres municipis semblants al nostre vaig entrevistar a dues tècniques juvenils del Consell Comarcal de l'Alt Penedès i la tècnica juvenil de Vilanova i la Geltrú (Garraf). D'aquesta manera podia observar si era possible aplicar-ho en pobles rurals de 2.500 habitants i en una ciutat capital de comarca, de 61.427 habitants¹⁰⁷. En totes les entrevistes ens van informar que existien més projectes de participació juvenil que de cohesió social.

Sobre el Servei de Joventut a Vilanova i la Geltrú

A Vilanova no tenen un equipament juvenil com a punt de referència pels joves, encara que es pretén projectar un en els pròxims anys. Sinó que compten amb l'Envelat, una carpa gegant que es munta a l'octubre i dura fins l'abril, a on normalment s'organitzen activitats juvenils, culturals, lúdiques i cíviques de mitjà i gran format. El programa de l'Envelat té una forta voluntat de fomentar l'associacionisme i la cohesió social mitjançant el suport a les activitats proposades per les diferents entitats juvenils de la vila, per la qual cosa es desenvolupa coordinadament i compartint la gestió amb les entitats i associacions de la ciutat i també amb diferents departaments municipals. "Al no tenir un espai de trobada no detectem els possibles conflictes que hi puguin haver entre diferents cultures", afirma la tècnica de joventut, Marta Ferrer. La seva tasca es centra en donar suport de tot tipus (subvencions, recursos, difusió, etc) a les entitats culturals i juvenils de la ciutat. "El que mou Vilanova és la música", afirma Ferrer. La majoria d'entitats centren la seva feina a organitzar festivals de música com són els coneguts *Nowaregga108* i *Faraday109*. La regidoria de Joventut de Vilanova facilita el contacte i la supervisió de les gestions necessàries per al desenvolupament d'actes, actuacions i esdeveniments organitzats per part de les entitats, col·lectius i associacions de joves de la ciutat tant si és a un local públic o a la via pública. Creuen que les entitats poden arribar a un major nombre de públic amb propostes que són d'interès del propi col·lectiu. Pensen que l'autogestió és un bon exercici d'autonomia i de responsabilitat cívica i social, la qual cosa, repercuteix en un bon clima de ciutat i en potencia la cohesió social. "Per aquests motius, la regidoria de Joventut presta assessorament i suport tècnic en tot allò necessari i, si s'escau, ajut econòmic", afirma Marta Ferrer. Tanmateix a la pregunta de si coneix algun projecte que treballi per la cohesió social, ens afirma: "No hem gestionat projectes que treballin

explícitament per la cohesió social, però sí hem col·laborat en la Nit Jove". La Nit Jove és un projecte portat pels educadors socials que treballen per la convivència de la ciutat. Aquest va aconseguir reunir en un concert a joves músics de hip hop marroquins i llatinoamericans dels barris més desfavorits de la ciutat. Aquesta promoció dels músics de procedència immigrada la consideren una eina d'integració. Altres projectes que porta a terme la Regidoria de Joventut són els que s'han desenvolupat conjuntament amb grups o entitats juvenils, entre aquests destaquem el següent:

- **Programa Música Jove al Carrer:** aquest projecte ha consistit en la programació d'actuacions musicals al carrer, els dissabtes d'agost, i de setembre en horari de 7 a 9 del vespre, amb intèrprets joves de Vilanova i la Geltrú i de la comarca, i posant èmfasi i especial atenció als artistes novells. Totes les actuacions han estat en format acústic i les formacions estan composades per grups musicals de no més de 4 components. Per a la selecció de les actuacions van tenir la col·laboració de la conselleria de Joventut del Consell Comarcal del Garraf, que va fer una convocatòria de participació als grups de músics joves adherits a través del mspace del portal Garraf Jove Música.

Parlant sobre projectes de cohesió i participació juvenil, la Marta Ferrer ens va comentar que el dinamitzador del Punt Jove d'Olivella¹¹⁰ (poble del Garraf), va intentar muntar un equip de futbol unint joves de diferents cultures per potenciar aquests dos objectius. Quan vam contactar amb el dinamitzador Edu Gutiérrez, per saber com es va crear i com s'estava gestionant aquest projecte ens va explicar que en dos mesos va deixar d'existir, que no va tenir gaire repercussió.

Després d'explicar-me els projectes que gestionaven, vam proposar-li d'aplicar el projecte *Tangramfilms*. La seva resposta va ser:

- Que els projectes audiovisuals es podrien relacionar amb la música, ja que està vist que és el que enganxa a Vilanova i la Geltrú.
- Ara per ara, no hi ha cap entitat que es plantegi la cohesió social com a objectiu. De fet, dins de les 47 entitats existents a Vilanova, cap tenen dins de l'equip, persones de procedència immigrada. Que aquestes persones entressin a formar part d'aquestes entitats seria un símptoma que la cohesió social està avançant, per tan, hauria de ser un repte a aconseguir.
- Entre les entitats, pensava que potser *So What's* voldrien gestionar aquest projecte, ja que la majoria són alumnes de l'Escola d'art de Vilanova i les actuacions que han realitzat sempre han estat *performance* i diferents expressions artístiques.
- Seria interessant que des del programa *Ara'amunt*¹¹¹ de la regidoria d'Esports, -que utilitza l'esport com a eina d'integració educació i cohesió social- usessin igual que *Tangramfilms*, l'audiovisual com a recurs per donar visibilitat a les activitats que realitzen els joves que hi participen, que són de diferents barris de la ciutat i procedents de diverses cultures.

Així doncs, la tècnica de joventut de Vilanova i la Geltrú es va mostrar interessada en el projecte i la seva aplicabilitat. Observades les propostes per incorporar *Tangramfilms* en la realitat d'una gran ciutat, queda pendent una següent reunió

¹⁰⁷ Podeu conèixer més de Vilanova i la Geltrú des de la web:

<http://www.vilanova.cat/html/ciutat/index.html>

¹⁰⁸ Organitzat per l'entitat Endimari: Durant els dies 9 i 10 de juliol, es va celebrar el *Nowaregga*, un festival de projecció internacional dedicat a la música reggae. Aquest festival rep el suport econòmic de la regidoria de Cultura i de la Regidoria de Joventut.

¹⁰⁹ Organitzat per l'entitat La Medusa: Durant els dies 2, 3 i 4 de juliol, es va celebrar el *Faraday*, un festival de projecció internacional dedicat a la música indie-folk-pop. Aquest festival rep el suport econòmic de la regidoria de Cultura i suport tècnic de la Regidoria de Joventut per a la seva organització i desenvolupament.

¹¹⁰ Podeu conèixer més el Punt Jove d'Olivella des del seu bloc:

<http://puntjoveolivella.blogspot.com/>

¹¹¹ Podeu conèixer el programa d'*Ara'amunt* per internet:

<http://www.vilanova.cat/html/tema/esports/aramunt.html>

per encaixar aquest projecte en els interessos i demandes dels joves de la capital del Garraf. I potser també al poble d'Olivella. Per la nostra banda, ens hem adonat que hem d'aprendre de la confiança en l'autogestió de les entitats culturals i juvenils del municipi, com ho fan des del Servei de joventut de Vilanova i la Geltrú, i així promocionar millor l'associacionisme i la participació juvenil.

El Servei de Joventut als pobles rurals de l'Alt Penedès

Les tècniques de joventut que vam entrevistar gestionen 8 pobles de l'Alt Penedès, la majoria de 2.500 habitants. Elles realitzen tasques tan de tècnica de joventut com de dinamització dels espais juvenils, al Consell Comarcal se les anomena tècniques compartides, però estan contractades com a dinamitzadores. La Núria Pérez gestiona els pobles de Torrelavit, La Granada, St. Pere de Riudebitlles i Subirats. Mentre que la Sílvia Alzina treballa a Castellví de la Marca, al Pla del Penedès, a Olesa de Bonesvalls i també a Subirats. Treballen 11 hores en cada municipi, en les que 7 hores són presencials en els diferents equipaments juvenils, i la resta les dediquen al treball intern. "Els objectius i prioritats d'aquests anys en els diversos equipaments són millorar la mobilitat, ja que és del tot precària. Així com oferir oci, activitats de lleure als joves per tal que no s'hagin de desplaçar a altres indrets", afirma Pérez. Per la Sílvia Alzina: "Els objectius que prioritzem és que els equipaments juvenils de qualsevol dels municipis que he esmentat serveixin d'espai de trobada i d'ús dels joves del poble". Les dues dinamitzadores hem van afirmar que en els 3 anys i mig d'experiència no havien portat a terme cap projecte que es bases en cohesió social, ni coneixien cap a l'Alt Penedès. Tanmateix sabem que en el Pla Comarcal de l'Alt Penedès està recollit un programa específic sobre cohesió social, i que en el Manual de l'usuari, serveis i productes pels ajuntaments, ofereixen la possibilitat de:

- Assessorament per tal de desenvolupar projectes interculturals.
- Assessorament per tal de desenvolupar projectes en clau de gènere.
- Informe de dades sobre immigració.

Tanmateix preguntant a la tècnica de joventut de Sta. Margarida i els Monjos, així com a la secretaria de joventut del Consell Comarcal de l'Alt Penedès em van confirmar que no s'estava realitzant cap projecte en base a la cohesió social dels joves de diferents cultures. "Sobre el tema de participació sí que podem dir que ho fem. Des del 2000, amb el servei comarcal de joventut DINAMO¹¹², que s'han realitzat fòrums joves. En els seus inicis, quan encara no hi havia locals de joves se feien fòrums permanents, en que es feia molta feina al carrer. Ara bé, crec que em de canviar el fet que siguin espais per desfogar-se i que la majoria de punts que es tracten no es compleixen. Un consell de joves seria genial ja que seria un referent permanent en el que hi estarien només els de sempre sinó gent de diferents edats, cultures, associats o no a entitats". Sílvia Alzina afegeix: "En aquests fòrums es feien demandes i propostes de millora. Eren demanda dels mateixos ajuntaments. Així de la informació que es generava es feia la carta als reis, i ens servia per crear els plans locals de joventut. Eren doncs la font de les dades qualitatives. A Castellví ha sigut una demanda

anual per part de l'ajuntament. Aquest any tocava un altre. Però com que al final la majoria de propostes no es tiren endavant els joves s'adonen que els polítics no volen escoltar".

Un cop vam saber les característiques del treball en cada equipament, vam preguntar si observaven la possibilitat d'aplicar Tangramfilms en aquests municipis. La resposta de Sílvia Alzina va ser la següent:

- Ho veig viable i útil, de fet crec que es podria aplicar a St. Pere de Riudebitlles, que tot i ser un municipi més petit que els Monjos té unes característiques semblants pel que fa als joves que entren a l'equipament juvenil.

A l'equipament juvenil de St. Pere de Riudebitlles el perfil d'usuari habitual és jove marroquí. "Els s'han fet amb l'equipament. Les noies marroquines no venen. Els autòctons fa un temps que no venien però ara ho tornen a fer. Fa un any vaig observar aquesta separació de cultures i vaig voler posar-hi remei. Així que vaig demanar consell a l'educador social. Vaig elaborar un informe per tal de documentar la problemàtica i després d'entregar-li, no va haver resposta. L'educador el van canviar i el tema es va aparcar. Fins que fa poc de dos mesos que el regidor va tornar a treure el tema a la nova educadora social i aquesta es va posar en contacte amb mi. Però per causes desconegudes, els joves autòctons ara tornen a usar l'espai, respectant-se entre ells. Així doncs, quan l'educadora es va posar en contacte amb mi li vaig dir que el problema s'havia resolt", afirma Pérez. Però el distanciament entre els joves segueix existint i trobada interessant poder superar-lo amb aquest projecte. "El setembre haurem de seure a parlar-ne", sentència Pérez.

El cas de la Sílvia Alzina és diferent, encara que pensa que el projecte és útil i viable no troba similituds amb les realitats juvenils que coneix. "Per exemple a Castellví de la Marca no existeix la mateixa barreja cultural que Els Monjos. Els llocs a on jo hi treballa no està industrialitzat, no són pobles satèl·lit com els Monjos. No hi ha immigració. Tampoc hi ha hagut un boom immobiliari". Per tan, com diu ella el projecte s'hauria d'adaptar a la realitat de cada poble, buscant la cohesió social, per exemple, entre generacions. "Però el Consell Comarcal voldrà dominar-lo. Quan es fa a través del Consell Comarcal es generalitza. No deixen autonomia als pobles que tenen dinamitzador compartit. No es treballa en funció de la realitat del municipi", confirma contundent Alzina.

Les dues dinamitzadores compartides, que realitzen tasques de tècnica de joventut, consideren que la cohesió social i la participació segueixen sent objectius a aconseguir. Com diu la Núria Pérez: sense cohesió social i participació es fa inútil la nostra feina envers els joves. Si t'adones sempre hi ha problemes de cohesió social entre homes i dones, entre autòctons i immigrants, entre joves i grans. Com més variat sigui el públic a qui oferim activitats més sumem. Aquesta és la base del treball comunitari, la convivència és el treball principal".

8.2 Projectes i materials didàctics que treballen per la cohesió social i la participació juvenil a Catalunya

A part de la informació que es pot extreure de les entrevistes anteriors que adjuntem a l'Annex, també aportem el resum d'alguns projectes i activitats que s'estan realitzant a nivell de Catalunya. Per això vam entrevistar-nos amb Aina Zabala i Guitart, responsable de programes de participació de l'Agència Catalana de la Joventut. Alguns dels projectes aportats ens van servir pel desenvolupament d'aquest treball, com són:

¹¹² Dinamo és el Servei comarcal de Joventut que des del 1994 treballa en la línia de la difusió conscienciació i informació juvenil implementant també altres propostes actives per a la població jove del territori amb estreta col·laboració amb els ajuntaments de la comarca com: informació, l'accés a l'habitatge, la ocupació o la salut. La web: <http://www.dinamo.cat/index.php>

- **El projecte audiovisual de Teleduca.** Consistia en crear el documental *Fills i filles de persones immigrades a Catalunya*, que es va realitzar dins del procés de consulta i recollida de propostes per a l'elaboració del Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2010-2020 (a partir d'ara PNJCat 2010-2020) i arran de la celebració del congrés internacional *La integració dels fills i filles de les persones immigrades*. Aquest recull les percepcions, opinions i trajectòries de vida de joves que s'han socialitzat en el nostre país però que també compten amb un bagatge cultural i referencial dels llocs d'origen de les seves famílies. Trobareu el resum explicatiu del projecte i de Teleduca, Educació i Comunicació SCP a l'Annex.
- **El programa de suport en la dinamització juvenil com a forma de participació.** Aquest té per objectius:
 - Reconèixer i fer visible com a polítiques de joventut les iniciatives i actuacions dissenyades i executades des del mateix teixit social juvenil.
 - Donar eines i recursos a les administracions locals per a que facilitin el treball quotidià en matèria de participació i ajudin a fomentar la participació.
 - Contribuir en la millora del disseny, la implementació i l'avaluació de programes i actuacions de foment de la participació permanent de la gent jove.
 Podeu trobar-lo desenvolupat a l'Annex.

Altres projectes que s'estan realitzant en aquest sentit els podreu trobar a internet a través de l'enllaç que us oferim a continuació:

- **3D:** És un projecte que pretén fomentar la cultura participativa dins dels centres educatius a través del desenvolupament d'un projecte concret escollit pels propi alumnat i implementat de forma participativa. Els alumnes, a través de la figura del delegat/a de classe i amb el suport del tutor/a portaran a terme un projecte que els implicarà organitzar-se, assumir tasques i prendre decisions de forma conjunta al llarg del curs. Per a la implementació d'aquest programa es comptarà amb el suport i assessorament extern de professionals experts en el foment de la participació. Aquest projecte seria interessant d'aplicar tenint com a projecte escollit el *Tangramfilms*.

Per més informació [aquí](#)¹¹³.

- **Carpeta de recursos interculturalitat per SIJ:** Els materials s'han centrat en informació específica vinculada a l'acollida de persones nouvingudes i als temes relatius a l'estrangeria. Per tal de facilitar la seva comprensió i ús, es proposa un format de fitxa, que ha de servir tant a nivell intern (per resoldre dubtes dels i les professionals), com per fer difusió d'aquesta informació als usuaris i usuàries dels serveis. Aquesta publicació estarà disponible pròximament en format paper i també en línia, per tal de facilitar l'accés, la revisió i l'actualització.

Per més informació [aquí](#)¹¹⁴.

- **Estudis interculturalitat:** L'estudi que ens facilita és el llibre *Joves d'origen immigrant a Catalunya, necessitats i demandes, una aproximació sociològica*. Aquest estudi és una aproximació general al fenomen migratori centrat en la població jove que superés les limitacions de les necessàries monografies especialitzades i ens oferís una perspectiva general a partir de la qual orientar altres recerques més detallades i, també, les actuacions de les administracions públiques catalanes. La finalitat de les recerques impulsades per l'Observatori Català de la Joventut és orientar les polítiques i actuacions en matèria de joventut realitzades des de les diferents administracions.

Per més informació [aquí](#)¹¹⁵.

- **Guia per la interculturalitat:** es refereix al llibre *Interculturalitat en les polítiques locals de joventut*. Es tracta d'una guia pràctica que no pretén proporcionar solucions ràpides a problemes i processos molt complexos, sinó que intenta establir unes mínimes bases conceptuals, presenta el marc legislatiu, apunta línies de treball i planteja algunes orientacions per a la intervenció des de les polítiques locals de joventut.

Per més informació [aquí](#).

- **Vídeos relacionats amb l'educació en el lleure:** ens vincula als vídeos que han realitzat centres d'espai, agrupaments escoltes i en casals de joves.

Per més informació [aquí](#)¹¹⁶.

- **Publicacions i materials audiovisuals sobre interculturalitat:** aquestes són la *Xarranca*, *Diversita't*, *Juga i aprèn*, *Tangram*, *Sanduk*. El trobareu desenvolupats a la web.

Per més informació [aquí](#).

Aquests són alguns dels materials i recursos que ens poden ajudar a dinamitzar millor el projecte *Tangramfilms*. Existeixen molt més que es troben a la web d'[E-joventut](#). A l'Annex també hi adjuntem els plans d'actuació de l'Agència catalana de la joventut envers el foment de la participació i la inclusió i la cohesió social.

Altres organitzacions que utilitzen l'audiovisual com a recurs per donar a conèixer les diferents cultures dels joves és la **Fundació Adsis**. En el bloc del Centre Obert El Carmel podeu observar els diferents videoclips que han realitzat els joves que hi participen, conjuntament amb els educadors socials del centre. Cada videoclip els protagonistes són joves de cultures diverses. Ho podeu observar entrant a la web des d'[aquí](#).

¹¹³ Per si tinguéssiu dificultats d'entrar, l'enllaç és aquest: <http://www20.gencat.cat/portal/site/Joventut/menuitem.bff3da723f36edc77839a410b0c0e1a0/?vgnnextoid=bf9e6568a98d6110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=bf9e6568a98d6110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>.

¹¹⁴ Per si tinguéssiu dificultats d'entrar, l'enllaç és aquest: <http://www20.gencat.cat/portal/site/Joventut/menuitem.69bf6484ff17e83a665c7273b0c0e1a0/?vgnnextoid=503b4a906eb7b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=503b4a906eb7b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=detall&contentid=fa588a5b2f151310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>

¹¹⁵ Per si tinguéssiu dificultats d'entrar, l'enllaç és aquest: <http://www20.gencat.cat/portal/site/Joventut/menuitem.6f948e3c55ae9578a6030d5fb0c0e1a0/?vgnnextoid=553eccdf4bbab210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=553eccdf4bbab210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=detall&contentid=60ef1c4983deb210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD>.

¹¹⁶ Per si tinguéssiu dificultats d'entrar, l'enllaç és aquest: <http://www20.gencat.cat/portal/site/Joventut/menuitem.bff3da723f36edc77839a410b0c0e1a0/?vgnnextoid=c81cb47031d02210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=c81cb47031d02210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

CONCLUSIONS

Aquest TFM ha suposat un pas més en la intervenció de les pràctiques del màster. Una segona lectura sobre la posada en escena del projecte *Tangramfilms* ha donat joc a la reflexió sobre els participants, educadors/es i entorn proper. Una autèntica connexió dels conceptes teòrics -mostrats en el màster- amb la realitat juvenil. Un anàlisi contundent sobre la pròpia intervenció. I una projecció personal del tot convençuda cap al món de la joventut.

Amb el desenvolupament de *Tangramfilms* hem observat el procés i el progrés d'una experiència nova pels joves de Sta. Margarida i els Monjos i per les educadores del Tangram, que s'ha consolidat en unes propostes que milloren la planificació, la programació i l'avaluació del treball realitzat sobre la cohesió social i la participació juvenil. Era d'aquesta manera com volíem aprendre, amb la teoria, la pràctica i l'experimentació del cicle abans esmentat: disseny, execució, avaluació, anàlisi, i altre volta un nou disseny que es pot extreure de les propostes de millora, cedint espai a les que ens han de fer els joves i dinamitzadores del pròxim projecte audiovisual.

Amb el desplegament de la teoria basada en els grans conceptes que fomenten els objectius generals del TFM hem extret, del desbordament d'informació, un mapa a on poder reflexionar sobre la ruta de la nostra intervenció. Presentant algunes de les diferents perspectives sobre la cohesió i la participació hem entès a on es situaven les nostres accions, i hem pogut fonamentar millor el nostre discurs.

Amb la presentació breu del primer disseny hem descrit l'objecte d'anàlisi del projecte. Hem observat els orígens, justificacions, objectius, calendari de treball, avaluacions i s'ha projectat el retrat minúscul del que va esdevenir per a nosaltres aquesta aposta professional. Recuperant una de les afirmacions de la memòria de pràctiques, "Els coneixements teòrics del màster en general, i concretament els de les assignatures de *Polítiques i programes de Joventut, Joventut, participació i educació, la de Joventut i comunicació, Estudis i recerca de joventut i l'optativa d'Imaginaris del Cinema de Hollywood* han sigut el polvorí, el Tangram la metxa, i la voluntat de crear i el compartir amb els joves, el foc. L'explosió que n'ha sorgit de tot plegat és en el pla general de l'escena, una millor convivència i sentiment de pertinença entre joves de diferents edats i cultures. I en el primer pla de cadascú, la voluntat de conèixer-se millor en el terreny de la creació artística. El títol de la pel·lícula? El projecte *Tangramfilms*, que com heu pogut contemplar està en expansió".

Amb la plasmació de la descripció del projecte i el seu anàlisi, ens hem sorprès que amb tant poca planificació s'hagués pogut realitzar el curtmetratge. Això ens porta afirmar que l'èxit d'un projecte es basa en gran part en el nivell d'implicació i motivació dels participants i dinamitzadors. Tot i així, afegim que amb una bona planificació i programació salvaríem moltes de les crítiques que hem rebut i gestionaríem el temps desenvolupant les experiències que volem treballar. Entre les quals destaco el poc aprofundiment dels objectius, que es podria haver realitzat a través de dinàmiques de simulació, de promocionar creacions audiovisuals que projectin les reflexions dels joves, mentre estableixen una relació més estreta i confiada.

Amb les propostes de millora hem après a dissenyar, més enllà del sentit comú. Hem recuperat dels treballs realitzats al màster i de la bibliografia recomanada estructures ordenades, clares i visibles de la projecció d'una intervenció social amb i per els joves. Hem valorat i integrat els consells dels professionals que treballen amb i per la joventut, que ens han permès teoritzar i objectivar la mirada, quan encara ens endinsàvem a peu de carrer.

En la memòria de pràctiques es recollia que en la tasca de dinamització del Tangram a través de *Tangramfilms*, havíem desenvolupat mínimament la competència de la interculturalitat. Aquesta es defineix com la capacitat d'analitzar, entendre i saber com interactuar i gestionar les relacions en situacions de contacte entre persones i grups portadors de cultures diferents, aplicant aquests coneixements i habilitats en situacions rellevants. Amb el desenvolupament d'aquestes competències es millora la nostra feina com a professionals ja que incrementem les nostres capacitats de relació i de comunicació¹¹⁷. Ara que tanquem a mode de conclusió, l'evolució del TFM amb perspectiva, ens adonem que a partir de l'experiència hem assenyalat les fites per conèixer i treballar la diversitat cultural de la gent jove del municipi. Sobretot ha sigut amb l'anàlisi qualitatiu on hem superat la visió sovint construïda i simplificada de cadascú de nosaltres. També amb els joves hem comprès i relativitzat les normes, els valors i les actituds de la pròpia cultura. Ens hem analitzat. I en aquest camí cap a l'enteniment dels processos interculturals hem experimentat i hem conegut com les interaccions que es produeixen amb els joves de cultures i edats diferents poden influir en la creació del teixit social del municipi i en la comunicació entre col·lectius. I en base a l'objectiu de participació hem revelat el camí estèril de la inèrcia de les accions, que per molta voluntat que existeixi, s'ha de planificar des de bon principi perquè la participació activa cobri significat.

Les perspectives de futur s'han projectat visibles en la resposta positiva dels participants, a la pregunta: Si tornéssim a fer un curtmetratge, voldries participar-hi?. També s'han revelat quan els joves m'han vingut a trobar durant el juliol i agost d'aquest any per continuar amb la creació audiovisual. Un exemple de la motivació que ha despertat és la trucada que vaig rebre fa pocs dies, d'una participant del projecte que em va demanar per quedar, perquè volia comentar-me les idees de futur sobre el projecte *Tangramfilms*. I sobre la creació d'una entitat cultural, sorgida amb la intenció de coordinar les entitats juvenils del municipi, a més de gestionar el projecte *Tangramfilms*. També a través de les entrevistes realitzades he observat un impacte en els entrevistats. Aquest és l'interès palpable de treballar per la cohesió social i la participació juvenil a partir d'aquest projecte. Tan l'IES El Foix i l'equip Tangram, com algunes de les entitats i l'associació de veïns i veïnes altaBAIX, esperen veure el projecte desenvolupat per posar-lo en marxa de forma conjunta. Aquest és doncs un dels aspectes que he descobert en la realització del treball, observar la necessitat del treball en xarxa i possibilitar-lo en el desplegament d'un posicionament, objectius, metodologia, eines de treball, pressupost, programació i avaluació.

Tangramfilms pretén projectar-se fora del municipi observant la realitat juvenil d'altres pobles de l'Alt Penedès, i la d'una capital

¹¹⁷ Del llibre *Interculturalitat en les polítiques locals de joventut*.

de comarca com és Vilanova i la Geltrú (Garraf). A l'annex trobareu l'explicació d'una altra proposició sorgida el mes d'agost sobre la realització d'un possible intercanvi amb els estudiants del grup de teatre de la universitat de Harvard. Com veureu la possibilitat és encara embrionària però la voluntat de l'actriu que m'ho va proposar és continua. Durant el mes d'agost ens vam anar comunicant, i ja havia confirmat l'assentiment del grup de teatre, ara falta el més important, rebre l'acceptació econòmica per part de la universitat, ja que nosaltres veiem inviable poder viatjar tot el grup de joves a Estats Units.

En definitiva, encarem el o els pròxims projectes audiovisuals de *Tangramfilms* amb unes propostes sòlides en la coherència de la teoria i la pràctica, i transformadores i participatives de contingut. Perquè nidifiquin en els espais juvenils. I amb elles es potenciï una i una altre vegada la connexió positiva de joves de diferents edats, joves d'origen immigrat amb autòctons. Fins que les diferències siguin per els i les joves, la matèria primera de les seves creacions artístiques i culturals. Sent els protagonistes del foment de la cohesió social i la participació juvenil.

BIBLIOGRAFIA

10.1 Bibliografia de referència

- ALBERICH, N; N'DIAYE, M.: (2010). *Interculturalitat en les polítiques locals de joventut*. Barcelona: Sinergia 9, col·lecció de guies pràctiques.
- ALEGRE, M.; BENITO, R.; GONZÁLEZ, S. (2006) *Immigrants als instituts. L'acollida vista pels seus protagonistes*. Barcelona: Mediterrània. Col·lecció Polítiques de la Fundació Jaume Bofill, núm. 55
- BARBEITO, C.; CAIRETA, M (2009). *Jocs de pau. Caixa d'eines per educar per una cultura de pau*. Barcelona: Els llibres de la Catarata.
- BERGA, A. (2007), *Adolescència femenina i risc social. Un estudi d'itineraris biogràfics i estratègies culturals des d'una perspectiva de gènere*. Barcelona: Secretaria de Joventut.
- BESALÚ, X.; CLIMENT, T.: (2004). *Construint identitats. Espais i processos de socialització dels joves d'origen immigrant*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- CANIMAS, J.; CARBONELL, F.:(2008). *Educació i conflictes interculturals (primum non nocere)*. Vic:Eumo Editorial.
- CASAL, J. (1996). *Modos emergentes de transición a la vida adulta en el umbral del siglo 21: aproximación sucesiva, precariedad y desestructuración*. REIS, Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 75. Madrid.
- CASANOVAS, J. (2009). *Política de Joventut, Glossari de termes*. Barcelona: Associació catalan de professional de les polítiques de joventut.
- CASCÓN, P.:(2001). *Educar en y para el conflicto*. Catedra Unesco sobre Paz y Derechos Humanos, Bellaterra.
- COVINGTON, M. (2000). *La voluntad de aprender. Guia para la motivación en el aula*. Madrid: Alianza.
- ESSOMBA, M. A. (2010). *Tot un món, materials didàctics*.Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col·lecció Conciutadania Intercultural.
- ESPINOSA, E. (1995). *Culturas, estados, ciudadanos. Una aproximación al multiculturalismo en Europa*. Madrid: Alianza Editorial.
- FERNÁNDEZ, T.; LÓPEZ, A. (2007). *Trabajo Social comunitario: afrontando juntos los desafíos del siglo XXI*. Madrid: Alianza Editorial.
- FERNÁNDEZ, T.; ALEMÁN, B. (2004). *Introducción al trabajo social*. Madrid: Alianza Editorial.
- FRANCIA, A.; MATA, J.(2003). *Dinámica y técnicas de grupos*. Madrid: Editorial CCS.
- GIDDENS, A. (2001). *Sociologia*. Madrid: Alianza Editorial.
- GONZALEZ, F.; MESTRES, A. (2010). *Educar en participació, una assignatura pendent*. Barcelona: Casals de joves de Catalunya.
- HERNÁNDEZ, M. (2008). *Exclusión Social i desigualdad de* Hernández, M. Murcia: Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones.
- IGOP, (2007) *Participació, política i joves. Una aproximació a les pràctiques polítiques, la participació social i l'afecció política de la joventut catalana*.

Barcelona, Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya, col·lecció Estudis, núm. 22.

- MARTÍNEZ, R. (2002). *Cultura juvenil i gènere*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- MONTES, P. (2008). *Polítiques locals de joventut. Criteris, eines i recursos*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- MONTES, P. (2000). *Les polítiques de joventut en els municipis*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- NEVEU, E. (2006). *Sociologia de los Movimientos Sociales*. Barcelona: Editions La Découverte.
- PÉREZ, G. (2002). *Elaboración de Proyectos Sociales, casos prácticos*. Madrid: Narcea.
- SÁEZ, F. (2007). *La participación política*. Barcelona: Editorial UOC.
- SUBIRATS, J: (2004) *Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*. Colección estudios Sociales, núm 16.

10.2 Bibliografia general

- ALBERICH NISTAL, T., *Guia fácil de Asociaciones*. Federación Española de municipios y provincias, Madrid.
- BAÑOS, R. (2007). *Comunicación intercultural, Materiales para Secundaria*. Madrid: Narcea ediciones
- BAUMAN, Z. (2008). *Una nova escena del drama entre vell i jove*. Barcelona: Col·lecció aportacions. Observatori Català de la Joventut.
- BELTRÁN, J. (2005). *La interculturalitat*. Barcelona: editorial UOC.
- BRUNET, D.:(2002). *Com fer un pla Integral de Joventut*. Barcelona: Sinergia 1, col·lecció de guies pràctiques.
- BRUNET, D.:(2002). *Guia per a la creació de Fòrums Joves*. Barcelona : Sinergia 2, col·lecció de guies pràctiques.
- CAC. (2006). *Televisió i immigració*. Barcelona; Consell Audiovisual de Catalunya.
- CASAL, J.; MASJOAN, J.M.; PLANAS, J. (1988). *Elementos para un análisis sociológico de la transición a la vida adulta*. Política y Sociedad, 1, p. 97-104.
- CASAL, J.; MASJUAN, J.; PLANAS, J. (1991). *La inserción social y profesional de los Jóvenes*. Madrid: CIDE-MEC.
- CASAMAYOR, G. (2007). *Els "Trucs" del formador, art, ofici i experiència*. Barcelona: Graó.
- CERBINO, M. (2006), *Jóvenes en la calle*. Barcelona: Anthropros.
- CERBINO, M. (2005), *Violencia en los medios de comunicación, generación noticiosa y percepción ciudadana*. Quito: FLACSO.
- CHAIB, M. (2005). *Ètica per una convivència. Pensar en la immigració. L'Islam a casa nostra*. Barcelona: La esfera de los libros.
- FAURIA, C.: (2002). *Societat, cultura i cultures, a: Norbert Bilbeny (ed.) Per una ètica intercultural: reflexions interdisciplinàries*. Barcelona: Mediterrània; Fundació Jaume Bofill.
- FEIXA, C. (2001). *Generació @. La joventut al segle XXI*. Barcelona: Observatori de la joventut.
- FIELD, S. (2001). *El libro del guión*. Barcelona: Plot Ediciones.

- GÓMEZ, C.; PUIG, N.; GASPAR, M. (1992). *L'esport com a eina d'intervenció educativa per a infants en situació d'exclusió social*. Barcelona: Fundació Barcelona Olímpica.
- MENDIETA, C. (2005). *Ni tu ni jo, com arribar als acords*. Barcelona: Graó.
- NADAL, M; OLIVERES, R; ALEGRE, M. A.:(2002). *Les actuacions municipals a Catalunya en l'àmbit de la immigració*. Barcelona: Finestra oberta, Fundació Bofill.
- PÀMIES, J. (2008). *Identitat, integració i escola. Joves d'origen marroquí a la perifèria de Barcelona*. Barcelona: Secretaria de Joventut.
- PUIG, J. M.; TRILLA, J. (1996) *Pedagogia del ocio*. Barcelona, Ed.Laertes.
- SELLARÈS, A.:(2003). *La participació jove*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria General de Joventut, 2003.
- SIMÓ, C. (2008). *Les transicions a la vida adulta en el context de la globalització*. Barcelona: Secretaria de Joventut.
- SOLER, P.,(coord.), (2005) *L'educació social avui: la intervenció socioeducativa a Catalunya*. Girona, Universitat de Girona.
- SOLÉ, J.: (2004). *Participació juvenil: capital social de futur: associacionisme, formació i treball*. Barcelona: Col·lecció perspectives, 4.
- TAPIA, M. N. (2005) *La pràctica solidària com a pedagogia de la ciutadania activa*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.
- TREPAT, E; VILASECA, A. (2008). *Ruralitat i immigració. La integració de les persones immigrades en el món rural català*. Lleida: Fundació Món Rural.
- TUGORES, J.: (2006). *Competitivitat i cohesió social en un món global*. Barcelona: Caixa Catalunya.
- VALLORY, E. i PÉREZ, D. *La participació associativa genera implicació política*. Fundació escolta Josep Carol, Barcelona.
- VAN DE VELDE, C. (2008). *Fer-se adult. Sociologia comparada de la joventut a Europa*. Barcelona: Secretaria de Joventut.
- VAN DIJK, T. A. (1997), *Racismo y análisis crítico de los medios*. Barcelona: Paidós.

10.3 Articles

- ALCÁNTARA, A. *Dinamización en equipamientos y proyectos socioculturales gestionados por jóvenes*.
- ALCÁNTARA, A. *Els equipaments de caràcter sociocultural i els seu models de gestió*.
- COLSON, D. *Democracia directa. Pequeño léxico filosófico del anarquismo*.
- PLANAS, A. *Indicadors d'avaluació: material per a la seva elaboració*.
- SOLER, P. *El Disseny de programes i projectes*.

10.4 Recursos web

- <http://www.cnjc.cat/documents/document/construim-ciutadania.pdf>
- <http://www.edualter.org/material/masculinitat/index.ca.htm>
- http://www.tercersector.net/pdf/publicacions/2007-10_aprenentatges.pdf
- <http://www.migracat.cat>
- <http://idescat.cat>
- <http://www20.gencat.cat/portal/site/Joventut/menuitem.a221eaddb6bdb8ef06556871b0c0e1a0/?vgnextoid=503b4a906eb7b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&appInstanceName=default>
- <http://www.cuadernointercultural.com/dinamicas-y-juegos/interculturalida/>
- <http://escolapau.uab.cat/img/programas/educacion/publicacion005e.pdf>
- <http://www.aprendiendoaconvivir.net/es/biblioteca2.asp?id=30198>
- http://www.aulaintercultural.org/IMG/pdf/30_cuentos.pdf
- <http://www.fundacionvalores.es/images/recursos/ProgramaEducacionAfectivo-social.pdf>
- http://www.nodo50.org/cala/archivos/1252009936libro_8_dinamicas.pdf
- <http://dcpis.upf.edu/~ricard-zapata/associacions02.pdf>

ANNEX

11.1 Resum del projecte.....	52
11.2 Intercanvi amb la universitat de Harvard.....	52
11.3 Materials del primer disseny de Tangramfilms.....	54
11.3.1 Materials pel curtmetratge.....	54
11.3.2 Indicadors per avaluar el procés.....	57
11.3.3 Avaluació general del projecte i de les pràctiques.....	58
11.4 Material generat en les propostes de millora.....	59
11.4.1 Les paraules que defineixen el projecte.....	59
11.4.2 Desenvolupament de l'anàlisi d'objectius.....	60
11.4.3 Dinàmiques programades.....	61
11.4.4 Fitxa d'avaluació millorada.	67
11.4.5 Bibliografia sobre la realització cinematogràfica.....	67
11.4.6 Vinculació del projecte amb l'IES El Foix.....	68
11.4.7 Entitat juvenil Cinefilia.....	69
11.5 Extensió de les dades de context sobre Sta. Margarida i els Monjos.....	70
11.5.1 Àrea rural de dependència.....	70
11.5.2 Les dualitats del municipi.....	71
11.6 Entrevistes.....	71
11.6.1 Equip Tangram.....	71
11.6.2 Participants del projecte.....	74
11.6.3 IES El Foix.....	80
11.6.4 Tècnica juvenil de Vilanova i la Geltrú i les dinamitzadores de municipis de l'Alt Penedès.....	85
11.6.5 Associació Daltabaix amb les entitats Cinefilia, FDR, Esplai Si Fa Sol.	89
11.6.6 Altres contactes realitzats.....	91

11.1 Resum del projecte

Per tal de presentar un resum explicatiu del projecte hem elaborat aquesta taula, que podrem presentar a l'IES El Foix i/o a la tècnica i dinamitzadores entrevistades en la pròxima reunió amb elles.

Tangramfilms, un projecte pel foment de la cohesió social i la participació juvenil
<p>L'octubre del 2010 es va posar en marxa des de l'equipament juvenil Tangram, un projecte que va motivar a 35 joves del municipi de Sta. Margarida i els Monjos a participar en la creació d'un curtmetratge. L'audiovisual es va prendre com a eina de treball per a dinamitzar a la gent jove, una forma diferent a la que normalment s'utilitza.</p> <p>El llenguatge i el suport visual i audiovisual ofereix àmplies possibilitats per treballar la dinamització del teixit juvenil. Els i les joves s'impliquen i incideixen plenament en l'elaboració d'un producte audiovisual que esdevé l'eina per treballar les demandes i necessitats municipals. Les mancances que treballem en aquest projecte són la falta de cohesió social i la participació en joves de diferents cultures i edats.</p> <p>Amb <i>Tangramfilms</i> no es tracta de crear un gran producte final, sinó de fer un procés de participació potent i de qualitat on la gent jove esdevingui protagonista en l'elaboració del curtmetratge i, alhora, adquireixi coneixements i eines tècniques (audiovisuals) i de treball grupal. El desenvolupament del procés és, doncs, una eina de formació i dinamització per si mateixa. A l'hora es reflexiona sobre el seu entorn. Com ara identificant els conflictes culturals existents a l'institut per trobar-hi solucions i/o generant propostes de millora en la participació juvenil del municipi, entre altres.</p>
<p>Objectius generals i específics:</p> <p><u>Fomentar la cohesió entre els i les joves de diferents cultures i edats</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Estimular el contacte dels joves autòctons amb joves de procedència immigrada per crear un projecte en comú. -Aproximar les visions dels i les joves de diferents edats. -Crear un clima de confiança dins del grup. -Adquirir sentiments de pertinença de grup i d'unió. <p><u>Fomentar la participació activa dels i les joves</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Conèixer les diferents fases de la participació en la mateixa experimentació d'una activitat. -Incentivar la participació dels joves de procedència immigrada. -Fomentar espais de diàleg. -Conèixer les habilitats comunicatives de cadascú. <p><u>Identificar i comprendre les necessitats i els interessos personals i col·lectius</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Desenvolupar el reconeixement personal com un procés de construcció de la identitat pròpia. -Ser conscient de la pertinença a un col·lectiu. -Fer visible el posicionament dels joves davant el seu entorn.
<p>Destinatari: dinamitzadors juvenils, tècnics de joventut, tutors d'institut, entitats, joves.</p>

<p>Rol: Dissenya, implementa, finança, avalua.</p> <p>Línies d'acció:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projecte audiovisual en grups de joves de diferents cultures i edats. • Tutories grupals dins l'IES El Foix i al Tangram per treballar de forma dinàmica el projecte. • Reunions de coordinació entre tutors i dinamitzadors del Tangram (3 sessions). • Entrevistes personals • Avaluacions en grup dels participants del projecte amb els dinamitzadors (4 sessions).
<p>Agents implicats: Servei de Joventut de Sta. Margarida i els Monjos, IES El Foix, entitats.</p> <p>Rol: Coordina, dissenya, implementa, finança, avalua.</p>
<p>Recursos generats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Curtmetratges i/o reportatges de curta durada. • Pautes de treball. • Dinàmiques de grup. • Recursos per treballar amb audiovisuals.

11.2 Intercanvi amb la universitat de Harvard.

Observant projectes de participació juvenil vaig trobar el projecte d'intercanvi¹¹⁸ que va realitzar l'Escola Juvenil de Circ de l'Ateneu popular de Nou Barris¹¹⁹ amb Circus Circuli¹²⁰, una organització de circ d'Alemanya. Podeu veure el resultat de l'intercanvi a través del vídeo "Art i cultura juvenil a través del circ" que van realitzar els propis participants de l'intercanvi, des d'[aquí](#). Aquesta troballa va coincidir amb l'amistat que vaig fer aquest juliol amb una jove actriu, estudiant de la universitat privada de Harvard, ubicada a Cambridge, Massachussets, Estats Units. Al explicar-li el projecte *Tangramfilms*, es va mostrar molt interessada i em va proposar de fer un intercanvi amb els estudiants de Harvard que formen part del grup de teatre de la universitat. Segons Maya Sugarman "La universidad de Harvard ya tiene experiencia en los intercambios culturales. Y siempre invierte dinero en este tipo de actividades. Tendría que hablar con mi profesora de teatro y comentarle la propuesta para valorar si podríamos disponer de alguna beca para poder viajar para España". El 15 de setembre, Sugarman torna a Estats Units i serà llavors quan comenci a moure fils. "Con quien sí he hablado es con los estudiantes de teatro de la universidad de Harvard, y sí quieren involucrarse en este proyecto. Ahora es un asunto de dinero. Si no se puede, buscaremos entidades u organizaciones para asegurar que pase". Com que no tenim res sobre segur hem afegit aquest apartat a l'Annex. Queda pendent el seguir treballant amb aquest intercanvi que amb les últimes comunicacions que he mantingut amb la Maya Sugarman els aniria bé realitzar-lo el gener del 2012, que és el mes que tenen vacances i es podrien desplaçar cap a Catalunya. Per la nostra part, veiem molt difícil subvencionar el viatge als joves participants del municipi cap a Estats Units. Així que més que un intercanvi real d'anada i tornada, seria un intercanvi d'experiències i coneixements des d'aquí, amb l'acollida d'aquests estudiants de teatre al nostre municipi. Per saber més, podeu llegir tota l'entrevista a Maya Sugarman que l'hi vaig fer el 6 d'agost d'aquest any.

¹¹⁸ Podeu saber més dels intercanvis a través de l'enllaç: <http://www.ateneu9b.net/arxiu/triptic%20informatiu%20Intercanvi%20Stuttgart.pdf>

¹¹⁹ Per saber més: <http://www.ateneu9b.net/>

¹²⁰ Podeu veure la seva web: <http://www.circuscirculi.de/>

Entrevista amb l'actriu Maya Sugarman

1. Actualment què estàs estudiant?

Estoy estudiando la carrera de ciencias sociales en Boston. Pero desde los 8 años que hago teatro. Todo empezó cuando a los 8 años fui a un *summer camp* (campamento de verano). Allí hice mi primera obra de teatro, donde representé la famosa obra *Charley y la fábrica de chocolate*. Me di cuenta que con el teatro mi timidez cambiaba, y se convertía en fortaleza. Después de ese *summer camp*, pedí a mis padres que me llevaran a una audición para una obra de teatro en Seattle (Washington), mi ciudad natal. Me cogieron y poco a poco me hice conocida en la ciudad ya que empecé de muy pequeña a actuar en los teatros de la comunidad, y también en los profesionales. Aunque todo el mundo sabe que Nueva York es la ciudad del teatro, Seattle también es conocida por ser muy artística. He hecho tanto teatro clásico como experimental. Sigo haciendo obras de teatro, pero lejos de mi ciudad natal. Ahora estoy estudiando en la universidad de Harvard. Últimamente he representado a dos obras de García Lorca.

2. Què t'aporta el teatre?

Como dice el dramaturgo Antonin Artaud¹²¹ el teatro es poderoso, es la realidad, y el público es parte de ese mundo. Para Bertold Brecht¹²² no era así, él decía que debemos separar el teatro de lo que es real, tenemos que distanciarnos. Para mí el teatro es algo mágico. La conexión entre la gente de la obra y el público es casi espiritual. Todos tenemos tanto interés con lo que está pasando que me impresiona. Todo arte nos sirve para entendernos mejor a nosotros mismos y a la humanidad. Una obra de teatro te hace pensar. Subraya cosas en las que nunca piensas. Como actriz tengo una energía que no puedo explicar, que de otra manera no lo puedo experimentar. Es una sensación casi sagrada.

3. Quines diferències hi ha amb el cinema?

En el cine el público es la cámara. Los movimientos de los actores deben ser más sutiles, naturales, porque se ven en seguida. Hay más puntos de vista y escenas. En el teatro necesitas de más imaginación. Exagerar los gestos. Pronunciar más el maquillaje. Gritar para que todo el público te oiga. El escenario tanto para el teatro como para el cine es un lugar poderoso, una oportunidad para ser alguien. En el mundillo de la farándula de Seattle decimos que el teatro es: "walk in someone else's shoes". Y esto quiere decir: caminar en los zapatos del otro.

4. Has participat en alguna pel·lícula?

Participé en el largometraje *Brand upon the brain*¹²³ como actriz extra del director Guy Madden. También en un cortometraje que hice con amigos que lo titulamos *Jack strange*.

5. Quines possibilitats hi ha per realitzar un intercanvi entre el grup d'actors i actrius de la teva universitat i els joves de Sta. Margarida i els Monjos?

La universidad de Harvard ya tiene experiencia en los intercambios culturales. Y siempre invierte dinero en este tipo

de actividades. Tendría que hablar con mi profesora de teatro y comentarle la propuesta para valorar si podríamos disponer de alguna beca para poder viajar para España.

6. Què penseu que us podrien ensenyar els joves del poble de Sta. Margarida i els Monjos? Què us podrien ensenyar ells i elles?

Nos encanta compartir lo que sabemos del teatro. Un método del teatro que nos gusta mucho es lo de Augusto Boal¹²⁴, un brasileño experto en el teatro del oprimido. Compartiremos algunos de los juegos y métodos de Augusto Boal (tales como el teatro imagen, el teatro periódico y el teatro foro) para facilitarles a los jóvenes nuevas formas de responder a su situación social y su crecimiento propio.

Nos encantaría que los jóvenes compartieran con nosotros los juegos/ejercicios que ellos conocen, además de algo de la cultura catalana, ya sea canciones u otros aspectos de orgullo cultural. Estas mismas podrán ser incorporadas en los talleres.

8. Si finalment la universitat no volgués invertir en aquest projecte d'intercanvi, quina alternativa existeix?

Podemos discutir eso si al final parece que no se puede, pero prefiero ser optimista. He hablado con los estudiantes de teatro de la universidad de Harvard y se quieren involucrar en este proyecto, y ahora es un asunto de dinero. Si no se puede, buscaremos otras entidades, organizaciones para asegurar que pase.

Aquesta és la portada del film en el que va participar Maya Sugarman.

¹²¹ Per saber més d'Antonin Artaud:

<http://www.dementioteka.com/web1/teatro%20de%20la%20crueldad.htm>

¹²² Per saber més: <http://www.epdlp.com/escritor.php?id=1497>

¹²³ Podeu trobar informació del film en aquesta web:

http://www.branduponthebrain.com/downloads/BUTB_pressbook.pdf

¹²⁴ Per saber més: <http://www.educarueca.org/spip.php?article521>

11.3 Materials del primer disseny de Tangramfilms.

11.3.1 Materials pel curt

Logotip del projecte Tangramfilms

Careta del curtmetratge

Logotip del curt imprès a les samarretes que vam regalar

Diploma que vam regalar a l'entrega de premis

▶▶▶▶▶▶▶▶▶▶		
Títol: <i>L'etica de l'Electricista</i>		
• Nom: _____		
Diploma per: _____		
Date: _____	Scene: _____	Take: _____

També es van realitzar diferents cartells per avisar de les reunions, aquests es penjaven en diferents espais de l'equipament. I dos models de cartell per l'estrena del curtmetratge. També es va dissenyar unes estrades per difondre l'estrena del curt. El boca-orella i el facebook, van ajudar molt en aquesta difusió. A continuació us mostrem alguns dels documents que vam fer servir per treballar el curt.

Vols participar al projecte cinematogràfic del Tangram?

Vols ser protagonista d'un curtmetratge?

Des de l'equip d'educadores del Tangram volem que vosaltres mateixos podeu elaborar un curtmetratge. Podeu crear i construir la història que més us agradi, la única condició és que en un minut expliqueu què feu en el Tangram i què en penseu del vostre entorn. La resta de minuts els podeu omplir de les històries que més us interessin.

Fins ara ens han fet 2 propostes:

1. Explicar la història de dos joves conflictius que sempre estan donant problemes a la classe. Cadascun té una història personal d'odi i rancor que els porta a les últimes conseqüències, el suïcidi d'un d'ells. Però al final l'amistat entre ells dos fa possible un canvi d'actitud i els catapulta a un destí positiu i optimista.
2. Breu reportatge explicat en veu de la gent del carrer com veuen el poble de Els Monjos. A on es reuneix la gent, a on fan vida social.

- I a tu, què t'agradaria mostrar/ensenyar en el film?
- Quin paper t'agradaria interpretar?

- Actor protagonista
- Actor o actriu secundari
- Director/a
- Camera
- Guionista
- Decorador d'escenaris
- Maquillador
- Tècnic de llums
- Productor

- Si fossis actor o actriu quin paper t'agradaria interpretar?
 - A on t'agradaria grabar-lo? Quins escenaris voldries que sortissin?
 - Quan podries venir a rodar? Quina disponibilitat tens?
- El teu autògraf

Guió literari

Aquí us mostrem una part del guió realitzat conjuntament amb una de les usuàries que participa al programa *Tangramfilms*.

GUIÓ LITERARI

SEC 1. CARRER. EXTERIOR. DIA.

MARTA obre la porta de casa seva i es troba la seva amiga MONTSE. La porta es platejada i alta. La MARTA és una noia alta i prima que va vestida amb una jaqueta, i amb pantalons texans.

MARTA

Ei, però què fas?

MONTSE

Que no to havia dit?

(amb to sorprès)

MARTA

No, el què?

MONTSE

Això, que tenia que fer un treball de català, en el que explicava la vida del meu millor amic.

(amb to recordatori)

MARTA

Ah, doncs pot ser... tot i que no m'ho he preparat.

MONTSE

Ei...és igual, fem-ho sobre la marxa.

MONTSE gira la càmera, i comença a fer una petita presentació d'ella mateixa. La MONTSE és una noia alta i rosa, amb els ulls blaus.

MONTSE

Aquest es el treball de català de la Montse

I la Marta ens explicarà quines

activitats fa, i alguna cosa més que ens

vulgui explicar.

MARTA

Ui! A veure quines són aquestes preguntes, eh!

MONTSE

(riu)

No pateixis. Que són molt fàcils.

Doncs aquí va la primera.

MARTA

D'acord va.

MONTSE

Quin es el teu origen?

MARTA

Sóc catalana, vaig néixer a Barcelona.

MONTSE

Parla'ns del teu poble.

MARTA

Bé, La Ràpita, com podeu veure, és un poble petit, que està al costat de Els Monjos. Podríem dir que com és tan petit no trobem moltes coses. Hi ha un carnisseria, una peixateria, un estanc, un forn de pa, i dos minis supermercats.

Mentre la MARTA parla sobre els llocs del poble va caminant acceleradament. També la imatge s'accelera i es para quan vol mostrar el lloc. Quan està davant del supermercat la MONTSE l'atura.

MONTSE

Explica'm això de que la Ràpita és un poble al costat de Els Monjos, que no ha quedat clar.

MARTA

A veure, com t'ho explico això... Legalment La Ràpita forma part de Els Monjos, però el sentiment de molts rapitencs és que La Ràpita és un poble a part, és una reivindicació molt antiga que hem anat assumint grans i petits...Però millor deixem el tema, perquè ens encarnissariem.

MONTSE

Millor que sí.

(En to agressiu)

MARTA

Et segueixo ensenyant. Ok? Així veuras que és com un poble a part. La Ràpita te també una església, una mena de micró biblioteca, que el pis de sobre hi ha com el consultori del metge. Hi ha dos escoles, la nova i la vella. La vella ja esta tancada. Hi ha un camp de futbol, on entrenen l'equip del FC Ràpit Català. Hi dos pistes que si pot anar a jugar sempre que hi vulgui la gent. També disposem d'una Societat on fem teatre, presentacions, la Festa del Most, etc.

La MARTA entra amb la MONTSE a dins de la Societat, concretament a dins del Bar. I ens presenta personatges del poble sense parlar amb ells i elles. Després surten del bar i es dirigeixen cap a la Plaça.

SEC. 2. PLAÇA RAMÓN CABRÉ. EXTERIOR. DIA

La MARTA ensenya una de les places amb més vida de La Ràpita.

MARTA

I aquí tens una de les places d'aquest poble; la de Ramón Cabré.

MONTSE

Només teniu una plaça?

MARTA

No. Apart d'aquesta tenim la del Most, que és la més nova.

MONTSE

Espera espera, no segueixis.

MARTA

Per què?

MONTSE

Es que si segueixes estariem fins demà explicant coses de la Ràpita. I el que vull és saber què fas tu. Anem cap al Institut. La MONTSE apaga la càmera.

SEC. 3. CARRER. EXTERIOR. DIA.

La MONTSE encén la càmera i el primer que grava és la cara desenfocada de la MARTA davant de l' institut, IES El Foix. Les parets són grises. La MARTA ens presenta el seu institut.

MONTSE

Treballes o estudies?

MARTA

Estudio secundaria, i estudio aquí el IES EL FOIX.

Però també dono classes de repàs cobrant, si es que això es pot dir treballar.

MONTSE

Que fas en el temps lliure, tens hobbies?

MARTA

Escolto musica, llegeixo, escric, navego per Internet, etc.

I de hobbies, pues faig teatre, ballo, escric.

MONTSE

Teatre? a on?

(amb to sorprès)

MARTA

Si, al Tangram. Hi ha una entitat que es dedica a fer teatre. Saps que és el Tangram, no?

MONTSE
N'he sentit a parlar però no se ben bé que és.

MARTA
I tu vius aquí?

MONTSE
Faig més vida a Vilafranca, ja ho saps.

MARTA
Doncs fem una cosa, anem al Tangram i t'ensenyem que és,
si?

MONTSE
Okey.

Reunions

A les reunions anàvem perfilant les tasques de cadascú, aquí us adjuntem una fitxa que van haver d'omplir els joves participants per aclarir qui feia què.

Reunió general pel curtmetratge del tangram

Divendres 21 de gener del 2011

Repartició de tasques i papers

<p>Operador de càmera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imad Chachama. - Yahya Guenfoudi. - Montse Rovira. - Hassan Hassi. - Bernat Ribas.
<p>Protagonistes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Marta Colomer. - Montse Rovira - Mohamed Guenfoudi. - Abdelghani Hassi. - Omar Hassi.
<p>Extres/actors secundaris:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarik Maarad - Hicham Maarad - Laia Crespo. - Hadda Beloua. - Aaron Gonzalez. - Arnau Hidalgo. - Omar Mrini.
<p>Maquillatge:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hadda Beloua. - Insaf Larbau.

<p>Guionista:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Montse Rovira. - Maria Soldan. <p>Compositor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - David Alirangues.
<p>Postproducció:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lourdes Vallès. - Cosí Bernat. - Carlos Truebas
<p>Decoració:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hadda Beloua. - Laia Crespo. - Carlos Truebas.
<p>Persones amb tasca a triar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alisson Anais. - Marc Perez. - Nerea Delgado. - Marc Alarco. - Bianca Curto. - Antonio Jimenez. - Omar Mrini. - Samrae Guenfoudi. - Souhaila Choabi.

Reportatge sobre el curtmetratge de Tangramfilms a la revista Nosaltres del Municipi

L'Ètica de l'Electricista és el nom del curtmetratge (pel·lícula de curta durada) que han realitzat 30 joves de Sta. Margarida i els Monjos amb la col·laboració de l'equipament juvenil Tangram. El film forma part de *Tangramfilms*, un projecte que impulsa la participació i la cohesió dels joves de diferents cultures i edats, perquè en el seu temps lliure expressin la seva creativitat i el que pensen sobre el seu entorn.

Un centenar de persones van assistir a l'estrena del curtmetratge, que es va realitzar el 22 de juny al pati de Ca l'Antic. Com es va dir en la presentació, "La pel·lícula la vam veure néixer ara farà 7 mesos amb un tros de paper que vam començar a dibuixar uns quants joves, perquè en ell només imaginàvem imatges. I quan els dibuixos van començar a ser paraules, les frases van convertir-se en personatges". Sí, tot va iniciar-se amb una conversa entre una de les dinamitzadores del Tangram i un jove. La idea de crear un projecte audiovisual amb i per els jovent va córrer com la pólvora i de seguida es van organitzar reunions i entrevistes amb els nois i noies que hi volien participar per trobar la història que es retrataria. Es va elaborar el guió literari del film i després de dos mesos d'assajos, el rec va

posar-se en marxa. El resultat? L'Ètica de l'Electricista, un testimoni real del poder creatiu dels joves.

Un cop realitzada l'entrega de premis a tots els participants del curtmetratge, es va projectar un últim vídeo en el que els actors i actrius del film definien en una paraula el que havia representat el projecte: "Una experiència nova, alegria, col·laboració, entreteniment, enginy, por, educatiu, humor, llarg, genial, subidón, convivència...". Des del Tangram no sabíem amb quina paraula quedar-nos, però el que sí podem afirmar és que des dels primers assajos fins al dia d'avui, la relació entre els que hi participaven ha estat increïble. Mirar-nos uns als altres com actuàvem, organitzàvem i creàvem ha fet possible generar un ambient familiar i confiat que ens permet sentir que formem part d'un grup amb molts projectes per davant. Per aquest motiu anomenem al projecte *Tangramfilms*, perquè els i les joves continuïn creant, organitzant i dirigint altres pel·lícules. Per acabar, volem recordar a tots els seus protagonistes: Mohamed Guenfoudi, Montse Rovira, Hassan Hassi, Bernat Ribas, Marta Colomer, Abdelghani Hassi, Carlos Truebas, Hadda Beloua, Lourdes Vallès, Omar Hassi, Irene Morales, Omar Mrini, Mohamed Tahbout, Teresa Rovira, Mayra Briggith Zamora, Abdelghani Mrini, Aaron González, Ingrid Batet, Arnau Hidalgo, Maria Soldan, Núria Borràs, Yahia Güenfoudi, Gerard Bonastre, Imad El Aouni, Pili Castro, Inéva Giménez, Soufiane Oulahyan, Marta Ribas, Mohamed Chakir, Laia Crespo, Míriam Ruz, David Alirangues i Hicham Maarad. Fins un altre!

11.3.2 Indicadors per a l'avaluació durant el procés

En aquest apartat aportem la descripció sense modificar del primer disseny d'avaluació.

Com a responsable del projecte hem vaig posar uns paràmetres per avaluar la posada en marxa del projecte i el seu procediment.

Assoliments dels objectius marcats

Per tal de saber quin és la resposta que està suposant el procés de creació en els participants, s'ha fet una recollida d'impressions de forma oral al final de cada reunió, o individualment, responent a les següents qüestions:

- Quina opinió en teniu d'aquest projecte?
- Quines dificultats veieu?
- Què no funciona?
- Què hem de canviar?
- Us suposa molta feina?
- De quina manera hem d'aconseguir més participants?

De cara als assajos, com que està previst acabar-los amb un berenar per tal de comentar-los, en grups reduïts o al grup sencer es podria aprofitar l'estona per preguntar a l'aire:

- Què els hi ha semblat el rodatge?
- Què és el que més els hi agrada?
- Què canviarien?
- Quines sensacions han experimentat?
- Si senten que són un equip?

Els qui vulguin els podríem fer una entrevista gravada per tal de recollir les impressions en format audiovisual. I que després les poguessin escoltar els altres o ells i elles mateixes per tal d'observar com els ha impactat el curtmetratge.

També s'hauria d'aprofitar el principi i el final de l'assaig per fer una dinàmica de cohesió i de cooperació i potenciar la unió de grup. Així podem treballar l'esforç en aconseguir, tot el grup, el mateix objectiu i que per tan sentin que guanyen o perden com a col·lectiu¹²⁵. També es pot realitzar dinàmiques per adonar-nos de si el grup està cohesionat. Una d'elles és *Agrupeu-vos*, en la que es dona peu a reflexionar sobre la discriminació inculcada¹²⁶. Autors com Pedro Hernández afirmen que un dels objectius d'una educació intercultural¹²⁷ és la cooperació, junt a la potenciació de la convivència. I dins d'aquests es desprenen els següents:

- Descobrir al màxim les semblances culturals.
- Incentivar l'aprenentatge de tipus cooperatiu.
- Perseguir la integració socio-afectiva.
- Capacitar per resoldre conflictes.
- Facilitar la comunicació intercultural.
- Desenvolupar les habilitats d'acció cívica/social.

Nº de participants

Un altre indicador era que participessin de 10 a 20 usuaris. El mínim de 10 és perquè es pogués donar peu a treballar els objectius marcats i els 20 perquè era el primer projecte que dirigia sola i coordinar-lo amb joves em podria portar dificultats d'organització. També es te en compte quants i quines joves es mantenen i en cas de marxar per quins motius ho fan. A més es valora la constància i la implicació en les reunions, tasques, assajos, qualsevol activitat relacionada amb el curtmetratge. Al principi tothom no s'acaba de creure que aquest projecte es faria realitat i tothom s'animava a apuntar-s'hi. Quan van apreciar que tot tirava endavant, els més insegurs, tres en concret, que volien papers protagonistes ens van abandonar, ja que auguraven que el compromís no és el seu fort. Però no hi va haver problema, de seguida si van afegir els seus germans petits i un amic.

Perspectiva de les educadores que col·laboren

Tot i que en les reunions que hem realitzat les educadores del centre no hi han estat presents, és important tenir en compte la visió que en tenen elles sobre els efectes en els participants, i donar-me alternatives i millores al treball realitzat. Ésser, d'alguna manera observadores externes. De cara als assajos ja m'han assegurat que hi assistiran i que col·laboraran com a

¹²⁵ Els jocs i dinàmiques els podem treure, per exemple, del llibre *Caixa d'eines per educar per una cultura de pau* (Ed: La Catarata).

¹²⁶ Descripció de la dinàmica *Agrupeu-vos*: als joves se'ls dirà que tanquin els ulls i les educadores col·locarem gomets de diferents colors i formes en el seu front. La idea és que algunes tindran gomets iguals de forma i de color, i una sola tindrà un gomet diferent de forma i de color. Un cop estiguin tots els gomets col·locats, se'ls hi dirà que s'agrupin sense poder parlar. Generalment en aquesta dinàmica la gent tendeix a deixar la persona que té el gomet diferent, sola. Un cop ens afirmen que han acabat d'agrupar-se se'ls pregunta el per què ho han fet d'aquesta manera. Després de les possibles respostes, se'ls explica que en cap moment s'ha dit de quina manera s'havien d'agrupar, que ho han fet seguint els gomets, però que si haguessin volgut es podrien haver agrupat totes juntes. D'aquesta manera es pot començar a parlar de discriminació.

¹²⁷ Des d'aquesta pàgina web es poden consultar alguns exemples de jocs de cooperació per treballar l'educació intercultural: http://intercentres.cult.gva.es/cefire/12400551/ef/Web/materials/Esports_Nova_Creacio/Contingut%20JOCS%20COOPERATIUS%20SENSE%20MATERIA.pdf

actrius i com a dinamitzadores. A elles també els hi faré les següents preguntes:

- Quina opinió en teniu d'aquest projecte?
- Quines dificultats veieu?
- Què no funciona?
- Què hem de canviar?

Avaluació dels i de les participants

Per tal de recollir per escrit totes les avaluacions dels joves he elaborat una fitxa amb les següents preguntes:

- Per què participeu en el curtmetratge? Què us agrada?
- Què és el que no us agrada? Què canviariéu?
- Voldríeu participar en un altre curtmetratge? Per què?
- Quina nota posariéu al projecte en global? Valora-ho del 1 al 5. I explica el per què.

Aquesta fitxa es traslladarà als participants al mes d'abril, que ja haurem realitzat els assajos i gravacions, d'aquesta manera aconseguirem veure l'evolució de tot el procés i una valoració global.

11.3.3 Avaluació general del projecte i de les pràctiques.

Avaluació general del projecte

En acabar-se el mes de gener, en acabar-se el període de pràctiques, vaig concloure que es despertava en els joves participants del projecte un gran interès i energia per ser creatius i positius, amb ganes de compartir amb els seus amics i amb els desconeguts -cada cop més coneguts- aquesta experiència i d'altres. La ignorància d'uns amb els altres s'havia transformat en conversa. Aquest és el present. En el passat, en canvi, hem viscut de tot. En les reunions del mes de novembre vaig viure moments de desànim, perquè era molt complicat engrescar-los a venir o a mantenir-se fins que s'acabés la reunió sobre el curtmetratge. Dialogar, discutir, compartir idees, assumir les tasques era massa feina per alguns, inclús per aquells que es mostraven molt interessats. I més si el que s'havia de compartir era amb gent d'altres cultures. Va haver moltes discussions llargues amb alguns dels participants per aparèixer quan tot estava fet, per tenir una actitud negativa cap al grup que s'estava consolidant, per insultar subtilment a alguns dels participants. No ens hem d'enganyar, en un projecte que s'encamina cap a la cohesió social s'ha de trobar amb conflictes, que a vegades es manifesten explícitament o a vegades d'amagat en afirmacions aparentment inofensives. I és de vital importància posar-les en qüestió en el mateix procés de creació.

Durant tot el procés de creació no s'ha treballat utilitzant dinàmiques, jocs o altres recursos per prevenir un conflicte, sinó que quan n'hi ha hagut un ho hem mediat conversat individualment amb la persona que l'ha iniciat, cercant els motius i buscant les solucions, i en grup quan el problema estava en més de dos. Fent públic el conflicte ens permet que sigui compartit i treballat entre tots. Els xocs que han sorgit tenen a veure justament en compartir nois i noies de diferents edats i cultures un mateix projecte. En sí l'essència que hem treballat. I el resultat és que després del diàleg, d'un estira i arronsa constant han normalitzat la relació entre ells i elles. Es saluden, conversen, es pregunten quan faran el següent curtmetratge, comencen a interrogar-se sobre l'argument. De fet, ja ho observàvem en els rostres relaxats i alegres, en les bromes entre ells i elles quan assajaven, quan arribaven abans de l'hora a la reunió, i quan els que venien tard rebien la indignació dels altres. Quan preguntaven per la pròxima reunió sense perseguir-los, en el convidar a més amics i amigues a participar, en començar a actuar un davant dels

altres amb la tranquil·litat que es podien equivocar, interpretant el paper que tenien en la realitat i en la ficció. Mostrant amb sinceritat cada un de nosaltres cap als altres les cares d'esgotament, desànim, tristesa, alegria, excitació, energia, avorriment. Mirar-nos, observar-nos uns als altres amb totes aquestes cares ha fet possible generar un ambient saludable, familiar i confiat al Tangram que ens permet comunicar-nos i sentir que formem part d'un grup amb molts projectes per davant.

El dia de l'estrena es va visualitzar la satisfacció personal de cada un dels joves que hi van participar portant la família al complet, els amics i amigues, arribant a ocupar tots els seients, bancs i taula de ping-pong, la plaça de Ca l'Antic es va omplir amb un centenar de persones. El dia de l'estrena la vam organitzar la guionista Montse Rovira i l'equip d'educadores Tangram. En aquesta nit emocionant vam projectar el curtmetratge, i un cop acabat es va fer una entrega de premis a tots els participants, donant a conèixer la seva tasca dins del grup i fent un reconeixement personal a cada un d'ells amb un diploma, una samarreta amb la foto de tots els i les participants, i el DVD del curt l'Ètica de l'electricista. Realitzada l'entrega de premis a tots els participants del curtmetratge, es va projectar un últim vídeo en el que els actors i actrius del film definien en una paraula el que havia representat el projecte: "Una experiència nova, alegria, col·laboració, entreteniment, enginy, por, educatiu, humor, llarg, genial, subidón, convivència...". Des del Tangram no sabriem amb quina paraula quedar-nos, però el que sí podem afirmar és que des dels primers assajos fins al dia d'avui, la relació entre els que hi participaven ha estat molt positiva¹²⁸.

En definitiva, *Tangramfilms* és una iniciativa que ha projectat la connexió de les diferències en el mateix punt de trobada dels joves, el Tangram. A través de la creativitat i el diàleg ha impulsat la participació de molts joves immigrants amb els autòctons, facilitant la interacció i la convivència entre ells i elles. Encara que per alguns podria haver estat millor, el resultat audiovisual és la il·lusió de tots i el retrat minúscul del procés i el progrés que s'ha treballat i s'ha aconseguit amb el primer curtmetratge. Fins ara hem realitzat una valoració global, recuperant afirmacions que ja havíem descrit en la memòria de pràctiques i valoracions que es feien durant els assajos i gravacions. Per avaluar el procés i el resultat del projecte vaig preparar el mes de gener uns indicadors per avaluar-lo¹²⁹, que en el pròxim apartat, el d'avaluació del projecte, podré respondre i analitzar. M'avanço a dir, però, que al llarg del mesos han sorgit noves qüestions i observacions que han modificat les preguntes de valoració tan de les educadores com dels i les participants.

Avaluació global de les pràctiques

Des del màster s'afirma que en les pràctiques hem de treballar una sèrie de competències i que aquestes s'han de reflectir en l'exercici d'anàlisi que és la memòria de pràctiques. Llegint-les de nou i passats aquests tres mesos, la teoria del màster ha pres una plasticitat moldejable, que ha donat forma i cares al treball que es realitza en l'àmbit de la joventut. Aquesta primera aproximació i contacte amb l'entorn productiu i professional m'ha confirmat que l'esforç dedicat a la voluntat d'aprendre acaba aportant els seus fruits. Que malgrat la tristesa, sorpresa i desparament que he experimentat davant

¹²⁸ Sobre el projecte *Tangramfilms* i sobre l'estrena del curtmetratge vaig escriure un reportatge que sortirà publicat el setembre a la única revista del poble, *Nosaltres*.

¹²⁹ Aquests indicadors que avaluen l'experiència del curtmetratge els trobareu a l'Annex.

el gran reforç per fer créixer el respecte i la convivència al Tangram, m'ha donat eines fonamentals. Eines que ara em permeten analitzar la realitat amb més agilitat, amb més facilitat per avançar-me als esdeveniments, en aclarir el conflicte abans de produir-se, en polir el llenguatge verbal i no verbal.

Els coneixements teòrics del màster en general, i concretament els de les assignatures de *Polítiques i programes de Joventut, Joventut, participació i educació*, la de *Joventut i comunicació*, *Estudis i recerca de joventut* i l'optativa *d'Imaginaris del Cinema de Hollywood* han sigut el polvorí, el Tangram la metxa, i la voluntat de crear i el compartir amb els joves, el foc. L'explosió que n'ha sorgit de tot plegat és en el pla general de l'escena, una millor convivència i sentiment de pertinença entre joves de diferents edats i cultures. I en el primer pla de cadascú, la voluntat de conèixer-se millor en el terreny de la creació artística. El títol de la pel·lícula? El projecte *Tangramfilms*, que com heu pogut contemplar està en expansió. Així doncs, de les tasques que se'm van encomanar al principi hem d'afegir la creació d'aquest programa específic i altres formacions que haig de desenvolupar al IES El Foix, en el tema de la sexualitat, tema que en l'assignatura de *Joventut, consums i riscos* ja m'ha preparat el terreny per aportar una visió crítica.

En relació a la identificació de les línies de treball i les formes d'organització he observat que s'intensifiquen quan hi creus en elles, quan acordes que no són inamovibles, que es construeixen al dia a dia ensopegant, rectificat i opinant, quan parteixes de la idea que el coneixement sobre l'entorn s'ha de compartir. L'experiència és un grau, la paciència també. Per aquest motiu he donat importància a l'observació dels moviments de l'educadora amb més experiència, comentant la jugada i posant-la en pràctica. D'aquesta manera m'he estalviat caure dos cops amb la mateixa pedra. També haig d'afirmar que alhora de plantejar nous reptes, activitats o el mateix programa *Tangramfilms* no hi ha posat mai obstacles, just el contrari, m'ha animat a idear-los i posar-los en moviment. Aquest vot de confiança m'ha donat ales per fer possible el que he descrit en aquesta memòria.

A les competències a treballar hi hem d'afegir la de la intercultural. Aquesta es defineix com la capacitat d'analitzar, entendre i saber com interactuar i gestionar les relacions en situacions de contacte entre persones i grups portadors de cultures diferents, aplicant aquests coneixements i habilitats en situacions rellevants. Amb el desenvolupament d'aquestes competències es millora la nostra feina com a professionals ja que incrementem les nostres capacitats de relació i de comunicació¹³⁰. Sóc conscient que hi ha molta feina a fer en el treball d'aquesta competència. De moment, valoro l'experiència viscuda al Tangram com a oportunitat per conèixer la diversitat cultural de la gent jove del meu territori. A través de l'anàlisi del Pla Local de Joventut de Sta. Margarida i els Monjos 2009-2011 ja realitzat amb l'assignatura de *Polítiques i programes de joventut*, de l'entrevista amb el tècnic de joventut, i de les tantes respostes a les preguntes realitzades a la responsable de l'equipament i dels usuaris del Tangram he recollit informació més objectiva i quantitativa que la visió sovint construïda i simplificada de cadascú de nosaltres. També amb els joves he comprés i relativitzat les normes, els valors i les actituds de la pròpia cultura. M'he observat. I tot i que no ha sigut fàcil, m'he distanciat del propi sistema de valors per tal d'assolir certa neutralitat cultural. I en aquest

camí cap a l'enteniment dels processos interculturals he experimentat i he conegut com les interaccions que es produeixen amb les persones de cultures diferents poden influir en les vides de les persones joves en el territori i en la comunicació entre col·lectius.

En definitiva, he confirmat que la dinamització juvenil és tot un art en el desenvolupament dels sentits. Has d'estar alerta dels missatges subliminals en les converses amb els joves, observant com a partir del intercanvi de perspectives apareixen lleugers canvis d'actituds i opinions, apreciar el significat de les mirades, què ens demanen sense paraules, entrellaçar converses per veure les necessitats comunes i particulars. Tot un art, sí, que s'alimenta de l'experiència, del intercanvi entre professionals, dels joves, de la teoria acadèmica i dels llibres que et cauen a les mans. L'energia evocada i la voluntat per seguir estudiant, indagant, descobrint, experimentant com a dinamitzadora juvenil han anat en augment. M'agradaria seguir treballant en el mateix equipament, però també voldria provar altres experiències en altres indrets del país. Després de visitar els diferents espais juvenils en l'assignatura *Anàlisi de les realitats juvenils* hem vaig quedar amb la sensació que havia de tastar molts contextos i aprendre de diferents professionals per integrar les tan diverses eines i recursos, actituds, estratègies, i un infinit fons d'experiències relacionades amb la joventut que no hem permeten acomodar-me en el que s'ha escrit i treballat en el meu poble. El Servei de Voluntariat Europeu és una bona sortida que estic contemplant per a conèixer altres realitats juvenils.

11.4 Material generat a les propostes de millora

11.4.1 Les paraules que defineixen el projecte *Tangramfilms*.

Aquestes es relacionen amb la tasca del dinamitzador. El o la dinamitzadora que s'ocupa de fomentar la participació i la cohesió social entre els joves hauria de tenir definida el tipus d'intervenció a seguir. En aquest sentit, aclarim a continuació els punts que ha de tenir clars els o les educadores que dinamitzin el projecte:

- **Consensuat:** amb una finalitat, i objectius definits i clars. Tan el dinamitzador com els i les joves han de saber cap a on es camina i quins valors descriuen el projecte.
- **Obert:** amb diferents nivells i espais de participació i decisió on es pugui aportar i decidir sobre el funcionament, línies de treball, de coses concretes o generals. Espais que poden ser espontanis i informals, com una conversa esporàdica, o espais pensats i organitzats com una comissió de programació.
- **Divers:** on compartint els mateixos valors es pugui treballar de diferents formes. Les persones i els col·lectius no han de participar d'una única manera, ni han de tenir el mateix nivell d'implicació.
- **Dinàmic:** amb itineraris on la persona i els col·lectius poden desenvolupar un procés d'implicació en el projecte. Podríem entendre diferents passos en un itinerari com consumir una activitat, posteriorment organitzar l'activitat, després decidir sobre quines activitats es realitzen i finalment quin tipus de projecte volem.
- **Compartit:** on la responsabilitat compartida, la col·laboració i el intercanvi siguin la base del funcionament. La persona i el

¹³⁰ ALBERICH, N; N'DIAYE, M.: (2010). Interculturalitat en les polítiques locals de joventut. Barcelona: Sinergia 9, col·lecció de guies pràctiques.

col·lectiu que participa han de compartir tot el que implica el projecte amb la resta de membres. Des d'un bon dia, als pressupostos, passant per un projector de vídeo.

- **Càlid:** basats en unes bones relacions interpersonals on la calor humana i fer pinya marquin el tarannà.
- **Autònom:** amb independència en les decisions. Evitar l'intervencionisme per part d'agents externs, com l'administració o l'empresa privada¹³¹.

11.4.2 Desenvolupament de l'anàlisi d'objectius

A continuació desgranem els objectius específics relacionats amb l'experiència viscuda. Per veure en quina mesura -si s'haguessin ideat abans de l'execució del projecte- s'han treballat.

-Conèixer les diferents fases de la participació¹³² en la mateixa experimentació. Aquest objectiu l'afirmem tenint en compte que no tots els joves han estat en totes les fases de la participació. Els 5 que sí venien a les reunions de creació del guió, planificació i organització ho poden confirmar. Però la resta, com és el noi que va iniciar tot el procés, va estar en els orígens del projecte i en tots els assajos i gravacions, així com aportant propostes en la fase de postproducció. Altres han estat participant activament en els assajos i les gravacions, però tots han estat en alguna de les fases de la participació, i evidentment la majoria no s'ha quedat en la primera. Encara que hi ha hagut baixes, per falta de compromís i responsabilitat.

-Incentivar la participació dels joves de procedència immigrada. 16¹³³ dels 35 implicats eren de procedència immigrada. Tots eren marroquins, menys una noia que era peruana. Si sumem a aquests 16, dues noies¹³⁴ més que fa poc temps que viuen els Monjos i que són originals de Castelldefels, en són 18. Divuit joves, tres de les quals són noies que han participat activament en la creació d'aquest curtmètrage. I ho han fet amb els altres 17¹³⁵ joves d'origen català, comptant amb l'equip d'educadores.

-Crear espais de diàleg. S'han convocat reunions que han estat avisades per boca-orella, en cartells i pel facebook. Per aquells que els hi produïa al·lèrgia les reunions, ens hem assegut a parlar en parelles o individualment de com els agradaria, com veien el procés, què creien que mancava. I tot això ho traslladava a les 5 reunions que es van organitzar. Tot i així, haig de remarcar que em van mancar recursos com dinàmiques per poder fer reunions amb més representativitat

del grup, i això és un objectiu a assolir al pròxim projecte audiovisual.

Els objectius que no s'han treballat en menor grau han estat:

-Conèixer les habilitats comunicatives de cadascú. Quan llegíem el guió, quan l'interpretàvem, ho fèiem valorant els punts de vista dels qui s'oferien a millorar l'actuació del company o companya. La noia que estudiava cinema, aportava els coneixements que l'hi havia ajudat a ella a saber actuar. Però en cap moment vam sol·licitar, ni vam pensar en portar algú que sap de teatre, per assessorar-nos en les nostres actuacions. Així sabríem potenciar les habilitats comunicatives que ja tenim, i a compartir-les amb els altres. En tot el curt ha dominat el "Just do it", el fes-t'ho tu mateix, entre tots ens hem ajudat a observar-nos i veure a través dels ulls dels altres, diferents formes d'interpretar, de grabar, d'editar. Igualment considero que és molt motivador i educatiu pels joves, aportar els coneixements d'un/a mestre del teatre. (PROPOSTA DE MILLORA, FER PARTICIPAR L'ENTITAT TEATRE TANGRAM)

-Conèixer l'altre punt de vista. L'empatia és una actitud difícil de transmetre i d'arrelar en els joves que tenim al Tangram. Així doncs, tot i que l'hem anat integrant progressivament amb la creació del curt, no l'hem treballat amb profunditat i constància. Ho podríem haver tractat amb dinàmiques i jocs que es podrien haver realitzat abans de començar a grabar, per tal d'entrar des del principi en l'escena de diferents situacions. Donant l'oportunitat d'actuar en diferents papers i no només el que representaven ells en el curt, que eren ells mateixos. De cara al següent curt, s'hauria d'aprofitar aquest mitjà tan creatiu i transformar que és el teatre i el cinema perquè els i les joves juguin papers oposats o diferents als que viuen en la vida, aportant implícitament una obertura en la seva perspectiva.

Sobre l'objectiu general "Fomentar la cohesió entre els i les joves de diferents cultures i edats" afirmem que hem treballat els següents objectius específics:

-Estimular el contacte dels joves autòctons amb joves de procedència immigrada per crear un projecte en comú. Aquest objectiu s'ha fet visible cada cop que quedaven per assajar, per grabar, per berenar tots plegats quan acabàvem d'actuar. La paciència ha fomentat aquesta estimulació, quan tots els que no havien d'actuar havien de respectar els companys que sortien a escena. Si el contacte no es donava de forma natural, ja s'encarregava el teatre o el cinema per establir-lo. Era per ells un repte, però també un motiu per acostar-se de manera desenfadada i creativa a altres que no eren del seu grup.

-Aproximar les visions dels joves de diferents edats. Tot i que ha sigut un objectiu difícil de treballar, ja que els més petits s'han de fer valdre molt per ser escoltats, han agafat una certa dinàmica d'escoltar les diferents versions de cadascú. El punt dèbil de l'aplicació d'aquest objectiu és que més enllà del que era opinar sobre el curt, no hem entrat a dialogar en temes més profunds com seria la integració, la convivència, etc.

-Crear un clima de confiança dins del grup. Les mateixes imatges ho confirmen, nens petits fent riure als més grans. Els marroquins fent bromes a les noies autòctones. Riure's tots per l'actuació d'un, o la mala pronunciació de l'altre, sense buscar l'enfrontament. Saber actuar davant de l'altre sense vergonya, donant marge a l'equivocació. Ganes de quedar-se

¹³¹ Aquests punts que marquen el paper del dinamitzador/a els podeu trobar a l'article *Dinamització en equipamientos y proyectos socioculturales gestionados por jóvenes* de Antonio Alcántara Alcántara.

¹³² Aquestes fases les tenim explicades en l'apartat cohesió social i participació juvenil.

¹³³ Aquests són: l'Abdi Mrini, l'Imad El Aouni, Yahya Güenfoudi, Soufian Oulahyan, Hassan Hassi, Mohamed Güenfoudi, Mayra Briggith Zamora, Omar Mrini, Mohamed Tahbout, Abdel Hassi, Omar Hassi, Hadda Beloua. També comptem amb els que van col·laborar puntualment: Mohamed Chakir, Insaf, Hicham Maarad, Tarik Maarad.

¹³⁴ Ens referim a la Pili Castro i la Inéva Giménez.

¹³⁵ Aquests són: Montse Rovira, Bernat Ribas, Marta Colomer, Carlos Truebas, Lourdes Vallès, Irene Morales, Teresa Rovira, Aaron González, Ingrid Batet, Arnau Hidalgo, Maria Soldan, Núria Borràs, Gerard Bonastre, Marta Ribas, Laia Crespo, Miriam Ruz, David Alirangues.

fins tard fent petar la xerrada. Les mirades còmplices entre uns i altres.

-Adquirir sentiments de pertinença de grup i d'unió. Com diu la dinamitzadora del Tangram, “No han nascut grans amistats en aquest curtmetratge, però sí una porta oberta en la frontera que abans existia”. El sentiment de pertinença l'hem pogut observar cada cop que pregunten quin film farem –en plural- el curs que ve. Quan l'actor protagonista es capaç de dir: “que el pròxim curt, tots canviem el paper, i cadascú pugui ser protagonista d'algun film”. La constància en casi cada diumenge durant 2 mesos per assajar i grabar, és un clar exemple de la voluntat que els movia a trobar-se i observar-se. El sentir-se que formaven part d'un grup no ho van saber dir amb paraules, sinó amb el gest de venir i convida.

Sobre l'objectiu general “Identificar i comprendre les necessitats i els interessos personals i col·lectius” van treballar el específics següents:

-Desenvolupar el reconeixement personal com un procés de construcció de la identitat pròpia. El mateix fet de grabar-se per després observar-se simbolitzava per a ells i elles una forma de fer-se visible i conèixer amb curiositat com actuaven davant la vida. Si a això li sumem que la seva experiència davant de càmera seria vista per la gent del poble amb admiració, és per cada un dels participants un reconeixement personal de la seva tasca creativa. I un pas més en el seu camí cap a la identitat de la seva persona. Com deia la Fàtima Chakir -que no va participar en el curt- molts dels que participaven mai havien destacat en res positiu, i donar-los l'oportunitat de ser protagonistes d'un film era fer-los un reconeixement a la seva existència. Es feien visibles davant la societat. I encara que actuessin, els personatges que mostraven eren ells mateixos, tal i com són.

-Ser conscient de la pertinença a un col·lectiu. I també: **Fer visible el posicionament dels joves davant el seu entorn.** Quan se'ls va proposar de fer el curtmetratge se'ls va comentar que estaria bé que mostressin la opinió que en tenien sobre el municipi, el seu entorn, amistats, etc. Els dos protagonistes van acceptar presentar aquests aspectes, i d'alguna manera o altre van poder observar i ser conscients, si no ho eren, de quin era el seu entorn, amiat, municipi. De vegades actuem per decisió i també per inèrcia. Observar-te a través de la pantalla a vegades et permet veure amb distància quin és el teu món. I tot i que no ens ho han dit explícitament, ho podíem observar quan feien comentaris o es reien d'ells mateixos quan es miraven una i una altre vegada.

-Descobrir les habilitats creatives de cadascú. Al començar el curtmetratge pocs dels participants tenien clar què se'ls hi donava bé. La majoria ni sabien si actuar, editar, maquillar, grabar, decorar, etc. A mesura que avançava el curt, uns i altres van començar a experimentar i van veure que cada cop eren més atrevits en provar els diferents papers. Així, els qui es pensaven que estarien darrera la càmera van passar a ser actors secundaris, les maquilladores van tenir text per llegir, i els qui es pensaven que només farien postproducció van grabar i tot. Ningú va posar obstacles als canvis de papers, tothom volia provar-se i el resultat va ser que van aprendre per ells mateixos a descobrir més habilitats creatives de les que es pensaven.

1.1.4.3 Dinàmiques programades

Les dinàmiques que aquí seleccionem utilitzen una metodologia socioafectiva. Els passos d'aquesta metodologia són els següents:

Experimentació: provoquem una situació en què conduïm el participant a viure una experiència concreta.

Avaluació: consta de tres moments. Primer, es convida als participants a que descriuïn i analitzin el que han viscut i com ho han viscut. Segon, generalitzem i estenem l'experiència viscuda durant l'activitat a situacions reals de la vida més enllà de nosaltres, introduint-hi noves informacions per tal de relacionar el nivell microsocial (com s'ha reaccionat durant l'activitat) amb el macrosocial (que te a veure l'activitat amb la realitat). Aquest és el moment d'introduir els nous coneixements teòrics relacionats amb la dinàmica. Tercer, cal un compromís transformador que respongui a la pregunta: “Què podem fer individualment i col·lectivament per transformar tot això que hem treballat?” aquesta part és essencial: educar amb un esperit crític sense donar opcions d'acció pot comportar frustració. Aquest darrer pas és, doncs, molt important, perquè sense compromís transformador no hi ha educació per la pau¹³⁶.

A l'hora de descriure les activitats proposem un ordre per desenvolupar-les durant el procés de creació, ja que entenem que primer hem de treballar dues de les necessitats més bàsiques de la persona: el sentiment de pertinença a un grup i el de la identitat. “deseamos sentir que formamos parte de un grupo y que somos aceptados y valorados tal y como somos. El rechazo y la falta de integración, van a ser las primeras fuentes del conflicto”, afirma Paco Gascón. En el nostre posicionament ja afirmàvem que era essencial treballar aquestes necessitats, per així prevenir qualsevol conflicte i motivar-los al treball en grup. Per començar farem dues activitats que ens serveixen per presentar els participants i crear un ambient còmode i confiat per poder elaborar un projecte. Com veureu la primera dinàmica dura una hora perquè engloba diferents activitats per treballa entre altres aspecte els prejudicis que puguem tenir davant de persones que no coneixem.

Activitat 1: Buscant la paraula

1. Objectius generals

- Fomentar la cohesió de grup.
- Conèixer com et defineixen els altres.
- Reflexionar sobre la diversitat i l'esperit de superació.

2. Participants

De 10 a 30 persones. Si el grup es gran la dinàmica es farà en grups de 5.

3. Temps

1 hora i 15 minuts.

4. Descripció de l'activitat

- a) Visualització de *El circo de las mariposas*. **20 minuts.** Un cop han vist el vídeo poden realitzar alguna reflexió, però la idea és que cadascú defineixi el curtmetratge amb paraules.

¹³⁶ L'explicació d'aquesta teoria l'hem extret del llibre *Jocs de pau* de Cécile Barbeito i Marina Caireta.

b) *Dinàmica Les paraules del rostre*. Aquesta activitat pretén presentar les característiques més positives de tots els participants. Primer demanarem que cadascú s'identifiqui amb 4 paraules positives d'ell mateix. Després aquest full escrit el passarem al del costat i el company hi indicarà altres característiques. Un cop s'hagi acabat la ronda, cadascú en privat s'ho llegirà. Se'ls preguntarà si algú ho vol llegir i què han sentit quan ho han vist. Si s'han sorprès, què no els hi ha agradat, etc. **15 minuts**

c) Creació d'una història entre tots, inspirada a partir de les paraules que s'han dit després de la visualització. Aquesta és una oportunitat perquè poguem començar a pensar en la història que volem retratar a través de l'audiovisual. En cas que no sorgeixin les paraules, es donaran altres de suggerents:

- Amistat.
- Superació.
- Repte.
- Amor.
- Reixes.
- Diferències.
- Riquesa.
- Llibertat.
- Desesperació.
- Esperança.
- Felicitat
- Néixer.
- Morir.
- Mentir.
- Veritat.
- Mare.
- Fill.
- Escoltar.
- Diversitat.
- Transformar.
- Canvi

Un cop haguem repartit les paraules que s'han dit en la pel·lícula i les que proposem, començaran a escriure tres frases -com a molt- d'una història inventada per a ells. En principi la temàtica serà lliure, però sinó se'ls pot proposar que desenvolupin una aventura sent ells els protagonistes i creadors d'un circ, per exemple. Per tal que sigui més inventiu, un cop el primer escrigui les 3 frases l'hi ha de passar a l'altre sense veure que ha escrit el primer, i successivament. Al final es llegirà la història i la comentarem. **20 minuts**

d) Per a fer l'avaluació realitzarem la dinàmica *Agrupeu-vos!* Als participants se'ls dirà que tanquin els ulls i les educadores col·locarem gomets de diferents colors i formes en el seu front. La idea és que alguns participants tindran gomets iguals de forma i de color, i una sola tindrà un gomet diferent de forma i de color. Un cop estiguin tots els gomets col·locats, se'ls hi dirà que s'agrupin sense poder parlar.

- Generalment en aquesta dinàmica la gent tendeix a deixar la persona que té el gomet diferent, sola. Una vegada s'han fet els grups, i deixant temps suficient perquè hi hagi canvis, observacions i reflexions, es fan les preguntes següents que ens serviran per l'avaluació de l'activitat:

- Com us heu agrupat?
- Per què us heu agrupat així?

- Com us heu sentit? (preguntar concretament al qui es queda sol)
- Per què creieu que ha passat això?

Després de les possibles respostes, se'ls explica que en cap moment s'ha dit de quina manera s'havien d'agrupar, que ho han fet seguint els gomets, però que si haguessin volgut es podrien haver agrupat totes juntes. D'aquesta manera es pot començar a parlar de discriminació. **20 minuts**

Les reflexions que poden sorgir per part de les dinamitzadores són:

- Que les diferències entre les persones haurien de sumar i no restar, perquè al final ens quedaríem sols, com la persona del gomet diferent.
- Les diferències poden ser positives i/o negatives. Però ambdues versions s'han de respectar. I apreciar el que poden aportar als altres.
- Ningú és normal, ningú és deslliure de les diferències, per això ens definim i podem dir que tenim personalitat.

e) La reflexió s'acaba amb l'anunci contra el racisme de *Democràcia es igualdad*. En aquest anunci es veu com s'insulta a personatges històrics per provocar una reacció de incomprensió i ganes de debatre el què ens mou a desprestigiar a una persona amb etiquetes, prejudicis i insults. **15 minuts**

5. Avaluació

L'avaluació la farem amb un breu qüestionari de 3 preguntes:

- 1) Què és el que t'ha sorprès positivament?
- 2) Què no t'ha agradat?
- 3) Què canviaries?

També l'observarem amb el nivell d'implicació i participació en les dinàmiques i en el resultat de la història. Tot plegat ens donarà pistes sobre les reflexions que hagin tingut durant les altres dinàmiques.

6. Recursos humans

Per dinamitzar l'activitat seria interessant que fossin 2 o més dinamitzadores, perquè podem atendre en les diferents activitats als participants de manera més personalitzada.

7. Recursos materials

El material que es necessita és:

- 40 fulls.
- Projector.
- Portàtil.
- 15 bolígrafs.

8. Difusió de l'activitat

Amb cartells anunciant l'activitat dins el Tangram.

Activitat 2: Don vinc?

1. Objectius generals

- Conèixer a la gent que m'envolta.
- Conèixer altres costums i valorar positivament.

— Observar la meua història personal.

2. Participants

En grups de cinc persones.

3. Temps

30 minuts.

4. Descripció de l'activitat

a) Prèviament a aquesta activitat els participants i les participants hauran de recollir informació respecte al seu família i a la seva pròpia història personal. Hauran preguntar per les dades referides al lloc d'origen de la seva família, si van emigrar i on ho van fer, les tradicions, costums, celebracions, elements particulars de la pròpia família ...

b) En cercle, cadascuna, aniran dient les característiques personals de la seva família, el monitor o la monitora anirà anotant a la pissarra les característiques diferents que vagin apareixent. Es analitzaran les diferents costums, cultures i característiques de cada persona. **15 minuts.**

c) El monitor o la monitora donarà per conclosa l'activitat reflexionant sobre la diversitat cultural, que integra la nostra societat. **15 minuts**

5. Indicacions

Aquesta activitat funciona amb qualsevol grup i sol ser un bon començament per tractar la diversitat en el nostre espai. A través d'aquesta activitat podem constatar les influències familiars sobre les nostres costums i actituds, poden ser interessant descobrir que es tenen costums diferents.

6. Avaluació

Preguntar als i les participants, si hi va haver algun esdeveniment o costum que els resultés curiosos, o per contra hi va haver alguna costum que els fos familiar.

7. Recursos humans

Per dinamitzar l'activitat seria interessant que fossin 2 o més dinamitzadores, perquè podem atendre en les diferents activitats als participants de manera més personalitzada.

8. Recursos materials

El material que es necessita és:
- 40 fulls.
- 40 bolígrafs.

9. Difusió de l'activitat

Amb cartells anunciant l'activitat dins el Tangram.

Activitat 3: Cinefòrum sobre el film Saïd

Fitxa tècnica

Direcció: Llorenç Soler
Guió: J. L. Roig
Producció: Ferran Llagostera, Espanya 1998
Música: Eduardo Arbide
Muntatge: Pere Abadal
Fotografia: Xavier Camí
Interpretació: Núria Prims, Noufal Lhafi, Marouan Mribti, Mercedes Sampietro, Agustín González
Durada: 98 minuts

Sinopsi

La història de Saïd reflecteix les dures condicions de vida que tenen els immigrants magribins al nostre país. El jove Saïd, un marroquí de 20 anys, travessa l'estret de Gibraltar en una pastera i després d'un llarg viatge aconsegueix arribar a Barcelona, on molt aviat descobrirà els prejudicis racistes i els impediments legals que l'obliguen a viure marginat de la societat. Malgrat les dificultats, coneixerà també l'amor i l'amistat gràcies a Anna, una jove estudiant de periodisme, i a un grup d'immigrants nord-africans que han format un grup musical.

Les experiències de Saïd són una adaptació de la novel·la de Josep Lorman Les aventures de Saïd, que el film utilitza com a pretext per denunciar la situació que pateixen els immigrants en la nostra societat i per apropar-nos a la seva realitat personal i cultural.

Llorenç Soler considera Saïd com "un film necessari, perquè hi ha molta gent que no acaba de creure's la situació dels immigrants il·legals; la història de Saïd vol aconseguir transmetre la sensació física de por i de perill que pateixen aquells que arriben al nostre país sense conèixer la llengua ni els costums".

1. Objectius generals

- Considerar els condicionants econòmics, socials i polítics que viuen els immigrants en el nostre país.
- Valorar la informació que ens proporciona el film sobre la vida quotidiana dels immigrants.
- Reconèixer les actituds racistes i els prejudicis vigents a la nostra societat.

2. Participants

El nombre és obert, depenent dels que siguin s'hauran de fer grups de discussió per facilitar el cinefòrum.

3. Temps

2 hores

4. Descripció de l'activitat

- a) Explicarem breument la sinopsis del film. 10 minuts
- b) Veurem el film. 1 hora
- c) Obrim un debat a partir de les preguntes següents. 40 minuts

- Saïd mostra els problemes d'integració que viuen els immigrants magribins al nostre país. Quines són les principals dificultats que pateix el protagonista del film? Assenyal amb ordre de més a menys important les que creguis més significatives:

- L'explotació en el treball
- Els impediments administratius per legalitzar la seva situació
- Les actituds racistes de la gent
- La violència dels grups organitzats, com els skins
- Altres...

- El film tracta els immigrants en la seva pròpia diversitat d'actituds i caràcters.

Apunta els que consideris més significatius i valora les circumstàncies a què es veuen abocats:

Quins són els treballs que realitzen?

Quins recursos legals tenen per evitar l'explotació que pateixen?

Quins aspectes de la nostra societat els atreuen més?

Què esperen obtenir?

- Llegeix aquest text que parla del significat del terme prejudici:

"Quan els conflictes no deriven en violència manifesta, s'expressen mitjançant el prejudici social. [...] El significat del prejudici es troba dins de la mateixa paraula. Prejudici vol dir presa d'un criteri o d'una decisió, o bé adopció d'una actitud o creença per endavant, abans de tenir tots els elements que caldrien. Es tracta de la deformació del judici racional per obra del propi interès o de l'interès del grup. En general, va acompanyat d'intenses experiències emocionals de gust o de disgust, on radica la seva efectivitat. [...]" K. Young. *Psicología social*. Buenos Aires, Paidós, 1974.

- Apunta les actituds i els prejudicis racistes que hagin detectat en el teu comportament i en el dels altres pròxims al teu entorn (considera les expressions, els acudits i qualsevol altra forma de comportament i de comunicació quotidiana).
- D'on creus que vénen les raons d'aquestes actituds i prejudicis? Apunta les que creguis més importants:
 - ignorància
 - arbitrarietat
 - prepotència
 - por...
- Destaca alguna situació reflectida en el film que correspongui a alguna experiència personal.
- El film ofereix alguna solució als problemes que planteja?
- Quin atractiu pot tenir entre els joves la violència racista?
- Creus que els skins tenen una presència destacable en la nostra societat?
- Quines mesures creus oportunes per frenar aquest tipus de violència?
- Creus que la policia empara aquests grups tal com mostra el film?
- Creus que s'hauria de prohibir qualsevol grup o organització que fomentés aquestes actituds racistes?
- La seva prohibició atemptaria contra la llibertat d'expressió?
- Com argumentaries a favor d'aquesta regulació o prohibició d'opinions contràries a la tolerància?

Amb aquestes preguntes reflexionem per:

- Considerar els factors que dificulten la integració: els condicionants econòmics, socials i polítics.
- Valorar la situació de marginació que pateixen els immigrants.
- Destacar els aspectes diferenciadors de la cultura dels protagonistes en relació a la nostra.
- Considerar el marc legal que ofereix la Llei d'estrangeria.
- Informar de les associacions socials i institucionals que defensen els drets dels immigrants.

I sobre el racisme i la xenofòbia:

- Considerar les actituds racistes que s'expressen en diverses situacions al llarg del film.
- Distingir les formes socials i institucionals del racisme.
- Valorar les actituds racistes implícites en expressions o comportaments habituals.
- Analitzar l'origen dels prejudicis racistes.
- Determinar la influència dels mitjans de comunicació en la formació de determinades actituds i opinions respecte al problema.

5. Indicacions

Amb aquesta dinàmica pot treballar amb profunditat el posicionament que pren el projecte *Tangramfilms*. Amb els respostes que es generin es poden plantejar les reflexions que ens aporta el llibre *La ciutat de les diferències* de publicat per la Fundació Baruch Spinoza que ens poden servir o bé concloure les opinions o bé per obrir nous debats:

"[...] Si reconeixem que la major part dels conflictes entre comunitats no són deguts als seus trets d'identitat, com podria semblar per la il·lusió d'autonomia dels fets culturals, sinó a uns interessos incompatibles, la diversitat cultural apareix com una font de conflictes molt més relativa del que sovint pensem. Això no vol dir que no es produeixin conflictes derivats de la diversificació sociocultural creixent de les nostres ciutats, i que sempre haurem de veure'ls com a contrapartida inevitable dels avantatges que ofereix. Però, tant els governs com les societats civils tenen la possibilitat de propiciar iniciatives que redueixin a la mínima expressió aquest preu exigint per l'heterogeneïtat cultural."

"D'entrada, cal denunciar la falsedat del supòsit segons el qual un increment de la pluralitat cultural ha de conduir inexorablement a l'augment de la conflictivitat social. En primer lloc, atès que un gran percentatge de conflictes que es presenten com a ètnics, religiosos o interculturals, són, de fet, conseqüència de situacions d'injustícia o de pobresa, podem concloure que una millora general de les condicions de vida de les persones -habitatge, treball, sanitat, educació- facilitarà la comunicació i l'intercanvi entre els grups humans. [...]"

"Una gran proporció dels enfrontaments que es presenten com a racials, ètnics o d'identitat són conseqüència directa d'una relació no equitativa entre les classes socials. En aquest sentit, és urgent distingir amb claredat entre les diferències culturals, que cal respectar i que actuen en l'eix horitzontal, i unes desigualtats socials que, estructurades verticalment, condemnen amplis segments de la població a patir unes mancances inacceptables. [...]"

"La integració cultural és impossible, òbviament, sense un mínim d'integració socioeconòmica, és a dir, d'una reducció de les asimetries que imposa el sistema capitalista, que tendeix massa sovint a l'abús per obtenir les seves fites."

6. Avaluació

Mesurem l'avaluació a través de la qualitat dels arguments que utilitzen els participants per afirmar les respostes de les preguntes. El grau d'interès mostrat que es pot fer visible per la quantitat de persones que participen, el retorn de preguntes i la constància en el diàleg. El nombre i la qualitat de les observacions, producte de l'anàlisi de les imatges.

7. Recursos humans

Per dinamitzar l'activitat seria necessari que hi hagués una dinamitzadora que plantegés les preguntes.

8. Recursos materials

El material que es necessita és:

- 40 fulls.
- 40 bolígrafs.
- Projector
- Portàtil.
- La pel·lícula de Saïd.

9. Difusió de l'activitat

Amb cartells anunciant l'activitat dins el *Tangram*.

Activitat 4: Qui és qui?

1. Objectius generals

— Reflexionar sobre els prejudicis

2. Participants

Entre 4 i 20

3. Temps

1 hora

4. Descripció de l'activitat

- Es fan grups de 4 persones, i es reparteixen per l'espai.
- Es dona a cada grup una "fitxa qui es qui".
- S'explica que cada grup ha d'endevinar a quina professió de les plantejades es dedica cada persona de les diferents fotografies.
- Es dona un temps de 10 minuts perquè el grup es posi d'acord.

5. Avaluació

- Quan tots els grups han acabat, es demana que un representant de cada grup exposi les seves conclusions.
- Es reparteix a cada grup la "fitxa qui es qui de veritat" perquè comprovin les seves conclusions.
- Es plantegen les següents preguntes?
 - o Hem fet reflexions i afirmacions que després desmentia la realitat?
 - o Per què les persones fem afirmacions generals quan interpretem la realitat?
 - o Com afecta això a les persones, als grups i/o a la societat?

6. Recursos humans

Per dinamitzar l'activitat es pot realitzar amb una sola dinamitzadora.

7. Recursos materials

"Fitxes qui es qui", i "fitxes qui es qui de veritat", una per cada grup de 4 participants

8. Difusió de l'activitat

Amb cartells anunciant l'activitat dins el Tangram.

Activitat 5: Què decidim?

1. Objectius generals

- Conèixer diferents possibilitats de posar-nos d'acord.
- Valorar les avantatges i inconvenients de tres formes diferents de posar-nos d'acord.

2. Participants

De 8 a 40 persones.

3. Temps

1 hora.

4. Descripció de l'activitat

Prèviament a l'activitat, escollim un tema que afecti el grup i que vulguem decidir com abordar-lo amb tot el grup. Les educadores proposarem que es decideix el tema del projecte audiovisual.

Presentem l'activitat anunciant que el grup ha de prendre una decisió sobre un dels temes proposats.

Explicuem les possibles opcions i els donem temps perquè cadascú decideixi la seva opció preferida. Cada participant l'anota en un paper.

En un primer torn, col·loquem tot el grup en cercle. Aquesta vegada decidirem segons l'opció més votada. Prèviament a la votació, hi ha la possibilitat que surtin algunes persones a argumentar per què la seva opció és la millor. Pot parlar un nombre de persones equivalent a un terç del grup. D'acord amb aquesta argumentació la resta de persones poden modificar la tria. Fem la votació. L'equip d'educadors anotem l'opció escollida. Cada participant escriu al seu paper la seva opció en aquesta segona ronda.

En un tercer torn, utilitzem el procediment següent: els convidem a passejar per la sala debaten amb els altres companys la seva opció preferida intentant convèncer els altres perquè sigui l'escollida. Quan dues persones es posin d'acord sobre la proposta, seguiran passejant per la sala per convèncer els companys, però a partir d'ara aniran juntes i només una, la que elles decideixin que té més capacitat negociadora, parlarà amb altres companys discrepant per intentar convèncer-los. El joc s'acabarà quan tots es posin d'acord en una opció, si és possible, si no han d'arribar a quedar tots representats en dues o tres opcions, i aleshores en gran grup haureu de decidir què feu. Cal donar el temps necessari fins a aconseguir-ho, tot i que algú s'impacient. En acabar, cada persona posa el seu paper l'opció escollida en aquesta tercera ronda.

Finalment, en gran grup comptarem el resultat de les tres voltes, confirmem la decisió i avaluem.

5. Avaluació

Aquesta la farem a través de les següents preguntes:

- Com us heu sentit en la votació del primer torn? Què ho ha fet? I amb quin resultat del segon torn? Què ha canviat? Què ha passat amb els del tercer? Què ha canviat entre la primera, la segona i la tercera volta? Heu modificat la vostra opció inicial?
- Ha estat fàcil trobar criteris que acontentin tothom? Què heu necessitat?
- Quines conclusions traieu de la vostra experiència en l'activitat?
- Què cal perquè tots ens sentim representats? Com podem organitzar-nos? Quines dificultats hem de superar?
- Amb quins sistemes polítics podem assimilar cada una de les tres situacions? Què pensem de cada un?

6. Indicacions

Si en un torn queden moltes persones descontentes, podeu parar un moment l'activitat i avaluar què és allò que les fa descontentes i com hi influeix el procediment utilitzat per decidir per tal d'evidenciar la influència del procediment i la possibilitat de millorar-lo. Seria interessant proposar d'identificar i analitzar el procediment habitual de presa de decisions del grup de participants. I pensar com es pot millorar. Per això, cal tenir clar que les normes de convivència són pautes per organitzar el nostre funcionament conjunt. Les normes han de ser poques, clares, compartides, realitzables i en positiu.

Entre els conceptes que es parlen definim a continuació el de consens. El consens és aquella forma de prendre decisions en què totes les persones involucrades se senten representades. Això no vol dir que tothom comparteixi l'opció escollida, sinó que ha tingut la possibilitat de discrepar i argumentar, que s'ha sentit escoltat i que ha escoltat i finalment creu, no només que pot acceptar, sinó també assumir l'opció escollida tot i que no sigui la seva. Per participar en un procés de consens s'han d'assegurar dues coses.

A. Unes condicions que cal garantir:

- Clima de confiança suficient perquè tothom pugui expressar-se lliurement.
- Temps i espai adequats que permetin impulsar un procés creatiu.
- Procediment clar i transparent, sovint val la pena delegar a algú la responsabilitat de conduir el procés.

B. Unes habilitats que cal entrenar:

- Actitud positiva des del convenciment que es pot trobar una solució satisfactòria per a tothom i sense violència.
- Capacitat de comunicació activa i empàtica: saber argumentar amb claredat, parlar des d'un mateix i sobre com les coses m'afecten a mi (i no als altres), saber escoltar i sobretot saber fer sentir escoltada la persona que parla.

7. Recursos humans

Per dinamitzar l'activitat seria interessant que fossin 2 o més dinamitzadores, perquè podem atendre en les diferents activitats als participants de manera més personalitzada.

8. Recursos materials

El material que es necessita és:

- 40 fulls.
- 40 bolígrafs.

9. Difusió de l'activitat

Amb cartells anunciant l'activitat dins el Tangram.

Activitat 6: El llenguatge no verbal i la comunicació intercultural

1. Objectiu

Analitzar elements de comunicació no verbal de les diferents cultures i les conseqüències que pot tenir en la comunicació.

2. Participants

Fins a 20 persones.

3. Temps

1 hora.

4. Descripció de l'activitat

a) Es presenta l'activitat i es reparteix un petit qüestionari sobre comunicació no verbal, del tipus SI NO. **10 minuts**

- M'agrada parlar amb el to alt
- M'agrada parlar en to baix.
- M'apropro bastant al meu interlocutor/a
- M'agrada utilitzar diminutius.
- Soc molt expressiva amb les mans i el cos.
- M'agrada establir com donar la mà o tocar a la persona amb la que estic parlant.
- No m'agrada mirar als ulls del meu interlocutor.

- Utilitzo amb freqüència la forma de vostè, en senyal de respecte.
- No m'agrada parlar de la meua vida...
- Altres.

Si veiem que per escrit no funciona, la persona que guii la sessió anirà introduint cada ítem, dient per exemple:

¿qui de vosaltres parlar en veu baixa?

b) Després d'omplir el qüestionari, es posaran els resultats en comú. **50 minuts**

5. Avaluació

Per tal de veure quin impacte ha tingut el qüestionari i poder reflexionar sobre les respostes presentem una bateria de preguntes:

- Quines conclusions podem treure del qüestionari?
- Quines diferències heu trobat?
- Podríem elaborar una llista de característiques de cada cultura present a l'equipament juvenil?
- Quines conseqüències tenen en les relacions socials tenir una o altre característica?
- Què passa quan es troben persones amb models de comunicació diferents?
- Com ens sentim quan no aconseguim entendre'ns?
- Quines conseqüències té la incomunicació?

6. Recursos humans

Per dinamitzar l'activitat seria interessant que fossin 2 o més dinamitzadores, perquè podem atendre en les diferents activitats als participants de manera més personalitzada.

7. Recursos materials

El material que es necessita és:

- 40 fulls.
- 40 bolígrafs.

8. Difusió de l'activitat

Amb cartells anunciant l'activitat dins el Tangram.

Activitat 7: El Tangram o els Quadres trencats

1. Objectius generals

- Reflexionar sobre la idea de cooperació
- Autoanalitzar les pròpies actituds cooperatives

2. Participants

Entre 5 i 20.

3. Temps

45 minuts

4. Descripció de l'activitat

- Es fan grups de 5 persones, que s'han de col·locar en rotlles fent grups separats.
- Es reparteix un sobre a cada participant i es demana que no l'obri fins que es doni la senyal.
- S'explica que dintre de cada sobre hi ha un full d'instruccions que diu el següent:

FULL D'INSTRUCCIONS DEL GRUP

Cadascú de vosaltres té un sobre que conté peces de cartolina per formar quadrats. Quan es doni la senyal, la tasca del vostre grup és formar cinc quadrats de la mateixa mida. La tasca no acabarà fins que cadascun dels participants tingui davant seu un

quadrat perfecte de la mateixa mida que la dels seus companys.

Limitacions:

-No es pot parlar

- No es pot demanar a cap membre del grup peces, ni fer senyals o signes, per sol·licitar-les.

- S'aclareix el contingut de les instruccions: les peces dels sobres estan barrejades, i han d'aconseguir intercanviar-les en silenci perquè cadascú tingui davant seu un quadrat de la mateixa mida que els companys; s'ha d'estar en silenci total, s'ha d'observar i es poden deixar peces al centre de la rotllana perquè un altre els agafi, però no es poden demanar peces ni tocar els quadrats dels altres. No hi ha tems limitat, però es demana que quan un grup hagi acabat la tasca esperi assegut i en silenci a que acabin la resta de grups per fer la valoració conjuntament.
- Es dona la senyal perquè obrin els sobres i montin els quadrats

5. Avaluació

- Quan tothom ha acabat es plantegen les preguntes següents al grup gran:
 - o Qui ha estat disposat a donar les peces del "seu" quadrat?
 - o Què ha passat quan algú acabava el seu quadrat: ha seguit participant o s'ha desentès?
 - o Algú ha tractat de saltar-se les regles parlant o assenyalant peces per ajudar a un company a resoldre el problema?
 - o Algú s'ha enfadat o frustrat perquè no ho aconseguia?
 - o Quantes persones s'han compromès activament amb la tasca?
 - o Quines d'aquestes actituds són cooperatives?

6. Recursos humans

Per dinamitzar l'activitat es pot realitzar amb una sola dinamitzadora.

7. Recursos materials

- 1 sobre per cada participant amb peces per formar els quadrats. Han de ser múltiples de 5, si no queda exacte poden treballar dues persones amb un sobre

8. Difusió de l'activitat

Amb cartells anunciant l'activitat dins el Tangram.

Existeixen moltes dinàmiques per treballar els objectius que persegueix el projecte per això aquí en destaquem 6. Un cop es posin en pràctica veurem quines tenen un bon resultat i en funció d'això investigarem quines més podem abordar. Sobre dinàmiques d'avaluació hem trobat tres que s'adeqüen a l'avaluació del projecte durant el procés. Aquestes es troben al llibre *Dinàmica y técnicas de grupos*, de Alfonso Francia i Javier Mata. Per això aquí afegim enllaços que ens remetent directament a recursos didàctics.

Bibliografia

- ALBERICH, N; N'DIAYE, M.: (2010). *Interculturalitat en les polítiques locals de joventut*. Barcelona: Sinergia 9, col·lecció de guies pràctiques.

- BARBEITO, C.; CAIRETA, M. (2009). *Jocs de pau. Caixa d'eines per educar per una cultura de pau*. Barcelona: Els llibres de la Catarata.
- FRANCIA, A.; MATA, J.(2003). *Dinàmica y técnicas de grupos*. Madrid: Editorial CCS.
- CASAMAYOR, G. (2007). *Els "Trucs" del formador, art, ofici i experiència*. Barcelona: Graó.
- MENDIETA, C. (2005). *Ni tu ni jo, com arribar als acords*. Barcelona: Graó.
- BAÑOS, R. (2007). *Comunicación intercultural, Materiales para Secundaria*. Madrid: Narcea ediciones.
- ESSOMBA, M. A. (2010). *Tot un món, materials didàctic..Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col·lecció Conciutadania Intercultural*.

Webs

- <http://www.cuadernointercultural.com/dinamicas-y-juegos/interculturalida/>
- <http://escolapau.uab.cat/img/programas/educacion/publicacion005e.pdf>
- <http://www.aprendiendoaconvivir.net/es/biblioteca/a2.asp?id=30198>
- http://www.aulaintercultural.org/IMG/pdf/30_cuen_tos.pdf
- <http://www.fundacionvalores.es/images/recursos/ProgramaEducacionAfectivo-social.pdf>
- http://www.nodo50.org/cala/archivos/1252009936libro_8_dinamicas.pdf
- <http://dcpis.upf.edu/~ricard-zapata/associacions02.pdf>

11.4.4 Fitxa d'avaluació millorada.

Aquesta és la fitxa de valoració millorada de la primera que es va crear. Aquesta va ser omplerta per tots els joves que van participar. Les valoracions tretes a partir d'aquesta fitxa s'exposen dins del treball com a resum.

1. **Què és el que més t'agrada d'haver fet el curtmetratge? Argumenta-ho.**
2. **Per què has volgut participar en el curtmetratge?**
3. **Què creus que has après? I dels teus companys i companyes?**
4. **Què és el que no t'ha agradat?**
5. **Què canviaries?**
6. **Voldries participar en un altre curtmetratge? Per què?**
7. **De l'1 al 5, quina nota et posaries envers la teva participació en el curtmetratge? Per què?**
8. **De l'1 al 5 quina nota posaries al projecte en global? Valora-ho del 1 al 5. I explica el per què.**
9. **Comentaris:**

11.4.5 Bibliografia sobre la realització cinematogràfica.

De cara a una pròxima creació audiovisual, afegim a l'Annex una llista de llibres que hem seleccionat perquè ens ajudin tan en l'anàlisi del curt realitzat, com per elaborar el guió cinematogràfic.

- SCHMIDT, M. (1997). *Análisis de la realización cinematográfica*. Madrid: Editorial Síntesis.
- MARTÍNEZ, J.; SERRA, J. (2000). *Manual básico de técnica cinematográfica y dirección de fotografía*. Barcelona: Paidós Papeles de Comunicación 32.
- AUMONT, J.; MARIE, M. (2002). *Análisis del films*. Barcelona: Paidós Comunicación 42 Cine.
- FIELD, S. (2001). *El libro del guión*. Barcelona: Plot Ediciones.
- CHION, M. (2001). *Como se escribe un guión*. Madrid: Ediciones Cátedra.

11.4.6 Vinculació del projecte amb l'IES EL FOIX.

Des de l'IES El Foix creuen que la cohesió social i la participació juvenil són “dos objectius necessaris de treballar al centre, ja que ens venen joves de diferents municipis (Castellví de la Marca i Castellet i la Gornal) i de països estrangers. També haig de remarcar que el segon objectiu del departament d'educació és que en els centres d'educació secundària es treballi per la cohesió social”¹³⁷. D'acord amb el primer objectiu el treballen amb les activitats externes que organitza la professora Glòria Batllell juntament amb la tècnica de joventut, Teresa Rovira. “La Teresa ens porta l'oferta de la diputació pack escoles. I la triem conjuntament. La diputació subvenciona aquestes activitats. Segurament que l'any que ve ja no hi hauran tantes activitats per les retallades socials. A part de la diputació, la Teresa busca altres organitzacions, persones o col·lectius perquè facin els tallers i activitats que demanem des del centre. El Consell Comarcal també ofereix i subvenciona tallers sobre violència de gènere, visita al castell d'Olèrdola, Esports d'aventura a St. Quintí, etc. De l'oferta que hi ha es reparteix per cursos depenent de les necessitats que detectem tutors, coordinadors i professors”, afirma Batllell. Aquestes sortides generen espais de convivència i ajuden a que els joves facin lligams en un entorn diferent. “Els centres d'educació secundària obligatòria abans només es contemplaven com espais acadèmics. Abans ningú es preocupava per la cohesió social dels alumnes. I ara comença a ser un objectiu a portar a terme. Però la cohesió és més complexa que ensenyar mates. S'ha de conèixer la realitat familiar, l'entorn, les relacions intergrupals dels joves que venen a l'IES i veure com podem fer que aquest entramat col·labori i cooperi en la cohesió social dels alumnes. Crec que la cohesió s'ha de treballar en xarxa. Que tots els actors socials ens coordinem en base aquests objectius”, afirma el director del institut, Rafa Agustín. A part de les activitats externes en les que es barregen joves de diferents cultures, existeix l'Aula d'Acollida que la dirigeix la professora de català a secundària i coordinadora LIC (Llengua i cohesió social) de l'institut, Rosa Vidal. “A l'Aula d'Acollida hi vénen alumnes que s'han incorporat al nostre sistema educatiu durant els últims dos anys, excepcionalment tres, els de cultures molt allunyades. L'objectiu és que se sentin ben acollits i que aprenguin català per poder-se comunicar i per poder seguir els estudis. L'aprenentatge és sobretot oral i per això ens basem en reproduir converses, treball amb làmines, jocs de lèxic, activitats TIC, i també és molt important qualsevol activitat d'integració a l'aula, al institut o al poble: visitar la Biblioteca municipal, excursions per l'entorn proper, festes per tastar postres, balls, treballs amb els mapes del google, etc. Aquest any hem fet un recital de poesies per als alumnes de primària de l'escola Sant Domènec. També aprofitem per adaptar i reforçar les altres àrees del currículum que per dificultats de llenguatge els costen de seguir: tecnologia, ciències Naturals, etc...”, explica Vidal. Aquest any han participat a l'Aula d'acollida: 10 joves del Marroc, un de República Dominicana, un del Perú, dos de Bolívia, un de Bangladesh i tres del

Paquistàn. Per la Rosa Vidal per treballar bé la cohesió social i la participació “cal sortir de l'aula i implicar famílies, entorn, però això és molt difícil”.

Malgrat el treball que es dedica a la cohesió, a l'institut es segueixen observant situacions de distanciament entre els i les joves: “Els conflictes que ens trobem a l'IES El Foix són per una banda els normals entre alumnes i professors. Per l'altre, els guetos que formen el col·lectiu de marroquins, que es veu perfectament a l'hora del pati, que es separen de la resta. A més, hi ha una realitat bastant greu i és que els marroquins són en general camells, venen droga. Aquesta situació els caracteritza, és un fet, no ho interpretis com un atac, i s'hauria de fer alguna cosa. Sovint els pares dels joves autòctons ens han dit que som –els professors– massa atents amb els marroquins, fent diferències amb els autòctons”, afirma Batllell. “Els d'aquí no accepten gens la cultura musulmana i els musulmans no fan cap intent d'integració. Es veuen entre ells com a mons diferents. I els d'aquí no suporten que es donin ajudes als de fora. I els de fora saben perfectament que són ciutadans de segona”, sentència Vidal. “S'ha de dir que hi ha gent molt comprensiva, i amb actitud per conèixer l'altre cultura i hi ha gent que no volen entendre, ni volen posar-se al lloc de l'altre, ni comprendre l'altre punt de vista. En general cadascú va a la seva. L'IES és un espai tancat, en el que t'has d'esforçar a la convivència”, reafirma Agustín. Davant d'aquestes situacions i perspectives que descriuen, veiem que compartim realitats molt semblants a les que s'observen des del Tangram. La diferència està en que El Foix compta amb una Aula d'Acollida i que han posat en marxa “aquest curs un projecte de mediació que porta a terme la professora d'educació especial. En total s'han treballat 8 o 10 casos conflictius, i els mediadors tant han sigut alumnes com professors”, explica Agustín. També s'han realitzat tallers de resolució de conflictes. “Es va decidir fer 3 sessions de taller sobre resolució de conflictes a 2n d'ESO perquè vam veure que creixia la violència a aquella edat. També durant la Jornada de Solidaritat es tracta aquest tema. Al principi només es tractava en aquestes jornades, però després vam veure que era necessari insistir en això”, afirma Batllell.

Sobre la participació opinen que “Cada professor fomenta que tots participin a l'aula. El que passa és que el caràcter de cadascú és determinant per assegurar el nivell d'intervenció de l'alumnat. L'associació d'estudiants feia 2 anys que no funcionava, i a principis de curs va començar a revifar. El que mai ha parat ha sigut el Consell de Delegats, que un cop al mes es reuneixen amb el director per exposar i valorar les propostes i queixes. També es fa una junta d'avaluació trimestral amb delegats i subdelegats, a més del director”¹³⁸. I continua dient: “Una bona forma de treballar la participació és donant suport a l'associació d'estudiants, fomentant activitats que les realitzin els mateixos estudiants. Valorant el que fan, ajudant a organitzar les activitats. És a dir, reconduir sense tallar les ales. I a la gent més introvertida posar-la entre l'espasa i la paret perquè puguin participar en el que puguin aportar”.

Amb totes aquestes afirmacions ens adonem que hi ha una voluntat per treballar els objectius des de El Foix en xarxa amb altres agents socials. Però existeix una acumulació de feina i manca de temps que ho paralitza. Quan es van realitzar les entrevistes a l'institut la intenció no era traslladar la realització del pròxim audiovisual de *Tangramfilms* a El Foix, sinó que aquest servís com espai estratègic per a la creació i reflexió sobre la cohesió i la participació a través de la generació d'imatges, vinculat al Tangram. Quan als tres entrevistats se'ls va plantejar vincular *Tangramfilms* a l'institut, vam posar sobre

¹³⁷ Aquesta cita és del director de l'IES El Foix.

¹³⁸ Afirmació del director del centre, Rafa Agustín.

la taula tot una sèrie de propostes que de cara al setembre s'hauran de repassar i acordar el que és viable i interessant per l'IES El Foix:

-TANGRAMFILMS: La presentació del projecte es podria fer classe per classe, explicat pels participants del curtmètrage i les educadores del Tangram. Amb l'objectiu d'animar als joves de diferents edats i cultures a participar. D'aquesta manera obrim un canal de comunicació i difusió que no vam utilitzar en el primer curt.

-TUTORIES: El director va trobar adient que s'utilitzessin les classes de tutoria, per primer presentar la proposta i segon obrir un espai de diàleg per veure què és el que els agradaria filmar. La nostra proposta és que un cop al mes, l'hora de tutoria es convertís en un estudi de cinema. Sense atrezzo, càmeres, focus, però sí amb taules, paper i llapis per imaginar les imatges amb les que treballar la cohesió social i la participació.

-DELEGATS: Per agilitzar el procés el mateix dia de la presentació del projecte se'ls passaria una breu enquesta que cada delegat o subdelegada de classe buidaria en un document que després es llegiria en una segona tutoria a on es presentarien les propostes. I amb la dinàmica *Què decidim?* arribaríem a un acord.

-RECURSOS: Seria important que l'institut facilités un espai i un temps perquè els i les participants puguin trobar-se i treballar el projecte. Per això es necessita planificar i coordinar els horaris de les reunions entre els tutors dels diferents cursos. Una hora de tutoria al mes i les tardes del Tangram podrien ser espais per crear i planificar el projecte audiovisual. per veure que hi ha una evolució en el projecte. Han de descriure un acte¹³⁹ sobre el que s'ha parlat, així els joves que no hi ha pogut assistir ho podran llegir abans de la següent reunió. S'hauria de fer una reunió amb els tutors per plantejar quin paper desenvoluparien. La nostra idea és que haurien de ser els dinamitzadors de referència. L'equip d'educadores Tangram, per la seva banda, juntament amb altres joves prendríem el paper de dinamitzar els projectes, ajudant en les propostes que tinguessin i assessorant-los en les gravacions. Per coordinar la tasca que realitzen els tutors amb l'equip Tangram es podrien reunir un cop cada dos mesos per veure com evoluciona i es millora la gestió. La càmera que s'utilitzaria seria la del Tangram, però vista l'experiència, molts joves tenen càmera de grabar. Si no en tinguessin hauríem d'establir un calendari d'ús de la càmera, perquè ningú es quedés sense.

-PARTICIPANTS: Els participants no només seran els qui estan estudiant l'ESO o batxillerat, sinó que es podran barrejar amb altres joves que estan fora del institut. Tots han d'estar dins la franja d'edat de 13 a 35 anys. La condició és que dintre el grup hi hagi integrants de dues cultures diferents com a mínim, i de tres edats diferents. Els joves que estiguessin fora de l'IES es reunirien amb la resta al Tangram o al mateix institut, a poder ser. Aconsellàriem que els grups de treball fossin de 10 a 20 persones, ho hem reduït perquè sinó s'alenteix el procés de creació, ho hem vist amb l'experiència. Hem de comptar que el nivell de participació de cada un variarà segons la fase del procés. S'han d'aprofitar els diferents tipus d'interessos i de motivacions perquè cadascú es projecti d'una manera o altre. També s'ha de tenir especial atenció a les persones que no tendeixen a participar.

¹³⁹ L'acta és un document en el que es descriu el dia, les hores de reunió, els assistents, l'ordre del dia (temes que s'han de parlar), i el que s'ha parlat en aquella reunió.

-TEMÀTICA: La temàtica és lliure. Però com a mínim un minut del vídeo ha d'estar dedicat a la opinió que teniu del municipi, l'institut i/o la societat en base a la cohesió social i la participació. Es pot fer en format curtmètrage (dramatitzat) o reportatge de curta durada.

-TEMPS: De 5 a 10 minuts.

-CONCURS: per tal d'incentivar la participació proposem dues opcions:

1. Buscar concursos dirigits als joves i/o amb la finalitat que persegueix *Tangramfilms*. Un exemple de concurs és el de l'Associació Cinemanet que promou un concurs de guions¹⁴⁰.
2. Promoure un concurs de curtmètrages des d'una entitat juvenil, com és Cinefilia, que ja te l'experiència de tres. Aquest punt el desenvolupem al següent apartat *Amb les entitats*.

-PRESENTACIÓ DELS VÍDEOS: El procés per l'elaboració d'un vídeo és llarg, per això pensem que es podrien projectar a la segona setmana de juny, que coincideix amb la finalització del curs. Es podria fer coincidir amb el sopar que fan tots els estudiants. També es podria projectar al pati de Ca l'Antic, com s'ha fet aquest any. I per tal d'arribar a quasi tots els joves es podria fer una projecció en les piscines nocturnes, que són gratuïtes i atrauen a un centenar de joves, que molts d'ells sovint no veiem.

Aquestes són propostes que s'han d'acordar amb els tutors, coordinadors, i la direcció. La tercera setmana de setembre estem pendents d'una segona entrevista amb la coordinadora d'activitats externes i el director per treballar aquestes propostes.

11.4.7 Entitat juvenil Cinefilia.

Per conèixer millor l'entitat us afegim la informació que apareix a un dels díptics que repartien quan projectaven films:

Cinefilia és una entitat organitzada per un grup de joves del Municipi. Aquesta entitat neix amb la idea de **promoure la reflexió** en la societat, mitjançant el **visionat de films**. Per nosaltres la **reflexió** és una **acció** escassa en la **societat** actual. Ens trobem en un moment en què la nostra **realitat** és la **imatge** i l'abundància d'informació. El temps corre a favor del **creixement** econòmic i no cap el **creixement personal**. Davant d'això ens **adonem** que és necessari frenar aquesta cadena fent servir l'**enteniment** i la **reflexió**. Tant els petits, com els joves i com els grans hem de donar-nos temps per **assimilar conceptes** que rebem dels **mitjans de comunicació**, per poder-los **modelar** amb **altres idees**. Volem obrir **debats** entre les **persones** perquè aquestes puguin donar a **conèixer** la seva manera de **pensar** i **descobrir** altres **punts de vista** a la gent que els **escolta**. Sinó ens hem adonat encara, la indústria de la **comunicació**, de mica en mica, s'està quedant en poques mans i això **significa** que les coses les veurem d'un sol **color**, d'una sola forma d'**entendre**. La nostra **voluntat** és que a les persones no se'ns **enganyi**, que tinguem **veu** i **vot** davant la **realitat** que vivim.

Considerem que les **pel·lícules** són interessants com a **experiència artística**, com a **mitjà de comunicació** per **transmetre idees** i com a **recurs educatiu**. Des de Cinefilia utilitzem les pel·lícules com a **eina de treball**, per **observar** què ens aporta la seva **perspectiva** i el seu **contingut**, i el **valor artístic**. Tractant aquests aspectes volem aconseguir **despertar l'esperit crític constructiu de les persones**.

A continuació presentem les bases del concurs d'un dels 3 que van realitzar.

II Concurs de curtmètrages Cinefilia

Participants: podrà participar-hi tothom que ho vulgui, major de 12 anys.

Formats: cada autor pot presentar una pel·lícula en format DVD.

Tema: completament lliure. L'organització no admetrà obres el contingut de les quals tingui caràcter comercial o publicitari.

¹⁴⁰ Podeu trobar les bases del concurs a <http://www.cinemanet.info/premios-rovira-beleta/>

Durada: un màxim de 10 minuts. En la categoria del Curtminut el límit màxim de temps és un minut.

Termini d'entrega: fins el divendres 20 de juny del 2008.

Premis: Els premis es repartiran en les següents categories:

- **CINEFÍLIC: 400 euros**

Reflexiu, original i ben elaborat.

- **CURTMINUT: 200 euros**

Impactant i original.

- **VEU DEL PÚBLIC: 200 euros**

No hi ha criteris.

Jurat: el jurat el componen persones relacionades amb el món del cinema i l'audiovisual en els premis Cinefílic i Curtminut. El premi Veu del públic el decidirà el públic assistent a l'entrega de premis. Les decisions del jurat són inapel·lables.

Cloenda: els premis s'entregaran el 29 de juny del 2008 a les 20h a la Masia Mas Catarro.

11.5 Extensió de les dades de context sobre Sta. Margarida i els Monjos.

11.5.1 Àrea rural de dependència.

Sta. Margarida i els Monjos es troba dins els municipis que es podrien considerar com a àrees rurals de dependència. Quines són les característiques? A Espanya els nuclis de població de menys de 10.000 habitants se'ls identifica com a àrees rurals, entre altres aspectes. Fins ara hem pogut observar que el municipi analitzat s'ubica en un espai rural de 17,39 km² de superfície, ocupat per quasi 7.000 persones, amb dos nuclis de població els Monjos (a on hi ha l'administració local) i la Ràpita, a més d'una desena de nuclis urbans i barriades petites. Aquests són els aspectes que ho relacionen directament com a àrea rural. Ara bé, hem de destacar que a diferència d'altres àrees rurals no es pot relacionar en tenir un paisatge agrari, ja que el sector més desenvolupat i amb més extensió és el secundari. El municipi compta amb dos polígons industrials, el de Casanova i el del Pla de l'Estació. És de recordar que tenim una densitat de població -404,0 habitants/km²- superior a la comarcal -176,5 hab./km². La concentració és visible, i per això sovint afirmem que Sta. Margarida és més urbà que rural, sobretot si el comparem amb altres pobles propers, com és el Municipi de Castellví de la Marca que es situa a menys de 4 km, que amb una superfície de 28 km² te una densitat de població de 57,6% habitants/km².¹⁴¹

Abans de fer esment dels aspectes que identifiquen aquest municipi com a àrea rural de dependència, parlarem dels serveis que permeten assumir la realitat demogràfica que hem esmentat anteriorment i que són pol d'atracció pels habitants d'altres pobles propers. Entre els diversos serveis i equipaments socials de que disposa la ciutadania destacarem els següents:

Serveis que depenen de l'ajuntament de Sta. Margarida i els Monjos:

- Serveis Socials.
- Serveis d'Esport Municipal.
- Servei Local d'Ocupació.
- Medi Ambient.
- Oficina d'Atenció al Ciutadà.

- Servei d'atenció a la dona: Programa Dona al dia.
- Equipament juvenil Tangram.
- Equipament cultural: Masia Mas Catarro.
- Gimnàs municipal.
- Pista poliesportiva.
- Pavelló d'esports municipal.
- 2 Llars d'infants municipals.
- Escola municipal d'adults Fina Garcia.
- Biblioteca.
- Biblioaccés.
- Ludoteca.
- L'Espai d'Acció Educativa El Corriol.
- La casa dels passos petits.
- Tangram.

Serveis que depenen d'altres òrgans:

- Ambulatori (Generalitat).
- Agent d'Igualtat (Diputació).
- Equipament municipal: Molí del Foix (Empresa privada).
- Deixalleria (Associació Mas Albornà)
- CEIP Dr. Samaranch i Fina (Generalitat).
- CEIP Sant Domènec (Generalitat).
- CEIP Arrels (Generalitat).
- IES El Foix (Generalitat).
- Escola de Música (conveni privat).
- Oficina d'atenció al consumidor (Diputació).

Tots aquests serveis, a més de ser necessaris per els habitants del municipi, representen un pol d'atracció per altres ciutadans. L'IES El Foix, per exemple, acull alumnat de secundària (12 a 18 anys) d'aquest poble, però també del terme municipal de Castellví de la Marca i de Castellet i la Gornal.

Introduïts en els serveis que justifiquen que Sta. Margarida i els Monjos també representi una àrea rural d'atracció, anem a observar l'altre plat de la balança. Com que aquesta Memòria de pràctiques focalitza l'atenció en els i les joves, per definir aquesta dependència aportarem a continuació les demandes i necessitats detectades i que el municipi no pot o no ha pogut resoldre en l'actualitat.

Si observem les necessitats de la població diana (dels 13 al 35 anys) a qui s'adreça el Pla Local de Joventut de Sta. Margarida i els Monjos 2009-2011 observem que la mobilitat encara és avui un aspecte molt deficitari. Hi ha molt poca freqüència horària en el transport públic¹⁴², tan pel que fa al transport ferroviari (Renfe) -que ja està apartat del centre del poble-, com pel que fa els autobusos. La majoria de gent del municipi, sobretot els habitants de masia, als 18 anys es veuen obligats a pagar-se el carnet de cotxe per poder desplaçar-se al centre del municipi i als pobles veïns, i no haver d'esperar cada hora per poder arribar al poble del costat. Si això ho relacionem amb la inexistència d'espais d'oci, el jovent encara es veu més empès a tenir carnet. Insisteixen en que troben a faltar sobretot espais d'oci nocturn. Ara per ara, aquest oci s'ha de consumir a Vilafranca del Penedès o a ciutats properes. Demanen, entre altres coses: sales de festa, sales de joc i centres comercials.

¹⁴¹ Les dades estan extretes de l'Idescat: <http://www.idescat.cat/emex/?id=080654#h3ff>

¹⁴² Podeu consultar els horaris dels autocars en aquesta web: http://www.santamargaridaielsmonjos.org/informacio/transports_bus.htm

En una enquesta realitzada durant el curs 2009-2010 a 122 joves d'edats compreses entre els 13 al 35 anys realitzada per l'equip d'educadores del Tangram, es preguntava, entre altres qüestions, quines mancances trobaven en el municipi. Entre moltes s'afirmava l'oci nocturn i un local de joves. En tercer lloc es demanava més oferta formativa, concretament en Formació Professional.

A més de reclamar espais privats per l'oci nocturn, els joves demanaven, ja en el PLJ, que els espais públics responguessin als seus interessos d'oci i de lleure. Places condicionades als seus hobbies, espais destinats a ells i no a infants o a gent gran, que els permeti reunir-se tot gaudint d'allò que a ells els agrada. Amb alguns dels joves espontanis i usuaris del Tangram sovint han comentat la seva devoció per patinar, però que han de marxar cap a Vilafranca o a Vilanova per poder-ho fer, ja que allà sí que tenen espais adaptats. L'ajuntament, però, s'ha interessat per aquesta demanda i a finals del mes d'abril s'inaugurarà un skate parc, tenint en compte les valoracions dels joves patinadors en la seva ubicació.

En l'ensenyament els i les entrevistades afirmen no poder completar les necessitats formatives, sobretot les de Formació Professional, ja que un cop acabada l'ESO, els Cicles Formatius s'han de realitzar a Vilafranca del Penedès i a Vilanova i la Geltrú. Apareix una preocupació per cercar possibilitats de formació en determinats treballs juntament amb l'assoliment dels objectius de l'ESO. Pels estudiants que estan acabant el batxillerat només poden cercar l'oferta universitària a fora del municipi. El poble més proper és Vilanova i la Geltrú si volen estudiar a l'Escola Politècnica Superior de Enginyeria.

En sanitat, el municipi compta amb un Centre d'Atenció Primària, en el que també es fa atenció a la Salut sexual i reproductiva. Però en cas d'urgència i d'atenció especialitzada s'ha d'acudir a l'Hospital Comarcal de l'Alt Penedès. I si no poden assumir el cas, s'envia al pacient als hospitals públics concentrats al voltant de Barcelona, com és sovint l'Hospital de Malviatge.

Els joves usuaris i els circumstancials entrevistats veuen que és un poble amb un creixement continu important, que el fet de disposar d'un polígon industrial els possibilita poder accedir a un lloc de treball dins del seu municipi. Tot i això opinen que es podria millorar l'oferta de llocs de treball al municipi i que aquesta es pogués ampliar a altres sectors i no només el sector industrial.

En resum, Sta. Margarida i els Monjos s'identifica com a àrea rural de dependència, ja que no pot arribar a una autonomia econòmica, cultural, educativa, sanitària i política. I que està connectada a les grans metròpolis i a les capitals de comarca per poder delegar bona part de les demandes i necessitats dels seus habitants perquè no pot assumir-ho

11.5.2 Les dualitats del municipi

Actualment al municipi es detecten tres dualitats culturals diferents. Abans de continuar explicant ens avancem a aclarir que no hi ha cap estudi realitzat sobre les tres dualitats, però creiem necessari donar a conèixer aquestes tres realitats que estan impreses en els habitants del municipi, ja que per a nosaltres s'han normalitzat i integrat. I ens ajuden a entendre les diferències latents. La primera dualitat¹⁴³ la trobem entre els habitants del nucli dels Monjos i de la Ràpita. Des de

sempre ha existit una rivalitat entre els residents autòctons del nucli de cases dels Monjos, i els del nucli de la Ràpita. Per fer-vos una idea, cadascun dels nuclis tenen diferent el bestiar tradicional català, de la mateixa manera també ho són els balls tradicionals. I perquè quedi clar que són pobles diferents es celebren dues Festes Majors. Aquesta distinció no pretén sumar visions i expressions culturals, sinó marcar diferències. Aquesta situació cada cop es fa menys evident, però encara ara es pot observar en els Casals d'Estiu. On els infants i joves es rebutgen sovint per ser d'una zona del poble diferent a la seva. Una de les avantatges que trobem a tanta distinció es que pots escollir a quina escola vols dur els teus infants, a l'escola de Els Monjos o al de la Ràpita. Ara bé, el moment on tenen temps per posar en qüestió les diferències és a l'IES El Foix situat a els Monjos, ja que a la Ràpita no n'hi ha cap. Allà es troben a més amb els joves del poble de Castellet i la Gornal, Castellví de la Marca. Malgrat tot, alguns perden l'oportunitat, perquè molts pares de la Ràpita porten els seus fills i filles a estudiar la secundària a altres instituts, com els de Vilafranca del Penedès.

La segona dualitat és entre les i els habitants catalans i els que han nascut a altres comunitats autònomes de l'estat. L'emigració dels anys 50 i 60 del poble andalús cap a Catalunya, Madrid i País Basc¹⁴⁴ es va veure reflectit a Sta. Margarida i els Monjos, que va absorbir molts treballadors i famílies per la demanda d'empleats que en feia l'antiga fàbrica de ciment Freixa (nascuda a finals del segle XIX), que ara s'anomena Uniland. Aquesta barreja del sud i del nord d'Espanya s'ha solidificat físicament, durant molts anys, concentrant la població andalusa en dos zones molt concretes del poble: una és en els pisos més alts i habitats del poble, el conegut "piso de Mas Catarro", nom atorgat per la proximitat a una antiga masia senyorial anomenada de la mateixa manera, que actualment és propietat de l'ajuntament. L'altre nucli de concentració és el barri de Costa Torada, el més proper a la fàbrica Uniland. Ambdós són espais descuidats i amb poc atractiu, que amb el temps han sigut abandonats per aquests primers immigrants del sud d'Espanya i després ocupats pels immigrants d'altres països. La tercera dualitat és la dels autòctons/es i els estrangers/es, en l'apartat de les dades demogràfiques observarem el ventall de cultures que viuen en aquest poble.

11.6 Entrevistes.

11.6.1 Equip Tangram.

Entrevista a la Tècnica de Joventut i responsable del Tangram

- Nom: Teresa Rovira
- Data: 22/07/2011

0. Quines tasques realitzes al Tangram? Valoració del servei informatiu i d'assessorament en orientació laboral i formatiu.

Les tasques que realitzo són:

- L'elaboració i gestió de projectes i memòries.
- Disseny i elaboració de programes per rebre subvencions.
- Programació i dinamització d'activitats.
- Informadora de salut, violència de gènere, orientació professional.
- Fomentar la participació.
- Difusió de les activitats programades a través de la web.

La valoració que en faig sobre el servei informatiu i d'assessorament és que el jovent hauria de fer més

¹⁴³ Entesa en aquest context com la trobada entre dos caràcters, cultures, visions de la vida oposades en el poble.

¹⁴⁴ Extret de la pàgina web: <http://www.ub.edu/geocrit/sn/sn119127.htm>.

consultes i no creure's, ni pensar que tenen informació perquè tenen accés a Internet. Estaria bé fer un seguiment dels usuaris interessats en assessorar-se en la orientació laboral i formativa. Però ens trobem traves, els pares no segueixen els joves. L'IES tampoc fa el possible. Haurien de reforçar l'acompanyament en l'orientació, i això és un procés llarg.

1. Què és el que més t'agrada d'haver fet el curtmetratge? Argumenta-ho.

El que més m'ha agradat i m'ha sorprès és la capacitat de treball que es pot generar amb gent molt diversa: amb edats, estils i cultures diferents. Han connectat, i el caliu que s'ha creat ha fet possible un projecte en comú.

2. Per què has volgut participar en el curtmetratge?

Per dos motius: el primer és perquè era una aposta professional. I el segon perquè a nivell personal creia interessant participar amb gent que cada dia estic amb ella. Així hem reforçat llaços i la confiança.

3. Què creus que han après els participants del curtmetratge? I el que NO han participat, però han seguit el procés o l'han vist? I tu que has après?

Com fer un curt, no. Espero que hagin après a tenir paciència, que s'ho hagin passat bé. He vist com cadascú aprenia a assumir una tasca, i han sabut valorar la dels altres. Això s'ha vist moltíssim amb la valoració que han fet joves que els hi costa un munt ser positius, envers els qui han fet el muntatge de les imatges i la feina d'organització que ha fet la dinamitzadora.

Respecte als que no han participat hi ha hagut molta expectativa. Algunes persones els hi ha sabut greu no participar. I això es veia quan preguntaven sempre què faríem en la pròxima grabació.

Jo cada dia aprenia una cosa diferent. M'ha sobtat molt i no m'esperava que gent tan diversa pogués fer alguna cosa en comú.

4. Creus que hem treballat la cohesió, la seva participació i autoestima? Per què?

Sí rotundament. Primer de tot, l'autoestima s'ha vist reforçada amb el tema de la imatge, deixant-se grabar, observant com actuaven ells mateixos i també davant dels altres. Deixar de banda els prejudicis que puguin sorgir i tirar endavant amb les actuacions, és una actitud que diu molt del reconeixement personal. Han participat amb bon rotllo i motivació. Quan hi havia mal rotllo era per esgotament o per desil·lusió amb els que no venien a l'hora que se'ls hi deia.

5. Fins ara com s'ha treballat la cohesió social i la participació al Tangram? Creus que haurien de ser objectius principals i transversals a totes les activitats que es realitzessin al Tangram?

Fins ara al Tangram s'ha treballat sense cap projecte ni programa. Cada dia que s'obre l'equipament intentem aportar una visió sense prejudicis. Sí que hi haurien de ser però no ho són. Aquí elaborem les activitats en base a la necessitat i demandes que hi ha. Fem tallers molt variats perquè tothom si senti representat. Activitats que s'hagi treballat la participació són el Festival jove que va durar una jornada el 2002, així com la Fira Jove el 2005. Expressament no es fa res al respecte. Sempre es prioritza el treball transversal, sempre que es pot es treballa amb els altres serveis, són molts àmbits amb els que treballam. Amb el servei de joventut s'ha de treballar.

6. Està previst crear un consell de joves. Què es pretén aconseguir? Com està pensat el procés de creació del consell? Com es triaran aquests representants? Cada quan es reuniran? Mantindran un diàleg directe amb les regidories del poble? A més del Consell, què més es te previst de fer envers el foment de la participació?

De cara el pròxim curs el Consell de joves s'intentarà posar en marxa. Però primer hem de veure si l'Ajuntament està disposat a escoltar. Jo seria la intermediària entre l'Ajuntament i els joves. Es prioritzarien les persones que formen part d'una entitat i després s'obriria a tothom. Ens hem d'assessorar per veure com ha anat a altres llocs. Es tractarien tots els temes que interessessin els joves. Però el que està clar és que sense una aposta real de l'Ajuntament en aquest consell, no tenim res a fer.

7. Com valora la jornada de solidaritat de l'IES? Té algun impacte en els joves?

La idea és bona. Però quan al jove l'hi donen tot fet, té poc espai per dir la seva. Per tan s'hauria de fer més participatiu. I s'hauria de plantejar no com una jornada sinó com un procés. Hi ha poc impacte. Després de la jornada de la solidaritat no veiem que els joves es tornin més solidaris.

8. Què és el que no t'ha agradat del curtmetratge? Què canviaries?

El resultat audiovisual en sí. Canviaria poca cosa. Potser fer més senzilla la història per reduir els assajos, i així invertir menys paciència. Menys personatges en cada escena. Una distribució diferent. En l'organització afegiria que alhora dels assajos ens haguéssim coordinat més bé totes les interventores. El que sí ha calat ha sigut el contingut.

9. Voldries participar en un altre curtmetratge? Per què?

Sí, però si no fossin els diumenges els dies d'assaig.

10. En quins conflictes culturals es troba sovint l'equipament juvenil? Com es treballen?

Penso que no hi ha conflictes culturals importants. Falta contacte, però crec que és un procés lent. I que tu tries els teus amics. És complicat dir-li a un jove que s'ajunti amb altres que no coneix, perquè hi hagi convivència. Des del Tangram ho treballam donant una visió sense prejudicis, fomentar que hi hagi gent de tota mena, que es trobi a gust a l'espai de trobada. En aquest sentit el curt ha portat a que es coneguin millor.

11. De l'1 al 5, quina nota et posaries envers la teva participació en el curtmetratge? Per què?

Un 1. Perquè només he fet que actuar en una escena. No he participat ni en la creació, ni organització, ni en la planificació, ni en la posada en marxa. Només m'he dedicat a venir els diumenges a veure com actuaven a conèixer millor els joves, i a esperar el meu torn d'actuació.

12. De l'1 al 5 quina nota posaries al projecte en global? I explica el per què.

Com a projecte un 5. Perquè s'han assolit els objectius marcats. El curt en sí un 2 o un 3.

Entrevista a la dinamitzadora del Tangram

- Nom: Ingrid Batet
- Data: 25/07/2011

13. Quines tasques realitzes al Tangram?

- Programo activitats i tallers.
- Realitzo el PIDCES (Punt d'Informació i dinamització als centres d'educació secundària) en la funció més informativa. Estic amb una paradeta al pati de l'IES.
- Atenció directe a l'usuari del Tangram en horari d'obertura.
- Muntatge d'exposicions i campanyes informatives sobre sexualitat, hàbits saludables, drogues, activitats pel dia de la dona, etc).
- Formació a l'IES: "Descobrint la importància de l'ESO".

14. Què és el que més t'agrada d'haver fet el curtmetratge? Argumenta-ho.

El que més m'ha agradat és que ens haguem trobat persones de diferents cultures i edats, amb diferents rols (monitor i usuari) un diumenge, un dia que tothom descansa, per assajar i grabar el curtmetratge tots plegats.

M'ha agradat veure lo correctes que han estat els joves del Tangram, sobretot els usuaris que sempre fan la punyeta. La seva persistència i "aguante" ha sigut sorprenent! Un cop allà era una bomba, però venien! Alguns que sempre s'aïllaven també volien, tenien ganes d'estar junts.

15. Per què has volgut participar en el curtmetratge?

Perquè em tocava. Un cop dins, tenia ganes de provar el projecte, que era nou per a mi. Fins ara havia fet teatre però mai havia fet un curt i en tenia ganes.

16. Què creus que han après els participants del curtmetratge? I el que no han participat, però han seguit el procés o l'han vist?

Han après a tenir paciència, a respectar-se quan un no l'hi tocava grabar i esperava que l'altre grup gravés l'escena. Hem après a passar-nos-ho bé amb una activitat que no fem cada dia, que no és ni la play ni la televisió, amb una finalitat educativa. Crec que amb aquest projecte no han nascut amistats entre els joves de diferents cultures, però sí un vincle o una porta oberta en la frontera que abans existia. Han mantingut un contacte que els permet tornar a fer coses junts. Ara bé, no podem afirmar que el contacte s'hagi mantingut, existeix ocasionalment quan es troben. Sobre els que no han participat dir que al principi semblaven afirmar que no els entusiasma la idea, que no els enganxava. Però en tot moment volien estar assabentats de com anava. La setmana abans i la durant de l'estrena va haver una gran expectativa. I amb l'estrena va haver una acollida sorprenentment positiva. M'agradaria que els que van dir que no al principi, s'ho haguessin repensat. Crec que el fet de valorar la seva mínima participació el dia de l'estrena, entregant-les-hi un premi els va fer replantejar la seva participació de cara a un altre curtmetratge. A més de veure's reconegut el seu interès i aproximació al projecte.

17. Creus que hem treballat la cohesió entre ells i la seva participació i autoestima?

Cohesió i participació: En el moment en que es va plantejar el projecte no es van ressaltar aquests 3 objectius visiblement. Però un cop acabat el curt, de manera inconscient s'ha treballat la cohesió de grup, i la participació en tot el procés.

Autoestima: L'autoestima és un tema a part perquè és difícil de valorar l'impacte que ha tingut. En tot cas, el fet que joves que mai han destacat en res més que en accions negatives, tenien l'oportunitat de ser protagonistes envers els altres i això és en sí un reconeixement per a la persona. I potser un canvi de rumb.

18. Per què creus que venen al Tangram els joves? Què hi venen a buscar?

Perquè venen? Sent molt dràstica crec que per la play. Venen a "enxufar-se". Però no m'agrada pensar això. Per això, relacionant-t'ho amb el que venen a buscar penso que en el fons és l'afecte que hi troben. El "carinyo" i l'estimació de

que unes noies que treballen al Tangram es preocupen per com els ha anat el dia, què esperen del futur, què volen estudiar, etc. En fi, crec que conscientment venen per la play, però inconscientment venen pel vincle i l'estimació. Hi ha moments de tot. Tinc la percepció que van mancats d'aquesta estimació i la venen a buscar. Hi ha un món abismal entre el que passa en la família i l'exterior. El dia de l'estrena es va demostrar que no només venen per la play, que els que els hi tira de veritat és el cor, sinó no vindrien ni els que ja tenen play a casa, ni participarien a un curtmetratge.

Fins ara com s'ha treballat la cohesió social i la participació al Tangram? Creus que haurien de ser objectius principals i transversals a totes les activitats que es realitzessin al Tangram?

La participació al Tangram és molt dirigida. Es basa en que l'equip d'educadores ofereix activitats i tallers i els joves en participen. Excepte el curt, que ha sigut en sí una activitat en que tot el procés ha estat participatiu. No només ha sigut al final del curt, sinó durant. Una causa de que hi hagi aquest tipus de participació és degut a que nosaltres com educadores no deixem que els joves estiguin en tot el procés de creació d'una activitat. Per què? Per desconfiança en que no surti i per poder arribar als terminis de la difusió. I l'altre és que els joves no tenen la constància i la paciència de crear, organitzar i portar a terme activitats.

Sobre la cohesió et diré que sí que ens agradaria treballar-la sobretot per la realitat tan multicultural que tenim. Però no ho fem a consciència. Sí que a l'equipament es donen espais de conversa, potser algú ha fet un canvi de pensament en aquests diàlegs, però tampoc ho sabem perquè no ho observem ni ho recollim enlloc. Anem fent per inèrcia. Realment si volem plantejar-nos treballar la cohesió social, cal un període dedicat a la reflexió, en el que entenguem com ho volem enfocar i quines activitats ho projectaran. Un exemple del que hem de millorar és no pensar primer l'activitat i després perquè la farem servir. Sinó al revés. Això ho hem vist amb el taller de cuina marroquina, que tot i que la intenció és oferir aquest taller a la demanda que hi ha hagut, s'hauria d'haver treballat l'acostament de les cultures autòctona i marroquina.

Sí, podrien ser objectius transversals, però si és així hem d'acotar com ho volem fer. La participació però la volem fer? Dirigida, passiva? La cohesió com? Què volem aconseguir? Quina i amb qui? Enter joves i avis, entre marroquins i autòctons. Mirem què volem i com ho fem.

Com creus que es podria treballar l'educació per la interculturalitat?

Treballant amb diferents actors educadors i socials amb contacte directe amb els joves.

Podem agafar moltes idees, llibres, projectes, però adaptar-los a la realitat del poble, "fer el vestit a mida".

Realitzant accions concretes en diferents espais i situacions (En la Festa Major mirar que hi ballin joves immigrants, a l'IES organitzant activitats, etc) en base a uns objectius concrets, observables i aplicables. Res de treballar en base a uns objectius sobre dimensionats, sense tecnicismes, planers, i que en el procés no es busqui una cosa complicada sinó fàcil i àgil. Però que tingui una continuïtat.

Està previst crear un consell de joves. Quines esperances li veus?

Tot depèn d'on sorgeixi el Consell de joves. Si és idea motivada per un grup es farà possible. Igual ho pots muntar tu, però t'has d'assegurar que hi hagi un dinamitzador. El procés potser seria primer enviar cartes a tothom, però això no t'assegura la participació. Fer-ho boca-orella, reunint a joves a través de les entitats. Esperances? Si l'ajuntament és capaç d'escoltar sí. Sinó quan els joves vegin que des de l'ajuntament no fa cas de res, deixaran de participar. Crec que s'haurien de fer comissions sobre diferents temàtiques.

En fi, s'ha de saber portar i fer una bona representació. I tot depèn de l'equip de govern.

22. Què és el que no t'ha agradat del curtmtratge? Què canviaries?

- Que hi ha hagut moments que han sigut molt lents.
- No m'ha agradat que no es donessin a conèixer els objectius a treballar.
- La poca paciència d'alguns.
- Milloraria l'organització i la coordinació entre l'equip d'educadores, agilitzaria l'aprenentatge del paper del curt. Canviaria la història, no perquè no hagi agradat, sinó perquè usaria el recurs amb una finalitat més educativa.

23. Voldries participar en un altre curtmtratge? Per què?

Sí, hi participaria perquè m'ho he passat molt bé.

24. En quins conflictes culturals es troba l'equipament juvenil? Com es treballen?

Hi ha conflictes violents, però en general són pocs.

No hi ha relació entre catalans i marroquins.

No hi ha interès dels catalans en conèixer els marroquins.

Al Tangram només hi ha marroquins. I senten que és el seu territori.

Els marroquins joves, en general, els costa mostrar els seus sentiments i afecte envers altres persones. Marquen molt l'estereotip masculí. I crec que es mana des de casa.

Crec que encara els costa als marroquins acceptar que unes noies joves els manin/eduquin/controlin.

Es treballa donant resposta a l'acció. No a allò que aquell reclama a través de l'acció. Com seria més atenció, per exemple. Ho ve parlem individualment amb el jove que ha provocat el conflicte o bé anem tot l'equip. Jo em plantejaria la idea de que el mediador del poble pogués intervenir.

25. Com a dinamitzadora del punt informatiu de l'IES El Foix, i formadora en orientació formativa, com creus que es podria connectar el Tangram amb l'IES per treballar conjuntament la cohesió social i la participació?

Perquè passi això hi ha d'haver voluntat per les dues parts. I ara per ara amb l'experiència¹⁴⁵ que vaig tenir a l'Institut, ho veig complicat.

26. Podries descriure el treball que feies a l'IES per tal d'ajudar els joves que els tutors detectaven en risc d'exclusió social?

Quan vaig arribar a aquí (gener del 2010), el Tangram ja estava obert. Des del juliol del 2009 al gener del 2010 va restar tancat perquè van veure que era necessari replantejar-se el funcionament del Tangram. I en aquests mesos de reflexió es va veure la necessitat de contractar una educadora de carrer per afrontar el conflicte existent a la Biblioteca i a l'IES. Em van contractar i de seguida vaig començar a reunir-me amb diferents serveis relacionats amb els joves, com són la Policia, Esports, Serveis Socials, Biblioteca i l'IES El Foix. La idea era que tots ens coordinéssim per millorar la situació de conflictivitat de la Biblioteca. A l'IES havia d'orientar als desviats. Per això la policia em va informar dels joves que eren camells. Amb el regidor d'Esports volíem fer activitats després de l'Institut per poder recollir el joves més conflictius. Amb serveis socials m'havia de reunir però va coincidir que l'educadora social estava de baixa de maternitat. Al final de tot plegat en va sortir el següent:

Que els dimarts i els dijous jo i l'altre dinamitzadora passaríem a la Biblioteca a controlar els joves que es portessin malament i els guiaríem fins a la porta de sortida.

¹⁴⁵ L'experiència a la que es refereix es descriu a la següent pregunta.

A l'IES la meua tasca va consistir en motivar en els estudis als joves que els tutors detectaven que anaven malament. Així doncs, els tutors de 1r, 2n 3r i 4t feien una llista d'aquests joves i després jo els feia una entrevista de mitja hora, les tardes de dimarts i dijous de 16h a 17h (per tan dos joves per dia). Amb el gran nombre de joves que havia d'entrevistar, va arribar el mes de maig que només havia fet la primera entrevista. Quines preguntes els hi feia? Les preguntes eren senzilles: què és el que t'agrada estudiar, el que menys? Com et sents? Però amb tot no vaig saber trobar el que els agradava. Vaig fer un informe del que creia més rellevant i quan el vaig entregar, l'equip directiu no va saber què respondre. Fins que vam decidir que prioritzaríem els casos més importants. Entre aquests i havia el de una noia de 13 anys que deia que estava embarassada. Es va demanar l'ajuda de Serveis Socials i vam saber que no estava embarassada, que tenia altres problemes i que aquests es trobaven a casa seva. I des de llavors aquesta jove l'hi fan un seguiment des de Serveis Socials. En aquest exemple es demostra que manca una voluntat real de l'Institut en el treball per a la cohesió social i la participació. Entenc que el protagonista sigui l'acció educativa, però també ho hauria de ser la cohesió. No només a les hores de tutoria, sinó adaptable a totes les hores de classe.

De l'1 al 5, quina nota et posaries envers la teua participació en el curtmtratge? Per què?

Em poso un 5 per lo bé que m'ho he passat. Sobre la feina feta en l'organització poca, un 1,5.

De l'1 al 5 quina nota posaries al projecte en global? Valora-ho del 1 al 5. I explica el per què.

Un 5, pel muntatge, perquè he viscut igual que els altres que han participat, tot el procés. Perquè encara que sigui el curt més "xorra" del món, és el meu curt.

11.6.2 Participants del projecte.

- **Entrevista a Montse Rovira i Fàtima Chakir.**

Entrevista a una participant

Nom: Montserrat Rovira

Edat: 17 anys

Data: 13/06/2011

Sobre el Tangram

1. Per què vens al Tangram?

És un lloc que m'hi sento com a casa.

És un espai a on hi trobes molta gent i de diferents cultures.

Es realitzen diverses activitats que m'interessen, apporto idees, que sovint es porten a terme. Pots usar sales per fer activitats.

2. Quins objectius creus que persegueix el Tangram?

Fomentar la participació de nois i noies en les activitats.

Fomentar la relació dels joves amb el poble.

Fomentar el civisme.

- **Identificar el Tangram com a punt de referència per part de tots els/les joves d'entre 12 a 35 anys.** Sí que es realitza.
- **Fomentar la participació dels i de les joves del municipi a partir de les activitats programades des de l'equipament juvenil Tangram.** És el que ja ha dit abans.
- **Respondre a les inquietuds i necessitats dels i de les joves.** Més o menys, hi ha moltes preguntes sense respondre.

- **Implicar els i les joves en l'organització i desenvolupament de les activitats.** Sí.
 - **Inserir els i les joves al municipi.** Són els mateixos joves qui s'adapten. Ha de ser entre nosaltres. No ho veu tan com a objectiu del Tangram.
 - **Donar a conèixer l'entorn natural del municipi.** Només es realitzen des de Dona al dia.
 - **Acollir la diversitat cultural que hi ha al nostre municipi perquè tots els i les joves se sentin identificats en el servei de joventut municipal.** A part de la cuina marroquina res de res. A l'IES El Foix sí que es realitza el dia de la solidaritat, però ja està.
 - **Donar eines perquè els i les joves s'organitzin en entitats i associacions juvenils i d'aquesta manera organitzin les seves pròpies activitats culturals, formatives, lúdiques..., dirigides a la resta de la població.** Sí.
3. **Quines activitats t'agradaria que es realitzessin al Tangram que no es fan?**
Que es realitzessin més activitats esportives, més relacionades amb el nostre entorn. Per exemples que es fes una ruta turística a través d'una gimcana o joc.
4. **Alguna vegada des del Tangram t'han demanat l'opinió sobre quines activitats t'agradaria fer? T'agradaria que t'ho preguntessin? Per què? Participaries en la decisió, disseny i desenvolupament d'alguna activitat?**
Sí, molts cops, moltes vegades no s'ha pogut fer per un tema econòmic, o perquè no hi ha gent, disponibilitat, etc. Si ja ho he fet molts cops.
5. **Què creus que suposaria per tu que es crees un consell de joves?**
Estaria molt bé, però que qui s'hi fiqués que fos un/una motivada, que tires les coses endavant, entregat al poble, engrescador. No com les noies de Coses de noies. Que fos gent de diferents edats i cultures. Sense gent problemàtica. Per exemple Mulla't seria un bon nom per canviar el nom de coses de noies o pel consell de joves. Estaria bé que cada mes el consell es reunís i que cada mes es realitzés una activitat.

Història de vida

6. **Des de quan estàs al poble?**
Des de tota la vida.
7. **Què fas per les tardes? Estàs en alguna entitat? Per què hi estàs? Què creus que t'aporta?**
Estudiar pel CECC, fer esport i participar de les entitats Coses de noies i Teatre Tangram, i des que es va crear Tangramfilms, també. I ja que parlem de Coses de noies, dir que no m'agrada el nom, crec que quan el llegeixes ja no tens ni ganes de participar-hi. És una entitat morta. No importa que hi siguin nois i noies, no hauria de ser un problema, sinó més divertit.
8. **Quines activitats d'oci fas al poble? Quines t'agradaria fer que no fas?**
Realitzo un taller de ball gratis des de l'Entitat Coses de noies els dilluns. M'agradaria fer de tot, però sobretot descobrir el poble a través del joc que motivés tot el poble a fer activitats per tal que tot el poble es coneixes.
9. **Com et desplaçes per anar d'un poble a un altre? T'acompanyen sempre amb cotxe?**
Amb el cotxe particular, en bicicleta, a peu, amb el tren. El bus l'agafo poc, quan ja no tenim altre opció. Hauria d'haver una major freqüència horària tan de tren com de bus.
10. **A on et reuneixes amb les teves amigues? Creus que els espais públics, com són les places estan adequades als joves? Què creus que els hi falta?**
 - A la biblioteca, al molí, a la piscina, a la Margaridoia, a la plaça de l'església.
 - No totes, la plaça de l'Església i la de Pau Casals sí. Perquè sempre podem jugar a pilota i és amplia. No està a prop de les cases.
 - Per la gent gran i petits, la plaça de la pau.
 - Una plaça per la gent jove hauria de ser més gran, amb taula de ping-pong, amb mini pista de basquet i futbol, amb arbres, bancs i amb un xiringuito que animés a la gent a venir.
11. **Què voldràs estudiar després del CECC? A on t'agradaria estudiar? Creus que podràs estudiar a prop del teu poble?**
M'agradaria estudiar per Mosso d'esquadra amb caní. Si tu estudies a Barcelona, les portes per obtenir feina estan més obertes, els enxufes són més petits. En canvi als pobles necessites enxufassos.

Sobre el municipi

12. **Què és el que t'agrada del poble? Creus que tots els barris són iguals?**
La seva gent.
L'entorn.
La tranquil·litat.
És un poble petit però que sempre hi ha gent.
Cada barri te la seva gent. És un món. Però una cosa tenen igual, que sempre hi ha cotilles i marujas! Si ens parem a mirar els barris està clar que el barri de Mas Catarro, concretament el bloc de pisos, és un lloc problemàtic igual que el de Costa Dorada. Quan no hi ha baralles, hi ha crits. No vagis mai sola, et fa por. Hem de vigilar molt totes les dones i nens per les nits, siguis de la cultura que siguis. En aquests dos barris està ple de marroquins, i amb ells tots els tòpics que comporta. Perquè per molt que n'hi hagin de bons, la majoria compleixen el tòpic. Sobre Cal Salines, mai m'han comentat res, un barri tranquil, cadascú va a la seva. Sobre Sardinyola que es el barri a on visc, tot es bo, tranquil. La Ràpita és un barri mitjanament gran, tranquil, bona gent.
13. **Quines necessitats tenen els i les joves com tu en aquest municipi?**
Més espais d'oci, com seria un cinema a la Societat. Un bus nocturn, un bar per a joves. Estil Tangram, que no tanqués el divendres. I ja que no tenim cinema al poble, podríem passar pelis a les nits del divendres. Els joves no sabem a on anar quan és hivern, ens agradaria tenir un espai per nosaltres, a on poguéssim estar calentons i amb els amics tot cantant, jugant, veient cinema, etc.
14. **Què és el que més t'encanta de la festa major dels Monjos? Què canviaries? Com seria una festa major de joves?**
El concert de l'Empalmada quan toquen versions dels grups catalans. La cercavila està passable, però són molt pesades. S'hauria de modernitzar la FM d'una altre manera, s'hauria de fer diferent cada any. Els balls folklòrics canviar els dies, i pensar amb els balladors. Fer-los més còmodes per tothom, per la gent que balla. Que hi hagi més música, més festa, més diversió, que hi entrés amb més importància el món de l'esport i de la salut. Que les entitats del poble sortissin al carrer, amb més varietat i participació. Repeteixo, una gincama per a conèixer el poble.

15. Quines activitats has fet a l'IES relacionades amb la solidaritat, diversitat de cultures, integració cultural? T'agrada? Què has après?

A l'IES el que fem és la festa de la solidaritat. De les activitats que hem fet, jo vaig realitzar una de ball. I la que em va impactar més va ser la dels Animals Maltractats.

A les classes de música es treballa les músiques del món. I a socials perquè toca en el temari.

16. Creus que els immigrants s'han d'integrar? Coneixes algun immigrant que s'hagi integrat? Per què creus que s'ha integrat? Com a jove creus que tens alguna responsabilitat en això?

Si s'ha d'integrar que sigui al 100%. Sense mocador, totalment a la cultura catalana. Igual com la UEFA a prohibit amb un grup de noies àrabs que portin mocador per jugar, ja que podrien fer-se mal jugant. Quan nosaltres anem al seu país ens hem de posar el mocador, oi? Doncs elles igual. No podem anar a mitges. Sí, una noia que des que va arribar a aquí que mai més va portar mocador. A una parella d'àrabs que va decidir que s'adaptessin al 100%. Ells dos han acceptat les tradicions espanyoles i catalanes. Cadascú s'espavila. Cadascú decideix el que fa. S'ha intentat molt, inclús el govern, però no pot obligar a res.

17. Com creus que es podria fomentar la interculturalitat des del Tangram?

Res de xerrades, sempre és el mateix. No tot s'acaba amb el món de la parla o l'escrit. Una proposta per fomentar la interculturalitat seria quedar tots junts per divertir-nos amb els jocs de les diferents cultures, trobant així els punts d'unió.

Sobre Tangramfilms

1. Què és el que més t'agrada d'haver fet el curtmetratge? Argumenta-ho.

Perquè hem treballat amb equip i he conegut a gent nova. Ha sigut una experiència del tot intercultural.

2. Per què has volgut participar en el curtmetratge?

Em servia com a pràctica pels estudis en cinema (CECC). I també volia fer una cosa que m'agués a la gent.

3. Què creus que has après? I dels teus companys i companyes?

A tenir paciència, perquè treballar amb edats diferents és complicat. Uns els altres ens hem influenciat, i hem trencat la visió i els prejudicis que teníem.

4. Què és el que no t'ha agradat?

Primer la manca de puntualitat d'alguns. Segon, que es va tenir que estar sobre la gent. Tercer, els horaris no van ser acollidors. Quart, alguns dels participants el seu comportament no era massa bo.

5. Què canviaries?

Ara que ja està gravat, canviaria moltes coses del guió per adaptar-ho millor a la nostra realitat. És trist que a part de la càmera no vam tenir cap més recurs per part de l'Ajuntament.

6. Voldries participar en un altre curtmetratge? Per què?

No cal ni que acabis la pregunta. I tant! Ja tinc projectes en ment. Però demanaria que a la pròxima ho féssim amb més ajuts.

7. De l'1 al 5, quina nota et posaries envers la teva participació en el curtmetratge? Per què?

Depèn del moment m'he motivat més o menys i el meu grau de participació s'ha vist influït per això. Així que no sabia posar-me una nota.

8. De l'1 al 5 quina nota posaries al projecte en global? Valora-ho del 1 al 5. I explica el per què.

Un 5. Perquè no hi ha un 10. Perquè és un projecte que m'ha fet molta il·lusió dur a terme, i sobretot perquè és un dels primers que faig, i he bolcat moltes motivacions. Sobretot, quan l'he vist néixer, des de la primera pàgina del guió feta per mi mateixa.

9. Comentaris:

Hem de ser conscients que aquest curt no hi ha participat actors i que s'ha projectat per a tot el poble. Això ens ha frenat una mica a tots els que participàvem a expressar-nos i esplaïar-nos amb més llibertat.

Entrevista a una no participant

Nom: Fàtima Chakir.

Edat: 17 anys.

Data: 23/05/2011

Sobre el Tangram

1. Per què vens al Tangram?

Per 3 motius. El primer perquè quedo amb la Teresa per estudis. A vegades m'ajuda en l'estudi. El segon és per les reunions de l'Esplai o l'escola d'Estiu. I el tercer és perquè m'avorreixo a casa els divendres i m'agrada veure l'ambient d'entre les 19h i les 20h.

2. Què t'agradaria fer que no fas?

M'agradaria fer les classes de repàs aquí.

3. Què no t'agrada del Tangram?

El soroll.

4. Quins aspectes canviaries del funcionament i de les activitats que es realitzen?

ACTIVITATS: S'hauria d'insonoritzar per la gralla. Estaria bé que almenys es fes a la sala d'estudi. Crear un club de lectura al Tangram, sobre còmics per exemple. Que es fessin activitats al skate parc que estiguessin promogudes des del Tangram. Fer un taller per ensenyar a fer grafitis. Més xerrades sobre nous oficis, sobre cicles formatius, en les que vingués gent que hi està treballant. Tallers sobre sexualitat que no se'n fan.

FUNCIONAMENT: hi ha una visió generalitzada que el Tangram és un lloc on els 4 penjats del poble van a jugar amb el futbolí i a fumar a la plaça. Ma mare em deia que era un cau de drogoaddictes. Des de que vaig venint sovint i que l'hi explico el que faig a l'Esplai i a l'Escola d'Estiu que ha canviat aquesta visió. Si tothom fes un bon ús es trencaria amb aquesta idea. També hi ha la idea que les educadores no fem res, és com l'esplai. Què canviaria? Fer les activitats a primera planta perquè tothom participés. Fer més tornejos esportius i activitats que poguéssim fer sense l'observació del monitor.

10. Com definiries l'ambient que es viu al Tangram? Com creus que es podria millorar?

Amb els dos dies que vinc per setmana veig que és un ambient carregat de mascles, amb molt de soroll. En que hi ha grups tancats. La gent va en parelles. Però hi ha certa tolerància.

11. Quins objectius creus que persegueix el Tangram?

Es vol agrupar i mobilitzar els joves.

Implicar-los amb el seu poble.
Ajudar-los.

12. Quins creus que compleix:

- **Identificar el Tangram com a punt de referència per part de tots els/les joves d'entre 12 a 35 anys.**
Pels que venen cada dia al Tangram sí. Per la resta no.
- **Fomentar la participació dels i de les joves del municipi a partir de les activitats programades des de l'equipament juvenil Tangram.**
Es veu que es fomenta però no hi ha resultats visibles.
- **Respondre a les inquietuds i necessitats dels i de les joves.**
Sí, es fan xerrades, punts d'informació sobre drogues.
- **Implicar els i les joves en l'organització i desenvolupament de les activitats.**
N'hi han que sí.
- **Inserir els i les joves al municipi.**
L'objectiu sí que existeix, però a qui integra, els de sempre? No estan representats tots els col·lectius.
- **Donar a conèixer l'entorn natural del municipi.**
No es fa cap activitat respecte això.
- **Acollir la diversitat cultural que hi ha al nostre municipi perquè tots els i les joves se sentin identificats en el servei de joventut municipal.**
Amb l'entitat "Coses de noies" es dona una oportunitat a les noies que no poden conèixer amb nois, com és el taller de henna o el de cuina.
- **Donar eines perquè els i les joves s'organitzin en entitats i associacions juvenils i d'aquesta manera organitzin les seves pròpies activitats culturals, formatives, lúdiques..., dirigides a la resta de la població.**
Sí, s'hauria de treballar i motivar a fer associacions.

13. Quin dels equipaments juvenils utilitzes més?

- Molí del Foix.
- **Biblioteca.** La que més
- Gimnàs municipal.
- Pista poliesportiva.
- Pavelló d'esports municipal.
- Escola de Música.
- **Masia Mas Catarro** quan fan activitat promogudes des del Tangram.
- **Tangram**

14. Quines activitats de les que has realitzat t'han agradat més? Per què?

Taller de henna.
Taller de feltre.
Taller de cuina marroquina.
Jocs en xarxa.
Taller d'estampació de samarretes.
Torneig de la play station.
Torneig de ping pong.

Els tallers de "coses de noies". La resta no perquè no m'assabento de quan passen. Crec que al Tangram hi ha un interès més gran per saber si el taller ha tingut èxit de gent, treure imatges, que els objectius amb els quals es treballa.

15. Què creus que has après en aquests tallers?

De coses de noies he après ha tenir una major consciència del què és ser dona, a través d'una exposició que vam anar a veure en el museu d'història de Catalunya que parlava de les dones que havien sigut molt importants i que la història les va oblidar.

16. Alguna vegada has participat en l'elecció d'una activitat? Explica-ho.

Sí, a "Coses de noies" quan vam escollir entre anar a la platja, fer un sopar de dones o anar a veure una exposició.

17. Què creus que l'hi falta al Tangram? Quina activitat o programa d'activitats realitzaries si fossis tècnica de joventut?

Falta una màquina de preservatius. Si vols cuidar a la gent que ve i a més vols portar-ne més, crec que seria interessant que s'organitzés una festa o activitat que cridi l'atenció a altres. Que tothom li pugui interessar i sentir-se que hi pot participar.

Història de vida

1. Quan vas arribar a Catalunya?

Vaig arribar quan tenia 3 anys a Vilafranca del Penedès. Vaig arribar a Els Monjos amb 6 anys.

2. Quin és el teu primer record?

El meu primer record és el de l'esforç que suposava arribar fins a l'escola Pau Boada. Nosaltres vivíem a l'altre banda de l'estació de tren, lluny del centre, en un carrer sense trànsit de cotxes. Cada dia del món havíem d'anar caminant i el camí se'm feia etern. Un dia la meua mare es va oblidar de passar-nos a buscar i en vaig haver de quedar a dinar i hi havia lleties amb xoriço, i em feia molt de fàstic

3. Què fas per les tardes? Què és el que t'agradaria fer que no fas?

Estudiar llengües i fer classes de repàs. M'agradaria sortir de festa. Per culpa dels estudis i dels meus pares he perdut amics. Perquè no em deixen sortir de festa i perquè sempre tinc deures a fer. M'agradaria escriure una novel·la sobre la meua vida.

4. Què t'agradaria estudiar després de batxillerat?

Integració social i després Educació social. Ho vaig decidir després de fer orientació professional a 4t d'ESO. M'agrada molt treballar amb la gent i ajudar-la. Quan he estat al Corriol vaig conèixer a la Fàtima. Veure-la a ella era com veure'm a mi. A la seva edat m'hagués agradat conèixer algú que m'hagués donat el carinyo i l'estima que l'hi he donat jo.

Sobre el municipi

1. Amb els teus 14 anys, plens d'històries i aventures per Catalunya, què ens pots dir de Sta. Margarida i els Monjos? Què és el que no t'agrada?

És una merda de poble. No dona oportunitats amb ningú. És molt jerarquitzat i diferenciat en els barris. Cada barri simbolitza una cosa. El què m'agrada és que tothom és coneix, és tranquil i no et perds mai.

2. Quina opinió en tens envers:

- **L'oferta de lleure:** com a participant de l'entitat l'Esplai Si Fa Sol, crec que es necessita d'altres entitats per tirar endavant l'oferta de lleure.
- **El transport públic:** molt precari, falta freqüència horària.
- **L'oci nocturn:** No n'hi ha. I el necessito, sinó no surto de festa a la meua edat.
- **Espai públics joves:** amb la creació de l'skate parc, alguna cosa a canviat però no trobo gaires espais pensats pels joves.
- **Festa major:** mai hi sóc, estic al Marroc.
- **Oferta i qualitat formativa:** el que haig d'estudiar ho haig de buscar a fora. Aquí hi ha poca oferta
- **Treball:** amb la crisi la cosa ha anat cap a pitjor. Si abans ja costava ara ja...
- **Escola pública:** regular...podria ser millor.
- **Altres:** _____

3. Quines necessitats tenen els i les joves com tu en aquest municipi?

Les necessitats dels joves es basen principalment en la falta d'oci nocturn.

4. Creus que la cultura marroquina és menyspreada per la cultura espanyola en aquest poble? Has tingut alguna experiència personal en aquest sentit?

Quan era més petita no hi havien tants marroquins com ara. Llavors jo era de les poques que hi havia a la classe. Al principi i durant uns anys vaig decidir anar vestida de forma occidental, sense mocador, i relacionant-me amb els autòctons. Però després vaig veure que aquella forma forçada d'integració no em va ajudar en res, perquè ara tinc poques amigues que siguin catalanes de tota la vida. Els de tota la vida els costa molt fer amistat amb marroquins. Hi ha molta distància.

5. En el teu treball tractaves la violència juvenil. I just al principi recordaves una frase:

"El nen que no sigui estimat, difícilment serà educat". En la teva experiència com a jove quines creus que són les causes de la violència juvenil que t'envolta. Com ho podries relacionar amb la frase anterior?

Tenim un nen "gamberro" que des de petit estira les trenes a les nenes i el pare no el renya com ho fa la mare. Després quan el nen es torna jove i fa una malifeta, el pare el castiga i el maltracta. Amb aquest comportament el pare no està demostrant que l'estima. És incoherent. I aquest nen que ara és jove te una ràbia dins que es pensa que el fa fort perquè és violent, però en el fons és del tot vulnerable i ell ho sap. La manca d'estimació planteja la vida d'una altra manera.

En la meva família és ben clara la frase "val tot perquè és home". Tinc un cosí de 3 anys que el malcrien, com creus que serà quan sigui gran?

6. Des del Tangram a vegades hem viscut moment de violència juvenil. En el TREC proposes algunes solucions com reforçar els valors socials, donar més atenció als joves en el procés identitari, donar formació emocional als pares, etc. Com creus que el Tangram podria ajudar a aquests joves?

Fer activitats entretingudes amb la finalitat de reforçar els valors. Activitats com l'educació per a la ciutadania. Crec essencial que hi hagin persones especialitzades amb la matèria que influís amb un programa d'activitats. El Tangram no hauria de fer la funció de cangur, sinó estar realment interessats en els i les joves. Es podria millorar sent constants en la normativa i en el tracte amb els i les joves. Sempre rebre'ls amb la mateixa atenció. Donant suport en els mals i en els bons moments. Amb el curtmetratge alguns han pogut demostrar les seves capacitats davant dels altres. Els més grans també han fet de mediadors i s'han responsabilitzat de les accions dels petits. Davant d'accions violentes el que s'ha de treballar és amb la resposta, una resposta afectiva a un jove que ha agredit, el fas reflexionar i potser el faràs repensar-se en tractar malament a una altra persona. És interessant que revistes com Barracons de l'IES El Foix pogués reflectir les visions dels joves.

Sobre Tangramfilms

1. Per què NO has volgut participar en el curtmetratge?

Principalment perquè hi participaven 3 joves que no ens portem bé. Un és el meu germà, i els altres dos són veïns meus. Històries amoroses amb els darrers. I també per la manca de temps, tot invertit en l'estudi del batxillerat.

2. Què haguessis modificat per motivar-te a participar?

Que l'argument de la pel·lícula hagués estat més profund. Que hi hagués una relació d'amor entre els personatges. Que hi hagués més acció i que es gravés en diferents espais. Que es mirés de portar un vestuari més modern.

3. Què creus que has deixat d'aprendre?

No he tastat la finalitat amb que es va organitzar, que era coneixents tots, gent que no m'hi relaciono mai. He vist que molts d'ells els hi ha donat motius per començar una conversa amb joves que no es coneixien o es coneixien de vista. Molts s'han sentit protagonistes i actors. Ho han usat com a autoconeixement. Un dels protagonistes mai a destacat positivament amb res. I en aquest projecte han sortit demostrant que són capaços de crear i de fer i ho han fet saber als altres.

4. I envers els companys i companyes que participaven? Quina gent no coneixies dels que participaven? Creus que havent fet el curt, haguessis establert lligams amb els participatius?

Els germans Hassi, la resta els coneix de vista o d'alguna conversa. Sí hagués fet lligams segur. Des de fora veig que s'han unit dos bàndols, joves marroquins habituals del Tangram que destaquen per el que és negatiu amb els joves catalans, participatius en el poble, vistos positivament. S'haurien de fer més activitats d'aquest estil per tal d'unir. Te uns objectius beneficiosos per tothom, que és la bona convivència entre la gent del poble. Saber qui és cada persona per tal d'eliminar els prejudicis. Ho comparo una mica amb coses de noies!

5. Has escoltat comentaris envers el curtmetratge? Quin tens tu, al respecte?

Pocs. Tothom en general està content.

6. Si ara et diguessin que es vol fer un altre curtmetratge, el faries? Per què?

Sí. Perquè ha anat molt bé el primer. Però provant coses noves, portant més gent i amb més argument.

7. Comentaris:

No entenc perquè es fan activitats que van els de sempre. Si tothom fes la seva sense importar el que diran els altres tot aniria millor. Prendre consciència que les decisions són de cadascú. La gent hauria d'expressar més el que vol de veritat. Comunicar-se, ser valent.

Entrevista a una participant

Nom: Hadda Beloua

Edat: 13 anys.

Data: 26/05/2011

Sobre el Tangram

1. Per què vens al Tangram?

Perquè m'agrada venir i m'ho passo molt bé i hi faig els meus treballs.

2. Què t'agradaria fer que no fas?

D'estar amb moltes més nenes perquè ara més o menys no hi ha cap nena.

3. Què no t'agrada del Tangram?

Que no hi hagi tantes nenes i que els nens fan molt de soroll.

4. Quins aspectes canviaries del funcionament i de les activitats que es realitzen?

Jo crec que tot està bé i que no canviaria res.

5. Quin ambient es viu al Tangram? Com creus que es podria millorar?

Al principi d'entrar, hi havia molt de soroll i conflictes. Ara hi ha més tranquil·litat. El fet que s'hagi traslladat la sala de la play a d'alt, fa que hi hagi menys soroll. Fer activitats que ens unissin més entre nosaltres.

6. Quins objectius creus que persegueix el Tangram?

Que els joves tinguin un espai per fer alguna activitat a part de la biblioteca. Perquè no s'avorreixin i vinguin més.

7. Quins creus que compleix:

- Identificar el Tangram com a punt de referència per part de tots els/les joves d'entre 12 a 35 anys.
- Fomentar la participació dels i de les joves del municipi a partir de les activitats programades des de l'equipament juvenil Tangram.
- Respondre a les inquietuds i necessitats dels i de les joves.
- Implicar els i les joves en l'organització i desenvolupament de les activitats.
- Inserir els i les joves al municipi.
- Donar a conèixer l'entorn natural del municipi.
- Acollir la diversitat cultural que hi ha al nostre municipi perquè tots els i les joves se sentin identificats en el servei de joventut municipal.
- Donar eines perquè els i les joves s'organitzin en entitats i associacions juvenils i d'aquesta manera organitzin les seves pròpies activitats culturals, formatives, lúdiques..., dirigides a la resta de la població.

8. Quin dels equipaments juvenils utilitzeu més?

- Molí del Foix.
- **Biblioteca:** 1 cop a la setmana
- Gimnàs municipal.
- Pista poliesportiva.
- Pavelló d'esports municipal.
- Escola de Música.
- **Tangram:** dimarts, dimecres i divendres.

9. Quines activitats de les que has realitzat t'han agradat més?

El taller de henna i el de cuina fet al Tangram.

10. Alguna vegada has participat en l'elecció d'una activitat? Explica-ho.

Des del Tangram cap cop. Des de l'escola sí. El cop que me'n recordo és quan ens van deixar triar entre 3 opcions, i nosaltres vam escollir anar a visitar la deixalleria. On vam aprendre molt i ens han ensenyat moltes coses.

Història de vida

1. Quan vas arribar a Catalunya?

Vaig arribar quan tenia 2 anys i mig a Vilafranca del Penedès. L'escola és un dels records més positius que tinc. Al canviar amb la dels Monjos, vaig notar molt la diferència cap a negatiu.

2. Quin és el teu primer record?

Que vaig plorar molt el primer dia a l'escola.

3. Què fas per les tardes? Què és el que t'agradaria fer que no fas?

Doncs fer els deures, anar al tangram per fer treballs si en tinc, parlo amb els meus amics per internet, doncs anar cada dia al Tangram.

4. Què t'agradaria estudiar després de l'ESO?

Perruqueria.

Sobre el municipi

1. **Amb els teus 13 anys, plens d'històries i aventures per Catalunya, què ens pots dir de Sta. Margarida i els Monjos? Què és el que no t'agrada?**
Que és un poble tranquil.

2. Quina opinió tens envers:

- **L'oferta de lleure:** només participo de les activitats de l'escola i el Tangram, no sabia que existia l'Espai Si Fa Sol.
- **El transport públic:** sempre m'han d'acompanyar amb cotxe. Mai vaig sola a agafar el bus.
- **L'oci nocturn:** No m'agrada l'aglomeració de gent, m'ofega. Ara per ara no m'interessa. Algun cop que he anat a una festa he hagut de marxar aviat.
- **Espai públics joves:** Mai m'havia qüestionat que els espais públics estiguessin dissenyats per un perfil en concret. I que nosaltres els joves poguéssim opinar al respecte. D'altra banda sempre estic fora al carrer. Fins a les 23h no entro a casa, no m'agrada estar a casa, sempre hi ha molta gent. M'agrada estar-hi quan no hi ha ningú.
- **Festa major:** Sempre està al Marroc.
- **Oferta i qualitat formativa:**
- **Treball:** No donen treball als marroquins.
- **Escola pública:** S'hauria de millorar el tracta del professor a l'alumnat.
- Altres:

3. Quines necessitats tenen els i les joves com tu en aquest municipi?

No ho sé. Crec que més espais a on poder jugar amb els amics i amigues. Encara que el Tangram fa una mica aquesta funció.

4. Creus que la cultura marroquina és menyspreada per la cultura espanyola en aquest poble? Has tingut alguna experiència personal en aquest sentit?

Menyspreu? Molt. Des de que tenia 7 anys que sóc conscient d'això. Gitanos i hindús, immigrants igual que nosaltres, rebutgen la cultura marroquina. I jo sempre els hi dic: "Encara que hi hagin 2 o 3 marroquins dolents, no vol dir que ho siguem tots. Com tu vens de lluny, jo també. Com tu ets hindú, jo sóc marroquina, si a tu t'insulten per ser-ho, també m'ho estan fent a mi."

5. Com creus que es podria treballar la interculturalitat?

Fent activitats d'intercanvi cultural, activitats que ens doni un motiu per conversar, per ajuntar-nos.

Sobre Tangramfilms

18. Què és el que més t'agrada d'haver fet el curtmetratge? Argumenta-ho.

Que han participat moltes persones diferents, i ens ho hem passat molt bé.

19. Per què has volgut participar en el curtmetratge?

Perquè semblava molt divertit i tenia curiositat de fer-ho.

20. Què creus que has après? I dels teus companys i companyes?

Que tots els que fan les pel·lícules que no és fàcil fer-ho, que per això s'han de preparar moltes coses.

21. Què és el que no t'ha agradat?

Que no hi han participat nenes.

22. Què canviaries?

Doncs que estiguessin moltes més nenes de les que hi han participat.

23. Voldries participar en un altre curtmetratge? Per què?

Si, perquè és molt divertit fer-ho.

24. De l'1 al 5, quina nota et posaries envers la teva participació en el curtmetratge? Per què?

Un 4 o 5 perquè crec que ho he fet molt bé.

25. De l'1 al 5 quina nota posaries al projecte en global? Valora-ho del 1 al 5. I explica el per què.

Un 4 o 5 perquè crec que tot ho havia fet molt bé.

26. Comentaris:

Crec que totes les coses del Tangram són molt divertides i m'agradaria anar-hi sempre i totes les que hi treballen són molt bones amb mi i amb tothom.

11.6.3 IES El Foix.

Entrevista al director de l'IES El Foix

- Nom: Rafael Agustín Pardo
- Dia: 05/07/2011

1. Les retallades socials com han afectat al centre? I als professors? Com s'han vist afectats els joves?

El pressupost de manteniment s'ha reduït un 23%. El manteniment del mateix professorat s'ha compensat treballant una hora més. Les 18 hores de classe s'han passat a les 19h. El sou dels professors s'ha reduït un 8%. Pel que fa als joves, ha minvat l'atenció envers ells. Els fem escombrar la classe ja que la dona de fer feines ve menys dies. Se'ls ha insistit que han de reduir la despesa de llum, d'energia. S'ha notat la demanda de més beques per l'estudi. I menys participació en les activitats.

2. És necessari treballar la participació i la cohesió social en els joves? Per què? Creus que l'IES El Foix és un bon espai per treballar-ho?

Sí que es veu necessari treballar aquests dos objectius ja que ens venen joves de diferents municipis (Castellví de la Marca i Castellet i la Gornal) i països. També haig de remarcar que el segon objectiu del departament d'educació és que en els centres d'educació secundària es treballi per la cohesió social.

3. Quins conflictes heu de resoldre a l'IES El Foix? Us trobeu sovint amb un xoc de cultures? Hi ha racisme? Com el detecteu? Seguiu amb un protocol d'actuació?

Ens trobem amb els clàssics conflictes d'alumnes amb professors, entre alumnes, institut i família. També hem de dir que aquest curs es va començar a aplicar un projecte de mediació que porta terme la professora d'educació especial. En total s'han treballat en 8 o 10 casos, i els mediadors tan poden ser alumnes, com professors.

4. Visualitzeu la integració dels joves immigrants? Com?

Pocs casos. Ara s'ha frenat la immigració. Molts són nascuts aquí. La immensa majoria s'ha escolaritzat abans d'arribar a l' institut, estan integrats en molts aspectes. Ara bé, hi ha dades que ens alerten de les diferències. Els percentatges de fracàs escolar de procedència

5. Quina actitud general hi ha dels joves autòctons amb els immigrants?

Sí que hi ha comentari racistes. Però al mateix nivell de dir *gordo* entre gent que es coneix de tota la vida. Els alumnes magrebins fan guetos quan és l'hora del pati i també quan surten a fora segueixen junts. En general tothom es relaciona amb els que són de la mateixa cultura. Els que passen a batxillerat trenquen amb aquesta situació i es relacionen més entre ells.

S'ha de dir que hi ha gent molt comprensiva, i amb actitud de conèixer l'altre cultura i hi ha gent que no volen entendre, ni volen posar-se al lloc de l'altre ni el seu punt de vista. En general cadascú va a la seva. L'IES és un espai tancat, en el que t'has d'esforçar a la convivència.

6. Si dieu que es treballa poc la participació i la cohesió social al IES, a què creus que es deu?

- Als diners.
- A la falta de temps. I a l'acumulació de feina.
- Al poc interès.
-

7. El foment de la participació i la cohesió social haurien de ser objectius transversals a treballar a l'IES? Com us podria beneficiar?

Els centres d'educació secundària obligatòria abans es contemplaven com espais acadèmics. Abans ningú es preocupava per la cohesió social dels alumnes. I ara comença a ser un objectiu a portar a terme. Però la cohesió és més complexa que ensenyar mates. S'ha de conèixer la realitat familiar, l'entorn, les relacions intergrupals dels joves que venen a l'IES i veure com podem fer que aquest entramat col·labori i cooperi en la cohesió social dels alumnes. Crec que la cohesió s'ha de treballar en xarxa. Que tots els actors socials ens coordinem en base aquests objectius. També haig de dir que des del centre treballem aquests objectius a través de les activitats extracadèmiques. Com són les sortides a l'entorn, preparació del Nadal, St. Jordi, etc. en elles es prioritza la convivència entre els alumnes. També tenim la jornada de Solidaritat que es realitza per aportar un punt de vista diferent, obrir nous horitzons als alumnes.

8. Com es treballa la participació dels joves a les aules? A part de les aules, de quina altra manera participen els joves del centre?

Cada professor fomenta a que tots participin a l'aula. El que passa és que el caràcter de cadascú és determinant per assegurar el nivell d'intervenció de l'alumnat. L'associació d'estudiants feia 2 anys que no funcionava, i a principis de curs va començar a revifar. El que mai a parat ha sigut el consell de delegats, que un cop al mes es reuneixen amb el director per exposar i valorar les propostes i queixes. També es fa una junta d'avaluació trimestral amb delegats i subdelegats, a més del director.

9. De quina manera podríem fer més participats als joves d'aquest Institut? Com podríem fer més participativa la gent que no està en cap entitat del poble, la més introvertida?

Donant suport a l'associació d'estudiants, fomentant activitats que les realitzin els mateixos estudiants. Valorant el que fan, ajudant a organitzar les activitats. És a dir, reconduir sense tallar les ales. I a la gent més introvertida posar-la entre l'espasa i la paret perquè puguin participar en el que puguin aportar.

10. El projecte Tangramfilms podria aplicar-se a l'IES El Foix? Ho veus viable i útil?

Viable i útil, sí, però es necessita molta dedicació i temps, i això és el que ens manca en aquest institut. No tots els mestres estarien disposats a col·laborar si es fes a l'IES. Però potser si reuneixes el tutors i els hi comentes cedirien unes hores en aquest projecte. Pensa que també ha d'estar ben coordinat. Estava pensant que els delegats i delegades et podrien ajudar en aquesta tasca, ja que són els que sovint es mostren més interessats en les activitats del centre.

Entrevista coordinadora d'activitats externes

- Nom: Glòria Batllevevell Pujol
- Dia: 27/06/2011

1. Les retallades socials com han afectat al centre? I als professors? Com creus que s'han vist afectats els joves? I les activitats externes pel creixement personal?

Hi ha menys professors, menys atenció individual als alumnes ja que s'ha augmentat el numero d'estudiants per classe, de 25 a 32. I això suposa que hi haurà segur un grup d'alumnes oblidats. Es redueixen els recursos i això es veu en el mateix dia de St. Jordi, que regalem menys coses. També venen menys dies a netejar. El lloc del bibliotecari està en joc. Tampoc entren llibres nous. Menys material de laboratori. El Pla 1x1 que es refereix a aquesta aposta experimental en el que els joves treballen amb els portàtils de cara a d'aquí 2 anys potser deixarà d'existir. Una de les retallades serà menys connectivitat en internet.

2. Per què es van crear les activitats externes en aquest centre? En quins objectius es basen? Qui les gestiona?

Es gestiona des del centre i amb el Servei de Joventut. La Teresa ens porta l'oferta de la diputació pack escoles. La diputació subvenciona aquestes activitats. Segurament que l'any que ve ja no hi hauran tantes activitats. A part de la diputació la Teresa busca altres organitzacions, persones col·lectius perquè facin els tallers i activitats que demanem des del centre. Com és el cas de l'activitat Resolució de conflictes. El Consell Comarcal també ofereix i subvenciona tallers sobre violència de gènere, visita al castell d'Olèrdola, Esports d'aventura a St. Quintí, etc. De l'oferta que hi ha es reparteix per cursos dependent de les necessitats que detectem tutors, coordinadors, professors.

3. Creus que és necessari treballar la participació i la cohesió social en els joves? Per què? I creus que l'IES El Foix és un bon espai per treballar-ho?

Sí, perquè observem que hi ha molta desigualtat entre els joves i amb la cohesió i la participació poden ser gran aliats en aquesta lluita. Molts joves de procedència immigrada es diferencien no només pel color de la pell, sinó per l'actitud i el comportament. Molt tenen un comportament agressiu, estan dins les llistes de fracàs escolar, els manca sobretot motivació per estudiar. Es clar que entens que estic generalitzant. Amb tallers com resolució de conflictes estem canviant l'actitud defensiva d'aquests i altres joves.

Sí, l'IES és un bon espai per treballar aquests objectius, que són primordials per l'educació secundària. És un espai tancat que força a la relació i si aquesta ha de ser constructiva i positiva hem de treballar perquè ho sigui.

4. El 2009 ja feieu el taller de resolució de conflictes amb Ítaca, com valors l'impacta d'aquesta activitat ara, el 2011? Perquè només els realitzeu a 2n d'ESO? I la resta de cursos?

Es va decidir fer 3 sessions de taller sobre resolució de conflictes a 2n d'ESO perquè vam veure que es feia visible la violència a aquella edat. També durant la Jornada de

Solidaritat es tracta aquest tema. Al principi només es tractava en aquestes jornades, però després vam veure que era necessari insistir en això i programar tallers durant el curs. Seria interessant aplicar-lo en altres cursos, però hi ha pocs recursos i hem de fer cas a les necessitats concretes que detecta el tutor de la classe.

5. Quins conflictes heu de resoldre a l'IES El Foix? Us trobeu sovint amb un xoc de cultures? Hi ha racisme? Com el detecteu? Seguiu amb un protocol d'actuació?

Els conflictes que ens trobem a l'IES El Foix són per una banda els normals enter alumnes i professors. Per l'altre és la guetització del col·lectiu de marroquins, que ja els veus el pati com es separen de la resta. Sovint els pares dels joves autòctons ens han dit que som –els professors– massa atents amb els marroquins, fent diferències amb els autòctons. Hi ha una realitat bastant greu i és que els marroquins són en general camells, venen droga. Aquesta situació els caracteritza, és un fet, no un atac, i s'hauria de fer alguna cosa.

6. A l'assignatura de socials reforceu el coneixement i el respecte de les cultures? Creus que treballem indirectament la cohesió social? Per què?

Sí, a les classes de socials s'estudia la geografia humana i per tan ja es tracta d'acostar les cultures. A les classes de religió la professora Anna Navarro és dedica a parlar de les cultures del món utilitzant els recursos didàctics que ofereix l'ONGD Intermon.

7. Visualitzeu la integració dels joves immigrants?

Les noies marroquines, per exemple, tenen en general molt interès en l'estudi. Un esforç que imagino que deuen veure compensat amb el desenvolupament de la seva carrera. Això es una actitud que trenca amb l'arquetip de vida de les noies marroquines, és una visió que caldria veure si és així, i que s'integra a la concepció de la dona occidental.

8. Quina actitud general hi ha dels joves autòctons amb els immigrants?

A voltes comprensió però majoritàriament indiferència i distància. Amb la jornada de la Solidaritat volem treballar en aquest sentit, trencar aquesta frontera.

9. Si dieu que es treballa poc la participació i la cohesió social al IES, a què creus que es deu?

- Als diners.
- A la falta de temps.
- Al poc interès.
-

11. El foment de la participació i la cohesió social haurien de ser objectius transversals a treballar a l'IES?

Sí, de fet ho són pel departament d'educació. Ara cal temps, espai i ganes per treballar en aquesta direcció. Els treballs d'aquest tipus necessiten molta coordinació i comptar amb molts agents socials. Estaria bé dedicar els esforços en aquest sentit.

12. El projecte Tangramfilms podria aplicar-se a l'IES El Foix? Ho veus viable i útil?

Veig que és un projecte molt interessant, però no acabo de veure la forma en com poder-lo aplicar al IES. Penso que potser les hores de tutoria es podrien aprofitar per treballar-lo. En altres hores a on impartim assignatures ho veig difícil perquè ja ens costa donar tota la matèria amb tants joves. Estaria bé que desenvolupéssis la proposta tenint en compte

aquest espai, i la forma de poder-lo fer viable sense necessitar gaires recursos ni que generi molt de treball.

Entrevista amb la professora de l'aula d'acollida

Nom: Rosa Vidal

Data: 03/06/2011.

1. Quina tasca realitzes a més de ser professora de català a l'aula d'acollida al IES El Foix?

Sóc professora de català a secundària i coordinadora LIC (Llengua i cohesió social) de l'institut.

2. En què consisteix l'aula d'acollida? A partir de quins objectius es va crear? Com adaptes els aprenentatges en català pels joves nous?

A l'Aula d'Acollida hi vénen alumnes que s'han incorporat al nostre sistema educatiu durant els últims dos anys, excepcionalment tres, els de cultures molt allunyades.

L'objectiu és que se sentin ben acollits i que aprenguin català per poder-se comunicar i per poder seguir els estudis. L'aprenentatge és sobretot oral i per això ens basem en reproduir converses, treball amb làmines, jocs de lèxic, activitats TIC, i també és molt important qualsevol activitat d'integració a l'aula, a l'institut o al poble: visitar la Biblioteca municipal, excursions per l'entorn proper, festes per tastar postres,... balls, treballs amb els mapes del google,... Aquest any hem fet un recital de poesies per als alumnes de primària de l'escola Sant Domènec. També aprofitem per adaptar i reforçar les altres àrees del currículum que per dificultats de llenguatge els costen de seguir: tecnologia, c. Naturals,...

3. Podries concretar les procedències culturals dels joves que has tingut aquest últim curs?

Marroc (10), Rep. Dominicana(1), Perú (1), Bolívia (2), Bangladesh(1), Paquistán (3)

4. T'has trobat amb algun conflicte dins l'aula d'acollida? Per què s'ha desencadenat?

Ha estat un any molt tranquil, s'han respectat molt, potser l'únic conflicte es dona quan se senten insultats o atacats per algun company de fora de la classe, llavors treuen foc, els surt tot l'orgull i sobretot els marroquins s'exalten molt. Els de l'aula fan molta pinya i es defensen.

5. Podries afirmar que l'aula d'acollida ha servit perquè els joves nous coneguin els joves autòctons, i estableixin una relació pròxima? Per què?

No és un lloc on coneixen els joves autòctons però sí que es fa la tasca de Voluntaris lingüístics perquè els d'aquí ensenyin català als de fora i alhora enriqueixin els lligams i es coneixen, però costa.

6. Les retallades socials com han afectat als joves de l'aula d'acollida?

Ens pensàvem que ens afectarien amb la supressió de l'Aula d'Acollida però el Departament ens ha sorprès i ens ha reforçat el professorat per atendre temes de llengua i cohesió.

7. Us trobeu sovint amb un xoc de cultures al Institut? Hi ha racisme? Com el detecteu?

No s'arriba a produir el xoc, s'estableixen grups i la integració és difícil per part de tots.

Racisme n'hi ha perquè és un tema social però hi ha molt de respecte.

Els d'aquí no accepten gens la cultura musulmana i els musulmans no fan cap intent d'integració. Es veuen entre ells com a mons diferents. I els d'aquí no suporten que es donin

ajudes als de fora. I els de fora saben perfectament que són ciutadans de segona.

8. Si hi ha un conflicte quin protocol d'actuació segueix?

Seguim per tothom les normes de l'institut. Enguany hem incorporat la figura dels mediadors, però no conec cap cas en què hagi calgut la intervenció per qüestió de diferències culturals.

9. Si dieu que es treballa poc la participació i la cohesió social al IES, a què creus que es deu?

- Manca de recursos.
- **Falta de temps.** Es treballa però no necessaries temps i personal qualificat per abastar el tema. Cal sortir de l'aula i implicar famílies, entorn i això és molt difícil.
- Poc interès.

10. A part de l'aula d'acollida, quins altres mecanismes o programes s'haurien de desenvolupar en un institut com El Foix per treballar la cohesió social entre els estudiants?

Projecte de Mediació.

Projectes culturals (tipus Tangram)

Projectes musicals (música i poesia a les escoles)

Projectes esportius (als Monjos se'n fan molts però no específicament enfocats a millorar la cohesió)

Concursos , gimcanes, grups de conversa, clubs de lectura, ...

11. Quina actitud general hi ha dels joves autòctons amb els immigrants?

Respecte i indiferència; no els ajuden ni els rebutgen.

12. El foment de la participació i la cohesió social haurien de ser objectius transversals a treballar a l'IES?

Seria interessant , hi podríem afegir la llengua.

13. Estaríeu d'acord en realitzar un treball conjunt amb el Servei de joventut per tal de fomentar la cohesió social i la participació d'aquests joves nous envers els altres joves? Si creieu que no és la vostra tasca expliqueu de qui seria? I per què?

Tothom pot donar idees i ajudar però crec que és la tasca d'un mediador cultural o social. La voluntat de cohesió no pot sorgir només dels nous, primer s'han de sentir valorats .

14. Qui fa la figura de mediador/a a l'institut?

La pot fer un professor, un alumne a qualsevol membre de l'institut.... també un pare.

15. Podries explicar com s'organitzen i quines tasques realitzen els voluntaris lingüístics?

Els voluntaris es reuneixen a l'hora del pati amb els alumnes nous, tenen unes pautes de conversa però poden parlar del que vulguin. Tenen un carnet que un professor de guàrdia o el bibliotecari signa després de cada trobada. Tots dos alumnes si fan bé la tasca tenen poden augmentar fins a un punt la nota trimestral. A final de curs es fa una sortida cultural i de convivència. Aquest any hem fet un recital de poesia i cançó per a alumnes de Primària del Samaranch.

16. Com ajuda el Departament en la cohesió social?

No ho sé ben bé.

17. El projecte Tangramfilms podria aplicar-se a l'IES El Foix? Ho veus viable i útil?

Sí. Però cal que estigui ben treballat, i ben coordinat amb els qui d'aquí es vulguin comprometre a fer-ho. Tu havies pensat de relacionar institut i Tangram, potser també seria interessant vincular-ho a les famílies. Encara que és més difícil.

Comencem per una cosa i continuem per l'altre. Quan tinguis la proposta ben desenvolupada en tornem a parlar.

A part de les entrevistes enfocades a conèixer quins projectes i activitat es realitzen sobre cohesió social i participació, i veure també el posicionament de tres figures importants de l'IES en aquest sentit, aportem l'entrevista de la psicopedagoga, que ens ha servit per entendre el què s'està fent en orientació formativa i professional a l'IES. La informació que se n'extreu ens ha ajudat en les dades aportades al context, com és l'apartat d'escolarització.

Entrevista a la psicopedagoga de l'IES El Foix

- **Nom:** Marta Ventosa
- **Dia:** 21/02/2011

1. Quines són les teves tasques dins el centre? Quines responsabilitats tens?

Sóc tutora d'un grup de 4t d'ESO, d'adaptació curricular, anomenat 4t FIL, un projecte en el que treballa conjuntament amb l'ajuntament i el servei d'ocupació. Les sigles volen dir Formació Inicial Laboral. Aquest grup de joves passa 18 hores a classe i unes 12 hores fent iniciació laboral a petites empreses del poble o de la comarca. Jo en sóc la coordinadora i em poso en contacte amb les empreses. No sempre trobem la feina que volen, però d'aquesta manera ja entren en contacte amb el món del treball. Així agafen hàbits socials del treball. I d'aquesta manera tenen nous aires a les matèries que no poden o els hi supera treballar-les. Per fer aquesta feina estic implicada amb el Servei Local d'Ocupació, des que es va fer aquest projecte. Dedico tres hores a la setmana en aquest aspecte. El segon que faig amb els alumnes és una hora de tutoria a la setmana, els hi ensenyo una nova àrea, que és la de adaptació curricular que és d'orientació formació laboral. Amb el qual es treballen molts aspectes relacionats amb la feina, actituds, valors, i a més a més, se'ls orienta en el que volen fer l'any que ve i una altra part, què passa i com es fa una recerca de feina.

A més faig 3 hores d'atenció individualitzada amb alumnes que tenen necessitats educatives especials. Alumnes amb dictàmens o sense, que tenen dificultats d'aprenentatge i que en grups de 2 o de 3 hi treballem. Aquest any porto a una noia sorda i deficient mental lleugera i mitja. És fer-li un reforç personal i escolar. Després d'això dono 3 hores de matemàtiques a la setmana amb un grup d'adaptació curricular de 3r d'ESO. Aquí a l'Institut hem anat evolucionant i d'un grup d'adaptació curricular de 4t d'ESO hem passat a tenir-ne un de 3r d'ESO, i un altre en aquests moments a 2n d'ESO, que en aquest grup la tutora és la Fina. Al grup de 3r els hi dono les matemàtiques adaptades, perquè els psicopedagogs poden donar classes sobre les assignatures instrumentals (llengua catalana, castellana i matemàtiques). Després tinc 9 hores a la setmana d'assessorament, seguiment i orientació individualitzada. Els dedico principalment a la orientació professional del Centre, junt amb els tutors. També faig seguiment amb els alumnes amb dificultats i orientació personalitzada. Però el gruix és tot el Pla d'Educació del Centre.

2. Quin tipus de consultes rebeu per part dels alumnes?

Rebo consultes dels alumnes, professors i pares. Algunes de les consultes són dels alumnes o bé pares quan els seus fills no tiren amb els estudis. L'absentisme és un tema molt treballat en aquest Institut, molt sistematitzat. I els pares quan són conscients, demanen consulta o Serveis Socials. Altres són d'alumnes que són més inhibits, s'adapten menys, per baralles

entre ells. I també d'orientació professional quan van pujant cursos i van suspent, i arriben a tercer d'ESO amb 16 o 17 anys i no volen estudiar. Sinó seria eternitzar-se al Insitut. Tanmateix el gruix de consultes són per part dels professors, que venen desesperats demanant que els ajudi sobre l'absentisme.

Després de 10 anys treballant en aquest centre, al final els alumnes i professors han agafat la costum de saber que qui domina el tema és la Marta.

3. Quina visió creieu que tenen els joves sobre el vostre paper com a psicopedagoga?

A part del meu paper com a psicopedagoga, aquí hi ha una coordinació psicopedagògica en la que formem part la Mestre de la pedagogia terapèutica de Primer cicle, amb unes funcions molt semblants a les meves, sense fer el paper de l'orientació. El psicòleg de Equip Assessorament Pedagògic (EAP), Joan Carbonell. Un cop cada setmana fem una reunió psicopedagògica, en la que ens reunim aquestes persones que he anomenat més la coordinadora pedagògica del Centre, més la Cap d'Estudis del Primer Cicle. Cada 15 dies ve l'Educadora Social del poble, la Margarida Guilamany. En aquestes reunions també venen professors a parlar sobre els dubtes i problemes que tenen a classe.

4. Has tingut alumnes que us han demanat entrevistes personals per veure's recolzats en el seu camí cap al món laboral o formació professional?

Sí, perquè hem fet un treball d'orientació professional, a vegades ells mateixos hem busquen. A vegades són pares que s'han despertat tard i acudeixen a Direcció, i aquests a mi. Cada curs poden ser uns 8 o 9 entre 3r o 4t, que són normalment els que estan tips d'estar a classe, que acumulen parts i que volen tenir una feina. I si no aconsellem als pares que s'adonin en quina situació està el seu fill/a. Jo ajudo a donar sortides davant de cada cas.

Activitats realitzades

5. Quines activitats s'estan duent a terme en orientació formativa i laboral? Quina valoració en fas?

Les activitats sobre orientació formativa i laboral estan emmarcades per el Pla Educatiu de Centre, el qual jo sóc el cap visible, ja que sóc l'orientadora de l'Institut, és un treball que al llarg dels anys hem anat fent a poc a poc. Ja hi ha un programa que comença amb 3r, perquè a 4t hi ha itineraris, continua a 4t de manera diferent pels del FIL que per les classes normals, i aquest any s'ha inclòs batxillerat, que ja venen activitats de fora, com Educaweb, però aquest any hem demanat que hi participés. Què es fa? A 3r es comença a conscienciar una mica de que volen acabar fent. Se'ls explica que tenen l'opció de batxillerats i Cicles formatius, i que per tan dependent del que vulguin fer podran triar unes assignatures o altres. Un noi vol fer mecànic de cotxes, haurà de fer batxillerat tecnològic, que ho haurà d'agafar com a optatives. Aquest treball de consciència ho fan els tutors, hem agafat tot una sèrie de programes en el que passem vídeos, webs, etc. També passa el bus de les professions que vam veure que és millor pels de 3r d'ESO. A 4t es fa el 4t FIL, i els altres quarts crèdits variables d'orientació que els feia jo, un en un trimestre i un amb un altre. No agafava a tots els de quart, però agafava bastants. Després aquests crèdits variables van acabar i van passar a ser optatives, i una d'elles era d'orientació, així només agafava una part. Entre el 4t B i el 4t C, hi havia 50 persones, jo en podia tenir com a màxim 19. I anava ajudant amb els tutors en aquest treball de tutoria, però

aquest any vam decidir que no, que jo no donava optativa i que aquestes hores me les guardava per entrar a les tutories de 4t A i 4t B, ajudant als tutors a fer, tota aquesta programació. No tots els dies de tutoria es fa orientació, però sí el gruix es fa en aquestes hores. Hi ha un programa establert que passa per la conscienciació de què vol el món del treball, que es pot fer després d'acabar l'ESO, i després una web d'ensenyament molt bona, que et poden ensenyar tot l'itinerari que poden fer des del començament fins al final. Que pot passar de cicles formatius de grau superior o batxillerats, universitats. Després vas *enllaçant* i poden mirar del dret i del revés, perquè es facin una idea.

Una vegada hem parlat de què busca el món laboral, (aptituds, habilitats, etc) es tracta el què els hi sembla que és un sermó. Insistim en dues sessions. Després passen per un qüestionari o per àrees professionals, encara que cada vegada hi ha menys llocs de treball, i més perfils professionals. Això seria la introducció. Després passem als qüestionaris que van per àrees professionals a través de la web de l'ensenyament. Amb aquestes activitats introductòries passem a parlar dels itineraris d'estudi per cada persona, a través d'una web cadascú va buscant el seu itinerari. La nostre idea és que es fessin un dossier al final del curs. Quan era una optativa es controlava més que ara en les tutories. El que seria bo és que un cop els tutors parlen amb els pares del jove, aquests tinguin aquest dossier. Molts cops el que fem a l'hora de tutoria és que dividim la classe i una meitat els informa la tutora sobre els batxillerats i l'altre meitat els cicles formatius. Quan és més informatiu ho fem a duo.

L'ajuntament paga els de Educaweb. Que és una xerrada al·lucinant, però jo sempre els hi dic: Compte perquè ells tiren cap a la privada! I aquest costen molts diners. Venen en el moment menys adequat a informar. Si ens vinguessin al mes de març, que ja venen més preparats i que ja ha passat per la pública. És important que fem un camí de conscienciació. No una xerrada i prou. Després d'ésser assessorat durant tot el curs amb activitats a les tutories i xerrades, la tutora parla amb els pares dels joves.

Comencem a l'octubre fent les primeres xerrades informatives introductòries. No hi ha un calendari establert. Les activitats orientadores es van colant entre els buits que deixen les activitats internes del centre i les activitats externes que estan pactades des del juny. Amb la coordinadora de cicle ho modifiquem pel camí. Aquesta entrada de les activitats orientadores és relativament nova. Fa uns anys enrere es va fer sense planejar-ho. Van passar uns anys sense treballar-ho massa. I fa dos anys que ja es treballa en les hores de tutoria. Poc a poc anem enfilant. Aquest any s'ha ajuntat el poble. Des del servei de joventut i d'ocupació s'ha organitzat una Fira el 16 de febrer d'oferta formativa, sobre les noves ocupacions. Aquesta fira s'acoba perfectament al final de la recta sobre orientació amb els joves al institut. S'explicarà tot el que es fa a la zona, batxillerats que no es fan en el nostre, cicles formatius dels pobles de rodalies. Cada cop més els joves volen Cicles formatius, i molts es queden a fora. El motiu de perquè trien Cicle, és per la situació de Crisi. Les empreses demanen gent qualificada.

Els de batxillerat van demanar que volien aprendre com buscar feina. Llavors vaig passar una web que explica els passos. El que passa és que només vaig fer una tutoria. Vaig insistir en que em diguessin si volien una altre xerrada i em van dir que no. ara tenen l'opció d'anar a la de la Fira sobre noves ocupacions.

Però i què fem amb tots aquells que arriben als 17 que ni estudien ni estudiaran mai? Alguns aquí és donar guerra i el

que s'ha de mirar de pressionar-los per fer el que abans es deia els cursos de garantia social o el que seria actualment els PQPI. O bé les formacions ocupacionals. La majoria dels joves que estan fent PQPI estan orientats des d'aquí.

Programa d'orientació

6. Quines s'han deixat de fer? Per què? Qui ha impartit aquests tallers? Qui els ha triat?

En l'aspecte orientatiu ho toquem tot. Des de l'adaptació curricular es treballa en totes les àrees de manera que sigui més amè i comprensiu pels joves. Els qui són molt justets que no es perdin però també els que estan poc motivats i no estan recolzats per casa, però que es deixen recolzar per nosaltres. L'adaptació te com a mínims treballar les competències bàsiques.

7. Què és el Quart Fil? Quina valoració en fas?

El Quart Fil (Formació i Iniciació Laboral) és un projecte va néixer el 2005 amb la intenció de donar una oportunitat als joves de 16 anys -que per raons diverses els està sent difícil continuar l'ESO -, per acreditar un mínims que els permetin, si més no, cursar amb posterioritat un cicle formatiu. En qualsevol cas, la intenció és accedir amb garanties al món laboral. Aquest treball el fem conjuntament amb la tècnica d'orientació local del municipi.

Punt d'informació Tangram

8. Quina valoració en feu del Punt d'Informació del Servei de Joventut? Quina repercussió creieu que te en els alumnes? Què n'espereu? Què l'hi faltaria?

Els de 1r i 2n d'ESO fan cas, però a partir de finals de 2n ja no volen sentir a parlar. Com si les activitats fossin pels més petits. Exceptuant els participatius o que estan vinculats. Quan els hi parles del Punt d'Informació ens diuen: "Un altre vegada!". Així que com que no accepto aquesta falta de respecte pregunto sempre qui vol informació sobre el Tangram. O bé quan considero que els hi pot interessar en faig promoció. Malgrat tot molts ho deprecien.

Proposta d'inserció: Si no és una cosa molt treballada no val la pena. Amb la Teresa i la pepeta de d'alt hem tingut forces interseccions i que tinc molts més elements jo, que el propi SIAJ, que ja en te molts.

Abans d'ahir una noia de segon de batxillerat volia deixar-lo, i se'n va anar al SIAJ a preguntar-ho. De seguida l'hi vaig dir que jo l'ajudaria a través d'una web de l'ensenyament.

L'escola d'adults ofereix fer repàs als joves un dia a la setmana i després des d'aquí hi ha una oferta complementaria de classes de repàs realitzades per estudiants de batxillerat. Així abastem més joves.

No ens podem solapar, hem de sumar esforços. Amb la Fira d'orientació va funcionar molt bé amb la Teti. No l'hi trobo cap sentit al Punt d'Informació.

El treball que feia la Ingrid en el que entrevistava a joves, no tenia res a veure amb el que feia el noi d'abans. El noi que estava abans sí que sabia integrar-se, va aconseguir fer el seguiment de casos molt durs. Això és un pedaç.

La transversalitat hi és amb la del Servei d'ocupació Local que m'ha ensenyat molt en l'orientació laboral. Quan no entenia alguna cosa, l'hi preguntava i/o derivava a en ella.

Treball a les tutories

9. Com ocupeu les hores de tutoria?

A organització interna d'activitats de l'institut. A activitats externes i internes de creixement personal (alimentació, sexualitat, etc.). A 4t fem l'orientació. Els hi donem masses coses i els hi interessen masses poques. Està estipulat en un calendari a principis de curs. Llavors queden algunes de buides, en el que fem dinàmiques d'orientació en el que es parteix la classe en dos, i una part la porta un tutor i l'altre jo.

10. Amb quin tipus de problemes us trobeu que heu de solucionar a les hores de tutoria?

Les baralles es solucionen més al pati, a les entrades i sortides, que és quan succeeixen. El primer de tot és que el jove que ha pegat se'n va a disciplina a fer-li un parte. Ara estem treballant un pla de mediació amb la Fina. Ho estem fent el professors per aprendre'n, alguns pares i alumnes. Ara comencem a fer un mini curset. A les tutories intentem que no surtin conflictes de tu a tu, perquè tampoc es solucionen.

11. En que invertiríeu les hores de tutoria?

Ens falten hores de tutoria de tantes coses que fem. Però és molt important les tutories individualitzades. Encara que es redueix amb la dels pares. Nosaltres tenim una hora a la setmana per fer entrevista en pares.

12. Durant el curs passat quants joves vas detectar que fossin absentistes?

Aquí tenim unes PDAS que marquem cada hora que no ve el jove, és un sistema informàtic de recollida d'informació. A X faltes es truca als pares. Tenen una setmana per justificar-ho, sinó hi ha una resposta, se'ls insisteix per carta. Passat aquest pas, llavors s'acudeix a Serveis Socials. Llavors enviem un inspector. També fem un treball intern. Amb aquests alumnes que formen part del grup de 14 alumnes d'adaptació curricular, se'ls parla en un llenguatge més comú, tenen pocs professors, estan tutoritzats, per tal que s'intentin enganxar als estudis i no siguin absentistes.

13. Quin format creieu que arriba i enganxa més els joves per treballar la seva orientació?

Exposicions.
Xerrades.
Entrevistes privades
Dinàmiques en grup.
Tallers.

11.6.4 Tècnica juvenil de Vilanova i la Geltrú i les dinamitzadores de municipis de l'Alt Penedès.

Entrevista dinamitzadora juvenil de l'Alt Penedès

Nom: Núria Pérez

Càrrec: Dinamitzadora juvenil de Torrelavit, La Granada, St. Pere de Riudebitlles i Subirats.

Data: 02/08/2011

1. En quins equipaments juvenils treballes? Quines tasques realitzes?

Treballo en 4 municipis, durant la setmana vaig 3 dies a Torrelavit, La Granada, St. Pere de Riudebitlles i 2 cops a Subirats. Les tasques que realitzo són:

- Atenció directa als usuaris en els diferents equipaments juvenils.
- Organització d'activitats.
- Assessorar a les entitats juvenils.
- Elaborar els plans locals de joventut, memòries i altres projectes.
- Orientació acadèmica i laboral.
- Gestió del pressupost de joventut. Control econòmic.
- Difusió de les activitats.

2. Podries descriure els diferents equipaments juvenils?

- Torrelavit: és un casal de joves gestionat per una associació de 20 joves. Els qui venen tots estan vinculats a l'associació. Per tan, no arribem a molts d'altres joves. Sí que funcionen les activitats fora del local. En part l'hi dono la raó al fet que qui està relacionat amb l'associació o freqüenta el local està mal vist.
- La Granada: L'equipament no funciona. La infraestructura ja és la mínima, però es que tampoc s'utilitza. Ara bé, quan fem activitats (torneig, cursos, tallers) a fora de l'equipament sí que funcionen. Al principi de jo arribar sí que venien però de seguida aquests es van organitzar en associació i l'ajuntament els va concedir un local. Per tan tots aquells joves van deixar de venir.
- St. Pere de Riudebitlles: Funciona molt bé l'equipament juvenil. Com el Tangram, el perfil majoritari és noi marroquí. La sala dels PC sempre està plena des que obrim fins que tanquem. En canvi en les activitats externes sí que és complexa copsar-los, perquè en general són poc participatius. És com un centre cívic. Hi ha moltes entitats de diferents edats que l'usen, i molt. També perquè ofereix molts serveis.
- Subirats: A Subirats fa molt poc temps que hi anem, abans ho portava una dinamitzadora sola, però fa qüestió d'1 mes que amb la Sílvia ens partim l'atenció a l'equipament. El cas de Subirats és bastant diferent a la resta, ja que hem de comptar que te 14 nuclis de població, i l'equipament està a un d'aquests nuclis. La gent se sent de cada nucli, i en cada un d'ells hi ha un ateneu o societat que ho dinamitza tot. Així doncs la incidència que podem tenir des d'un nucli a la resta és mínim. De cara a l'any pròxim estem pensant de fer un fòrum de joves itinerant per tal de fer-nos conèixer i saber quina és la realitat tan variada del municipi.

3. Quins objectius i activitats prioritzes en aquests equipaments? Hi ha diferències entre ells? És treballa amb projectes o programes?

La teoria és que treballem en base a uns projectes que es planifiquen cada any. Els objectius i prioritats d'aquests anys en els diversos equipaments són millorar la mobilitat, ja que és del tot precària. Així com oferir oci, activitats de lleure als joves per tal que no s'hagin de desplaçar a altres indrets. A la Granada es treballa però no tan perquè hi ha més mobilitat. Les tasques abans esmentades serien les actuacions que fem als diferents equipaments. Les diferències les trobem en la voluntat política. A St. Pere de Riudebitlles el regidor de joventut estava preocupat per la manca d'interès dels joves en el folklore tradicional. I va donar molta importància a motivar els joves perquè s'apuntessin als balls de la festa major. A Torrelavit el regidor i jo vam considerar que l'estat del local era lamentable i que s'havia de pressionar als joves perquè canviessin aquesta imatge de deixadesa. Al no fer-nos cas, els hi vam prendre les claus com a toc d'atenció i la resposta va

ser cremar una part de la façana de l'ajuntament. Encara ara no netegen suficient, ni volen fer de l'espai un lloc més neutral. Per tan la prioritat és que el local es reconverteixi en un espai de tots i no només d'aquesta associació o bé buscar un altre local. A la Granada l'objectiu és oferir un servei de qualitat. De Subirats no podem dir res perquè només portem un mes. Ara per ara el que sabem és que cap activitat ha funcionat, poca participació.

4. Feu seguiment dels usuaris dels equipaments? Quin tipus de serveis oferiu? Feu assessorament en orientació formativa, laboral, en sexualitat, drogues...?

Cada setmana fem un informe que avalua com ha anat en cada equipament, els seus usos i serveis. Però tot són dades quantitatives. No es fa un seguiment qualitatiu. A tots els equipaments s'ofereixen els serveis que esmentes, el que passa és que no s'utilitzen. Dir-te que en un mes podem rebre com a molt 3 consultes en un equipament. El SIAJ ha fet mal a aquests petits equipaments ja que durant molts anys era el punt de referència d'informació dels joves a tota la comarca, i ara al tornar-se servei pels joves de Vilafranca segueix rebent consultes dels joves dels municipis a on treballa.

5. En quins conflictes culturals us trobeu en els equipaments juvenils? Com es treballen?

A on puc identificar conflictes culturals molt visiblement és a St. Pere de Riudebitlles. El perfil d'usuari que més usa l'equipament és jove marroquí. Ells s'han fet amb l'equipament. Les noies marroquines no venen. Els autòctons fa un temps que no venien però ara ho tornen a fer. Fa un any vaig observar aquesta separació de cultures i vaig voler posar-hi remei. Així que vaig demanar consell a l'educador social. Vaig elaborar un informe per tal de documentar la problemàtica i després d'entregar-li, no va haver resposta. L'educador el van canviar i el tema es va aparcar. Fins que fa poc de dos mesos que el regidor va tornar a treure el tema a la nova educadora social i aquesta es va posar en contacte amb mi. Però per causes desconegudes, els joves autòctons ara tornen a usar l'espai, respectant-se entre ells. Així doncs, quan l'educadora es va posar en contacte amb mi li vaig dir que el problema s'havia resolt. Igualment aprofitant l'entesa vam dir que seria interessant treballar perquè les noies marroquines trepitgessin l'espai. Llavors es va considerar que un mediador entrevistés a les famílies d'aquestes noies per veure el motiu pel qual la noia no venia a l'espai jove i treure del cap els mals prejudicis que hi havia envers l'equipament. Aquest mediador en aquells moments estava de pràctiques i aviat les va finalitzar, altre cop es va aturar el tema i esperem que el curs que ve ho tornem a emprendre. Amb aquesta experiència es demostra que el treball interdepartamental és un objectiu que encara no hem tocat.

6. En algun d'aquests equipaments treballes la cohesió i la participació? De quina manera?

La cohesió social no la treballem, bé la treballem sent els equipaments espais de trobada, però res més. Sobre el tema de participació sí que podem dir que ho fem. Des del 2000, des que es va crear DINAMO que s'han realitzat fòrums joves. En els seus inicis, quan encara no hi havia locals de joves se feien fòrums permanents, en que es feia molta feina al carrer. Ara bé, crec que em de canviar el fet que siguin espais per desfogar-se i que la majoria de punts que es tracten no es compleixen. Un consell de joves seria genial ja que seria un referent permanent en el que hi estarien només els de sempre

sinó gent de diferents edats, cultures, associats o no a entitats.

7. Creus que la participació i la cohesió social haurien de ser objectius principals i transversals a totes les activitats que es realitzessin als equipaments juvenils? Per què?

Sí, sense cohesió social i participació es fa inútil la nostra feina envers els joves. Si t'adones sempre hi ha problemes de cohesió social entre homes i dones, entre autòctons i immigrants, entre joves i grans. Com més variat sigui el públic, el Target a qui oferim activitats més sumem. Aquesta és la base del treball comunitari, la convivència és el treball principal.

8. Teniu consell de joves? Heu realitzat fòrums joves? Amb quina finalitat? Creieu que te repercussió? De quina manera impacta en l'ajuntament, el consell comarcal i la diputació, les demandes d'aquests joves?

Com hem dit abans cal millorar la repercussió de les demandes dels joves i a poder ser formar consells de joves. Sobre com afecten actualment els fòrums joves? Al Consell comarcal i la diputació són una metodologia per extreure dades. L'Ajuntament és qui te la màxima responsabilitat per portar-ho a terme.

9. El projecte Tangramfilms podria aplicar-se en algun dels equipaments juvenils en els que treballes per tal de fomentar la cohesió i la participació dels joves? Ho veus viable i útil?

Ho veig viable i útil, de fet crec que es podria aplicar a St. Pere de Riudebitlles, que tot i ser un municipi més petit te unes característiques semblants pel que fa als joves que entren a l'equipament juvenil. Al setembre haurem de seure a parlar-ne.

10. Coneixes algun projecte de primera mà que treballi en base a la cohesió social i la participació dels joves en algun equipament juvenil de la comarca de l'Alt Penedès?

No. Encara que podria dir que a Vilanova fan un festival de música tradicional que conviden a músics de tot el món, això és una forma d'acostar les cultures. Ara bé, no ho gestiona el servei de joventut, sinó que ho porta una entitat. El servei de joventut dona una partida econòmica perquè es realitzi.

11. Des del Consell Comarcal quines directrius i/o objectius us donen per tal de dissenyar les activitats als diferents equipaments juvenils?

Les directrius i objectius estan recollides al Pla Comarcal. Però si t'haig de ser sincera no el seguim gaire. És poc concret per la realitat tan diversa que existeix.

12. Quines millores es plantegen de cara el curs que ve en els equipaments en els que tu treballes?

Molta previsió de millores no hi ha, ja que estem pendents de que els ajuntaments vulguin firmar conveni amb el Consell Comarcal per tenir el servei de joventut, un cop sapiguem que tenim feina, veurem què podem fer. Perquè et facis una idea de com s'han anat retallant recursos i personal, fa 5 anys hi havia un tècnic de joventut contractat per l'ajuntament de cada municipi. Però això es va acabar i quan vaig entrar jo, ara farà 4 anys, ens va començar a contractar una empresa externa i aprofitant el canvi ens van baixar la categoria professional. Encara que en la realitat fem tasques de tècnica de joventut.

Entrevista a la dinamitzadora juvenil de l'Alt Penedès

Nom: Silvia Alzina

Càrrec: Dinamitzadora juvenil de Castellví de la Marca, al Pla del Penedès, a Olesa de Bonesvalls i a Subirats.

Data: 22/07/2011

1. En quins equipaments juvenils treballes? Quines tasques realitzes?

A Castellví de la Marca, al Pla del Penedès, a Olesa de Bonesvalls i a Subirats. Fa 3 anys i mig que treballo 11 hores en cada municipi, en les que 7 hores són presencials en els diferents equipaments juvenils, la resta les dedico al treball intern. Les tasques que realitzo són:

- Atenció directa als usuaris en els diferents equipaments juvenils.
- Organització d'activitats.
- Assessorar a les entitats juvenils.
- Elaborar els plans locals de joventut, memòries i altres projectes.
- Orientació acadèmica i laboral.

2. Podries descriure els diferents equipaments juvenils?

Cada municipi té un perfil diferent de joves. Si ens fixem amb Castellví de la Marca només te un espai jove, anomenat casal de joves. Aquest és utilitzat per joves en particular i pels que estan dins de l'associació de joves. Després de l'últim fòrum jove es va aconseguir satisfer la demanda d'obrir els caps de setmana. Un cop passats 2 mesos d'observació i de control per un monitor, se'ls hi ha cedit la clau i poden entrar sense cap monitor. L'horari d'atenció és els dilluns de 15:30h a les 18:00h. Els dimecres de 18:30h a 21:30h. I el dijous de 19:40h a 21:30h. Però des de fa temps que a les hores d'obertura en les que estic no hi ha mai ningú.

3. Quins objectius i activitats prioritzes en aquests equipaments? Hi ha diferències entre ells? És treballa amb projectes o programes?

Els objectius que prioritzem és que l'equipament juvenil de qualsevol dels municipis que he esmentat serveixin d'espai de trobada i d'ús dels joves del poble. Amb els 3 anys i mig que porto en aquests espais he gestionat diferents activitats, però ara, des de fa un any que no realitzo tallers. El motiu és perquè veiem que al final es fan per fer. Des del Consell Comarcal tampoc es donen directrius clares ni projectes en el que les activitats són part d'un procés. Per això prefereixo que la partida dedicada a joventut beneficiï a les entitats o associacions dels pobles perquè elles mateixes puguin gestionar i crear activitats. El meu paper és més d'assessorament. Així doncs no es treballa ni en projectes ni programes. També opino que els plans locals de joventut és paper mullat. Si bé es cert que ens ajuden a conèixer millor la realitat dels joves dels diferents municipis, tots els plans de treball, activitats, difícilment es duent a terme. Cada cop crec més que el Consell Comarcal hauria de donar més ales al treball de cada municipi, adaptar-se a les seves diferències.

4. Feu seguiment dels usuaris dels equipaments? Quin tipus de serveis oferiu? Feu assessorament en orientació formativa, laboral, en sexualitat, drogues...?

Fem un seguiment mínim. I sobretot faig orientació formativa i laboral. Si m'han de fer preguntes sobre sexe, drogues, etc,

també estic disposada a ajudar-los.

5. En quins conflictes culturals us trobeu en els equipaments juvenils? Com es treballen?

A on he viscut un conflicte, no només cultural sinó social és a Olesa de Bonesvalls. En aquest municipi hi havia un problema greu amb els joves envers els adults. Es detectava un nivell de vandalisme bastant elevat i sempre es culpabilitzava a la població jove i a la immigrada. El conflicte es va agreujar tan que des de Serveis Social es va demanar l'ajuda d'una organització externa per estudiar el cas.

6. En algun d'aquests equipaments treballes la cohesió i la participació? De quina manera?

Com té explicat, a Olesa de Bonesvalls teníem un conflicte creixent i a través d'una organització externa, pagada per la diputació vam treballar la cohesió del poble. Es va fer entrevistes i debats amb els diferents col·lectius del poble per veure qui era el causant del malestar i per sorpresa de tots el problema era generat per tots. Quan es va fer el recull d'informació i l'anàlisi va succeir un esdeveniment inesperat que va ser el detonant del canvi. Un jove va entrar a l'equipament juvenil de nit i va robar un dels ordinadors. A través del facebook es va donar a conèixer el fet, creant rebombori. Jo sabia qui havia sigut però volia que per ell mateix vingués a explicar-ho i disculpar-se. També per facebook vaig informar que em reuniria amb serveis socials i amb els joves que volguessin participar per parlar del cas. El noi que jo sabia que havia robat el PC va venir a la reunió, així com també molts altres joves. El debat que en va sorgir va ser molt enriquidor, crec que tothom va aprendre a on estan els límits. El noi finalment va tornar l'ordinador. I des de llavors que el vandalisme ha minvat. Arran d'aquella reunió els joves han començat a venir més sovint i s'ha generat un niu d'entitats.

7. Creus que la participació i la cohesió social haurien de ser objectius principals i transversals a totes les activitats que es realitzessin als equipaments juvenils? Per què?

Sí però li dono més importància a la tasca d'assessorar-los i orientar-los a nivell formatiu i laboral.

8. Teniu consell de joves? Heu realitzat fòrums joves? Amb quina finalitat? Creieu que te repercussió? De quina manera impacta en l'ajuntament, el consell comarcal i la diputació, les demandes d'aquests joves?

El primer fòrum jove va ser a Castellví de la Marca al 2006. En aquests fòrums es feien demandes i propostes de millora. Eren demanda dels mateixos ajuntaments. Així de la informació que es generava es feia la carta als reis, i ens servia per crear els plans locals de joventut. Eren doncs la font de les dades qualitatives. A Castellví ha sigut una demanda anual per part de l'ajuntament. Aquest any tocaria un altre. Però com que al final la majoria de propostes no es tiren endavant els joves s'adonen que els polítics no volen escoltar. Com hem dit abans sí que hi ha hagut alguna demanda que s'ha complert, com obrir els caps de setmana. Però poques més. Per l'ajuntament es fa difícil un contacte directe amb els joves. Pel consell comarcal i la diputació els fòrums joves es converteixen en font de dades que recullen i s'emmagatzemen.

9. El projecte Tangramfilms podria aplicar-se en algun dels equipaments juvenils en els que treballes per tal de fomentar la cohesió i la participació dels joves? Ho veus viable i útil?

És útil i viable. Però el Consell Comarcal voldrà dominar-lo. Quan es fa a través del Consell Comarcal es generalitza. No deixen autonomia als pobles que tenen dinamitzador compartit. No es treballa en funció de la realitat del municipi. S'ha de conèixer la idiosincràsia de cada lloc. Per exemple a la Múnia no existeix la mateixa barreja cultural que Els Monjos. Els llocs a on jo hi treballa no està industrialitzat, no són pobles satèl·lit com els Monjos. No hi ha immigració. Tampoc hi ha hagut un boom immobiliari. Per tan el projecte s'hauria d'adaptar a la realitat de cada poble.

Els IES serien uns espais perfectes per treballar la cohesió social i la participació. Són espais tancats a on pots assessorar, informar, orientar als joves. És una avantatge que no tenim. S'hauria de procurar veure l'impacta, ja que tens la oportunitat de tenir-los tots en un mateix lloc.

10. Coneixes algun projecte de primera mà que treballi en base a la cohesió social i la participació dels joves en algun equipament juvenil de la comarca de l'Alt Penedès?

No, cap.

11. Des del Consell Comarcal quines directrius i/o objectius us donen per tal de dissenyar les activitats als diferents equipaments juvenils?

Jo no te la sé contestar. Encara no he cospat la idea.

12. Quines millores es plantegen de cara el curs que ve en els equipaments en els que tu treballes?

No crec gaire en el lleure. Crec més amb el seguiment formatiu i laboral dels joves. No podem posar pedaçes. Serveix d'alguna cosa obrir un local per joves? Justificar factures? S'ha fet un treball profund amb les persones, amb els joves? Hem de treballar arran del carrer, a prop de la seva realitat, abandonar l'obsessió de fer llibres teòrics i detectar les necessitats i realitats. Joventut plena o una transició ràpida al món adult? Cal fer una reflexió profunda i replantejar el nostre paper amb els joves.

Entrevista a la Tècnica de joventut de Vilanova i la Geltrú

Nom: Marta Ferrer

Càrrec: Tècnica de joventut de Vilanova i la Geltrú

Data: 09/08/2011

1. Quines tasques realitzes?

- Organització de projectes.
- Donar suport de tot tipus a les entitats. Assessorar-les en subvencions. Proveir-les del material que necessiten. Organitzar rodes de premsa per les activitats de les entitats juvenils.
- Elaborar memòries i projectes.
- Gestió del pressupost de joventut. Control econòmic.
- Difusió de les activitats. (encara que les entitats ja elaboren el disseny de les seves activitats)
- Gestió de cursos, com és el de monitors.

2. Quins equipaments juvenils hi ha a Vilanova i la Geltrú?

A Vilanova i la Geltrú no tenim un equipament juvenil com el Tangram, un espai de trobada. Sinó que el que tenim és l'Envelat, una carpa gegant que es munta a l'octubre i dura fins l'abril, a on normalment s'organitzen activitats juvenils, culturals, lúdiques i cíviques de mitjà i gran format. El

programa de l'Envelat té una forta voluntat de fomentar l'associacionisme i la cohesió social mitjançant el suport a les activitats proposades per les diferents entitats juvenils de la vila, per la qual cosa es desenvolupa coordinadament i compartint la gestió amb les entitats i associacions de la ciutat i també amb diferents departaments municipals.

3. Quines tipus d'activitat realitzen les entitats de Vilanova i la Geltrú? Com les assessoreu?

El que mou Vilanova és la música. La majoria d'entitats centren la seva feina a organitzar festivals de música com són els coneguts Nowaregga¹⁴⁶ i Faraday¹⁴⁷. La regidoria de Joventut de Vilanova facilita el contacte i la supervisió de les gestions necessàries per al desenvolupament d'actes, actuacions i esdeveniments organitzats per part de les entitats, col·lectius i associacions de joves de la ciutat tant si és a un local públic o a la via pública. Creuen que les entitats poden arribar a un major nombre de públic amb propostes que són d'interès del propi col·lectiu. Pensen que l'autogestió és un bon exercici d'autonomia i de responsabilitat cívica i social, la qual cosa, repercuteix en un bon clima de ciutat i en potencia la cohesió social. Per aquests motius, la regidoria de Joventut presta assessorament i suport tècnic en tot allò necessari i, si s'escau, ajut econòmic.

4. Feu seguiment dels usuaris dels equipaments? Quin tipus de serveis ofereix? Feu assessorament en orientació formativa, laboral, en sexualitat, drogues...?

El fem a l'Oficina Jove Garraf on tenim un equip d'informadors i assessors en orientació formativa, laboral, en sexualitat, drogues, etc. Podràs veure tots els serveis per la web: <http://www.oficinajove.cat/ca/les-nostres-oficines/garraf/>. La veritat és que l'Oficina ens funciona molt bé perquè té molta aflluència de gent.

5. Amb quins conflictes culturals us trobeu fora i dins dels equipaments juvenils? Com es treballen?

Al no tenir un espai de trobada no detectem els possibles conflictes que hi puguin haver entre diferents cultures. Quan per fi construeixin l'equipament juvenil potser ho podrem detectar.

6. Dins el programa de l'Envelat treballem la cohesió i la participació? De quina manera?

La regidoria de joventut no ha gestionat projectes que treballin explícitament per la cohesió social. Ara bé sobre participació s'està duent a terme el Programa Música Jove al Carrer: aquest programa ha consistit en la programació d'actuacions musicals al carrer, els dissabtes d'agost, i de setembre en horari de 7 a 9 del vespre, amb intèrprets joves de Vilanova i la Geltrú i de la comarca, i posant èmfasi i especial atenció als artistes novells. Totes les actuacions han estat en format acústic i les

¹⁴⁶ Organitzat per l'entitat Endimari: Durant els dies 9 i 10 de juliol, es va celebrar el **Nowaregga**, un festival de projecció internacional dedicat a la música reggae. Aquest festival rep el suport econòmic de la regidoria de Cultura i de la Regidoria de Joventut.

¹⁴⁷ Organitzat per l'entitat La Medusa: Durant els dies 2, 3 i 4 de juliol, es va celebrar el **Faraday**, un festival de projecció internacional dedicat a la música indie-folk-pop. Aquest festival rep el suport econòmic de la regidoria de Cultura i suport tècnic de la Regidoria de Joventut per a la seva organització i desenvolupament.

formacions estan composades per grups musicals de no més de 4 components. Per a la selecció de les actuacions van tenir la col·laboració de la conselleria de Joventut del Consell Comarcal del Garraf, que va fer una convocatòria de participació als grups de músics joves adherits a través del myspace del portal Garraf Jove Música.

7. Hi ha alguna entitat o associació que treballi per la cohesió i la participació juvenil?

Que jo sàpiga no. de fet dins de les entitats no conec a cap jove que sigui de procedència immigrada. Aquest seria un gran repte a aconseguir, procurar que entressin a formar part d'una entitat.

8. Creus que la participació i la cohesió social haurien de ser objectius principals i transversals a totes les activitats que es realitzessin als equipaments juvenils? Per què?

És la única manera que funcionen les activitats. Com més participació i autogestió de les entitats hi ha més funcionen. Aquesta és la clau perquè Vilanova i la Geltrú sigui tan rica en associacionisme. La cohesió social, que no està gaire treballada des de la regidoria de joventut, sinó es treballa potenciem que un sector de la població jove estigui aïllada de la població. Encara que estem treballant amb activitats que són del tot obertes, observem que potser som una mica partidistes d'un sector que ja participa, deixant de banda als qui no.

9. Teniu consell de joves? Heu realitzat fòrums joves? Amb quina finalitat? Creieu que te repercussió? De quina manera impacta en l'ajuntament, el consell comarcal i la diputació, les demandes d'aquests joves?

El nou regidor de joventut (CIU) que ha entrat una de les primeres qüestions que va afirmar va ser que s'havia de crear un consell de joves. Un cop estigui situat ja veurem que és el que vol potenciar.

10. Creieu que hi ha barris de Vilanova i la Geltrú que es veu necessari fer un treball de cohesió i participació jove?

Crec que sí. Perquè existeixen barris que estan ben aïllats. El que passa es que des de joventut no hem fet res. Sí que des de Serveis Social hi ha treballat obrint Centres Oberts. Des de joventut ho veiem necessari però no ho prioritzem, i això ho veiem en el contingut dels projectes, oberts, però no fan incidència en la cohesió social. Això també es reflecteix en les entitats, que no treballen en aquest sentit.

11. El projecte Tangramfilms podria aplicar-se en algun dels equipaments juvenils d'aquests barris per tal de fomentar la cohesió i la participació dels joves? Ho veus viable i útil?

- Els projectes audiovisuals es podrien relacionar amb la música, ja que està vist que és el que enganxa a Vilanova i la Geltrú.
- Ara per ara, no hi ha cap entitat que es plantegi la cohesió social com a objectiu. De fet, dins de les 47 entitats existents a Vilanova, cap tenen dins de l'equip, persones de procedència immigrada. Que aquestes persones entressin a formar part d'aquestes entitats seria un símptoma que la cohesió social està avançant, per tan, hauria de ser un repte a aconseguir.
- Entre les entitats, pensava que potser So What's voldrien gestionar aquest projecte, ja que la majoria són alumnes de l'Escola d'art de Vilanova i les actuacions que han realitzat

sempre han estat *performance* i diferents expressions artístiques.

- Seria interessant que des del programa Ara'amunt¹⁴⁸ de la regidoria d'Esports, -que utilitza l'esport com a eina d'integració educació i cohesió social- usessin igual que Tangramfilms, l'audiovisual com a recurs per donar visibilitat a les activitats que realitzen els joves que hi participen, que són de diferents barris de la ciutat i procedents de diverses cultures.

12. Coneixes algun projecte de primera mà que treballi en base a la cohesió social i la participació dels joves en algun equipament juvenil de la comarca del Garraf?

El projecte que he conegut d'aprop perquè hi hem col·laborat és Nit Jove. La Nit jove és un projecte portat pels educadors socials que treballen per la convivència de la ciutat. Aquest va aconseguir reunir en un concert a joves músics de hip hop marroquins i llatinoamericans dels barris més desfavorits de la ciutat. Aquesta promoció dels músics de procedència immigrada la consideren una eina d'integració. També sé que el dinamitzador del Punt jove d'Olivella¹⁴⁹ (poble del Garraf), va intentar muntar un equip de futbol unint joves de diferents cultures per potenciar aquests dos objectius.

13. Des del Consell Comarcal quines directrius i/o objectius us donen per tal de dissenyar les activitats als diferents equipaments juvenils?

Que es potenciï al màxim l'Oficina Jove Garraf, i que un cop l'any es realitzi una coordinació de tots els tècnics de la comarca.

14. Quines millores es plantegen de cara el curs que ve en els equipaments en els que tu treballes?

Ara mateix el que ens preocupa es que es mantinguin els mateixos serveis.

11.6.5 Associació daltaBAIX amb les entitats Cinefília, Fora Del Ramat, Esplai Si Fa Sol.

Per saber què opinaven diferents entitats juvenils(Cinefília, Fora Del Ramat, Esplai Si Fa Sol) i l'associació de veïns i veïnes Daltabaix, vaig convocar a alguns dels seus integrants en una entrevista col·lectiva. Dins Daltabaix hi formen part del grup integrants de les entitats descrites, per això quan observeu les respostes, s'adeqüen al resultat del debat sorgit envers la pregunta.

1. Quan i per què es va crear daltaBAIX?

Daltabaix es va crear farà un any i mig. A finals de maig del 2010. Fruit de la inquietud compartida d'una sèrie de gent que ens vam conèixer treballant pel tema de les consultes sobre la independència, la inquietud de dinamitzar, donar vida, crear espais de participació ciutadana al municipi que entenem que es troba molt adormit. El sorgiment de Daltabaix es justifica per:

- Sta. Margarida i els Monjos no té identitat. Amb això volem afirmar que la gent no se sent que participa dels seus assumptes.
- No hi ha hagut, des de fa 30 anys, una alternança política.

I els objectius en els que ens basem són:

¹⁴⁸ Podeu conèixer el programa d'Ara'amunt per internet:

<http://www.vilanova.cat/html/tema/esports/aramunt.html>

¹⁴⁹ Podeu conèixer més el Punt jove d'Olivella des del seu bloc:

<http://puntjoveolivella.blogspot.com/>

- Incentivar la participació ciutadana.
- Potenciar la catalanitat, identitat catalanista-independentista.
- Lluitar per la igualtat d'oportunitats de tothom.

2. Què enteneu per cohesió social i participació? Creieu que és necessari treballar-ho al municipi? Per què?

Cohesió social és un concepte que fa referència al nombre (percentatge) de gent que entén que forma part d'una comunitat social i que en vol compartir, conviure, contrastar. Quanta més gent d'aquesta comunitat no se'n sent partícip, o se sent exclosa, menys grau de cohesió social demostra aquesta comunitat.

Participació seria el grau d'implicació de la gent en els afers públics, comunitaris. Aquesta depèn tant de la voluntat implícita de la gent que forma part d'aquesta comunitat, com de la voluntat política de l'administració que gestiona aquesta comunitat a obrir canals de participació que es tradueixin en polítiques reals.

Al municipi es molt important treballar tant la cohesió social que al nostre entendre s'ha gestionat malament des de fa trenta anys, perquè el creixement del poble ha estat gràcies a dues onades migratòries una andalusa primer i una altra de persones que venen del Marroc o d'Amèrica llatina i en ambdues onades no s'ha enfrontat el repte de la cohesió, dotant econòmicament en la primera onada a la gent que volia mantenir les seves rels culturals, creant com dues societats paral·leles o guetos, i només responen des de serveis socials i no des de cultura, esports, participació a la nova onada migratòria que, a més introdueix elements de xoc cultural bastant forts, i que tard o d'hora s'hauran d'abordar.

3. De quina manera creieu que es treballa la cohesió social i la participació des de l'Ajuntament? Veieu diferències en els diferents nuclis de població en aquest sentit?

La primera pregunta l'hem respost en part a l'anterior apartat. La segona és evident que sí. A Cal Rubió hi ha una població envellida, sobretot "autòctona" i sense massa problemes de cohesió social. La gent fa vida de poble, i la major desconexió és amb el jovent de Cal Rubió que no té espais on trobar-se (un fet a tot el municipi, tret del Tangram), i això els desarrafa del nucli.

A La Ràpita hi ha una subcomunitat que és Els 3 Pins, i crec que no formen part de la vida social de la Ràpita (quan fan les festes, del Most, major, etc..) si no m'erro en resten al marge i a l'ajuntament tant li fa. De fet, l'ajuntament intervé poc en el dia a dia de la Ràpita. Tret d'aquesta urbanització, hi ha un orgull de pertinença molt gran. El CCCR, que és la societat de la Ràpita fa una funció de cohesió. La Ràpita s'ha creat en contraposició a Els Monjos. Des dels Monjos es veu com a barri, encara que aquesta tingui tots els serveis i espais propis per realitzar activitats, la Festa Major, etc.

El barri de Sardinyola, Muscarola i Puigdecet estan al mig de tot i de res. Se sap, en part, a on pertanyen depenent d'on celebren els seu veïns la Festa Major, si a la Ràpita, com és el cas de Sardinyola, o els Monjos com és Muscarola.

El barri de Cal Salines abans quedava apartat. Ara els carrers del nucli de Els Monjos arriba a Cal Salines. En general aquest barri sembla no sentir-se dels Monjos (ho confirmen dues veïnes del barri que formen part de Daltabaix). Ni tampoc hi ha mentalitat de barri.

A Els Monjos és on hi ha més entitats, certa vida associativa, que estan "supervisades" per l'ajuntament. Entenc que des de Dona al Dia es treballa per la cohesió, igualtat d'oportunitats sobretot pel sector femení del municipi. Al Tangram es treballa pel jovent i a les diverses entitats esportives també d'una manera indirecta. Però no hi ha polítiques actives o almenys no arriba a la ciutadania que segueix el dia a dia de la feina de l'ajuntament, que aquest tema sigui una prioritat.

4. L'Associació de veïns i veïnes daltabaix com fomenta la cohesió social i la participació al poble?

Bé, la nostra estructura assembleària i jove fa que de moment estiguem trobant les fórmules de participació i organitzatives que ens satisfacin més als membres de l'associació. És a dir que gran part de la tasca és interna. De portes enfora s'ha treballat recuperant festes populars i tradicionals, per mirar de fer sortir la gent al carrer, a conèixer-se i a compartir experiències. Estem potenciant la idea de veïnatge actiu i participatiu. Estem treballant en arribar a un major nombre de població, a donar-nos a conèixer i a convidar més gent a aportar idees i formes de treball. Volem sacsejar la vida quotidiana del municipi, però això requereix de molta feina de formigueta.

5. Està treballada la cohesió social i la participació en els joves de diferents edats i cultures per part del servei de joventut? Quina opinió en teniu de les activitats que es realitzen envers aquest col·lectiu? Es podrien millorar? De quina manera?

Aquesta pregunta la podries respondre millor tu, Maria. El que veiem des de fora és que el Servei de joventut mira de fer activitats, però que l'espai que ofereixen al jovent és bàsicament un lloc lúdic, i que manquen més tallers, xerrades, debats, activitat que els impliquin, no a estar més o menys actius en allò que fa el Tangram sinó que a més se'ls desperti l'esperit crític i el cuquet de voler treballar pel poble, per les coses col·lectives del poble, per reivindicar col·lectivament nous espais on reunir-se, trobar-se, sense la "tutela" del servei de joventut.

6. Heu pensat en elaborar, organitzar i posar en marxa activitats pels i amb els joves?

Sí, està pensat. Ja s'ha proposat en alguna reunió de daltabaix poder impulsar una assemblea de joves que sigui la punta de llança del moviment juvenil als monjos que comparteixin inquietuds i treballin per donar aire fresc al municipi, etc... Quan i com, i amb qui comptar, encara ho hem de treballar. Però si ens posem a pensar tenim algunes propostes. Com per exemple, una sortida al mes per conèixer els entorns naturals de la zona més pròxima o més llunyana. Aquesta proposta la desenvoluparà l'Esplai Si Fa Sol¹⁵⁰ el curs que ve amb el grup de joves de 13 a 17 anys. Una altra proposta és ampliar les piscines nocturnes, tenen molt d'èxit i ajunten joves que no es deixen veure gaire pel poble. Activar el cinema que es feia abans a la Societat. De fet, aquesta proposta és possible que es posi en marxa, ja que va haver molt bona rebuda a la Festa Major de Els Monjos, quan Daltabaix va organitzar la projecció d'un film per la canalla, "La maledicció de les verdures". En la que un cop acabat el film es va regalar planter d'enciams per potenciar el cultiu de les hortalisses en els més petits. Buscar un local en el que una associació de joves el pogués gestionar

¹⁵⁰ Aclarim que dins el grup de veïns i veïnes Daltabaix hi participen membres de diferents entitats, com són Esplai Si Fa Sol i FDR.

ella mateixa, així incentivem l'autogestió. Millorar la freqüència horària del transport públic, construir un carril bici entre Vilafranca i Els Monjos. El carril bici que uneix La Ràpita i Els Monjos ha donat molta mobilitat i ha connectat millor els nuclis de població.

7. Les entitats del poble us han demanat col·laboració en l'organització d'esdeveniments, activitats, tallers, etc?

De fet, no. Ha estat sempre altaBAIX qui ha hagut de prendre la iniciativa, malauradament. Però entenem que a mesura que siguem més coneguts i conegudes, això anirà canviant.

8. De quina manera detecteu que s'integren els/les immigrants? Quina responsabilitat té la població autòctona? I la immigrada?

Primer de tot em sembla un error tractar tota la població immigrada com una sola cosa i posar-los en el mateix sac. Doncs en les darreres onades migratòries hi ha molts orígens diversos i, si bé tots estan amb dificultats per integrar-se, caldria estudiar-los per separat i tenint en compte la cultura i la realitat social de la qual provenen.

Una bona part de les persones migrades i la més visible prové del Marroc, una societat on les dones tenen força pes però no en la vida pública. El problema és el fort arrelament religiós, que alhora permet cohesionar i ser un punt de trobada a la comunitat marroquina. En aquí doncs hi ha una responsabilitat compartida en la no integració. Les dones marroquines si que compren a les botigues del poble i poc a poc obren esclatxes d'interrelació amb la gent del poble, però aquest fet no prové d'una tasca activa de l'administració. Falta molt camí a recórrer.

Els pocs xinesos que hi ha es dediquen sobretot als seus comerços, i són molt poc visibles a la vida quotidiana del poble. Aquí hi ha una bona visió per part dels "autòctons", és a dir que les persones que vénen de la Xina cauen simpàtiques, però la integració no va més enllà. En aquest cas hi ha una forta responsabilitat dels i les xineses, però l'administració tampoc hi fa prou.

La gent d'Amèrica llatina té més facilitat d'integrar-se, sobretot d'interactuar amb la gent que prové de la primera onada migratòria, dels i les filles dels andalusos que vingueren els anys 60. però només amb la part castellanoparlant del poble i segueix havent-hi una barrera cap els catalanoparlants, tot i que les qüestions religioses i/o culturals són molt més properes i es creen moltes més complicitats.

9. Podeu afirmar que Sta. Margarida i els Monjos és un municipi cohesionat? Hi ha diferències entre els barris del poble? Les podeu descriure? Existeixen barris que es vegin més beneficiats que d'altres en les polítiques locals? Per què?

El municipi té moltes mancances en cohesió social. Les diferències s'intueixen de les respostes ja fetes. Hi ha nuclis "calents" on hi ha major concentració de conflictivitats entre persones migrades i "autòctones". Els 3 pins, la costa Dorada, Mas Catarro i els pisos sobre Caixa Catalunya. Però també és cert que amb la despersonalització del poble, amb la pèrdua de la idea de veïnatge, tat fa si es tracta de persones migrades o "autòctons" ja que cadascú fa vida a casa seva i poca vida de

carrer. En això sí crec que hi té responsabilitat l'administració local. S'han treballat més les diferències "divide y vencerás" que el valor de la cohesió. La distància i la passivitat de la gent l'han potenciat els interessos polítics. L'administració ens ha demostrat que tot ha d'estar controlat per ells, perquè així s'eviten els conflictes. Per treballar la cohesió social i la participació hauria de ser un procés, no una acció puntual. S'ha de mirar a llarg termini. I en aquest punt també ho hem de veure tan en els joves, com en la gent gran. En general, però no hi ha cap treball en aquest sentit. Necessitem ser més constants.

Els principals serveis i activitats es desenvolupen al llarg de la carretera dels monjos i és on hi viu més gent "de tota la vida". Tenen certa pressió i influència sobre el govern local.

Alhora tota la gent que participa de la cultura del flamenc i les sevillanes ha tingut moltes ajudes per part de l'ajuntament, ja que eren una bona bossa de vots cap el PSC.

10. Quines entitats i serveis del poble treballen "conscientment" com a cohesionadors?

Que ho facin a consciència: la gent de Dona al Dia, el Corriol, el Tangram. Que ho podrien utilitzar per potenciar-ho: la Biblioteca, l'Escola d'adults, la Llar d'infants, l'Institut. Algun club esportiu. I esperem que a la llarga altaBAIX.

11. Podem dir que existeixen 3 dualitats visibles en aquest poble:

- Entre autòctons i immigrants.
- Entre els que es senten catalans i els que se senten espanyols.
- Entre els dels Monjos i la Ràpita.

A part d'aquestes, quines més detecteu?

Entre la gent benestant i les classes populars que han tingut menys accés a l'educació superior. Per nosaltres als monjos també hi ha una dualitat molt gran, desconexió total entre joves i vells, i això és fruit d'aquest ritme de vida que s'ha apoderat del municipi, on no s'ha potenciat la vida al carrer, i la vida on comparteixin entre veïns fer-la petar. Hi ha molta vida de bar entre el sector masculí, i de casa entre el femení...a les botigues, entre les dones és on potser s'acosta més a la idea de veïnatge i de compartir experiències, o si es vol, de marujeo també.

11.6.6 Altres contactes realitzats

Per desenvolupar les dades qualitatives dins del Treball Final de Màster, tan en la part de context com de desenvolupament del projecte, vaig informar-me a través del contacte amb:

- L'Educadora de Serveis Socials, Margarida Guilamany.
- La tècnica d'Ocupació Local, Teti Raventós.
- La dinamitzadora del Pla d'Equitat de gènere que s'està desenvolupant al municipi de Sta. Margarida i els Monjos, Esther García.
- El dinamitzador juvenil d'Olivella, Edu Gutiérrez.
- Educadora de carrer, Irene Morales.
- Informadora juvenil del SIAJ de Vilafranca del Penedès, Núria Mallofré.
- Informador a l'equipament juvenil Índex de St. Sadurní d'Anoia, Jordi Casals.
- Responsable de programes de participació de l'Agència Catalana de la Joventut, Aina Zabala i Guitart.

AGRAIMENTS

Gràcies a totes aquelles persones que m'heu recolzat en l'aventura d'aquest treball. Molt especialment al Joan Mateu, la Laia Arnabat, la Sara Ferret, el Jesús Téllez, a la Mercè Mestres i al Ferran Soldan, per totes les hores vives, plenes de savis consells i de coratge. I als participants del curt, per mostrar-me que tot és possible si en tens la voluntat.

